

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Nazlı Eray
SİS
KELEBEKLERİ

roman



TÜRK YAZARLARI

Yayın Yönetmeni
İlknur Özdemir

Dizgi
Gelengül Çakır

Düzeltili
Nurten Sönmezcan

Montaj
Mine Sarıkaya

Kapak Düzeni
Semih Özcan

İç Baskı
Özal Basımevi

Kapak Baskı
Çetin Ofset

Cilt
ZE Ciltevi

1. basım: 2003
2. basım: 2003
3. basım: 2003

ISBN 975-07-0308-1

© Nazlı Eray / Can Yayınları Ltd. Şti. (2003)

Nazlı Eray SİS KELEBEKLERİ

ROMAN

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ

Hayriye Caddesi No. 2, 80060 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0-212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

<http://www.canyayinlari.com>

e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

NAZLI ERAYIN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
KİTAPLARI

AH BAYIM AH / *roman*
ARZU SAPAĞINDA İNECEK VAR / *roman*
ÂŞIK PAPAĞAN BARI / *roman*
AŞK ARTIK BURADA OTURMUYOR / *öykü*
AŞKI GİYİNEN ADAM / *roman*
AY FALCISI / *roman*
AYIŞIĞI SOFRASI / *roman*
DENİZ KENARINDA PAZARTESİ / *roman*
ELYAZMASI RÜYALAR / *roman*
ESKİ GECE PARÇALARI / *öykü*
GECEYİ TANIDIM / *öykü*
İMPARATOR ÇAY BAHÇESİ / *roman*
KIZ ÖPME KUYRUĞU / *öykü*
KUŞ KAFESİNDEKİ TENOR / *öykü*
ÖRÜMCEĞİN KİTABI / *roman*
UYKU İSTASYONU / *roman*
YILDIZLAR MEKTUP YAZAR / *roman*
YOLDAN GEÇEN ÖYKÜLER / *öykü*
DÜŞ İŞLERİ BÜLTENİ / *deneme*
SİS KELEBEKLERİ / *roman*

Nazlı Eray, Ankara'da doğdu. İngiliz Kız Ortaokulu, Arnavutköy Kız Koleji, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde okudu. Hukuk Fakültesi son sınıftan ayrılan *Eray*, Ankara'ya dönerek Turizm ve Tanıtma Bakanlığı'nda tercüman olarak çalışmaya başladı. İkiz kızları doğunca çalışma hayatına son veren *Eray*, yaşamını bundan sonra asıl içinde akan nehre, yani yazarlığa bıraktı. Ortaokuldayken ilk öyküleri Varlık'ta yayınlanan yazarın, 1975'te ilk kitabı *Ah Bayım Ah* yayınlandı. Öyküleri; İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, Japonca, Çekçe, Urduca ve Hintçe'ye çevrildi. 1986 yılında öykülerinden bir demet Almanca olarak Almanya'da yayınlandı. *Nazlı Eray* iki yıl, Güneş ve Cumhuriyet gazetelerinde köşe yazarlığı yapmıştır. 1978'ten bu yana, Türkiye Yazarlar Sendikası bünyesindedir. Yazar, A.B.D. Iowa Üniversitesi Onursal Üyesidir. Aynı zamanda Uluslararası PEN Üyesi olan *Eray*, Edebiyat Derneği'nin de üyesidir. İngilizce ve Fransızca bilen yazarın öyküleri, ortaokul ders kitaplarında yer almaktadır. Yurtiçi ve yurtdışı radyo ve televizyonları için oyunlar yazmış, programlar yapmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi'nde, dördüncü dönem parti meclisi üyesi olarak yönetimde yeniden görev alan *Nazlı Eray*, yazarlığı yanında aktif politikanın da içindedir. *Yoldan Geçen Öyküler* 1988 Haldun Taner Öykü Ödülü, *Aşkı Giyinen Adam* 2002 Yunus Nadi Roman Ödülü'nü almıştır.

*...“11 Haziran 1913 Mahmut Şevket Paşa’yı vurmuşlar
Bahricedid Vapuru dinamit taşır gibi korkuyor
Burnu döner dönmez atmış demiri.
Boşaltıp yükünü hemen, İstanbul’a kaçacak
Önde Paşalar, Komitacılar, Yazarlar
Refik Halid, Refiğ Cevat, Hüseyin Hilmi, Mustafa Suphi.
Sonra Cumhuriyet, af şenlikleri.*

Sabahattin Ali...”

BERİN TAŞAN

Tuhaf, yarı karanlık ve havasız, hiç bilmediğim, kent dış taraflarındaki bir kapalı garajın en alt katındaki morarmış bağırsak bölümlerini anımsatan bir yerde, tek kanadı koparılmış bir pervane gibi koşup duruyordum. Yalpalıyordum aslında, arada küf kokulu duvarlara hafifçe sürtünüp bir türlü göremediğim ışığa doğru koşmaya gayret ederek, beni boğan bu labirentten çıkmaya çalışıyordum.

Neredeydim, nenin nesiydim, pek belli değildi. Garip bir yaratık olmalıydım, ruhumdaki fırtına beni yormuş, güçsüz bırakmıştı; dışarıya çıkabilirsem kendimi tanıyıp geçmişimi anımsayabilecektim, ama bu boğum boğum, tozlarla kaplanmış, havasız dehliz yakama yapışmış, bırakmıyordu beni.

Birdenbire gördüm onu. İrkilip olduğum yerde kaldım bir an. Karşımdaki duvarın kenarından bir adam belirmişti. Tanımadığım birisiydi ama gözlerini gözlerime dikmişti. Tuhaf bir biçimde etki alanına alıvermişti beni. Kortizondan zayıf düşmüş bedenim elektrik verilmiş gibi titredi. Terli sırtımı fıl kıçı renkli duvara dayayıp nefes almaya çalıştım. Cebimde buruşuk bir kâğıt mendil bulmuş, alnımdan aşağıya akan terleri silmeye uğraşıyordum.

Adam bana bir-iki adım yaklaşmıştı şimdi. Bir şeyler anlatmaya başlamıştı; tok sesi, 1962 yılının sıcak bir yaz ayında, Los Angeles morgunda, Dr. Naguchi tarafından otopsisini tamamlanan Marilyn Monroe'nun morarmış kalınbağırsağını anımsatan bu dehlizin içinde yankılanıyordu.

“Harcadılar seni, değil mi?” dedi adam. “Hakkını verdiler. Milletvekili seçimleri için hazırlanan sıralarda altlara fırlatıp attılar seni! Hiçbir kazanma şansın yoktu. Liste okunduğu zaman anlamıştın bunu. Şaşkındın, ağzını açıp bir şey söyleyememiş, hiçbir tepki gösterememiştin. Her zaman yaptığın gibi... Suskun ve sakın kalmıştın. Saftorik,” dedi adam.

Elimde buruşturup, nemli bir top haline getirdiğim mendilimi, Çarşamba Pazarı’ndan almış olduğum fıstık renkli montumun cebine koymaya çalışıyordum. Onu nereden aldığımı anımsamıştım birdenbire. Çarşamba Pazarı’nın o canlı, cıvıl cıvıl kalabalığını, sızlayan kolumu dengelemeye çalışarak kalabalığın arasında yürüdüğüm o sabahı, kösedeki tezgâhın üstünden seçip aldığım montumu hatırlamıştım. Seçim kampanyası gezileri sırasında, ya civar köylerden geçerken sürekli pencereden el sallamaktan, ya da otobüsün üstüne içerideki daracık, demir merdivenlerden çıkarken, omzumda bir lif kopmuş veya bir adale yırtılmıştı. Geceleri acıdan ağlıyor, gündüzleri seçim kampanyasına katılıyordum. Her sabah saat dokuzda otobüsün yanında oluyordum. Sıralamada, ön saflara konmuş arkadaşların arasına karışıp Haymana’nın, Balâ’nın köylerine doğru yol alan otobüste, bir yandan hoparlörden kulağıma dolan müzik sesini dinliyor, bir yandan da Ankara’nın bir saat dışındaki bu dünyalardaki kerpiç evlere, çevrede koşuşan hindi sürülerine, uçsuz bucaksız, bir ak Arap gerdanını anımsatan bozkıra, yol kenarlarında durmuş, bir türlü bana el sallamayan ‘taş kocakarılar’, balkonlarına çıkıp önlerinden geçen seçim otobüsünü sessizce süzen insanlara bakıyordum. Sağ kolumdaki bir lif, o zaman bertilip kopmuş olmalıydı. Geçmesi çok uzun sürmüştü şiddetli ağrımın. Şimdi hafifçe o kolumu dehlizin duvarına dayamış, karşımdaki adamın söylediklerini dinliyordum.

“Boşuna emek verdin sen onca yıl. Kazığı yedin. Harcadılar seni. O son gece kendini gösteremedin, yapı-

lan sıralamada önüne geçenleri iteleyemedin. Güvenmiştin arkadaşlarına. Şimdi onlar milletvekili. Sen burarlarda sürünüyorsun!” dedi adam.

Söyledikleri doğruydu. Bir gün önce Meclis’teki yemin töreninin başım izlemiş, içimde buruk bir acı ile yatak odama çekilmiştim. Bir süre kadın dergilerini karıştırdıktan sonra tekrar salona, televizyonun başına dönmüş, yemin edenleri içimde tarif etmesi güç duygularla yeni baştan takip etmeye başlamışım.

Herkes kendine yeni takımlar diktirmiş, kadınların saçları değişik fönlenmiş, yakalarına altın rozet takmışlardı. Heyecan içindeydiler. Kaçırduğım dünya, karşımda duruyordu.

“Yalan mı söylediklerim?” diye gürledi adam.

“Doğru,” diye mırıldandım. “Doğru...”

Adam konuştuğça yaşamımın bir bölümü şekilleniyor, bu yarı karanlık garajda, ‘hayatım’ dediğim olayın bazı kısımları sanki açıklığa kavuşuyordu.

“Bozuk para gibi harcandın,” diye devam etti adam. “Nasıl katıldın o seçim çalışmalarına, hâlâ anlamış değilim. Bir okullu çocuk gibi kabullenmiştin konduğun o arka sırayı. Üstelik genel oylamada, elini kaldırıp onaylamıştın da bu geri sıraya fırlatılıp atılışını. Olacak iş değil. Şokta olmalıydın. Ne tuhaf şey... Oysa sen hayatında hep önlerde olmaya alışık değil miydin? Ne olmuştu sana; bir durgunluk, sanki bir salaklık gelmişti üstüne. Hiçbir tepki göstermiyor, inadına seçilecekmişsin gibi çalışıyordun. Kolun kopuyordu be!”

“Ama...” diye sözünü kestim adamın.

“Aması maması yok,” dedi o, sert bir sesle. “Niye istifa etmedin? O parti, bir dönem bitip gittiğinde, bir tek sen vardın onun rozetini takan. Kimse şimdi milletvekili olan o kişilerin yüzüne bile bakmazken, sen hep partiye bağlı ve inançlı kaldın. Budala, saftorik! İşte, sırada önüne, daha partinin kapısından içeriye girmemiş kişileri koydular. Yediler seni. Zaten bu son umuttu, son bir

yol açılımı. Parti için, anlıyorsun ya. Orada da sana yer verilmedi. Özlediğin o yaşam, televizyondan izlediğin yemin töreninde önünden akıp gitti, değil mi? Fırsatını elinden aldılar.”

Adam susup cebinden çıkarttığı bir paketten çektiği sigarayı yakmıştı.

“Sus!” diye bağırdım. “Sus! Yeter artık! Partime, arkadaşlarıma laf söyletmem ben! Bunca yıllık emeğim var orada. İl’den geldiydim ben yönetime, biliyor musun? Kurultaylarda delege oyları ile seçildim her defasında. Böyle konuşamazsın partim hakkında.”

Adam sigarasından derin bir nefes çekmiş, gülerek bakıyordu bana.

“Yok ya,” dedi alaycı bir sesle. “Demek konuşamam partin hakkında. Canını sevsinler. Sen hiç akıllanmayacak mısın? Her seferinde onlar milletvekili oluyor, sen böyle buralarda kalıyorsun. Partine laf yok demek. Sevsinler senin partini. Pek vefalıymışsın, helal olsun! Ama karşıdakilerin seni taktığı yok. Tek kişilik bir oyun gibi seninkisi. Aptal mısın, nesen? Mahalledeki bütün kapıcılar, manav, mahalle esnafı, duraktaki şoförler hırslandılar senin konduğun sırayı duyunca.”

“Sus ulan!” diye bağırdım. “Yeter!” Sesim karanlık labirentin kaygan zemininde ve kirli duvarlarında yankılandı. Bedenime garip bir güç gelmişti, oysa son aylarda gördüğüm ilaç tedavisinden gücümü toplamakta güçlük çekiyordum, kortizonun verdiği kof şişlik dizlerimi mecalsizleştiriyor, bu dehlizin bayat ve durgun havası beni terletiyordu. “Yeter, sus artık!” diye bağırdım bir kez daha.

Adam oralı değildi.

“Ben senin yerinde olsam çoktan tekmeyi atardım partiye. Amma da inançlıymışsın. Baştakilerde sendeki inanç yoktur, saftorik! Değerlendirmede konduğun yere bak! Bir de seni değerlendirenlere göz at. Seilmeyen, hep aynı yerlere yapışmış fosiller. Herkes bunu gördü de

sen nasıl göremedin? Al gülüm, ver gülüm, dünyası. Gi-remedin işte içine.”

“Girmedim!” diye haykırdım. “İstesem girerdim. Uzak durdum ben.”

“İyi halt ettin,” dedi adam. “Son fırsat da avuçlarının arasından akıp gitti. Böyle fırsatlar insan yaşamında bir kez belirir. İşte bu seferki öyle bir şeydi. Vermediler bu fırsatı sana.”

Adamın söyledikleri kanıma dokunuyordu. Gözle-
rim dolmuştu, burnumdan hızlı hızlı nefes alıp veriyor,
sönük ciğerlerimi nefesimle doldurmaya çalışıyordum.

Tam önümdeydi şimdi. Söze başlamasına vakit bı-
rakmadan üstüne atladım. İki elimle boğazına yapışmış,
var gücümle sıkıyordum. Derisi terli ve kaygandı. Bur-
numa bir erkek kokusu dolmuştu. Onu öldürmek istiyor-
dum. Partimin aleyhinde konuşmuş, beni küçük düşür-
müştü. Söyleyeceklerini daha fazla duymak istemiyor-
dum. Tırnaklarım etine gömülmüştü. Kalbim duracak
gibiydi. Ellerimin altındaki bu kalın ve kemikli, et ve kas
parçasının yutkunduğunu hissettim.

Ben üstüne atlayınca boş bulunmuş, ağzındaki siga-
ra ileriye doğru fırlayıp yana düşmüştü.

“Partime laf yok, puşt!” diye haykırdım. “Gebertece-
ğim seni! Leşini yere sereceğim! Benim inançlarımla oy-
nayamazsın, anladın mı? Oynayamazsın inançlarımla!”

Adam birden silkinip beni yavaşça yana savurdu.
Garip, yalnız bir sonbahar yaprağı gibi havada yumuşak
bir yay çizip öteki tarafa düştüm.

“Senin inançlarınla oynayan ben değilim,” diye hır-
ladı adam. “Çocuksun sen. İnançlarını sarsan ben deği-
lim. Bunu bir gün anlayacaksın. Adım Lokman.”

“Lokman,” diye mırıldandım.

“Adım Lokman,” diye yineledi adam. “Ben hep bura-
dayım. İstedğin zaman gel, konuşuruz. Olaylar, yaşadık-
ların biraz otursun içinde, konuşuruz gene. Hadi, şimdi
çık git buradan.”

“Nasıl çıkıp gideceğimi bilemiyorum,” diye inledim. Kolum sızlamaya başlamıştı. “Yolumu bulamıyorum. Yerin altında kayboldum ben.”

“Sağdaki sarı okları takip et,” dedi Lokman. Elleriyle boynunu ovalıyor, paketinden yeni bir sigara çıkartmaya çalışıyordu.

“Hadi git,” dedi bana. “Yoruldu. Zaten çelimsizsin. Çık buradan.”

Sağ taraftaki sarı okları takip ederek koşmaya başlamıştım. Bir köstebek gibi yokuş yukarıya tırmanıyordum. Döne döne yeryüzüne çıkıyordum sanki. Bir süre sonra dehlizin ağzındaki ince aydınlığı görmüştüm. Bir sokak kadınının içkili gülümsemesi gibi, azar azar büyüyen aydınlığa doğru var gücümle koşuyordum. Sonunda kendimi bu karanlık, havasız tünelin dışına attım. Ter içindeydim, ağlıyordum. Şansı elinden alınmış bir insandım. Sağ koluma bir ok saplanmıştı sanki, bir yerden bir sinir zonk zonk atıyordu.

Gözümün önünden Polatlı’daki evlerin pencerelerinden, seçim otobüsüne hareketsiz, el sallamadan bakan insanlar gelmişti. Otobüsün geçtiği bazı sokaklar, bana bir robot kentten geçtiğimizi duyumsatmıştı sanki. Ne tuhaftı, Polatlı’nın o sabah zamanı, seçim otobüsünün içinden görünüşü. Bir bütünün parçasıydım o an, gösterilen sessiz tepki beni de kapsıyor, otobüsün kumaş kaplı koltuğuna âdeta sıkıştırıyor, eziyordu beni.

Açık havaya çıkınca düşüncelerim birden dağılıverdi. Çevreme bir göz attım. Mamak çöplüğünün oralarda bir yerde olmalıydım. Başımı iki yana sallayıp havayı kokladım. Sabahtı.

“Lokman,” diye bir hırıltı çıktı ağzımdan.

Sinop’taki Melia&Kasım Otelindeki 114 numaralı, denize bakan odamda, yatağımın üstüne serilmiş pikenin üstünde yatıyordum. Yavaşça sol tarafıma dönüp yatığım yerden, aralık perdenin arasından görünen sislere

bürünmüş Karadeniz'i izledim bir süre. Ne denli büyüleyici ve güzeldi. Şuh bir kadının beyazlı, morlu tüllerle oynaması gibi, bir kapanıp bir açılıyor; bu hareketlilik ve kente özgü o tuhaf durağanlık insanı heyecanlandırıyordu.

Sinop, her zaman olduğu gibi kollarına almış, içine çekivermişti beni. Beş dakika da gezilip bitirilebilen, ama akıldan elli yıl çıkmayan tuhaf bir sevgili gibiydi. Kentin bu özelliğini yıllar önce, onu ilk gördüğümde hayretle fark etmiştim. Sessizdi. Hiç konuşmuyordu. Belki de üstümdeki etkisi buradan geliyordu. Suskun ve gizemliydi.

Bir süre daha sislerle oynayan koyu renkli denizi izledim. Sonsuza uzanan iskele meydana çıkmıştı şimdi. Hafifçe doğruldum yattığım yerden. Perdenin ucunu kaldırıp bir tiyatro perdesi gibi yavaşça iki yana doğru açılan sise baktım.

Eski Sinop Cezaevi tam karşımda duruyordu.

Bu, kayalıkların üstündeki; kirli, nikotinli diş sarısı renkli taş binaları, avlulardaki incir ağaçlarını, yılların nemi ve yağmurunu üstünde hissetmiş acılı duvarları, demir parmaklıklı pencerelerin kenarına çekilmiş, solmuş, et renkli, yer yer akmış boyaları, yuvarlak vanalarla kapanan hücre kapılarını, telli görüşme deliklerini, üst katlara çıkan aşınmış merdivenleri, üst üste yığılmış şiltelerin bulunduğu bir koğuşu, dış duvar ile bina arasındaki dar koridordaki, sübyan koğuşunun demirli pencerelerinin altındaki infaz yerini çok iyi biliyordum.

Şimdi boş olan, Osmanlı'dan kalma bu cezaevi, yılların sillesini yemiş taş duvarlarının arasına sıkışmış binlerce inilti, haykırış ve daracık hücrelerde ayakta dururken insanın içini ürperten, ensesinde hissettiği geçmişin o acılı nefeslerinden, garip hırıltılarından, çığlıklardan kurtulamamıştı.

Bir gün önce Sinop'a varır varmaz gezdiğim bu bomboş binalar, birbirine bağlı insansız avlular, köşeleri yeşillendiren incir ağaçları, daracık, kirli ve havasız kori-

dorlar, duvarları insan izleri taşıyan koğuşlar, kat kat ranzalar ve içinde tek bir lağım deliği bulunan, insanın içinde ancak ayakta durabileceği tabutluklar, zifiri karanlık iki kişilik hücreler, köşedeki kırık bir küvet, yerdeki paslanmış bir zincir, eskiden gardiyanların oturduğu, köşedeki tuhaf bir geçmişi içinde barındıran kameriye şimdiye değin gezdiğim en kalabalık yerlerdi sanki. Bu sessizlik, içinde gizlediği çığlıklarla kulaklarımın zarını patlatmıştı, başım dönüyordu. Bu görünmeyen kalabalığı yanı başımda hissettiğim an şaşırılmış, mahkûmların asıldığı infaz yerinden geçerken ayağım bir taşa takılmış, az kalsın yere mihlanıyordum; boynuna ip geçirilmiş bir mahkûmun gözleri ile son bir kez gökyüzüne bakmıştım sanki. Bu kimsesiz taş binalar, bu terk edilmiş, bomboş dünya, çıkartılıp suya konmuş bir yaşlının protezini anımsatan bu soluk renkler, geride bırakılmış izler, nasıl bu kadar kalabalıktilar, dopdoluydular, bir türlü anlayamıyordum bunu. Bambaşka bir dünyaya kayıp gitmiştim sanki; kulağıma her yandan fısıltılar geliyordu; üçüncü avluyu koşarak geçmiştim, bir an cezaevinden hiç çıkamayacağımı sandım, acaba rüzgârda yaprakları hışırdayan incir ağaçlarının sesi miydi duyduğum?

Sanmıyorum.

Cezaevinden çıktığım zaman dayak yemiş gibiydim, derin nefesler alarak, dış kapıdan kendimi sokağa atmış, bu sessiz ve acılı geçmişin içinden sanki o an için kurtulmuştum. Yolun karşısındaki Pervane Han'ın içine dalıp, boncuklara bakıp, cezaevinin üstüme yüklediği o çökerici ağırlıktan kurtulmaya çalışmıştım. Mavi taşlı bir yüzük almıştım Pervane Han'daki bir dükkândan. Parmakımdaydı yüzük. Ona bakarken düşüncelere dalmıştım.

Gene gitmek istiyordum cezaevine. Sisli Sinop'un orta yerindeki bir vantuz gibi kendine çekiyordu beni. Dördüncü avlunun oradaki altı mazgallı hücreleri, demir parmaklıklı koğuşları ve o ürkütücü sessizliği yeni baştan yaşamak istiyordum.

Doğrudum yattığım yerden, saçlarımı elimle arkaya atıp odamdan çıktım.

Ankara'da, Kavaklıdere'deki Kader Sokak'taki evin alt katında karşılıklı oturuyorduk. Lale karşımdaydı, sigarasını yakmış, kahvesinden bir yudum almıştı.

Ev soğuktu, kalorifer yanmıyordu. Gece zamanı ona gelirken yanıma aldığım yün hırkaya iyice sarılmıştım. Ben de kahvemden bir yudum aldım. Televizyonda iki manken gülerek konuşuyorlardı. Haftanın rüküşü görünmüştü şimdi. Olmamıştı işte! Siyah pullu elbisesinin kesimi yanlıştı; ya elindeki o dore çanta? Ne olmuştu ona böyle? Yırtmacı eğri duruyordu; bu elbise özenli bir terzinin elinden çıkmamıştı besbelli, güzelimiz 'haftanın rüküşü' seçilmiş, on üstünden üç puan alabilmişti.

"Haberleri açsana."

"Bitti haberler."

"Dur, şu kanala bakalım."

Televizyonun kumandasını elime almış, ekranın içinde gezinmeye başlamıştım.

"Şok Gazetesi'ndeki emekli paşayı aradım," dedi Lale doğallıkla.

Şaşırmıştım.

"Hangi paşayı?"

"Gazeteye, arkadaşlık edebileceği bir bayan aradığını yazan ve telefonunu veren emekli paşayı... Belki paralı bir adamdır; bir-iki resim satabilirim ona. Sırf onun için aradım," dedi Lale.

"Pekiye, ne oldu?" diye merakla sordum.

"Hiç. Adresi verdim, yarın kahveye gelecek."

Gülmeye başladım.

"Yahu, ne biliyorsun gelecek olan adamın emekli bir paşa olduğunu? Bir serseri, bir sapık da olabilir. Aslında korkunç bir şey bu..."

Ciddileşmişim birden.

"Nasıl verebildin adresini, şaşırttın beni."

“Sesi güven vericiydi. Yaşlı bir ses. Onun emekli bir paşa olduğuna eminim,” dedi Lale.

“Yarın, onun geleceği saatte burada olur musun?”

“Yahu, nasıl olayım! Sana söylemedim mi, yarın sabah Sinop’a gidiyorum.”

“Aman sende,” dedi Lale. “Her neyse... Kahve yapacağım ona. Zaten bir-iki cümle konuştuktan sonra iş anlaşılır.”

“Belki de gerçekten kendine bir hayat arkadaşı isteyen, yaşlı bir paşadır. Aslında fena bir şey değil,” diye mırıldandım. “Kafalarsan adamı rahat edebilirsin, bir evin olur; bir sürü olanak... Saçını orduevinde boyatırsın!” Başladım gülmeye.

Lale kumanda ile oynuyordu.

“Öyle arkadaşlık etmeye, evlenmeye filan niyetim yok. İşte belki bir-iki tablo satarım diyorum, rahatlarım.”

“Ya paşa tabloya meraklı değilse?”

“Dur bakalım, hele bir yarın olsun da,” dedi Lale.

Ekonomik bir mengenenin içine sıkışıp kalmış, bunalmıştı. Her çareyi düşünüyor, yaşamını sürdürmeye çalışıyordu. Ona uğradığım geceler, çoğunluk canlı ve neşeli görünürdü, ama dağ gibi sıkıntılarını içinde sakladığını bilirdim. Kimi geceler gözleri şiş, yüzü mutsuz olurdu. Bana bir çırpıda ‘hayatı’ şikâyet eder, ondan sonra kahveleri yapmaya mutfığa giderdi. Son zamanlarda yaptığı İstanbul resimleri şaşırtmıştı beni. İçinde büyük hareketler, fırtınalar olan tabloları bunlar. Sanki Sütluce’yi, Balat’ı, Kalamış’ı yapmıştı. Eskiden İstanbul’da yaşamıştı ama, buraları ne denli iyi bildiğini kestiremiyordum; tablolar çok değişikti; benim çocukluğumun geçtiği Tünel taraflarına, Tepebaşı Parkı’nın oralara benzeyen yerler görüyordum bu resimlerin içinde; hayata haykırırken yapmıştı bunları, o dünyaları bilmesine imkân yoktu. Gene de o eski dünyalar tuvallere yerleşmiş, Kader Sokak’taki bu evde, yaşamın içine girmişlerdi.

Mamak çöplüğünün oralarda dolaşıyordum. Zaman akşama yakındı, buralara bir ıssızlık çökmüştü, gece erken iniyordu çöplüğün civarına besbelli. Çevrede in cin yoktu. Çevreme dikkatle bakarak yürüyor, geçen gün Lokman'la konuştuğum yeraltının girişini arıyordum. Bir türlü bulamıyordum dünya yüzüne çıktığım o dar, topraktan oluşmuş, bir dişi organa benzeyen yarığı. Gök-yüzünde tek tük yıldız belirmeye başlamıştı. Ankara'da akşam oluyordu. Tuhaf bir biçimde o havasız, beni boğan yeraltı dünyasını, Lokman'ın duvarlara çarpa çarpa yankılanan sesini özlemiştim.

Ayağım bir şeye takıldı, öne doğru fırladım. Cebimdeki kâğıda sarılı ilacım yere düştü. Eğilip aldım onu yerden. Yutmayı unutmuştum; çevrede su alabileceğim bir büfe var mı diye bakınırken, yarığı önümde görüverdim. Garip bir şehvetle açılmış, beni bekliyordu sanki. İlacımı ağızıma atıp yarıktan içeriye süzuldüm.

Kortizon ağzımı zehir gibi yapmıştı. Daracık aralıktan içeriye sızarken bir kadının iniltilerine benzeyen garip sesler duydum. Bir an olduğum yerde durup kulak kabarttım. Sesler toprağın içinden geliyordu sanki. Karanlık dehlizde yavaş yavaş ilerliyordum şimdi. Kadının inlemesi artmıştı; birileri iş mi tutuyorlar karanlıkta, diye düşündüm, ama görünürde hiç kimse yoktu.

"Daha derine! Daha derine!" diye fısıldadı bir kadın sesi. Şaşkındım, durduğum yerde kalakalmıştım. Ses, üstüne bez bağlanmış bir hoparlörden gelir gibiydi, bütün dehlize tepeden bir yerden yayılmıştı sanki.

"Geldin mi?" diye bir erkek sesi gürledi birden.

Lokman'ın sesiydi bu. Tanımıştım onu.

"Lokman Abi, buradayım. Geldim, ama seni göremiyorum," diye seslendim.

"Sağdaki şu sarı oktan dön, buradayım," dedi Lokman.

Sağ yandaki sarı okun oradan döndüm. Lokman karşımdaydı.

“Yalnız mısın Lokman Abi?”

“Yalnızım tabii,” dedi Lokman. “Kör müsün? Yalnız olduğumu görmüyor musun?”

“Ne bileyim bir sesler geldi kulağıma, içeriye girerken. Bir kadın sesi...”

Lokman bir kahkaha patlattı. Dehlizin duvarlarındaki yıllanmış kir ve is toprakları yerlerinden havalandılar.

“Duyarsın tabii,” dedi Lokman. “Çöplüğün oradan mı girdin?”

“Evet. Mamak çöplüğünün oradan süzıldüm içeriye.”

“Burası yeraltı,” dedi Lokman. “Kentın amı. Anladın mı?”

Başımı yavaşça salladım.

“Anladım.”

“Anlat bakalım, neler yaptın?” diye sordu Lokman.

Düşündüm bir an.

“Hiçbir şey yapmadım aslında,” dedim. “Kentın sokaklarında avare avare dolaşıyorum. Vitrinlere bakıyorum. Kitapçılara girip çıkıyorum. Öyle... Zaman geçiriyorum işte...”

“İyi yapıyorsun,” dedi Lokman. “Boşluktasın şimdi. Bir-iki haftaya kadar geçer. Unutursun her şeyi. Boş verirsin.”

“Öyle,” dedim. “Herhalde boş vereceğim.”

Yeraltında, Ankara’nın amında, Lokman’la karşılıklı konuşuyorduk.

“Sen hiç dışarıya çıkmaz mısın Lokman Abi?”

“Çıkmam,” dedi o. “Ben hep buradayım.”

Dehlizin kenarındaki bir çıkıntıya uzanmış, bir sigara yakmıştı. Dumanını tepeye doğru upuzun üfledi.

“Ne yapayım dışarıda ben...” diye ekledi.

Kendi kendine konuşur gibiydi. “Bir yarasa gibi, karanlıkla daha iyi görürüm her şeyi.”

“Baykuş gibi,” diye düzelttim.

“Evet, bir baykuş gibi,” dedi, doğrulup dikkatle yü-

zme baktı.

“Zekisin,” dedi. “Yazık ettiler, harcadılar seni. Hazır cevapsın. oğunda yoktur bu zekâ. Meclis’e girenlerin yani, anlıyorsun ya... Ama sende temiz bir yan var, çocuk gibi. Ondan kazığı yedin sen,” dedi. “Safsın.”

Bir derin nefes daha çekti sigarasından.

“Oturumları televizyondan takip ediyor musun?” diye sordu.

“Takip ediyorum.”

“İyi. Bakalım neler olacak? Gelecek bize neler gösterecek,” dedi o.

“Lokman!” diye bir ses duydum. Dönüp arkama baktım. Dehlizin ağzından, o yanlardan birisi bize doğru gelmişti. Duvardaki sarı okun dibinde duruyordu.

Arabam ile Sinop’a giderken geçici bir şoför tutmuş-tum. İyi bir adamdı, sevmiştim onu. Uzun yol şoförüydü, bir şirkette çalışıyor, TIR’larla Türkiye’nin dört bir yanına mal götürüp getiriyordu. Patronundan izin almış, beni Sinop’a götürüyordu şimdi.

Yol boyunca konuşmuştum onunla. Eskiden bir şilepte çalışmış, bütün dünyayı gezmişti. Belki de bir yük gemisiydi bu, bilemiyorum. Rio de Janeiro’yu bile görmüştü Müfit Efendi; laf arasında bana oraları anlatıyordu.

“Hava öyle sıcaktı ki, gündüzleri gemiden dışarıya çıkıp sokakta gezemiyorduk, ancak gece çıkıyorduk dışarıya, hava buharlıydı, çok dolaştım oralarda,” diyordu.

Sinop’a doğru yol alırken, Boyabat’ı geçtikten sonra, içime her zaman gelen o tuhaf duygu gelip yerleşivermişti. Bu insiz cinsiz yolun sonunda sanki hiçbir şey yoktu. Belki de Sinop diye bir kent yoktu, sonsuza doğru giden bir yoldu bu yalnızca. Saatler boyu arabamı salla-yan hiçbir araba olmamıştı. İleride bir yerde beni bekleyen bir kent olduğuna dair çevrede hiçbir işaret yoktu. Bu kimsesiz yolun sonunda, bu coşkun doğanın bittiği yerde, beni karşılamaya hazır bir kent olabileceğine san-

ki aklım yatmıyordu. Çoktandır bir tabela geçmemiştik, gideceğimiz yere kaç kilometre kaldığına dair bir işaret, herhangi bir ipucu yoktu. Bir yalnızlığa doğru yol alıyorduk, bunu ruhumda ve sanki kemiklerimde hissediyordum.

Birden çok uzaktan deniz göründü. Şaşırtıcı, heyecan verici bir şeydi bu. Soluk renkli bir deniz parçası, bir çocuğun suluboya takımından çıkmış, rasgele boyanmış gibiydi; uçuk mavi, sisli ve çok güzeldi. Gökyüzüne karışmıştı sanki. Sağda bir tabela gördüm. Erfelek yazıyordu üstünde. Gittikçe yaklaşıyorduk Sinop'a.

Şoför de heyecanlanmıştı denizi görünce.

"Abla, denizi gördün mü?" diye sordu.

Gittikçe yaklaşıyorduk bu uçuk mavi, sanki gökyüzünün bir parçası olan denize. Az ileride Sinop başlamıştı. Büyük bir heyecanla, çoktandır görmediğim kenti nasıl bulacağımı merak ediyor, içerilere doğru girdikçe onu son bıraktığımdan bu yana serpilmiş ve çelişmiş olarak görüyordum.

Ama sis aynıydı. Beni karşılayan sessizlik, ciğerime dolan rutubet ve bir zamanlar yalnızca bir cezaevi kenti olduğu için; tüm yolları cezaevinden kaçan bir mahkûmun yakalanabilmesi için, ânında kuşatılmaya elverişli yapıldığından, fazla da değişmemişti kent. Sahildeki çay bahçeleri ile bana göz kırıyor. "Hoş geldin," diyordu.

Sinop'a girmiştik.

Sahildeki Melia&Kasım Oteli'nin 114 numaralı odasında yatağımın üstüne uzanmış, bir yandan dinlenmeye çalışıyor, bir yandan da yanımda getirmiş olduğum bir kitaba göz atıyordum. Kırmızı kaplı bir kitaptı bu. Üstünde *Hayatım ve Hatıralarım* yazıyordu. Alttaki imza, Rıza Nur idi. Sinop milletvekili Doktor Rıza Nur'un bir tren-den inerken çekilmiş, başı kalpaklı, soluk sarışın yüzünü, açık renk gözlerini gösteren bir fotoğraf da vardı üstünde kitabın. Sayfaları rasgele çevirip bazı bölümlerine göz atıyordum.

Rıza Nur kitaplığı otelin arka tarafında bir yerdeydi. Bir ara gezmeliydim orayı. Anılardan birkaç satır dikkatimi çekmişti. Okumaya başladım.

...İlk evlendiğimiz zaman çok kıskançtım. Namusuma bir leke gelir diye ödüm kopardı. Yalnız sokağa gitse, gizlice arkasından giderdim... İş bırakıp takip ediyorum. Sinemada ne yapıyor diye arkasında oturuyorum. (Mısır'da) (447-457)

...Yeni evlilik, fazla cinsi münasebet beni pek zayıflattı. Hasılı bunlar beni mektepteki gibi yeniden nevrastenik yaptı... (447)

...Ankara'da bulunduğum beş-altı yıl içinde asla hamama gitmedim, evde yıkandım, nezle oluyorum, onu da yapamadım, yazın ıslak havlu ile siliniyordum. (535)

...Lozan'da Polonya ile müzakereler devam ediyor. İsmet'in hükümetten bu antlaşmayı imzalamak için yalnız kendisi için yetki istediğini öğrendim. Vay, bu ne iş! Çıldırdım. Üf! Yandım, kaynadım. (1211)

...Mustafa Kemal benim için, "O her partiden döner, âdetidir," demiş... Hatta bana 'fırıldak' demiş. Bu pek haksız bir suçlama ve edepsizlik. (370)

...Bana birçok evlenme teklifi oldu. Böyle otuz tane teklife maruz oldum... (320)

...İsmet gönlümü almaya çalışıyor, ne yapsın; daha görülecek iş, bana lüzum var. Lozan bitmedi. Bensiz, o işin sökülemeyeceğini gördü, anladı.

...Berber dükkânını dürüstçe işletebilsek pekâlâ yaşarız. Lakin karıdan ümidim yok. (1570)

Sayfaları çeviriyor, gözüme çarpan satırları dikkatle okuyordum. Gülmeye başlamıştım.

...Askerlerin altında otomobilleri var. Biz vekiliz, fakat ne yaver ne saire. (803)

...Bu yiyip içme şehveti artırdı. Kadın bulmanın da imkânı yok. Beni fena hırs tuttu, deli olacağım. Bir hizmetçi kadın bulmalarını ötekine berikine rica ettim. (181)

Bu esnada iki defa bel soğukluğu aldım. (177)

...Karımın üzerine yürüdüm. Vay sen misin yürüyen? Bana bir tokat vurdu. Gözüm döndü, hayvanlaştım. Bir iyice dövdüm. Ama tam. Tokat, tekme! Kaldırıp yere çaldım. Hatta hırsımı alamamışım, burnunu da hart diye köpek gibi ısırılmışım. (474)

...Lozan'ı İsmet yapmadı. İlk kötü projeyi imzalayacaktı, ben mani oldum. Şimdi o, Lozan kahramanı! (1722)

Elimdeki kitabı kapatıp yattığım yerden doğruldum.

Kuşkusuz kaçık Rıza Nur. Büyük bir açıklıkla yazılmış hatıratından bu belliydi. Eğlenceli bir adam olmalıydı. Besbelli çok kıskançtı. İsmet Paşa'yı, belki de Atatürk'ü kıskanmıştı ömrü boyunca. Nasıl bir doktordu acaba? Anıların o bölümlerini henüz okumamıştım. Karısı eroine alışmıştı. İğneleri Rıza Nur yapıyordu ona. Karısının edepsizliğinden korkuyordu, onun elinde oyuncak olmuştu.

Balkona çıkıp sisin içine, uzaktaki bir-iki takaya, alçaktan uçan martılara baktım bir süre. Bir şey daha fark etmiştim bu tılsımlı kent ile ilgili; sürekli kentin üstünde oynayan, oraya buraya dağılan, birden toparlanıp her yeri âdeta örterek görünmez kılan sis, Sinop'ta zamanı da belirsizleştirmişti. Balkondan baktığımda, zamanın sabah mı, öğlen mi, yoksa akşama doğru mu olduğunu anlamama olanak yoktu. Sis perdesi bir anda denizi ve kenti soluklaştırıp akşam ışığına bürüyordu onu, sonra birden dağılıp güneş ışığı meydana çıktığında kentte yepyeni bir sabah başlıyordu sanki.

Ufak balkonumdan izlediğim kentteki bu zamansızlık ya da zamanın değişik bir biçimde oynasması şaşırtıyordu beni. Sabahken birden sanki gece oluyor, sonra güzel bir öğleden sonranın, uzun iskelenin üstünde yürüyüşe çıkanları aydınlatığı solukça bir güneşin varlığı, bütün zamanları birden değiştiriveriyor, Sinop ise kaldığı yerden bir başka zamanı yaşamaya devam ediyordu.

Las Vegas'ta zamanın yok edilmesi, tortop edilip rengârenk bir ışık cümbüşüne dönüştürülmesi; uçsuz bucaksız kumar salonlarının içinde, eğlenceyi daha vazgeçilmez ve sürekli kılmak için gündüzün silinip tüm olayın sonsuz bir aydınlık yapay geceye çevrilmesi gibi bir şeydi bu. Birden Las Vegas'taki zamansızlığı, onun insanın üstünde yarattığı o muhteşem özgürlük duygusunu anımsamıştım. Ama bu özgürlük duygusu, eğlence ve mutluluk, insanları tutsak ediyor, onların o sonsuz kumar ormanlarından ayrılmamalarını sağlıyordu. Sinop'ta da aynı şey, çok değişik bir biçimde süregeliyordu. Las Vegas'ta zamanın yok edilmesi tümüyle yapaydı, kumar salonlarında zamanı gösteren hiçbir saat yoktu, dışarıya bakan pencere görünmüyordu. Oyun alanları içeriye doğru yoğunlaşan, sıkır sıkır aydınlık, içlerinde kendine has kumar gürültüleri barındıran, pırıltılı ve zengin mekânlardı. Sinop'ta ise bunun tam tersi, bir durağanlık, sessizlik ve insanın tutsak eden, ne olduğunu tam anlamadığım bir şey vardı. Sisli kentin üstündeki sürekli değişen oyunları kuşkusuz tümüyle doğaldı, bir doğa olayıydı buradaki, ama Las Vegas'takinden farksızdı bir yerde. Benim için öyleydi. Sinop'ta zaman yoktu. Tümüyle silinmişti. Bu kentte rahatlıkla, dün, yarın; bugün ise bir hafta öncesi ya da yarın sabah, elli yıl öncesi olabilirdi.

Kolumdaki saate bir göz attım, sabahın onunu gösteriyordu, oysa balkondan koyu grilere bürünmüş bir akşamüstüne bakıyordum şimdi.

Eğlence yoktu bu kentte. Las Vegas'tan burada ayrılıyor, kendi bambaşka yolunda yürüyüp gidiyordu. Ama zamansızdı. Dün, yirmi yıl sonra; yarın, bir yıl evvel olabilirdi pekâlâ.

Cezaevinin gölgesi denize düştü bir an. Güneş, arkadan bir yerden, alçak bulutların arasından sıyrılmış olmalıydı. O tuhaf ağırlık gene çökmüştü içime. Bir eğlence kenti ile bir ceza kentini aynı anda düşünüyor, onları

kıyaslıyordum.

Tuhaf duygular içindeydim.

Bu kentte tutsak olduğumu sonunda anlamıştım.

Prangalı bir mahkûm gibiydim, otel odamın ufak balkonundan dışarıya, denize doğru bakarken, birden fark etmiştim bunu. İçimde bir ürperti dolaşmış, kuyruk-sokumuma kadar tüm gövdeyi sızlatıp titretmişti.

Taksiden inip Lale'nin kapısını iki kez üst üste çaldım. Dış kapı, her zaman olduğu gibi, 'şak!' diye bir ses çıkartarak açıldı. Sokak kapısı aralanmış, Lale karşımda duruyordu.

"Gel, gir. Nasılsın bugün?" diye sordu bana.

"Bu kortizon yüklemesi müthiş bir şey. Korkunç! Ayaklarımı sürüyerek geldim buraya. Halim yok, ayağımı kaldıramıyorum. Senin eşiği zor çıktım. Dur, şöyle bir oturayım," dedim.

Köşedeki koltuğa yığılmıştım. Yüzüm, boynum ter içindeydi. Ter saçlarımın içinden fışkırıyor, şakaklarımdan aşağıya akıyordu. Çantamdan çıkarttığım bir kâğıt mendille boynumu, yüzümü ve şakaklarımı kurulamaya çalışıyordum. Ter kirpiklerimin arasından gözlerimin içine doluyordu.

"Al, bak burada bir yelpaze var," dedi Lale.

Tahta oymalı bir yelpaze uzatmıştı bana, Boyabat işi bir yelpazeydi bu sanki. Onunla yüzümü yelpazelemeye başladım.

"Şimdi geçer. Ter boşandı. Hareket edince oluyor. Eklemlerimde mecal kalmadı; şu bacağımı sehpaye dayayacağım."

"Daya, dur sehpayı çekeyim. Rahat et. Hepsi geçecek," dedi Lale. "Doktor ne diyor?"

"Bunların ilacın yan etkisi olduğunu söylüyor. Kortizonun yan etkileri... Bazı hastalar dayanamıyormuş, ke-siyorlarmış tedaviyi..."

"Yani, ne dedi sana? Nasıl bir tedavi yapıyor?"

“Size ilkin bir kortizon ve imuran yüklemesi yapacağım. İyice kontrol edeceğim bu arada sizi. Kortizonun yan etkilerine bakacağım, dedi,” dedim. “Yirmi günde bir kan tahlili yaptırıp doktora gidiyorum. Bunlar verilen ilaçların yan etkileriymiş. Çok ağır ilaçlar..”

“Sana nazar değdi.”

“Belki de,” dedim. “Bütün olaylar ne tuhaf gelişti değil mi? Bir karabasan gibi...”

“Kurtulacaksın. Hepsi geçecek. Eskisinden iyi olacaksın. Çaresi olan bir şey bu seninkisi. Nasıl birdenbire oldu anlayamıyorum, sapasağlamdın,” dedi.

“Sinsi bir hastalıkmış bu. Kronik bir hepatit.”

“Sence ne zaman başladı?”

“Kasımda başlamış olabilir. Ani yorgunluklar geçiriyordum. Ama sık sık değil. Öyle, uykum gelmiş gibi.”

“Hiç de öyle bir halin yoktu. Cıva gibiydin. Kaç kent dolaştın; İzmir, Zonguldak, Bodrum, Antakya, İstanbul... Hiç hasta bir insanda böyle enerji olabilir mi?”

“Bilmiyorum,” diye mırıldandım. Söyledikleri doğruydı.

“Nazar değdi sana. Altında araban; gezip dolaşıyordun. Hastalandığın gün şoför çıktı.”

“Doğru. Tuhafliklar var. Büyü gibi,” dedim. “Bana su getir. Kalkamıyorum yerimden. Bir bardak su içeyim. Seksen yaşımı yaşıyorum sanki. Ne tuhaf!”

“Aman sende! İlaçların etkisi,” dedi Lale.

Mutfağın orada kayboldu.

Geceye yakın bir zamanda muayenehanesine gittiğim doktor yaptırdığım tahlillere bakmış, bana sorular sormuş, bazı ek tahliller istemişti.

Teşhisi hemen koymuştu.

“Bir hepatit geçiriyorsunuz. Sarılık. Karaciğerin iltihaplanması. Mikrobik değil. A, B veya C değil yani. Otoimmun bir hepatit bu. Çok ender görülür. Yüz bin kişide bir. Zamanında yakalamışsınız. Nasıl fark ettiniz?”

Panik içindeydim.

“Yanlış bir tahlil sonucu anlaşıldı. Değer yüksek çıktı...”

“Büyük bir şans,” dedi doktor. “Size kortizon yüklemesi yapacağım. Çok yüksek dozda kortizon vereceğim size. Karaciğerdeki alevi söndürmek için. Bakalım kortizon cevap verecek mi? Sonra yavaş yavaş dozu azaltacağım.”

“Kortizon mu?” diye bağırdım.

“Kortizon,” dedi doktor. “Tek tedavisi budur bu hastalığın.”

“Ya kortizon kullanmazsak?”

Doktor bir an sessiz kaldı.

“Kortizon kullanacağız,” dedi. “Yanında da imün sistemi bastıran imuran ile.”

İçimden,

“Şişmanlayıp file döneceğim. Başıma bu da mı gelecekti,” diye düşündüm.

“Ne kadar süre ile kortizon kullanacaksınız bende?”

“Vereceği yanıtı bağlı. İki yıl ya da en az bir yıl.”

Oturduğum yerde kalakalmıştım.

“Hemen başlayın,” dedi doktor. Bir reçete yazmış bana uzatıyordu. “İyi olur başlarsanız.”

“Peki, bu hastalığın tehlikesi nedir doktor?”

“Gecikirsek, ya da karaciğer kortizona yanıt vermezse, size karaciğer nakli yapmamız gerekebilir.”

Az konuşuyordu. Gerçekleri söylüyordu yalnızca. Susmuştu.

Merdivenleri nasıl indiğimi anımsamıyorum. Elimde bir tomar tahlil raporum, o gece kortizona başlamıştım.

Ne tuhaf şeydir ki, çok korktuğum halde kortizon beni şişmanlatmadı. İncecik olmuştum. Hiç tuz yemiyordum. Imuran metabolizmamı etkileyip beni genç kızlık kiloma döndürmüştü. Lale şaşırmıştı bu işe.

“Benden zayıfsın!” diyordu. “Hayret!”

Kortizonun etkisi korkunçtu. Yüzüm tef gibi şişmişti. Üstüme ipekten bir balık ağı atılmış gibiydi. Dışarıyı

görebiliyor, ellerimi, parmaklarımı çıkartabiliyordum bu ipek ağdan dışarıya. Ama kortizonun ağırlığı, ürkünçlüğü ve hareketlerimi kısıtlaması korkunçtu. Ufak bir hücreye kapatılmış gibiydim. Rahat hareket edemiyordum. Yüreğim daralıyor, çarpıttıdan tüm gövdem sarsılıyordu. Boğazım yara olmuştu, gece güç nefes alıyordum. Sabaha kadar uyuyamıyor, gecenin tüm seslerini yattığım yerden dinliyordum.

“Depresyon yapar,” dedi doktor. “Size bir ilaç yazayım. Tehlikeli olabilir... Anlattığınız o ipekten balık ağı...”

Bana dikkatle bakıyordu.

Yazdığı ilacı alıp biraz rahatlamıştım. Hiç olmazsa geceleri birkaç saat uyuyabiliyordum.

“Nazar bu. Durup dururken böyle bir şey olması...” diye söylendi Lale.

Kahvemi önümdeki sehpa koymuştu. Yelpaze ile terimi kurutmuştu. Kahvemden bir yudum aldım.

Kader Sokak’taki bu eve, âdeta sürünerek geliyor, ama orada nefes alıyor, gecenin bir bölümünü Lale ile paylaşıyor, onunla şundan bundan konuşuyordum.

Çabucak yorulduğumdan, saat on olmadan bir taksi çağırır, eve dönerdim.

Kader Sokak’taki evde geçirdiğim gecenin o saatlerini, o kortizon yüklemesinin ilk zamanlarını unutamam. Yaşamımın değişik, ürkütücü bir parçası oldu o günler ve geceler.

Ama kendime soluk alacak bir delik bulmuştum. Sürünerek gidiyordum oraya işte. O günleri unutamam. Şu yaşımdayken, seksen ya da doksan yaşıma yaşadığım o günleri ve geceleri...

Melia&Kasım Otelindeki odamdan çıkmıştım. Kıyıdaki ağaçlıklı çay bahçelerinin içlerinden geçip Sinop’u geziyor, son geldiğimde tanımış olduğum tahta gemiler yapan yaşlı adamın çarşı içindeki dükkânını arıyordum. Son birkaç yıl içinde Sinop değişmiş, genişlemişti. Yaşlı

ustanın dükkânı onu son gördüğüm yerde yoktu. Başka dükkânlar açılmıştı. Değişik tahta takalar, yelkenli gemiler, tahtadan rüzgâr çanları ve şişe içinde ufak korsan gemileri satan daha modern dükkânlardı bunlar. Tahtadan teknelere dikkatle bakıyor, kendime güzel bir tane seçmeye çalışıyordum. Kafesteki bir papağan, bana dik dik bakıyor, arada anlamadığım bir şey haykırıyordu. Nedenise sinirlenmişti bana.

Çıkmıştım dükkândan, sahilden ayrılmış, bir ara yoldan anacaddeye çıkmıştım. İl binası, kitapçı dükkânı, fotoğrafçı bu caddenin üstündeydi. Bir gün önceden öğrenmiştim yerlerini.

Adımlarımın beni eski Sinop Cezaevi'ne doğru götürdüğünü anlamıştım. Yeni baştan o insansız avluları, iç ürperten mekânları, o kirli sarı, çiçekbozuğu binaları görmek istiyordum. İyice yaklaşmıştım cezaevine. Açık olmalıydı bu saatte, dün tanımış olduğum gardiyan Pala, birkaç meraklı turisti gezdiriyor olmalıydı.

Pala'nın saçları ve palabıyıkları siyah saç boyası ile boyanmıştı, abanoz rengiydi, soluk Sinop güneşinin altında pırıl pırıl parlıyordu.

"Yirmi beş yıl gardiyanlık yaptım ben burada. Kuş uçurtmadım," demişti dün bana. "Buradan kimse kaçamaz. Şimdiye kadar üç mahkûm kaçma teşebbüsünde bulundu. Bir tanesi lağım künkünden kaçmayı denemiş, orada boğulup kalmış. Ertesi gün ölüsünü çıkarttık. Bir mahkûm kaçmayı başardı. Kentin bütün kapıları tutulmuştu. Top sahasında çevrilip yakalandı. Üçüncü mahkûm Sinop dışına çıkmayı başardı. Fakat o da Ayancık'ta, saklandığı bir kümeste kuşatıldı. Yani anlayacağınız, kuş uçmaz buradan dışarıya. Şurası Sabahattin Ali'nin yattığı koğuşun penceresi... 'Aldırma gönül aldırma'yı bu avluda bestelemişti. Bakın, duyuyor musunuz dalgaların sesini? Cezaevinin dış duvarına vuruyor dalgalar. Burada çekilen bir yıllık ceza iki yıl sayılır. Öyle bir cezaevi burası işte. İnsanın burada kemikleri erir, ciğeri çürür," de-

di Pala. Eski cezaevi 1999'da boşaltılmış, mahkûmlar yeni yapılan bir cezaevine nakledilmişlerdi. Ama Pala hâlâ buradaydı. Yirmi beş yılını geçirdiği cezaevinden ayrılmıyordu sanki. Yaşamının bir parçasıydı burası, belki de tümüydü; anımsadığı sayısız olay vardı, hepsi acıklı şeylerdi, ama Pala onları büyük bir katıllıkla anlatabiliyordu; sistemin bir parçası olmuştu, bu çarkın içinden kurtulamıyordu; şimdi de boş cezaevinde turistleri gezdiriyor, orada mahkûmlarla geçirdiği yirmi beş yılını, anılarını anlatıp duruyordu.

Hücreleri, zindanları ve koğuşları avcunun içi gibi biliyordu. Avludan avluya seken bir saksağan gibiydi. Parlak, siyah saçları ve abartılı bıyıkları ona bir sahne kişisi havası veriyordu. Yaşamayı, oynamayı seçtiği sahne ise bu cezaeviydi işte, müşteriye ev gezdirir gibi gezdiriyordu orayı.

“Şurası mahkûmların infaz edildikleri yer. Darağacını kaldırdık, turistler ürküyorlar. Şu borudan akan buz gibi su ile mahkûm ıslatılır, hücreye atılır. Zatürre olur orada. Farelere devamlı ekmek vereceksin, yoksa gece insanın üstüne gelirler. Benim battaniyemin üstüne de çıkarlardı. Yanımda ekmek bulundururdum onlara fırlatmak için.”

“Senin yattığın yer neresiydi?” diye sormuştum.

“İşte burası,” demişti Pala.

Genişçe, hücre gibi beton bir yer göstermişti bana.

O da bu ezici, öğütücü cezaevinin bir parçasıydı, ama tutsak olduğunun farkında değildi. Kaçıp kurtulamamıştı bu cezaevinden. Hayatı gene orada geçip gidiyordu.

Sadistti. Cezaevinin içindeki yolculuğum sırasında onu tanımıştım.

Varmıştım cezaevinin kapısına. Pala görünürlerde yoktu. Çevre sessizdi.

Birden bayılacak gibi oldum. Nefesimi tutmuş, şaşkınlıkla karşımda gördüğüm kişiye bakıyordum. Cezaevinin kapısından çıkmış olmalıydı. Ne zaman çıkmıştı,

nasıl çıkmıştı, bilemiyorum. Birden görmüştüm onu. Bana gülümseyerek bakıyordu. Aynı evimde, şöminenin üstünde duran fotoğrafındaki gibiydi. Kırk yaşlarında olmalıydı.

“Nazlı, evladım,” dedi bana yavaşça. Tanımıştı beni. Oysa ben bebekken ölmüştü. Hasta yatağında yatarken, kundağımı yatağının yanına koymuşlar.

“Bu çok nazlı bir şey, adı Nazlı olsun,” diyerek adımı koymuştu.

Jön Türk, İkdâm gazetesinin başyazarı, dedem Tahir Lütî Tokay karşımda duruyordu. Sadrazam Mahmut Şevket Paşa’nın 1913 yılındaki katlinden sonra yakalanıp, Bahricedid Vapuru ile Sinop’a getirilmiş ve uzun yıllar cezaevinde kalmıştı.

Dedem şimdi karşımdaydı işte, hiç görmediğim, yalnızca evdeki fotoğraflarından tanıdığım; ben doğduktan bir süre sonra yaşama veda eden dedem. İkdâm gazetesinin başyazarı, Yakup Kadri’nin ve Reşat Nuri’nin iyi arkadaşı, Dr. Rıza Nur ile aynı yerlerde bulunmuş; ‘Muvaazene’ gazetesinde de makaleler yazmış, bu yazılarında Abdülhamid rejimini eleştirmişti. Dedemin bu yazıları ‘Bende’i âli-âbâ münzevi baba’ takma adı ile yazdığını biliyordum.

Deliorman’dan milletvekili seçilmiş, uzun bir firarilik hayatı yaşamış, Sadrazam Mahmut Şevket Paşa’nın katli üzerine İstanbul polisi tarafından tevkif edilip, diğer sürgünler ile birlikte Bahricedid Vapuruna yüklenip, Sinop’a gönderilmişti. Haksız yere tevkif edilişi her nasılsa merkez kumandanı Cemal Paşa’nın kulağına gitmiş ve ona yapılan haksızlığı tamir için İstanbul’a dönmesine izin verilmişti. Mustafa Kemal’in yakın arkadaşı olan dedem, sonra anneannemle evlenmiş ve büyükelçi olarak Irak’ta ve Arnavutluk’ta uzun yıllar görev yapmıştı.

Onun çok az bildiğim, renkli ve serüvenlerle dolu yaşamı, gazetecilik günleri, memleketi Rusçuk’ta yaptığı reformlar, Mülkiye’yi birincilikle bitirmesi beni hep ilgi-

lendirmişti. Ama onun hakkında pek fazla bir bilğim yoktu.

Evimde, gençken çekilmiş bir fotoğrafı şöminenin üstünde duruyordu.

Görür görmez tanımıştım onu. Sinop zindanlarının nemi dedemin ciğerlerine işlemiş, yıllar sonra ciğerlerinden rahatsız, yatağında yatarken, kundağıını yanına koymuşlar; o da beni sevip,

“Bu çok Nazlı bir şey! Adı Nazlı olsun,” demişti.

“Gözün nereye daldı, bir şey mi oldu?”

Pala yanı başımdaydı. Merakla soruyordu,

“Ne düşündün öyle bayan? Değişik bir şey görmüş gibi oldu yüzün. Çok kişi gezdiriyorum ben burada ama sen başka türlü sun sanki. Adım adım içiyor gibisin şu Sinop Cezaevi’ni. Gel bu tarafa, sana çok değişik bir zindan göstereceğim. Dün göstermemiştim. Şu musalla taşının sağından geç, arkamdan gel,” dedi. “Bu saatte cezaevini gezen kimse yok. Zindanı sana göstereyim. Oraya toplu olarak yirmi kişiyi kapatırdık. Yirmi dört saat açmazdık kapıyı. 12 Eylül’de, anlıyorsun ya...”

Peşinden gidiyordum. Rüyada yürür gibiydim. Demi görmüşüm. Bundan emindim; buradaydı o, benim yanımda, Sinop’taydı. İçimde garip bir coşku, dayanılmaz bir heyecan vardı.

Pala’yı takip ettim.

İkinci avludaki koyu renk yapraklı incir ağaçları rüzgârda değişik hışırtılar çıkartarak sallanıyorlardı.

Pala döndü bana.

“Korkmuyorsun değil mi?” diye sordu.

“Korkmuyorum,” dedim.

Lokman bir sigara yakmıştı.

“Nereye takıldı gözün öyle?” diye sordu.

“Bak birisi geldi, sana sesleniyor,” dedim.

“Hani nerede?”

“Şuradaydı. Götmiş galiba...”

Az ötede, sarı ok'un dibinde gözüme çarpan karaltı kaybolmuştu. Yarı karanlıkta geriye çekilmiş de olabilirdi.

"Kimse yok orada," dedi Lokman.

"Az önce birisi vardı. Sana sesleniyordu, bir karaltı. Kadın mı, erkek mi fark edemedim."

"Peki, şimdi nerede?"

"Yok. Gitmiş. Yok olmuş," dedim.

"Sen hayal görüyorsun," dedi Lokman. "Burayı öyle herkes bilmez. Zırt pırt gelen giden olmaz buraya. Kendi başımayım ben burada. Rahat, sakın. Buranın yolunu sen nasıl buldun, ona bile hayret ettim," diye söylendi.

Sarı ok işaretinin orada bir karaltı gördüğüme eminim. Lokman inat ediyor, "Kimse yok orada," diyordu.

"Ne oldu parti işleri?"

"Ne olacak, devam ediyor. Dün toplantıya katılmadım."

"Niçin katılmadın?"

"Canım gitmek istemedi. Dün sabah kolum da ağrıyordu, biliyor musun? Havadaki nemden olmalı. Yokluğumu fark etsinler dedim."

Lokman katıla katıla güldü.

"Ömürsün vallahi," dedi. "Ne diyeyim sana... Atı alan Üsküdar'ı geçmiş. Sen toplantıda varsın ya da yoksun, kaç yazar? Ama gelecek sefer git. Git de dinle, bakalım neler konuşuluyor, yüzler nasıl, bir izle. Kulisleri dinle."

"Olur abi."

"Lokman!" diye bir ses duydum gene.

"Lokman!"

Ses, yarı karanlık dehlizin içinde yankılandı. Bir kadının sesiydi bu. Lokman'a baktım, duymuştu sesi.

"Feriha," dedi. "Feriha geldi."

Karanlığa doğru seslendi:

"Gelsene Feriha! Niçin oradan seslenip duruyorsun?"

“Lokman, gel şu kanatları sırtımdan çıkartmama yardım et. Canım çıktı otobüste. Yiyecek bir şeyler aldım. Elimde torbalar var. Tıklım tıklımdı otobüs, ayakta geldim. Yoruldum,” dedi ses.

“Dur, geliyorum Feriha,” dedi Lokman.

Döndü bana.

“Melek geldi,” dedi. “Feriha. Gene yormuş kendini anlaşılan. İyilik meleği. Koruyucu. Ekonomik sıkıntıdan iki-üç kişi için çalışıyor. Canı çıkıyor tabii. Kolay değil. Kanatları da ağır, eski model.”

İki adımda sarı ok işaretinin oraya gitmişti. Meleğin elindeki naylon torbaları alıp dehlizin dibine, bu köşeye yerleştirdi.

“Sigaramı unutmadın değil mi?”

“İki paket aldım,” dedi melek.

“Ayva almışsın...”

“Canım çekti, reçel yapacağım.”

Melek yavaş yavaş yürüyerek ışığın içine girmişti. Sarışın, orta yaşın altında bir kadındı bu. Dikkatle bana bakıyor, bir yandan da omuzlarını elleri ile ovalıyordu.

Lokman bir çift, gümüş renkli, tüylerden yapılmış kanadı, dehlizin duvarına dayadı.

“Ben Feriha,” dedi melek. Elini uzattı bana.

“Memnun oldum,” dedim. Kendimi tanıtip elini sık-tım.

“Elinizden bir akım geçti bana,” dedi Feriha... “Tuhaf bir şey bu. Çok mu yorgunsunuz?”

“Bir rahatsızlık atlattım,” dedim.

“Geçmiş olsun,” dedi Feriha. “Atlattığına göre sizi ko-ruyan bir melek var herhalde?”

“Hiç bilmiyorum,” dedim. “Fallarda filan çıkar ba-zen. Ama inanın hiç bilmiyorum.”

Feriha bir an düşüncelere dalmıştı.

“Kendini size hiç göstermedi mi?”

“Hiç görmedim öyle bir şey...”

“İlginç. Bir koruma tutmadınız besbelli kendinize.”

“Böyle bir servis verildiğinden haberim yoktu,” dedim. “Çok şeyler geçirdim. Zor günler..”

“Anlıyorum,” dedi Feriha. “Gene de bir melek korumuş sizi. Öyle geldi bana. Ama görünmemesi, kimliğini göstermemesi ilginç...”

“Bira aldın mı?” diye sordu Lokman.

“Aldım. Öteki torbada. Senin sevdiğin baharatlı cipsden de iki adet var.”

“Böyle bir hizmet mi veriliyor?” diye merakla sordum Feriha’ya.

O, beline kadar uzanan dalgalı, sarı saçlarını arkaya attı.

“Tabii, böyle bir hizmet veriliyor. Size kartımı vereyim,” dedi. Kot pantolonunun cebinden çıkarttığı bir kartı bana uzattı. Dehlizin yarı karanlığında kartı okudum.

“Feriha. Fairy. Melek.”

“Sizi yirmi dört saat izler, kötülüklerden korur, yanı başınızda rahatlıkla taşıyabileceğiniz sırdaş ve görünmez eleman,” yazıyordu kartın üstünde.

İlgiyle süzüyordum Feriha’yı.

“Şirkete bağh çalışıyorum,” dedi o. “Şu anda koruduğum üç ayrı kişi var.”

“Siz görünmez misiniz Feriha?” diye merakla sordum.

“Gün ışığında görünmem. Öyle bulut gibiyim, anlıyorsun ya. Kimi zaman beliririm, ama her zaman değil. Yalnız koruduğum kişi ile sürekli iletişim halinde olurum. Sağ tarafında dururum hep,” dedi Feriha.

Lokman,

“Akşam gidiyorsun, değil mi?” diye sordu.

“Gece işi aldım,” dedi Feriha. “Bir erkeği koruyacağım. Bu gece başlıyorum işe. Ama ilkin bir şeyler yiyeceğim...”

Lokman bir bira açmış, şişeyi kafasına dikmişti.

“Yakında mı oturuyor koruyacağın adam?” diye sordu Feriha’ya.

“Yok, uzakta; başka kentte,” dedi Feriha.

“Yemekten sonra gidersin.”

“Bir şeyler yiyeyim, çıkarım yola.”

“Feriha...”

“Feri deyin bana,” dedi doğallıkla.

“Feri, Bodrum da mı koruyacağın adam?”

Feriha bir kahkaha attı.

“Ah, nerede bende o şans!” dedi. “Bodrum’da değil. Sinop’ta. Birazdan, Boyabat üstünden Sinop’a uçacağım.”

Heyecan içindeydim.

“Uçarak Sinop’a mı gideceksin bu gece?”

Mavi gözleri neşelenmişti. Ayağındaki ucu sivri kovboy çizmelerinin topuklarını kontrol ediyordu. Üstündeki Hint bluzunun uçuk renkleri bir ebemkuşağı gibi bu yarı karanlık dünyada dalgalanıyordu.

“Tabii, uçarak gideceğim. Çankırı, Ilgaz Dağı, Kastamonu, Boyabat, oradan Sinop...”

“Çok uzun sürmez mi?”

Tatlı tatlı güldü.

“Bir bulut gibi. Hızlı giderim ben,” dedi. “Sabaha öteki müşterimin yanında olmam gerek. Ankara’ya döneceğim.”

Feriha’nın anlattıkları büyülemişti beni. Birazdan uçarak Sinop’a gidecek, sabaha Ankara’ya dönecekti.

“Makarna haşlıyorum,” dedi Lokman.

“Sen suyu koy, ben ayarlarım,” dedi Feriha. Döndü bana.

“Bizimle yemek yersiniz, değil mi?”

“Sağ olun,” dedim.

Şaşkındım.

Cebeci çöplüğünün oradaki bir yarıktan içeriye girdiğim kentin amında, her yaptığımı bilen, tanımadığım, Lokman adlı bir adam ve sevgilisi olduğunu tahmin ettiğim Feriha adlı meleklerle yemeğe oturmak üzereydim.

“Çekinme. Gel, şöyle otur. Tanrı misafirisin,” dedi Lokman.

Feriha çavdar ekmeğini dilimlemiş, bana uzatıyordu.

“Bira içer misin?”

“Bira yasak bana,” dedim.

Sinop’taki Melia&Kasım Otelindeki 114 numaralı odamda uyanmıştım. Odanın içi karanlıktı, daha sabah olmamıştı. Başucumdaki lambayı yakıp çevreme bir göz attım. Beni bir gürültü uyandırmış olmalıydı. Birden beni uyandıranın ne olduğunu anladım. Ramazan davulcusu, otelin yanından bir yerden davul çala çala geçip gecenin içinde uzaklaşıyordu.

Şimdi davul sesi geçip gitmişti. Bir-iki martı çığlık attı dışarıdan. Hafifçe balkon kapımı aralayıp dışarıya baktım.

Sinop, tüm gizemiyle karşımdaydı. Bembeyaz, sisten bir kürke bürünmüş bir kadın gibiydi. Öylesine yoğundu dışarıdaki sis. Ben bakarken ağa dalga oynamaya başlamıştı. İnanılmaz güzellikte, tuhaf, alışılmadık bir görüntüydü bu. Gözlerim sislere ve arada yer yer parlayan lacivert denizin üstünde oynaşan koyu renklere, soluk ışıklara takılmıştı.

Bugün yarın mıydı? Dün, bugün mü olmuştu? Yoksa yüzyıl öncesinde miydim? Orada, balkonda mıydım, ondan da tam emin değildim o an. Yaşamımda ender duyduğum duyguları yaşıyordum. Zamanın içinde kaybolmuş gitmiştim sanki.

Elimi dışarıya uzatıp bu gizemli kadının sisten kürkünü okşamak istedim.

Bir cilve, bir yakınlaşıp bir uzaklaşma!

Sisin bu hızlı hareketi şaşırtmıştı beni. Kürke bürünmüş kadın, döne döne dans ediyor gibiydi.

Birden kürkün bir parçası açıldı. Sinop Cezaevi karşımda duruyordu. Gece karanlığında meydana çıkmıştı.

Üstüme buz gibi su atıldı sanki, titreyerek balkondan içeriye girdim.

Yatağımın üstünde birisi oturuyordu.

Taksiyi Lale'nin apartmanının önünde durdurdum. Parayı verip indim arabadan, dış kapının zilini çaldım. İki dakika sonra içerideydim.

“Dur, oturayım biraz,” dedim Lale'ye. “Zor geldim vallahi. Dur, şu koltuğa bir oturayım. O tahta yelpaze nerede?”

Ter içinde kalmıştım.

“Al, işte yelpaze.”

Koltukta oturup bir yandan yüzümdeki ve boynumdaki teri yelpaze ile kurutmaya çalışıyor, bir yandan da Lale ile konuşuyordum. “Bak, şu tablo yeni,” dedi. “Dün gece sen gittikten sonra yaptım.”

Hayranlıkla Bodrum'u bir gece zamanı gösteren resme, lacivert denize, Bodrum Kalesi'ne, koyu renkli gökyüzüne, limana demirlemiş ışıklar içindeki bir turist gemisine baktım.

“Çok güzel olmuş.”

“Sahi, beğendin mi?”

“Çok güzel. İnşallah satılır.”

“İnşallah,” dedi Lale.

“Anımsadığın Bodrum'u mu yaptın, bir fotoğraftan mı baktın?”

“Hepsini karıştırıp yaptım.”

“Onun için böyle canlı olmuş,” dedim. “Şuradan iki adım atsak, Bodrum'a Antik Tiyatro'nun oraya ayak basacakmışız gibi...”

“Ben kahveleri yapıyorum.”

“Benimki yarım olsun.”

Yerimden kalkıp Lale'nin arkasından mutfağa doğru yöneldim.

“Biliyor musun, bu ilaç tansiyonumu düşürüyor. Ruh gibiyim,” dedim.

Mutfağın girişinde Lale'nin buzdolabı vardı. Gözüm üstündeki süslere gitti bir an.

“Yahu, bunlar ne güzel şeyler...”

Birden gördüm onu. Melek Feriha oradaydı! Fayans-

tan, küçük, arkası mıknatıslı bir buzdolabı süsüydü. Lale'nin diğer mıknatıslı süslerinin tam orta yerinde, küçük kare bir fayansın üstünde, işte orada, karşımda duruyordu! Dolaba biraz daha yaklaşıp ortada duran mıknatıslı süse iyice baktım. Dehlizin içinde gördüğüm melekti bu. Lokman'ın kız arkadaşı Feriha! Beline kadar dalgalı sarı saçları, gökkuşağının tüm renklerini taşıyan Hint bluzu, kot pantolonu, kovboy çizmeleri ve gümüş rengindeki bir çift kocaman kanadı ile ufacık fayansın içinde duruyordu.

Parmağımla yavaşça dokundum ona. Taştan yapılmıştı. Çevresinde pembe güllerden kabartmalar vardı.

Acaba Lale farkında mıydı, Feriha'nın buzdolabının üstünde olduğunun?

Şaşkındım. Merak içindeydim. Bir an için sırtımdan aşağıya su gibi akan teri, bacaklarımdaki mecalsizliği unutmuştum.

Lale elinde tepsi, mutfağın kapısında idi.

"Sevdin mi süsümü?" diye sordu. "Yeni aldım onu. İzmir Caddesi'ndeki Onur Çarşısı'nın alt katındaki yaşlı adamdan. Sepetin içinde bir sürü vardı. Ben bunu beğendim. Sarı saçları ne güzel değil mi?"

Salona gitmiş, kahveleri iki koltuğun arasındaki sehpanın üstüne koymuştu.

"Çok sevdim meleğini," dedim.

O, hiçbir şeyin farkında değildi, anlamıştım.

"Orada başka süsler de var mıydı?"

"Melekler vardı," dedi Lale. "Renk renk, değişik. Kiminin üstünde bol elbiseler, kimi sarışın, kimi esmer... Ben bunu seçtim. Bana şans getireceğine inanıyorum."

Karşılıklı oturup kahvelerimizi yudumlamaya başladık.

Gözüm Lale'nin yapmış olduğu Bodrum tablosundaydı. Ne güzeldi gece zamanı Bodrum. Kale aydınlatılmıştı; sokaklarda dolaşan kalabalığın sesini duyar gibi oluyordum. Bahçemdeki palmye, rüzgârda hafifçe hışırdı.

dıyordu sanki, deniz kokusu burnuma dolmuştu. Barlar Sokağı'nın oraları ne canlıydı kimbilir. Halikarnas tarafına doğru kalabalığın içinde yürürken ne kadar mutlu hissederdim kendimi. Çok özlemiştim Bodrum'u. Şimdi kış zamanıydı, Barlar Sokağı boş olur, köşelerde yün takeler, çoraplar satılır, ıslık gibi bir rüzgâr, bir zamanlar insanların doldurduğu bu bomboş, daracık sokaklarda, kepenkleri inmiş dükkânların oralarda dolanıp dururdu. Başiboş köpekler dolaşırdı bazen çevrede, Yunuslar fırını her zaman açık olurdu. Ramazanda vitrindeki güllaçlara ve keşküllere giderdi gözüm. Kış halini çok severim ben Bodrum'un; durgun, koyu renkli bir kış denizi vardır gündüzleri; mandalina bahçelerinden kasa kasa mandalina toplanır; iki-üç kişi gece zamanı, şöminesi çıtır çıtır yanan bir barda, tezgâhın orada demlenirler. Camın arkasından görürüm onları. Kafamda kukuletam rüzgârlı deniz kenarlarında dolaşırım.

Ama Lale bir yaz gecesini yapmıştı Bodrum'un. O renkli dünya, tepeden bir yerden, sanki Casita Mantıcısı'nın oradan görünüyordu. Gözlerim dalıp gitmişti tablonun derinliklerine.

"İzmir Caddesi'ne," dedim şoföre. Takside arkama dayanmış, sabah trafiğini izliyordum. Menekşe Sokağı'nın ucunda indim. Simitçi her zamanki yerinde duruyordu. Baş ağrısı için ilaç ve şampuan aldığım Amerikancımın dükkânının vitrinine şöyle bir bakıp Onur Pasajı'ndan içeriye girdim.

Lale'nin tarif ettiği dükkân alt kattaydı. Rengârenk yapma güller, sonbahar yaprakları, sepetlerin içinde bin bir çeşit süs, plastikten meyveler dükkânın önünü doldurmuştu. Buzdolabı süslerine dikkatle bakıyordum. Meleklerin bulunduğu sepeti bulmuştum. Eğilip teker teker bakmaya başladım onlara. Feriha'dan yoktu. Kalmamıştı belki de. Tek de olabilirdi...

İki fayans melek vardı elimde, ikisini de çok beğen-

miştım; biri siyah saçlı, parlak pembe elbiseliydi. Ötekisinin kahverengi lüleleri omuzlarına dökülmüştü. Mor bir elbise giymişti. İkisinin de kanatları gümüş rengiydi.

“Acaba hangisini alsam?” diye karar vermeye çalışıyordum. Dükkân sahibi yaşlı adam,

“İkisini de al hanımefendi. İkisi de çok güzel. Bak, bitiyor bunlar. Arkası yok,” dedi.

“Bir tane alacağım. Ama hangisini seçeceğim bilemiyorum.”

“Sol elindeki daha güzel,” dedi adam.

Esmer meleği gösteriyordu.

“Peki, o olsun,” dedim.

Melek, parlak bir kâğıda sarılmış çantamın içindeydi şimdi.

İzmir Caddesi’nde biraz dolaştım. Pilim biter gibi olmuştu. Bulvardan, köprünün altından bir arabaya binip eve döndüm.

Meleği çantamdan çıkartıp parlak kâğıdını açtım. Çok güzeldi.

Onu buzdolabımın üstüne, bir mecmuadan kesmiş olduğum Robbie Williams’ın bana çapkın çapkın bakan resminin yanına yapıştırdım.

Siyah saçlı, pembe parlak elbiseli, gümüş kanatlı melek bana oradan bakıyordu.

Bir bardak su içip odama çekildim.

Sinop İl Binası’nda oturmuş, bir yandan İl Başkanı ile sohbet ediyor, bir yandan da ince belli bardaktaki demli çayımı içiyordum.

“Sinop’u çok geliştmiş buldum,” dedim.

“Gece kaldığınız otelde rahat mısınız?” diye sordu İl Başkanı.

“Çok rahatım. Harikulade, ufacık bir balkonum var. Oraya çıkıp sürekli sisin oyunlarını izliyorum. Bu olay büyülüyor beni Başkan,” dedim.

“Bu mevsimde sis çok olur,” dedi Başkan.

Çayım bitmişti, kalktım.

İl Başkanı gülümseyerek baktı bana.

“Gene cezaevine gitmek istiyorsunuz, değil mi?”

“Evet,” dedim. “Orayı bir kez daha görmek istiyorum.”

“Biliyorum,” dedi İl Başkanı. “Murat gitsin sizinle. Gezdirsin her tarafını...”

Köşede duran gençten bir çocuk peşimden geliyordu, birlikte anacaddeyi, sağlı sollu dükkânları geçmiş, cezaevine varmıştık.

Dış kapı biz içeriye girerken sanki hafifçe gıcırdadı. Çevre sessizdi. Girişteki kulübenin içinde oturan iki adam tavla oynuyorlardı. Onlara selam verip ağır demir kapıdan içeriye süzüldüm. Çocuk peşimdeydi.

İnsansız avlulardan ilkini geçip merdivenlerden üst kata, koğuşların oraya çıktım. Bomboş bir koğuş, duvarda sökülmüş ranza delikleri, kocaman demir parmaklıklılı, yüksekteki pencereleri ile önümdeydi.

Pencerenin birine yaklaşp demir parmaklıkların arasından görünen iskeleye, limana karşı sahilde sıralanmış binalara dikkatle baktım. Hava berraktı. Sis kalkmıştı. Demirlerin arkasından Sinop, bir fotoğraf kadar parlak ve duruydu.

Otelimi görmüştüm. Hafif aralık bıraktığım balkon kapımı bile seçebiliyordum.

Koğuşun içinde şöyle bir dolandıktan sonra, kapıları yuvarlak vanalı hücreleri geçip çimento renkli merdivenlerden aşağıya indim. İkinci avluya varmıştım.

İncir ağaçları hışırdıyor, yüksek taş duvarların arkasından martı sesleri geliyordu kulağıma.

Baktım çocuk, avlunun girişinde duvara dayanmış, yüzü bembeyaz; öylece duruyordu.

“Ne oldu sana? Nasılsın?” diye seslendim.

Yanına gittim.

Zaten çelimsizdi, bir yaprak gibi titriyordu, rengi solmuştu, duvara dayanmasa düşecek gibiydi.

“Nen var?”

“Her şey aynı,” diye mırıldandı o. “Hiçbir şey değişmemiş. Şu incir ağaçları... Duvarların rengi... Demir parmaklıklar, martı çıgıllıkları. Her şey aynı.”

Kendi kendine konuşur gibiydi.

“Yattın mı sen burada?”

“Yattım,” dedi.

Olduğu yerde kalmıştı. İleriye bir adım atamıyor, cezaevinin o garip, insansız, sessiz gücünün kendini yenden içine çekmesinden ürküyordu sanki.

“Sen dur burada,” dedim.

Yere çöktü.

“Niçin girmiştin cezaevine?”

“Pala’nın kızını sevdim,” diye fısıldadı. “Gardiyan Pala’nın kızını deli gibi sevdim. Pala benim hayatımı söndürdü.”

Susmuştu.

Bomboş avlular önümde uzanıyor, irinli kemik renkli bina bu sabah zamanı, hasta bir adam gibi bana bakıyor, sessiz duruyordu.

“Pala’nın kızını mı sevdin?”

“Hem de deli gibi.”

“Ne oldu ona?”

“Başkası ile evlendi.”

Bir ses duydum, hızla o yana baktım. Köşedeki kameriye'nin oradan, ağaçların arasından birisi kıs kıs gül-müştü sanki.

Daha iyi dinleyince bunun, ihtiyar bir saksağanın çıkarttığı ses olduğunu anladım.

Doktorun muayene odasında, duvara dayalı duran iskemlelerin, her zamanki gibi ortadakinde oturuyordum.

Doktor önündeki tahlilleri inceliyor, arada ince çerçeveli gözlüklerinin ardından bana bakıyordu.

“Size bir şey soracağım doktor,” dedim.

“Buyurun, sorun,” dedi o.

“Şu geçirdiğim hastalığın tehlikesinin derecesini öğrenmek istiyorum. Yani bir bağırsak düğümlemesi mi tehlikeli, bu benim geçirdiğim otoimmün hepatit mi?”

“İkisi de aynı derecede tehlikeli,” dedi doktor.

“Ama, bir bağırsak düğümlemesi teşhis edilemezse, insanı bir saatte götürebilir...”

“Bu da götürebilir,” dedi doktor.

Şaşırdım.

“Bir saatte mi?”

“Farkına varılmazsa, tedavi edilmezse...” dedi doktor.

Bir an sustum.

“Peki,” dedim. “Bir sirk çadırında, en tepede, insanın altında ağ olmadan trapezden trapeze atlaması mı tehlikeli, şu benim geçirmekte olduğum hastalık mı?”

Doktor hiç düşünmeden cevap verdi:

“İkisi de aynı hayati tehlikeyi taşıyor. Ama sizinki kontrol altına alınmış ve iyileşiyor. İlk başta, iki durumda da tehlike aynı.”

Tüylerim ürpermişti.

İçkili bir akrobatın, her şeyi bulanık görerek, ip merdivenleri düşe kalka, aşağıya kaya kaya tırmanarak, tepedeki o bir kişinin ayakta zor durabileceği küçük platforma çıkması, kendine doğru gelen trapezi yarım yamalak görmesi, bulanık gözlerle aşağıya bakması, içindeki yalancı cesaret, tüm bunların hepsi yaşamda görmeye katlanabileceğim en son şeylerden biriydi.

Korkunç bir şeydi bu.

Bir adamın ölümüne gidişini izlemek.

Ürkmüştüm. Yaptığım benzetme beni korkutmuştu. Doktor sakindi. Dikkatle bakıyordu bana.

“İlaçlara aynı dozda iki ay daha devam edeceğiz. Sonra bakarız tahlillere,” dedi.

Muayenehaneden çıkmış, eve doğru yürüyordum. Ağaçlıklı bir sokağa sapsmıştım, kış ayazı da başlamış; yüzümü, gözkapaklarımı, burnumun ucunu yaladı. Bir

gıcırtı duydum yanı başımda. Öyle, tuhaf, rüzgârın sesi ya da hafif bir karyola yayı gıcırtısı gibi bir ses. Dönüp baktım, yanı başımda bir adam yürüyordu. Üstünde, bacaklarına yapışmış ince bir tulum, daha doğrusu yuvarlak yakalı, ten rengi, tüm gövdesini kaplayan, daracık bir balet giysisi giymişti. Garipti bu soğuk havada, yanı başımda yürüyen bu adamın kılığı; hafifçe yana çekilip adımlarımı hızlandırdım.

“Korkma!” dedi adam kulağımın dibinden. “Korkma. Benden kimseye zarar gelmez.”

“Kimsin sen?” diye elimde olmayarak sordum.

Adamın bu garip kılığı, içten sesi etkilemişti beni. Bir içki kokusu geliyordu ondan, votka içmiş olabilirdi, gamsız ve mutlu görünüyordu.

“Adım Sebati,” dedi.

Yeni doğmuş gibi çevredeki ağaçlara, gökyüzüne hayranlıkla bakıyordu. Hafif yalpalayarak yürüdüğünü fark ettim; o, daha önce görmediğim bir şişeden birkaç yudum içki içip sanki daha mutlu olmuştu.

Gevrek bir kahkaha attı.

“Yaşam ne güzel,” diye mırıldandı. “Şu yapraklarını dökmüş çıplak ağaçlar, şu pürüzsüz gökyüzü, onun bizlerden uzaklığı ama bunun bilincinde olmayışımız, şu ayağımın altındaki toprak; kısaca her şey ne güzel!”

Dikkatle dinliyordum onu. Yaşamı yorumlayışı ilginmi çekmişti.

“Her şey çok güzel,” dedim.

“Bizim için yaratılmış her bir şey!” dedi Sebati.

Sesi müzik gibi dalgalıydı, akşamın yavaş yavaş köktüğü kentin ayazında hafif bir klakson sesi gibiydi. Ama rahatsız etmiyordu beni. Çevrede kimseler yoktu. Sebati ile ikimiz, ağaçlıklı yolda yan yana yürüyorduk.

Bir saksıya geçti.

“Dinle!” dedi Sebati. “Bu saksıya senin için geçti. Ya da benim için.”

Saksıya bir kez daha geçti.

“Senin için öttü herhalde,” dedi Sebati.

Adımlarını açmıştı, bir yere yetişecek gibiydi. Ona uyabilmek için hızlanmıştı.

“Nereye gidiyorsun Sebati?” diye sordum.

Yavaşça dönüp baktı bana.

“Trapeze gidiyorum,” dedi. “Çekirkeyfim bu gece. Her şey ne güzel. Kadınlar güzel. Dünya güzel... Şu saksağanın sesi ne güzel!”

“Hangi trapeze?” diye korkuyla sordum.

“Her gece direğin tepesine tırmanıp numaralar yaptığım trapeze,” dedi.

“Her gece trapezde numaralar mı yapıyorsun?”

İçkisini dikip bitirmişti, şişeyi ağacın arkasına sakladığı.

“Her gece trapezdeyim ben,” dedi.

“Nerede bu trapez? Bir cambazhanede mi çalışıyorsun?” diye hayretle sordum.

“Bir cambazhanede çalışmıyorum,” dedi o. “Bak, trapez işte şurada.”

Başımı kaldırıp gösterdiği yana baktım. Yüksekte, upuzun bir direğin tepesinde ufak, tek kişilik bir platform vardı. Direğe tırmanmak için bir ip merdivenin atılmış olduğunu gördüm. Havada bir trapez usul usul sallanıyordu. Hayretler içinde kalmıştım.

“Bu yoldan çok geçerim, hiç böyle bir direğin, ip merdivenin ve trapezin varlığını fark etmedim daha önce,” diye bağırdım.

“Görmedin miydi bunları daha önce?”

“İlk kez görüyorum.”

“Demek ki iyi bakmamışsın. İçine dönük, dalgın yürüyormuşsun bu yollarda. Yaşamın farkına varmadan öylece gidip geliyormuşsun,” dedi Sebati.

Direğin dibine varmıştık. O, bir yerden, direğin dibinden, bir köşeden bir talk pudrası bulmuştu; ellerini pudraladı, tulumunu düzeltti; siyah bir gözbağı çıkartmıştı sağ kolunun içinden.

“Şunu gözüme bağlar mısın?” diye rica etti.

Şaşkındım.

“Gözünü mü bağlayacaksın?”

“Evet, bu geceki trapez numaramı gözü bağlı olarak yapmak istiyorum.”

“Delice bir şey bu!” diye haykırdım. “Çılgınlık bu! Üstelik içkilisin!”

“Çakırkeyfim,” dedi Sebatî. “Hava kararıyor. Çabuk olmalıyım. Hadi, bağla gözümü.”

“Bağlayamam. Bunu yapamam,” dedim.

Olduğum yerde tir tir titremeye başlamıştım. Deli olmalıydı bu yanı başımdaki adam. Bu karanlık ve ıssız yolda bir deli ile beraberdim.

O, sanki düşüncemi okumuştı.

“Deli değilim,” dedi. Mutlu bir kahkaha attı.

“Peki bu yaptığın ne?”

Dönüp gözlerimin içine baktı bir an.

“Bu yaşamak,” dedi. “Özgürce yaşamak, her şeyi göze alabilmek. Tehlike, serüven, kader... Hepsi var bunun içinde. Ama kısacası özgürce yaşamak. Dilediğince. Hiçbir tehlikeden korkmadan. Ne bileyim ben, delice âşık olmak, uzak diyarlara gitmek, bir sevgiliyi bırakıp yok olmak; ölüme meydan okumak. Böyle şeylerle ilgili bu.”

“Sarhoşsun. Aklın başında değil. Trapezin karşı tarafında kim var? Sana kim yollayacak tutman için?” diye bağırdım. Heyecanlanmıştım. “Üstelik gözü kapalı atlıyorsun tehlikeye!”

“Trapezin karşı tarafında kim var kim yok, umurumda değil. Anlamıyor musun beni? Ben özgürüm, kimseye bağlı değilim!” dedi Sebatî.

“Ama trapez iki kişilik bir olay.”

Bir an düşündü.

“Vız gelir bana,” dedi. “Haydi eyvallah!”

Hızla ip merdivene tırmanmaya başlamıştı. Hava karmış, ay bulutların arasından yarım yüzünü göstermişti.

Direğin tepesine doğru hızla tırmanıyordu Sebatî. Gözünü bağlamayı unutmuştum. Rahat bir nefes aldım.

Havada ona doğru bir trapez atılmıştı. Trapezi ustaca yakaladı. Neredeyse, gökyüzüne yakın bir yerde trapezi iki eliyle tutmuş, çılgınca sallanıyordu.

Ter içinde kalmıştım. Direğe dayanıp cebimden çıkarttığım mendille yüzümdeki teri sildim.

Ağaçtaki saksagan yeniden öttü.

...Sinop Cezaevi'nin o insansız avlusundaydım. Saksagan yanı başımdaki ağaçlıklı kameriyeden ötüyor olmalıydı.

Baktım, Murat bir külçe gibi, âdeta avlunun girişinde yığılmış, korku dolu gözlerle bizi çevreleyen taş duvarlara, nemden boyası akmış hapishane binasına, karanlık, boş pencerelere bakıyordu.

"Gel, çıkalım buradan," dedim.

"Bağışla abla," dedi. "Çok korktum. Giremedim avludan içeriye. Burada geçirdiğim zaman, sanki tortop olup geldi boğazımı tıkadı. Nefes alamadım bir an. Buraları yıllardır görmemiştim. Bu bomboş hali daha da ürkütücü. Şurada bir sabah zamanı bir mahkûmu asmışlardı. Koğuşun penceresinden görmüştüm. Unutamam o gördüğümü ben. Canın bedenden çıkışı..."

Sesi bir hırıltı gibiydi.

"Gel," dedim. "Çıkıyoruz buradan."

O önde, ben arkada eski cezaevinden çıktık.

Yolun üstündeki Pervane Han'a girmiş, geçen gün hoşuma giden mavi taşlı, işlemeli, üstlerinde gümüşe gömülmüş ufak yıldızlar olan yüzüklere bakıyor, beğendiklerimi takıp çıkartıyorum. Murat ufak dükkânın kapısında duruyordu. Kendine gelmiş, toparlanmıştı. Aşağıya doğru yürüyüp bir sigara yaktı.

Gardiyan Pala'nın kızını merak etmiştim. Pala'ya benziyorsa esmer, kara kaşlı, kara gözlü bir kız olması gerekiyordu. Pala'nın parlak, simsiyah saçları ve abartılı

palabıyıkları saç boyası ile boyanmıştı. Ama gene de esmer bir adamdı Pala, saç ve kuzguni siyah palabıyıkları ile geçen zamana meydan okuyordu sanki.

Ne tuhaf şey, onun gençliği, upuzun bir yirmi beş yılı Sinop Cezaevi'nde, mahkûmlarla birlikte parmaklıkların arasında geçmişti.

Şimdi bomboştu cezaevi. Tüm mahkûmlar gitmişler, bir tek Pala kalmıştı orada. Bu gidişle oradan kurtulacağı da yoktu. Bağlıydı oraya, beni gezdirirken anlamıştım. Sinop Cezaevi, Pala'nın dünyasıydı. Oradan koparsa, emekli olmuş bir general gibi boşluğa düşebilir, dış dünyada bocalayabilirdi.

O insansız hücrelerde, boş avlularda eski anıları ile yaşıyor, her sabah erkenden cezaevine gidiyor, dış kapıyı kocaman anahtar ile açıyor, o içinden canlısı kaçmış, bir şeytan minaresini anımsatan koridorlarda dolaşp çevreye bakıyor, artık olmayan suçluları sayıyor, düzeni kontrol ediyordu.

Bir yüzük beğenmişim. Onu parmağıma taktım.

Çantamın içinden cep telefonum çalışıyordu. Dibe kaymış, cüzdanımın arkasına kaçmıştı. Zar zor buldum onu.

Ekrana baktım. Arayan Lale idi.

"Nasılsın? Ne var ne yok?" dedim.

Lale heyecan içindeydi, zor konuşuyordu.

"Ne oldu? Bir şey mi var, bir şey mi oldu sana?" diye merakla sordum. "İyi misin?"

Telefonun öbür ucunda nefes nefeseydi, konuşamıyordu. Tıkanacak gibiydi.

"İyi misin?" diye bağırdım.

Pervane Han'da dolaşan bir-iki başörtülü kadın dönüp bana baktılar.

"Paşa geldi!" diye fısıldadı Lale.

"Hızlı konuş, duyamıyorum."

"Paşa geldi! Burada."

"Hangi Paşa?"

“Gazeteden telefonunu bulduğum, kendine arkadaş arayan Paşa...”

“Çok iyi, çok iyi,” dedim. “Yanında mı?”

“Burada. Koltuğa uzandı. Kanlar içinde.”

Şaşırdım.

“Kanlar içinde mi?”

“Kanlar içinde. Vurulmuş. Ne yapacağım, bilemiyorum. Sürünerek gelmiş kapıya. Zavallı adam. Çok kan kaybediyor.”

“Ne olmuş? Saldırıya mı uğramış? Polis çağır,” dedim. “Hemen polis çağır. Başına kalır yoksa.”

“Paşa, polis çağırmamı istemedi.”

“Allahallah, adı neymiş Paşa’nım?”

“Mahmut Şevket Paşa’yım, diyor. Üç dört kez, ‘Mahmut Şevket Paşa’yım, ben,’ dedi. Ayol bu adam sadrazammış!”

“Gelen, Sadrazam Mahmut Şevket Paşa mı?” diye bağırdım.

Telefon kapanmış, bağlantı kesilmişti. Tuşlara basıp duruyordum. Pervane Han’daki sessiz yüzler bana dikkatle bakıyorlar, mermer sütunların gölgelerine sığınıp kendi işleriyle uğraşır gibi duruyorlardı. Murat sigarasını atmış, yanıma gelmişti. Hanın avlusuna sis ve nem çökmüştü, üç kez hapsirdim.

Telefonumun ekranı yeniden canlanmıştı.

“Alo Lale? Duyuyor musun beni? Telefonda bir sorun var. Şarjı bitebilir her an.”

“Duyuyorum,” diye bağıırıyordu telefonun öbür tarafından Lale.

“Kim dedin şu Paşa? Sana gelen?”

“‘Harbiye Nazırı Mahmut Şevket Paşa’yım,’ diyor. Kanlar içinde. Bir saldırıya uğramış...”

“Sapığın biri olmasın?”

“Sanmıyorum,” dedi Lale. “Pek anlamam ama ceke-tinin üstü madalya dolu, omzunda sırmalı apoletler, başında vişneçürüğü fes, belinde eğri bir kılıç, ayağında

izmeler. Fırça gibi bir bıyık, altında sakal... Soluk bir beniz, düz kaşlar ve kor gibi bakan kara gözler..."

Telefon kesilmişti.

"şarjım bitti!" diye söylendim yanımda duran Murat'a.

Heyecandan içim içime sıgımyordu. Sanki bir elektirikli süpürgenin hortumu ile yüreğime, bağırsaklarıma hava verilmişti. Heyecan öylesine doldurmuştu içimi. Sol kulağım çınladı.

Lale, Harbiye Nazırı Mahmut şevket Paşa'yı, bir fotoğrafi anlatır gibi anlatmıştı bana. Nerede görmüştüm ben bu tuhaf, eski Osmanlı Paşası'nın fotoğrafinı? Bir an düşündüm. Kitaplığımıdaki bir kitabın üstünde... Kitabın stnde 'Mahmut şevket Paşa'nın Günlüğü' yazıyor, kapığın üstündeki fotoğrafta Mahmut şevket Paşa bir koltuğ'a oturmuş, kılıcı yanında, o fırça bıyıkları ve derine gömülmüş kara gözleri ile bana, tıpkı Lale'nin anlattığı gibi bakıyordu.

Lale'nin bana tarif ettiğı kanlar içinde, gece zamanı Kader Sokak'taki evine gelen Paşa ile kitabın üstündeki fotoğraftaki Paşa aynı kişiydi.

Bir suikasta kurban giden Harbiye Nazırı Mahmut şevket Paşa... Bu olaydan sonra dedem Tahir Lütfi Tokay, birçok kişi ile birlikte tevkif edilip tutuklanmış ve Bahricedid vapuruna bindirilerek Sinop zindanlarına yollanmıştı.

Olayların hızlı gelişmesi şaşırtmıştı beni, ne yapacağımı kestiremiyordum. Arabama atlayıp hemen dnebilirdim Ankara'ya. Mahmut şevket Paşa nasıl olmuş da o suikasttan canlı kurtulmayı başarmış, gece zamanı Lale'nin evine gelebilmişti? 11 Haziran 1913 günü İstanbul, Çarşıkapı'da, duran bir otomobilden üstüne yağıdırılan kurşunlara hedef olarak orada hemen öldüğünü bütün tarih kitapları yazıyordu.

Lale'nin evine gidip kendi gözlerimle grebilirdim Mahmut şevket Paşa'yı. Olağandışı bir olaydı bu. Katledi-

len Sadrazam'ın gece zamanı Lale'nin kapısını çalması...

Bir yandan da Sinop bırakmıyordu beni bir türlü. Tuhaf bir şekilde yakama yapışmıştı; oynayan sisleri, zamansızlığı, o terk edilmiş, bomboş ama hâlâ orada çürüyüp gitmiş insanlarla dolu cezaevi, tuhaf gardiyanı ile oyalayıp duruyordu beni.

Oracıkta, Pervane Han'ın avlusunda düşüncelere daldım. Belki de Sinop'taki bu sürekli ileriye ve geriye kayan zaman olgusu beni tutsak etmişti. Belki de Lale'den gelen o inanılmaz telefon haberini Sinop'ta olduğum için alabilmiştim. Bu, zamanın ayaklarımın altından kayıp gittiği puslu dünyada, böyle bir haberi, cezaevinin tam karşısındaki Pervane Han'ın avlusunda almam çok doğaldı belki de...

Ankara'ya döndüğümde, Lale'nin evinde Sadrazam Mahmut Şevket Paşa yerine sıradan, emekli bir paşa ile karşılaşmam da olasıydı. Tüm bu gizemli ve akıl almaz olayları yaratan Sinop olabilirdi.

Mahmut Şevket Paşa öldürülmüştü, bundan doksan yıl önce Çarşıkapı'da, yanındaki sadık adamları ile silahla taranıp vurulmuştu. Lale'nin evine gelmesi imkânsızdı. Yavaş yavaş kafam yerine oturuyor gibiydi.

Ben tam bunları düşünürken telefonum yeniden canlanmış, çalmaya başlamıştı. Lale arıyordu.

"Mahmut Şevket Paşa sana bir şey söyleyecekmiş. Veriyorum kendisini," dedi.

Telefonun öteki ucundan, çocukluğumun o eski, tuşlarına basınca cızırtılı sesler çıkartan parazitli radyolarından gelen sesleri anımsatan, çok derinlerden; sanki bir kuyunun dibinden gelen bir ses duydum. Birinci Dünya Savaşı'ndan önce gelen bir sestir bu, titredim o an. Tüylerim ürpermişti.

"Nazlı Hanım," dedi ses. Kesik kesik konuşuyordu.

"Buyurun Paşam," dedim.

"Nazlı Hanım, Tahir Lütfi ve Rıza Nur, Sinop'talar. Bilesiniz..."

Bir taş plağın yavaşlaması gibi, Paşa'nın sesi yavaşlayıp sona erdi.

Telefon gene avcumun içinde ölmüştü.

Yanı başımdan Murat,

"Ne oldu abla? Telefonda bir bozukluk mu var? Gidip geliyor," dedi.

"Şarj bitti," dedim. "Otele gidip şarj etmem gerekiyor onu."

Ne yapmalıydım acaba? Mahmut Şevket Paşa Ankara'da, dedem ile Rıza Nur, Sinop'taydılar.

"Otele gidiyorum ben," dedim Murat'a. Hızlı hızlı yürümeye başladım.

Mamak çöplüğünün oralarda gün ağarmak üzereydi. Sırtımda Çarşamba Pazarı'ndan aldığım boz renkli gocuk; gökyüzünde bir bir sönen yıldızların altında, Ankara gecesinin sonsuz sessizliği içinde, topraktaki yarığı arayıp duruyordum. Ne tuhaf şey, yeri mi değişiyordu bu aralığın, bir türlü bıraktığım yerde bulamıyordum onu, işte gene kaybetmişim, çöplüğün oralarda dolanıyor, ayakkabımın burnu ile yerdeki ufak taşlara rasgele vuruyordum.

Arkamdan bir çıtırtı duyup hızla dönüp baktım. Bir Çingene'ydi bu, yaşı başı belli değildi. Üstündeki rengârenk paçavradan giysilerle âdeta Mamak çöplüğünün bir parçası, gecenin bir uzantısı gibi orada duruyordu. Dönüp baktığımı görünce canlandı. Ramazan dilencilerindendi bu, anlamıştım.

Elinde tuttuğu birtakım kitapçıklarla bana doğru geliyordu.

"Allah sevdiğine bağışlasın. Allah güzelliğini bozmasın. Allah rızası için bir kitap al, kaç gündür açım, ekmek param yok," diyordu.

Şafak sökmüştü. Mamak çöplüğünün oralar daha bir aydınlıktı şimdi, Çingene'den kaçmak için ileriye doğru bir hamle yaptım.

"Kaçma! Kaçma benden!" diye seslendi. Koşarak ya-

nı başıma gelmişti.

“Bir kitap al hiç olmazsa. Ramazan günü...” diyordu.

Elinde tuttuğu kitaplara şöyle bir baktım. Adam ilgilendiğimi anlamıştı.

“Ne kitapları onlar?” diye sordum.

“Bak şu, ‘Mahmut Şevket Paşa’nın Günlüğü’,” dedi adam. “Adem Sarıgöl derlemiş. İlginç bir kitap. İçinde Mahmut Şevket Paşa’nın iki tane büyük resmi, suikasta uğradığı arabanın bir fotoğrafı, öldürüldüğü sırada üstünde bulunan gömleğinin fotoğrafları var. Her yerde bulamazsın bu kitabı. Mahmut Şevket Paşa, Türk Tarihi’nde günlük tutan, ilk başbakanmış, öyle yazıyor kitabın ilk sayfasında,” dedi. “Cildi de sağlam. Dökülmez.”

Hayretler içinde Çingene’nin söylediklerini dinliyordum. Kitabı elime almıştım. Üstünde Mahmut Şevket Paşa’nın makamında otururken çekilmiş bir fotoğrafı vardı, çatık kaşlarının altındaki derin kara gözleri bana ısrarla, bir şeyler anlatmak istercesine bakıyordu.

Şaşkındım.

“Başka ne kitaplar var?” diye sordum.

“Bugün yalnızca ‘Mahmut Şevket Paşa’nın Günlüğü’ var. Yarın istediğin başka bir kitap varsa getireyim,” dedi.

‘Mahmut Şevket Paşa’nın Günlüğü’nü almıştım. Adamın eline parayı sıkıştırdım.

“Korsan kitap mı bunlar?”

“Vallahi değil. Fotoğraflar net, bütün sayfalar tamam,” dedi adam.

“Pekiye,” dedim. “Bu çöplükte, niçin sabaha karşı Mahmut Şevket Paşa’nın Günlüğü’nü satıyorsun? Popüler bir kitap değil ki bu. Güncel de değil. Kimbilir Mahmut Şevket Paşa’yı? Kim ilgilenir bu eski Sadrazamın günlükleri ile?”

Çingene güldü.

“Bak, sen nasıl ilgileniverdin!” dedi. “Başka ilgilenen de çıkar. Bu işler belli olmaz.”

“Orası öyle,” diye mırıldandım.

“Yarın hangi kitabı istersin?”

“Rıza Nur var mı?” diye sordum.

“‘Hayatım ve Hatıratım’ olmaz olur mu! Tabii var,” dedi adam. “Ne kitaptır o! Oku oku bitmez.”

Bilgisi beni şaşırtmıştı.

“Yarın getiririm Rıza Nur’u,” dedi. “Sen büzüğü mü arıyorsun?”

“Evet, bir türlü bulamıyorum onu,” dedim.

“Nah, şurada. Otların arasında,” dedi Çingene.

Gösterdiği yere bakınca yarığı görmüştüm.

“Hadi eyvallah,” dedim Çingene’ye. Toprağın derinliklerine doğru giden aralıktan içeriye süzölmeye çalıştım.

Çevreyi bir inilti kaplamıştı.

“Kurudum. Oströjenim azaldı. Ah, canım!” diye inledi bir kadın sesi.

İki hamlede yarıktan içeriye girmiştim. Toz toprak içindeydim. Bir an, içine girdiğim yarık kasıldı, zor nefes alıyordum, kaburgalarım kırılacak sandım. Olduğum yerde sıkışmış kalmıştım. Birden gevşedi yarık.

“Oh, canım!” diye bir inilti duydum.

Deprem olmuş gibi altımdaki toprak bir an zangır zangır titredi.

Karanlık dehlizin içinde koşuyordum şimdi. Duvar-daki, sağ yandaki sarı ok işaretini görmüştüm. Oraya varınca, durup seslendim.

“Lokman! Lokman Abi! Ben geldim.”

“Gel,” dedi Lokman’ın sesi dehlizin dibinden bir yerden. “Gel, bekliyordum seni.”

Lokman’ın sesinin geldiği tarafa doğru yürüyordum.

“Elindeki kitap nedir?” diye sordu Lokman.

Koltuğumun altına sıkıştırdığım kitabı çoktan unutmuşum.

“Mahmut Şevket Paşa’nın Günlüğü,” dedim.

“Yok ya,” dedi Lokman. “Ver bakayım.”

Kitabı eline almış, nereden geldiği belli olmayan za-

yıf bir ışıktaki inceliyordu.

“Şu arabanın haline bak,” dedi. “Yaveri de öldürmüşler..”

Yavaş yavaş sayfaları çeviriyordu.

Seçim gezileri sırasında, Balâ’nın Karagedik Köyü’nde gördüğüm bir ‘taştan kocakarı’ köşede oturuyordu. Şaşırmıştım onu burada, dehlizin içinde görünce. Hemen anımsamıştım ifadesiz yüzünü; önünden geçen bizim seçim otobüsüne boş boş bakışını. Bir türlü el sallamamıştım ona. Belki de omzumdaki lif o gün kopmuştu. Kortizon, adaleleri güçsüzleştiriyordu. Karşı karşıyaydım ‘taştan kocakarı’ ile şimdi; o bana,

“Hoş geldin evladım, buyur şöyle otur,” deyince bütünü şaşırdım.

Lokman,

“Annem,” dedi. “Beni ziyarete gelmiş.”

Taştan kocakarının yanına oturdum.

“Beni hatırladın mı ana?”

“Hatırladım,” dedi taştan kocakarı. “O sabah zamanı, seçim otobüsünün içindeydin. Cam kenarında oturuyordun. Deli gibi el sallamıştın bana evladım.”

“Kolumun lifi koptu be ana! Bir ay çektim. Her gece ağladım. Elim uyuşuyordu, öyle bir acı. Bana hiç el sallamadın, niçin?” diye sordum.

“Ben başka partiyi tutuyorum çocuğum,” dedi taştan kocakarı. Taş gibi değildi şimdi, yumuşaktı. Gözleri şefkatliydi.

“Ama hiç olmazsa bir selam verebilirdin. Görmüşün halimi, camın önünde...”

“Gördüm, görmez olur muyum? Ama elimi sallarsam size oy vereceğim anlamına gelir o, evladım. Ben başka partiye verdim oyumu,” dedi o.

“Her neyse,” dedim.

“Sana da yazık oldu,” dedi kocakarı. “Keşke bizim partiye atlayıverseydin. Kıymetini bilirlerdi. Ön sıraya koyarlardı. Aydın insansın...”

Sessiz kaldım.

Kocakarı fazla üstelemedi.

“Lokman!” diye seslendi. “Kıza çay verelim. Demledin mi oğlum? Feriha nerede kaldı... Benim canım da bir kahve istedi. Şöyle göbekli, şekerli bir kahve.”

“Ben yapayım ana,” dedim. “Ocak nerede?”

“Sen otur, misafirsin,” dedi o. “Feriha şimdi gelir.”

Lokman, Sadrazam’ın anılarını karıştırıyordu.

“Sıkı adammış,” dedi. “Ama padişahın adamı. İttihat ve Terakkiciler temizlemiş onu. Sadrazam katledilince, herkes tutuklanıp, Bahricedid Vapuru’na yüklenmişler, doğru Sinop’a. Zindanlara dağıtılmışlar. Tıklım tıklım dolmuş Sinop zindanları.”

“Beni bir Sinop’a götürmedin oğlum,” dedi taştan kocakarı sitemle. “Merak ediyorum orayı.”

Hülyalanmıştım bir an.

“Orası büyüğü bir yer ana,” dedim. “Sisli bir dünya. Ben götüreyim seni oraya.”

Taştan kocakarı birden daha da canlanıverdi sanki. Oysa onu yolun kenarında ilk gördüğüm o pazar sabahı, o yaşına değin hiç kıpırdamamış, ondan sonra da hiç kıpırdamadan, bir taş yığını gibi evinin önünde sonsuza değin öyle bir heykel gibi kalacağını düşünebilirdi insan.

Gerçekten, bir heykeli anımsatmıştı bana o sabah zamanı. Bir köy evinin önüne dikilmiş bir kocakarı heykeli.

Ama şimdi canlıydı, şefkat doluydu gözleri, ilgileniyordu benimle. Sinop’a gitmeyi çok istiyor, bir yandan da canı göbekli bir Türk kahvesi çekiyordu. Parmağında, parlaklığı sönmüş, bakıra dönüşmüş bir hacı yüzüğü vardı. Kara çoraplı bacakları tombuldu, kimbilir neler görmüş, neler geçirmişti bu kocakarı.

“Adın ne senin ana?”

“Fırdevs,” dedi. “Fırdevs benim adım.”

Şu dehlizin içinde, karşımda oturan Fırdevs Ana, seçim turu sırasında bana, daha doğrusu bizim otobüse hiç el sallamayan, ifadesiz gözlerle bakan bu ‘taştan kocaka-

rı' geçirdiğimiz seçimin bir parçasıydı işte. Capcanlı karşısında oturuyordu; silik bir görüntü, bellekte kalan siyah-beyaz bir kare olmaktan çıkmış; ete ve kemiğe bürünmüş, karşımdaydı ve bana insanca bir yakınlık gösteriyordu. Şu yeraltında tanıdığım Lokman'ın anası idi.

"Feriha nerede kaldı?" deyip duruyordu. "Sen acıkmışsındır evladım," diye ekliyordu bana bakarak.

"Seni Sinop'a götüreceğim ana," dedim.

Kara gözleri parladı. Başörtüsünü şöyle bir düzeltti.

"Ne zaman?"

"Şimdi," diye yanıtladım onu.

Cep telefonumu kurcalayıp duruyordum. Birden ekran aydınlandı. Hemen Lale'nin numarasını tuşladım.

"Alo, Lale?"

"Neredesin sen?" diyordu.

"Sinop'tayım."

"Ne yapıyorsun Sinop'ta, gelsene artık."

"Geleceğim, merak etme. Paşa nasıl?"

"Kanama durdu ama bitkin. Karşı eczaneden kalfayı çağırıp yarayı sardık. İçeride kurşun yok. Öyle, salonda koltuğun üstünde uzanmış, dinleniyor. Bir şey yiyip içtiği yok, ama televizyon açtım, büyük bir ilgiyle haberleri izliyor, elinde kumanda tüm kanallarda dolaşmayı öğrendi. Büyük bir heyecan ve şaşkınlık içinde. Daha önce televizyon görmemiş gibi sanki," dedi Lale.

"Gelince anlatırım," dedim. "Ona bir Amerikan filmi bul izlesin."

"İzliyor, izliyor. Her şeyi izliyor," dedi Lale. "Tuhaf bir adam. Biraz bir şeyler yese kuvvetlenecek."

"Yara mikrop kapmasın, dikkat et!"

"Kalfa mikrop kapmaması için Batikon sürdü. Bir antibiyotik getirdi. Sekiz saatte bir içiyor Paşa."

"Paşa sana bir şeyler anlatıyor mu?"

"Pek konuşmuyor. Ama kibar adam. Görgülü, seviyeli. Gelince görürsün. Televizyona çok meraklı."

“Bırak izlesin.”

“Elinden bırakmıyor zaten kumandayı, dedim ya. Maç filan izlediği yok. Haberlere meraklı. Türkiye Büyük Millet Meclisi’nden naklen yayına düşkün. Durmadan orayı çevirir, Atatürk ile ilgili bir söz, bir görüntü olunca, pürdikkat kesiliyor, bir göreceksin. Siyasilerin arkasındaki duvarda asılı Atatürk resimlerine dikkatle bakıyor, Türk Bayrağı’nı süzüyor, yorulunca da ben Tele-vole’yi açıyorum ona. Başını yastığa gömüp yan gözle mankenlere bakıyor. Ah, biraz bir şey yese toparlanacak, ona et suyu kaynatayım diyorum,” dedi Lale.

“Süt içir. Tatlı şeyler yedir.”

“Evde de bir şey yok ki! Paşa cebinden bir tomar para çıkardı ama, antika para gibi bir şeyler, masanın üstüne koydum, gelince bakarsın.”

Meraklanmışım.

“Mankenlere bakarken nasıl Paşa?”

Lale telefonun öbür ucundan güldü.

“Sanki o koca gözleri parlıyor,” dedi. “Şaşırmış bir hali var. Herhalde uğradığı saldırıdan sonra haklı olarak bir şok geçirmiş olmalı.”

“Sen iyi bak ona, ben geliyorum,” dedim.

Sinop’ta Melia&Kasım Oteli’nin 114 numaralı odasının balkonundan Karadeniz’e ve üstünde başında oynayan uçsuz bucaksız sise şöyle bir baktım. Sisine içine mar-tılar karışmıştı şimdi; değişik, tüllü, ipekli bir kumaş gibiydi sis, bir an için Ankara’daki evimin yatak odasındaki perdeyi anımsatmıştı bana.

“Ya Rabbim, ya Resul Allah!” diye mırıldandı yanımdan Firdevs Ana. “İlk kez böyle bir şey görüyorum hayatımda. Ne kadar güzel. Lokuma benziyor, sanki lokumun üstündeki tozlar uçuşuyor havada. Ne değişik yermiş bu Sinop,” diye söylendi. “Hiçbir şey görünmüyor. Sanki lokumun içindeyiz. Kimbilir biz neredeyiz? Saat kaç? Günlerden hangi gündeyiz, akşam mı oluyor, yoksa saba-

ha karşı mı zaman? Allahallah!” diyordu.

Taştan kocakarı Firdevs Ana’nın bu eşsiz duyarlılığıyla, benim çok sevdiğim bu sis olayını böyle yorumlaması bende bir hayranlık uyandırmıştı. Zamansızlığı hemen anlamıştı; ben sisi hiç lokum olarak düşünmemiştim ama Firdevs Ana söyleyince dikkatle baktım, lokum gibi yoğun da olabiliyordu; yer yer lokum rengindeydi şimdi görünmeyen iskelenin oralarda.

Firdevs Ana balkonun demirlerine dayanmıştı.

“Geçen bayram Feriha bana bir kutu lokum yaptırmış, dehlizin oraya getirdiydi. O bayram çok gelen giden olmuştu; herkese tuttuk lokumu. Ne değişik insanlar gelmişti o bayram...” diye söylendi.

“Yeraltına mı geldiler?”

“Yeraltına,” dedi Firdevs Ana. “Lokman’ın oraya.”

Usulca eğildi kulağıma,

“Bir isteyen var beni,” dedi. “Emekli. Yaşlı adam. Olacak iş değil.” Kıkır kıkır güldü.

“İşte o da bayram ziyaretine gelmişti o gün.”

“Niye olmasın Firdevs Ana? Düşünmez misin evliliği?”

“Yok anam olmaz. Bizden geçti gayri,” dedi.

Denize karşı şuh bir kahkaha savurdu. Firdevs Ana, onu tanıdıkça şaşırtıyordu beni. Yavaş yavaş onun da şu bizi kuşatan sis kadar gizemli bir şey olduğunun farkına varıyordum. Bir sabah zamanı yol kenarında gördüğüm bu ‘taştan kocakarı’nın engin bir düş gücü, daha önemlisi ölmemiş bir kadınlığı vardı. Onu hemen algılamıştım.

“Firdevs Ana, sen bana izin ver, ben bugün seni modern giydireceğim,” dedim. “Saçlarını benim kuaförüne yaptıracamız, şu başörtünü çıkartırsın o gün. Ayağına naylon çorap, topuklu pabuç. Benim parfümümden süreceğim sana.”

“Neymiş senin parfümün?” diye sordu Firdevs Ana.

“Bulgari-BLU,” dedim. “Nefis bir koku.”

..Mahmut Şevket Paşa'nın Günlüğü'nün 131. sayfasındaydım. Şöyle bir not düşmüştü Paşa:

..."Bulgaristan Rusya'dan ayrılmaya mecbur olacaktır. Acaba böyle bir ittifak teşekkül edebilir mi?

"Gece evime geldim ve misafirlerimi kabul ettim. Vahidettin Efendi Hazretleri'nin, sarayını muhasara altında tutmamıza rağmen, siyasi mahiyette ziyaretler kabul etmekten vazgeçmediğini öğrendim. Efendinin bir şeyler yapması ihtimali pek yoktu. Belki de sırf bizi kuşkulandırmak, rahatsız etmek ve korkutmak için siyasetle uğraşmaktan vazgeçmiyordu..."

Mamak çöplüğünün orada rastladığım Çingene'den aldığım anı kitabını kapatıp düşüncelere daldım.

Firdevs Ana, ufak otel odasında, yanımdaki yatağın üstüne devrilmiş, derin bir uykuya dalmıştı. Kimbilir nelerde dolaşıyordu ruhu şimdi; hafif mınıltı gibi, içime huzur veren bir horultusu vardı. Otel odasında yalnız olmadığımı hissettiriyordu bana.

Başını hafifçe yana doğru çevirdi, ince dudaklarında yumuşak bir gülümseme belirmişti. Rüyasında emekli memur hayranı ile buluştuğunu anlamıştım. Başörtüsü azıcık yana kaymış, kınalı saçları meydana çıkmıştı. Ya-vaşça iç geçirip rüya görmeye devam etti.

Balkon kapısı, usulca vuruldu. Korkmuştum, uzandığım yerden fırladım kalktım. Çekiverdim perdeyi yana.

Gelen Sebati'ydi. Üstünde, o daracık ten rengi tulum, balkon demirine dayanmış içeriye bakıyordu.

Onu buralarda görünce şaşırmıştım bir an.

"Korkma benim," dedi. "Anımsadın beni değil mi? Trapezdeki Sebati..."

"Seni nasıl unuturum!" diye fısıldadım. "Gökyüzündeki adam. Ne arıyorsun sen burada?"

"Şöyle bir dolaşıyordum," dedi Sebati. Taş kocakarı Firdevs Ana'yı görmüştü.

"Kim bu uyuyan kadın?"

“Taş bir kocakarı o,” dedim. “Adı Firdevs.”

Sebati şaşırmişti.

“Taş kocakarı da ne demek?”

“Seçim gezileri sırasında, Balâ’nın Karagedik Köyü’nde bir sabah zamanı rastlamıştım ona,” dedim. “Seçim otobüsü ile evinin önünden geçerken, bana dik dik bakmıştı, ne yaptıysam el sallatamamıştım ona. Seçmenin öteki yarısından bir parçaydı, anlıyorsun ya! Taş gibi, hiç kımıltısız, dökme demir gibi duruyordu orada. Ben onu bir an cansız sanmıştım. Sonra bir rastlantı sonucu tanıştık, iyi dost olduk. Benimle Sinop’a geldi, şimdi daldı, uyuyor. Rüya görüyor,” dedim.

“İlginç...” diye mırıldandı Sebati. “Sen ne arıyordun seçim otobüsünün içinde?”

“Milletvekili adayıydım.”

“Gerçekten milletvekili adayı mıydın?” diye sordu Sebati. Şaşırmışa benziyordu.

“Evet, adaydım. Ankara’dan. Ama geri sıralara atmışlar beni. O yüzden seçilemedim.”

Sıkın sıkın yarı aralık balkon kapısından dışarıya baktım.

“Allah korusun, ya bir de seçilseydin?” dedi Sebati. “Ya seçiliverseydin, maazallah...”

“O da ne demek?”

“Yani olur ya, seçilebilirdin. Allah muhafaza, işte o zaman ne yapardın?” diye sordu Sebati. “Tut ki, seçiliydin.”

“Ne demek istiyorsun, anlayamıyorum Sebati?” dedim. “Bütün uğraşım seçilmek içindi. Zaten doğal olanı da bu değil mi? Onun için uğraştık hepimiz.”

“Bilmem,” dedi. Dudaklarını büzdü. Hayret etmiştim. Sebati’nin düşünceleri değişti.

“Biraz açsana ne demek istediğini Sebati.”

Ellerini birbirine sürtüp talk pudrasından parlayan avuçlarına şöyle bir baktı.

“Paran var, pulun var. Araban var, şoförün var; adın

sanın var, ne yapacaktın milletvekili olup da. Döpiyes giy. Sabah git, akşam gel, elini indir kaldır, komisyonlar, kulisler... Paralı mapushane. Senin için söylüyorum yani. Telefonlar beleş diye hapse girmek gibi... Ya da lojmanda oturmak için. Allahallah, bu milletvekili olmak da aklına nereden geldi? Zaten o erkek dünyasında kadına yer yoktur; özgürlüğünü kısıtlamaktan başka bir şey değil bu, bana sorarsan. Senin gibi düşler dünyasının, renkli, pırıltılı evrenlerin insanı, bir yazar; sonsuz özgürlüklerin yaratıcısı, nasıl olur da milletvekili olmak isteyebilir; şaşırttın beni,” dedi Sebati. “Hayret ettim doğrusu.”

Hiç böyle düşünmemiştim.

“Sahi, sıkılır mıydım Meclis’te?” diye sordum.

“Patlardın,” dedi Sebati. “Çocukken okuldan kaçtığın gibi oradan da kaçmanın yollarını aramaya başlardın. Ama kolay değil bu tabii, çünkü artık on beş yaşında değilsin ve Meclis’in dışında o güzelim eski Beyoğlu, sinemaları ve pasajları ile sana göz kırpmıyor,” dedi.

“Herkes milletvekili olmak için nasıl çırpındı, neler yaptılar; nasıl uğraştılar...” dedim.

Sebati hafifçe güldü.

“Hırs,” dedi. “Açlık. Herkes uğraştığı için seni geri sıralara atmışlardır. Kimbilir neler dönmüştür; her neyse, boş ver. Ucuz kurtulmuşsun sen. Bana sorarsan direkt dönmüşsün,” dedi o. “Kötü bir adamla para için evlenmek gibi...”

“Bunları ben üzölmeyeyim diye mi söylüyorsun?”

“İçimden geldiği gibi konuşuyorum. Bu milletvekili olma işini senin aklına kim soktu? Senin dünyandan ayrı bir dünya bu. Senin yazdıklarını bile okumamış insanların arasında ömrünü geçirecektin. Değer mi? İhtiyacın mı var?” diye sordu. “Bütün gün o kapalı kutu Meclis’te otur. Üstelik muhalefetsin.”

“Ya hizmet? İşin prestiji?”

Bir kahkaha patlattı Sebati.

“Ne hizmeti be!” dedi. “Af buyur ağzımı bozdum. Ba-

ğışla. Dokunulmazlık zırhı, beleş lojman, makam arabası, sekreter, sağlık sigortası... Bir de adın hırsıza çıkacak, hiçbir şey çalmasan da. İhale, bilmem ne.”

Şaşkındım.

“Sahi, hiç düşünmedin mi bunları?” diye sordu Sebatı. “Dosyanı teslim etmeden önce aklına gelmedi mi bunlar?”

“Hiç düşünmemiştim...”

“Çocuksun sen,” dedi. “Yaşamın büyüteç altında...”

Gökyüzünden, sislerin arasından bir trapez uçarak balkona gelmişti. Sebatı sağ eliyle ustalıkla yakaladı onu.

“Hadi ben gidiyorum,” dedi. “Görüşürüz.”

“Nereye gidiyorsun?”

“Ankara’ya dönüyorum. Hadi, eyvallah!”

“Dediklerini düşüneneğim,” dedim.

O şimdi iki eliyle tutmuştu trapezin tahtasını. Balkon demirine çıkıp kendini gerdi; sonsuz sisin ve gökyüzünün içine bırakıp bir martı gibi kayboldu, gitti.

Sebatı’nın söylediklerini düşünüyordum.

Ya milletvekili olsaydım? Ya eskaza seçilseydim, ya da ön sıralara konsaydım... Doğru muydu Sebatı’nın söyledikleri? Acaba beni üzmemek için mi böyle konuşmuştu?

‘Pat!’ diye bir sesle irkildim. Sebatı geri gelmişti. Balkon demirlerinin üstündeydi.

“Tam hızımı alamadım,” dedi. “Bir daha deneyeceğim. Cezaevinin üstünden uçarken hızım düştü. Havada ilerleyemedim. Sanki mıknatıslı bir alana girmişim gibi. Aşağıdaki o bomboş avlular, kimsesiz, eskimiş hücreler içlerine çektiler beni. Buraya geri döndüm işte. Az kalsın cezaevinin içine düşüyordum! Daha güçlü bir kolan vurmam lazım.”

“Cezaevini aşabilmek için mi?”

“Evet, orayı aşabilmek için,” dedi. “Anlıyorsun ya?”

“Anlar gibiyim.”

“Cezaevinde özgürlük yok. Ben ise ‘sonsuz özgürlük’üm.” Cezaevi ile çakışıyorum,” dedi.

Kendini yay gibi germiş, elinde trapezin tahtası, boşluğa doğru atlamaya hazırlanıyordu.

“Sebatî!” diye bağırdım.

Dönüp baktı bana.

“Milletvekilliği ile ilgili söylediklerini düşündüm. Seçilen arkadaşlara haksızlık etmiyor musun Sebatî? Hiçbir işe yaramıyorlar mı?”

“Bence yaramıyorlar,” dedi Sebatî. “Beni çok fazla ilgilendiren bir insan kümesi değildir milletvekilleri, biliyor musun? İşini iyi yapan da vardır aralarında, dürüst olan da kuşkusuz. Ama bana ne. Örneğin ben bir milletvekili ile on iki saat geçiremezdim. On iki saat değil, iki saat geçiremezdim. Görüş sınırlı. Konular sınırlı. Delege, oy. Oy, delege. Seçim bölgesi... Komisyonlar... Gruplar... Sıkılırdım. Patlardım sıkıntıdan. Bilmem anlatabiliyorum mu? Ama doğadaki kuşları veya sisin oyunlarını izleyerek günler geçirebilirim. Oysa ne kuşlar konuşur, ne de sis,” dedi.

Sıkı bir kolan vurup gökyüzünün içinde kaybolmuştu.

Bir perde gibi ortadan ayrılan sisin arasından geçip cezaevinin üstünden uçarak gittiğini gördüm.

Dönüp yatakta uyuyan taştan kocakarı Firdevs Ana’ya baktım. Derin derin uyuyordu, havadaki nemden alnı azıcık terlemişti.

Sebatî’nin söyledikleri iyice kafamı karıştırmıştı. Ben bir hatadan mı dönmüştüm, gerçekten? Nasıl uğraşmıştık hepimiz milletvekili olabilmek için. Şu yatakta, devrilmiş uyuyan Firdevs Ana bile bu işin bir parçası, hem de önemli bir parçası değil miydi? Allahallah, neler söylemişti Sebatî! Doğru olamazdı bu dedikleri, işin şanı şöhreti vardı, ama bir an düşündüm, aç ve işsiz insanlar her an peşinde olacaklardı. Acaba ‘dokunulmazlık’ bunun için mi vardı? Aç ve işsiz insanlar dokunamasın mil-

letvekillerine diye mi?

Kafam karışmıştı iyice. Yaşama bir başka bakış, değişik bir açı sunmuştu Sebati bana. Onun giderayak söylediklerini düşünüp beynimden süzmeye hazırlıyordum kendimi.

Firdevs Ana yattığı yerden sırtüstü dönmüştü. Yumuşak bir horultu çıktı ağzından. Horultu bir bulut gibiydi havada şimdi. Dikkatle izliyordum bu bulutu. Bulut yavaş yavaş yükselmiş, Firdevs Ana'nın başının üstünde bir yerde durmuştu. Hafif hafif sallanıyordu. Birden bu bulutun, Firdevs Ana'nın gördüğü rüya olduğunu anlayıverdim. Elimi uzatıp usulca buluta dokundum. Birden dağılıverdi bulut. Kalpaklı, mavi gözlü; siyah paltosunun yakası kürklü bir adam, taştan kocakarının yanı başında duruyordu şimdi. Bulutun içinden çıkmıştı. İlk şaşkınlığım geçtiğinde onun Dr. Rıza Nur olduğunu anladım. Sinop mebusu Dr. Rıza Nur. Demek Firdevs Ana'nın rüyasındaki erkek buydu, nereden tanıyabilirdi ki Dr. Rıza Nur'u Firdevs Ana, bu iki insanın ortak hiçbir yanı yoktu bana kalırsa; Rıza Nur, "Of, hava çok rutubetli," dedi. Kalpağını ve yakası kürklü paltosunu çıkartıp komodinin yanındaki sandalyeye koydu. "Yorulдум," dedi. "Yeraltı gibi bir yerde dolaştık. Boğum boğum, bağırsak gibi daracık, havasız tüneller, aşağıya doğru asap bozucu bir meyil; bir kalabalığın içine girdik..."

"Lokman var mıydı?" diye sordum.

Rıza Nur dikkatle baktı bana.

"Lokman diye birisi vardı," dedi. "İrikıyım bir adam. Bir de Feriha vardı, güzel bir kız. Sosis kızarttı bize. Firdevs Hanım'la o dehlizlerde dolaştık, durduk," dedi. "Bana hayatını anlattı."

Firdevs Ana yattığı yerden usulca gözlerini açmıştı.

"Rıza Bey," diye mırıldandı. "Neredeyiz Rıza Bey?"

"Sinop'tayız," dedi Rıza Nur. "Melia&Kasım Oteli'nin bir odasında."

“İyi,” dedi Firdevs Ana. Gözlerini yeniden kapattı. Yorgundu besbelli.

Rıza Nur, sandalyenin üstünden kalpağını ve yakası siyah kürklü paltosunu alıp giymişti; yavaşça, yeni baştan rüya bulutunun içine girdi. Bir süre sonra görünmez oldu.

Taş kocakarı yattığı yerden, uyku arasında hafifçe gülümsedi. Erkeğini yakalamıştı. Yan dönüp rüya görmeye devam etti.

Rıza Nur rüyanın içine girmişti. Tenha bir köşede buluşmuşlardı, beraberce yürüyorlardı şimdi. Artık rüya bulutunu da görmez olmuştum. Taştan kocakarı Firdevs Ana’nın bir süre uyanmaması lazımdı. Rıza Nur her nasılsa onun rüyasına girmişti, kimbilir neler anlatıyordu şimdi ona. Rüyanın içinde ne kadar fazla beraber olurlarsa, Rıza Nur hakkında istediğim o denli ayrıntılı bilgileri toplayabilirdim.

Aklımın ermediği şey, Rıza Nur’un niçin Firdevs Ana’nın rüyasına girdiğiydi. Çevrede birçok alımlı genç kadın, gösterişli koruyucu melekler dolanıp duruyordu. Ama işte Rıza Nur, tutmuş, taştan kocakarı Firdevs Ana’nın rüyasına girmişti. Her şey gerçekleşebilirdi bu rüyanın içinde, Firdevs Ana yattığı yerde bir sağa, bir sola dönmeye başlamıştı. Merak içindeydim, uyanınca neler anlatacaktı acaba bana?

Cep telefonuma bir sinyal gelmişti. Baktım, Lale arıyordu. Hemen tuşladım numarasını.

“Nasılsın, ne haber? Sesin çıkmadı,” dedim.

“Sen ararsın diye bekledim.”

“Geline anlatırım. Burada yoğun olayların içindeyim, ama aklım sende,” dedim.

“Sağlığın nasıl?”

“Fena değil.”

“Sakin ilaçlarını almayı unutma,” dedi Lale. “Burada ilginç gelişmeler oluyor. Paşa şimdi tuvalete girdi, he-

men telefon açayım, dedim sana.”

Biraz şaşırmıştım.

“Paşa yerinden kalkıp yalnız başına, tuvalete gidebiliyor mu?” diye sordum. “Yaralı adam...”

“Paşa toparlandı,” dedi Lale. “Bir göreceksin, belinde koca kılıç. Hiç çıkartmıyor onu. Yatarken de kılıç belinde. Mahmuzlu çizmeler, şakır şakır ötüyor zil gibi, yürürken. Neyse, ayağına terlik verdim. Ceketini sandalyeye astık. Üstüne battaniye örttüm. Kumanda elinde; haberlerin saatini filan öğrendi. Az konuşan bir adam ama duygulu. Hani benim yaptığım o Bodrum resmi vardı ya, Paşa ondan müthiş etkilendi. Neresi olduğunu soruyor, anlattım. Bodrum’u bilmiyor. Gözü o resme dalıp gidiyor. Kaleyi sordu. Limanı sordu. ‘Paşam, burası turizm cenneti,’ dedim. Turizmi bilmiyor gibi. Cebinden birkaç altın çıkartıp verdi bana alışveriş yapayım diye. Koştum gittim pasajdaki kuyumcuya. Hani bizim adama. Adam altınları görünce fıttırıyordu.

‘Nereden buldun bunları?’ diye sordu bana.

‘Aileden kalma,’ dedim. Çok değerli, tarihi Osmanlı Parası’ymış. Bana acele para lazım, bozdurdum onları. Telefonun borcunu kapattım, kabloluyu yatırdım. Ev sahibine geçen ayın ve bu ayın kira ve yakıt parasını yolladım kapıcı ile. Cebimde tomarla para! İnce topuklu çizme alacaktım, vazgeçtim. Gittim Migros’a, Paşa’ya değişik yiyecekler aldım. Aklına ne gelirse. Bal, kaymak... Meyve, ananas kompostosu. Hindi fileto... Buzdolabını doldurdum. Ciğer filan da aldım ona, çok kan kaybetmişti. Kalfayı her gün çağırıyorum, Paşa’nın pansumanı yapıyor. Antibiyotiği bitmek üzere. Görgülü bir erkek. Kutu süt hoşuna gitti. Her sabah içiyor. Somon füme filan aldıydım, yedi. Tavuk haşladım işte. Kabak dolması yaptım. Sabahları harnup pekmezi veriyorum bir kaşık. Kan yapar. Paşa iyi,” dedi. “Sigara istedi, Marlboro aldım. Beğendi içiyor.”

“Neler anlatıyor? Seninle konuşuyor mu Lale?”

“Konuşuyor. Değişik şeyler anlatıyor. İttihat ve Terakkicileri sevmiyor, Vahidettin Efendi Hazretleri, diye birinden bahsediyor, İstanbul’u anlatıyor. Kuzum, sen biliyorsun, meraktan çatlayacağım. Kim bu Paşa Allah aşkına? Başka bir dünyanın insanı gibi. Deli olacağım. Bir tuhaf. Ama çok akıllı,” dedi Lale. “Sadrazammış ayol, öyle dedi. Dur geliyor, kapatıyorum. Görüşürüz.”

Telefon kapanmıştı.

“Ay! Ödümü patlattın!” diye bağırdım.

Sebati zank! diye balkonun demirlerine konmuştu sanki. Trapezin tahtası elindeydi.

“Ne oldu? Niye döndün?”

“Seni götürmeye geldim. Hadi, sen de tut şu trapezin tahtasını,” dedi.

Yatakta uyuyan taştan kocakarıyı gösterdim.

“Ama o...”

“Boş ver, uyusun o,” dedi Sebati. “İkinizi götürmem. Trapez çekmez, anlıyorsun ya. Hadi, tutun şuraya, götür eyim seni Ankara’ya.”

Heyecanlanmıştım.

“Aman Sebati böyle birdenbire hazırlıksız yolculuğa çıkmak...”

“Zaten bir yolculuktasın, bir otel odasındasın. Fazla kaldın burada. Yakala trapezi, hadi,” dedi Sebati.

“Beni Ankara’ya uçuracaksın!”

“Evet. Seni denizin üstünden, ormanların, tepelerin üstünden uçurup götüreceğim Ankara’ya.”

İçimi bir heyecan kaplamıştı.

“Korkarım ben!” dedim. “İnan Sebati, yükseklik korkum var benim. Hem kendimi alıştırırmam lazım böyle bir yolculuğa. Öyle hemen yola çıkamam.”

“Yıllardır kurtulmak istemiyor musun bu takıntılardan?” diye sordu Sebati. “Bu tutukluluğundan şikâyet etmiyor musun her zaman? Hadi, tüm bu vesveselerden kurtulmanın tam zamanı. Yakala trapezi. Tüm kuş-

kularını, seni bağlayan gereksiz şeyleri, endişelerini, her şeyi geride bırak. Hadi gel benimle, gidiyoruz,” dedi.

Ne kadar rahattı. Sanki otel odamın balkon demirine konmuş bir kuştı o. Fırlamaya, uçup gitmeye hazırdı.

“Gençlik gibisin! Aşk gibisin. Şaşırtıyorsun beni,” dedim ona. “Yaşamda her şey böyle kolay mı sanki?”

Bir kahkaha patlattı. Taştan kocakarı yattığı yerde, sağından soluna döndü.

“Uyanacak!”

“Uyanmaz. Bir erkeğin kollarında şimdi o.”

“Nereden biliyorsun?” diye şaşkınlıkla sordum.

“Uyumasından belli,” dedi Sebati.

“Rıza Nur ile beraber rüyasında...”

“Yapma ya,” dedi Sebati. “Her neyse, şimdilik boş ver onu. Hadi, hazır mısın?”

“Dur, dur!” dedim. “Makyaj çantam çekmecedeyim. Banyoda aynanın önünde diş fırçam var.. Geceliğim.”

“Boş ver onları,” dedi Sebati. “Kelepçe gibi tutuyorlar seni. Bırak onları.”

“İlaçlarım! Onları almalıyım yanıma.”

“Hadi, al ilaçlarını, gidelim,” dedi Sebati.

Çekmeceyi yavaşça açıp ilaçlarımı buldum, çantama koydum onları.

“Saat kaç?” diye sordum.

“At saatini kolundan,” dedi Sebati. “At!”

“Ama onu Bodrum’dan, Gümbet’teki bir satıcıdan almıştım. Rolex taklidi.”

Sebati gülüyordu.

Saatimi yavaşça kolumdan çıkartıp balkonun altında uzanan sonsuz Karadeniz’e bıraktım.

Rahatlamıştım. Trapezi sımsıkı tutup gözlerimi kapattım. Havada uçuşumu, denizin kokusunu, sisin ıslaklığını, martıların çığlıklarını duydum bir an. Gövdem boşlukta ileriye doğru uçuyordu.

Mamak çöplüğünün oralardaydım. Gene bulamıyor-

dum yarığı. Geçen günkü yerinde yoktu sanki. Kent, se-
re serpe uzanmış yatarken, sürekli sağa sola dönen bir
kadın gibiydi, bir türlü o aralığı bir önce bıraktığım yer-
de bulamıyordum. Ayaz çıkmıştı, tir tir titriyordum,
montumun cebinde kâğıt mendilimi arıyor, hızlı yürü-
yüp ısınmaya çalışıyordum.

Geçen günkü Çingene yıkık bir duvarın arkasından
belirmişti.

“Merhaba!” dedi.

“Merhaba.”

“İstediğin kitabı getirdim. Rıza Nur’u.”

Elinde, kırmızı kaplı, ‘Hayatım ve Hatıratım’ı tutu-
yordu.

“Bunu arıyordun değil mi?”

“Evet, aradığım kitap buydu,” dedim.

Parasını verip kitabı almıştım.

“Bugün de hep Rıza Nur getirdim,” dedi Çingene.
“Bir sürü Rıza Nur var yanımda.”

“Allahallah, kim ilgilenebilir ki, eski Sinop mebusu
Dr. Rıza Nur’un anıları ile? Unutulmuş, ölmüş gitmiş bir
adam. Yani bu zamanın insanı değil. Çoğu kimse adını
bile duymamıştır Rıza Nur’un. Kim ilgileniyor bu kitap-
larla? Satabiliyor musun sen bunları gerçekten?” diye
sordum.

Çingene güldü.

“Bak, sen ilgileniyorsun ya,” dedi. “Yarığı bulamadın
galiba.”

“Tuhaf şey, gene bulamıyorum onu.”

“Bak,” dedi. “İşte şurada.”

Parmağı ile gösterdiği yana bakınca, yeraltına giden
o daracık yarığı görmüştüm.

“Hadi eyvallah,” dedim. “Gidiyorum.”

“Güle güle,” dedi Çingene. Koltuğunun altındaki ki-
taplarla arkasını dönmüş, uzaklaşıyordu.

Yarıktan içeriye sızdım.

“Üşümüşsün hayatım,” diye bir mırıltı duydum.

“Buz gibi olmuşsun, canım benim.”

Aralıktan içeriye dalmış, karanlık dehlizde koşuyordum şimdi. Bu eğri büğrü yeraltı yollarını iyice tanıyordum artık. Lokman’ın bulunduğu sahanlık gibi, genişçe bölmeye varmışım.

“Gel,” dedi Lokman beni görünce. “Gel, otur şöyle. Seni birisi ile tanıştıracam.”

Yarı karanlıkta, Lokman’ın yanındaki kadını görmüştüm. Yüzü gölgelerle saklıydı, heyecanlıydı; hissetmişim, değişik bir kadın olmalıydı bu. Sıkıyım için bana uzattığı eli yumuşacıktı. Adımı söyledim.

“Suzan,” diye fısıldadı kadın.

Lokman kadına döndü.

“Ona söyle bulduğun şeyi Suzan,” dedi.

Suzan sahanlığın tam ortasında ayakta duruyordu şimdi.

Derin ve heyecanlı bir sesi vardı. Kesik kesik konuşuyordu. Bir sahne insanı gibiydi. Tuhaf bir çekiciliği vardı, gözlerimi ondan ayıramıyordum.

“Gençliği buldum!” dedi o derinden gelen, boğuk sesi ile. “Gençliği buldum. Sonsuz gençliği... Avuçlarımın içinde. İşte burada.”

Avuçlarını yavaşça açtı.

İleriye fırlamış, merakla kadının avuçlarının içine bakıyordum.

“İşte,” dedi Suzan. “Sonsuz gençlik. Buldum onu.”

“Bana da ver ondan,” diye bağırdım. “Bana da ver!”

Taştan kocakarı Firdevs yataktan fırlayıp kalkmıştı.

“Ne oldu? Ne istiyorsun?” diye soruyordu bana.

Melia&Kasım Otelі’nin 114 numaralı odasındaydık.

“Ne istedin, bir çığlık attın,” dedi taştan kocakarı Firdevs Ana.

“Bağışla, uyandırdım seni,” dedim.

“Zararı yok,” dedi o. Kınalı saçlarını düzeltiyor, dişlerinin arasındaki bir firketeyi saplayarak, ensesinde yu-

varlak bir topuz yapıyordu. Yastığın üstündeki başörtüsünü silkeleyip başını örttü.

“Sonsuz gençliği yakalamış olan bir kadınla birlikteydim,” dedim. “Avuçlarının içindeydi sonsuz gençlik. Ondan istiyordum biraz.”

“Sonsuz gençlik mi?” diye hayretle sordu Firdevs Ana. “Kadının avuçlarının içinde miydi gerçekten?”

“Evet,” dedim. “Avuçlarının içindeydi. Bana gösteriyordu onu. Sonsuz gençlik... Yakalamış onu! İnanılmaz bir şey bu!”

“Sonsuz gençlik...” diye mırıldandı Firdevs Ana. “Verecek miydi acaba sana avuçlarındaki sonsuz gençlikten?”

“Verecekti!” diye bağırdım.

Firdevs Ana güldü.

“Nereden biliyorsun vereceğini? Nasıl emin olabiliyorsun böyle bir şeyden?” diye sordu.

“Verecekti sanki...”

“Niye versin ki,” dedi Firdevs Ana. “Tanıyor musun onu? İyi arkadaşın mı?”

Duraksadım bir an.

“Yeni tanıdım onu,” dedim. “Yeraltında, Lokman’ın yanındaıydı. Adı Suzan.”

Firdevs Ana,

“Suzan mı?” dedi. “Deli Suzan. İlk gördüğü herkese böyle yapar. İnanma ona. Atıyor. Tahtası eksik...”

“İnanmıyorum,” diye bağırdım. “Ama gerçeği söylüyor gibi geldi bana.”

“İnsan ebedi gençliği nasıl bulabilir ki!” diye söylendi Firdevs Ana. “Bulsa kendisi kullanır ilkin onu. Başkasına da hiçbir şey söylemez. O haplara inanma. O kadın deli.”

“Hangi haplara?” diye sordum.

“Avcunda tuttuğu haplara,” dedi Firdevs Ana. “Sana gösterdiği haplara, inanma onlara. Ktır atıyor.”

“Ben hapları görmedim, haplar mı vardı elinde?”

“Tabii, avcunda haplar tutar, sonsuz gençlik hapları,” dedi Firdevs Ana.

“Sana verdi mi?”

“Ben yutmadım,” dedi Firdevs Ana. “İnanmadım ona.”

...Dehlizin ortasında titreyip duruyordum. Kadına doğru uzanmış, avcunda tuttuğu haplara bakıyordum.

“Vitamin hapları mı bunlar yoksa?” diye sordum.

Suzan güldü.

“Vitamin falan değil bunlar,” dedi. “Firdevs Ana ile mi konuştun?”

“Evet, konuştum onunla. İnanmıyor bu haplara...”

Suzan bir kahkaha attı.

“İnanmıyor madem, niye bana yalvarıp aldı bunlardan o zaman?” diye sordu.

“Firdevs Ana size yalvarıp bu haplardan mı aldı?”

“Aldı ve yuttu. Ona on iki tane vermiştim. Nasıl heyecanlanmıştı ilk duyduğunda. ‘İlle de isterim!’ diye tutturmuştu. On iki tane sonsuz gençlik hapi verdim ona. Her gün bir tane yuttu.”

Hayret etmiştim.

“Laf aramızda, Firdevs Ana pek ‘sonsuz gençliği’ yakalamış gibi görünmüyor,” dedim. “Yani bilmem. Yaşlı gibi... Geçkince. Haplar işe yaramadı demek...”

Suzan atıldı.

“Ah,” dedi. “Firdevs Ana’da bambaşka bir biçimde etkisini gösterdi bu haplar. Her bünyede değişik sonuçlar görülebiliyor. Firdevs Ana’da da öyle oldu. Görünüşü yaşlı, Firdevs Ana yetmiş iki yaşında. Ama rüyasında yirmilik genç kız oluyor. Her gece... Yirmilik bir genç kız, düşünebiliyor musunuz? Bütün cinselliğini gece rüyasında yaşar o. Her gece,” dedi Suzan.

“Rüyada cinselliği yaşamak, rüyada ‘sonsuz gençliği’ bulmak ne işe yarar ki!” diye mırıldandım. “Psikolojik etki yapıyor bu haplar demek...”

“Dudak bükmeyin!” dedi Suzan. “Psikolojik değil bu hapların etkisi. Fizyolojik. Ama Firdevs Ana ileri bir yaşta aldığı için onları, böyle bir sonuç ortaya çıktı.”

Lokman lafa karıştı.

“Doğru söylüyor Suzan,” dedi. “Annem her gece rüyasında yirmi yaşında genç kız oluyor. Bazen rüyalarını anlatır bize, şaşar kalırız. Peşinde işadamları, tüccarlar, ünlü müteahhitler... Gece, gözlerini kapayınca yaşar annem. Babamdan pek gün görmediydi...” dedi.

Düşüncelere dalmıştım.

Aklıma Firdevs Ana’nın yatağının üstündeki rüya bulutundan çıkıveren Dr. Rıza Nur aklıma gelmişti. Taştan kocakarı Firdevs Ana’nın rüyasından kısa bir süre için, rüya bulutu ile dışarıya çıkan Dr. Rıza Nur, oldukça mutlu görünüyordu. Hatırlamıştım yüzünü. Demek rüyanın içinde yirmi yaşında bir Firdevs ile beraberdi. Birlikte, el ele tutuşup şu yeraltına gelmişler, Firdevs ona hayatını anlatmıştı.

Merak etmişim Firdevs Ana’nın yirmi yaşındaki halini. Bunu görebilmek için rüyalarına girmem lazımdı. Taştan kocakarı Firdevs Ana da beni niçin rüyasında görecekti ki? Belki eski bir fotoğrafını bulabilirdim.

“Daldın gittin,” dedi Lokman. “Ne düşünüyorsun öyle derin derin?”

“Hiç,” dedim. “Firdevs Ana’nın her gece rüyasında yirmi yaşında bir genç kız olduğunu düşünüyordum.”

“Çok erkek var annemin peşinde. Çok...” dedi Lokman. “Milletvekilleri, zengin doktorlar, işadamları. Bir gececik onunla beraber olmak için neredeyse kuyruğa girecekler. Evlenme teklifleri de alıyor annem. Yani geceleri, rüyasında evli olacak. Çok parlak teklifler aldı, ama kabul etmiyor,” dedi.

“Merak ettim, Firdevs Ana yirmi yaşındayken çok mu güzeldi? Gördünüz mü siz hiç onu o yaşındayken?”

“Ben gördüm!” diye bağırdı Suzan. “Bir gece rüyasına girdim. Öyle. Bir rastlantı. Şaşırdım kaldım. Böyle bir

güzellik hiç görmemiştim. Varlıklı bir erkekle birlikteydi o gece rüyasında. İyi bir lokantada yemek yiyorlardı. Yüzü ay parçası gibiydi, kirpikleri tül den yelpazeler gibi usul usul, pembe beyaz yanaklarının üstünde oynaşıyordu. İpek gibi duru bir teni, kiraz gibi dudakları vardı. Yanındaki adam deli oluyordu onun için. Hiç böyle bir şey görmemiştim,” dedi Suzan. “Büyülemişti adamı. Hiç konuşmuyor, zarif hareketlerle şarabını yudumluyordu.”

Firdevs Ana'nın pişmiş üvez gibi buruşuk yüzünü, sevimli sevimli bakan kara gözlerini, şişman bedenini düşünüyor, onu bir türlü Suzan'ın anlattığı gibi hayal edemiyordum.

“Başka birini görmüş olmayasın kazara?” diye sordum.

“Firdevs Ana'ydı,” dedi Suzan. “Lokman da görmüş onu başka zamanlarda.”

“Tabii gördüm,” dedi Lokman. “Büyüleyiciydi. Erkeği kendine bağlayıp köle eden bir karizması var. Tuhaf bir şey. Gençlik işte!”

Suzan avcunu açmıştı. Haplar oradaydı.

“Denemek istiyor musun?” diye sordu bana. “Bir ter tip var burada. Bir düzine hap. Her gece bir tane yutuluyor.”

“Bir yan etkisi olmasın?” diye sordum endişeyle.

“Kötü bir yan etkisi yok. Her bünyede etkisi değişik. Al,” dedi. Hapları bana uzatıyordu.

“Korkma, al,” dedi Lokman. “Bir şey olmaz. En kötü olacak olan, hiçbir etkisi olmayabilir... Yuttuğunla kalırsın. Ama ben etkisi olacağım sanıyorum.”

“Su var mı burada?”

“Var. Al, bir bardak su.”

Suzan'ın bana uzattığı haplardan birini alıp Lokman'ın bana verdiği bir bardak su ile yuttum.

Heyecan içindeydim.

“Hemen başlar mı?” diye sordum. “Etkisi hemen başlar mı?”

“Dur bakalım,” dedi Suzan. “Bunlar da öteki haplar. On bir tane. Külahın içinde. İyi sakla, her gece bir tane içeceksin. Tedaviyi yarım bırakırsan hiçbir işe yaramaz.”

Külahı titreyen elimle alıp gocuğumun cebine koydum.

...Doktorun merdivenlerini yavaş yavaş çıkıyordum. Ara yere konmuş olan sandalyede oturup biraz dinlendim. Ayak bileklerime sanki yirmişer kiloluk ağırlıklar bağlanmıştı. Tüm gövdemde zor taşıdığım bir ağırlık beni yere yapıştırıyordu. Ter içinde kalmıştım. Cebimden mendilimi çıkartıp alnımı ve boynumu kuruladım. Ter saçlarımdan fışkırıyor, boynumdan aşağıya akıyordu. Kortizon’un etkisiydi bu. Yüklemeye dayanacak halim kalmamıştı, doktor dozu biraz düşürür diye umutlanıyordum.

“Nasılısınız?” diye sordu doktor. İnce çerçeveli gözlüklerinin arkasından bana dikkatle bakıyordu. Karşısına oturmıştım. Bir-iki şikâyetimi peş peşe sıraladım.

“Geceleri ter içinde uyanıyorum. Yürüyemiyorum, ayaklarım yerden kalkmıyor sanki. Ter, ter... kapalı bir yere girdiğimde ter boşanıyor, yüreğim küt küt atıyor,” dedim. “Yüzüm şişti, bakın.”

“Kortizonun yan etkileri,” dedi doktor.

Önündeki son tahlillere bakıyordu.

“İyi gidiyor,” dedi. “Bir ay daha bu dozu almaya devam edeceksiniz.”

“Biraz azaltsak, akşamları...” diye mırıldandım. “Öteki ilaç da bulantı yapıyor.”

“Bir ay sonra dozu düşüreceğim,” dedi doktor. “Yüklemenin etkisi yavaş yavaş geçecek. Yüzdeki şişlik dört hafta sonra inmeye başlayacak. Biraz daha sabır.”

Muayenehaneden çıkmış, eve doğru yürüyordum.

“Yürüyün,” demişti doktor. “Kortizon dizlerde, eklemelerde birikir. Bol bol yürüyün.”

Doktor hayatımı kurtarmıştı. Sözünden çıkmıyor,

söylediklerini dikkatle dinliyordum.

“Sonunda kortizonu öyle düşüreceğim ki, hiç hissetmeyeceksiniz bile,” demişti.

Umutla bu sözleri düşünüyordum.

Üstüme yığılan bu okyanusu hissetmemek mümkün olabilecek miydi acaba? Üstümde bir deniz vardı, ben tek başıma bu denizin altında yürüyordum.

Kendimi sürükleye sürükleye Lale’nin kapısına varmıştım. Zili çaldım.

Otel odamda duramaz olmuştum. Sinop Cezaevi’nin o bomboş avluları, oyulmuş gözleri anımsatan zindanları, boyası akmış duvarları, yapayalnız incir ağaçları, daracığının kurulduğu duvarla bina arasındaki o dar, taş koridor, rüzgârın o yüzyıllardır hiç değişmemiş olan acı uğultusu niçin beni böyle kendine çekiyordu? Ne vardı orada, neyin izini arıyordum ben bu yitmiş gitmiş eski dünyalarda; insanın içine kasvetsalan bu alışılmadık görüntülerde acaba neyi arıyordum ben?

Dedem Tahir Lütü Tokay’ın izinin peşindeydim. O sabah, otelimden çıkmış, cezaevine doğru yürürken anlamıştım bunu. Rusçuk milletvekili, İkdam gazetesi başyazarı, Jön Türk, gazeteci, firari, mahpus ve büyükelçi. Dedem Tahir Lütü Tokay. Onun peşindeydim. Biliyordum artık bunu.

Ankara’da Cebeci Mezarlığı’nda, yattığı yeri ziyaret edip onunla konuşabilirdim. Ama dedem orada değildi, buralardaydı o. Damarımda akan kanda, yüreğimin içinde hissediyordum bunu.

Keşke anneannem hayattayken, dedemle ilgili ayrıntılı bilgiler alabilseydim ondan. Anneannemi yıllar önce yitirmiştim. Uzun yıllar Ankara’da onunla yaşamıştım. Dedemi ise hiç tanımadım. Ben doğduktan sonra ölmüştü o.

Elimde kısa yaşamöyküsünü anlatan dört sayfalık bir yazıdan başka hiçbir şey yoktu.

Bir gümüş sigara tabakası... Bir gümüş çakmak... Son günlerde yazı masasının üstüne koyduğum bir fotoğraf. Ve koskoca Sinop şehri. O sis, o büyü ve zaman-sız dünya. O yılların, yağmurların ve fırtınaların eritemediği zindanlar...

Ne tuhaf şeydi şu yaşam.

Eski cezaevinin kapısından içeriye girerken yaşamı düşünüyordum.

Çelik ciğer gibiydi bu cezaevi. Neye benzediğini bu sabah zamanı biraz daha iyi anlamıştım.

Acaba dedem burada yatarken, yıllar; uzun yıllar sonra torununun buralara gelip, onun varlığını buralarda böyle hissedeceğini hiç düşünmüş müydü?

Sanmıyorum.

Ama burada, Sinop'ta yakınımnda bir yerlerdeydi. Bunu biliyordum.

Cezaevinin kapısında oturan gardiyan Pala, beni görünce ayağa kalktı.

"Gene geldiniz," dedi.

"Evet, gene geldim."

"Bugün de alttaki, mazgalları denize açık olan hücreleri göstereyim size."

"Pekiye," dedim.

Arkasından yürümeye başladım.

...Çingene, Mamak çöplüğünün oradaydı. "Selam!" dedi beni görünce.

"Selam," dedim.

Yanıma gelmişti. Elleri kolları kitap doluydu.

"Var mı yeni bir şeyler?" diye sordum ilgiyle.

"Mahmut Şevket ile Rıza Nur karışımı getirdim bu gün," dedi Çingene. "Mahmut Şevket Paşa isteyenlere, 'Mahmut Şevket Paşa'nın Günlüğü', Rıza Nur isteyenlere de 'Hayatım ve Hatıratım'..."

"Hangisi iyi satıyor?"

"Valla," dedi Çingene. "Belli olmaz o. Ama sabahları

Rıza Nur iyi gidiyor, öğleden sonra da Mahmut Şevket.”

“Kim alıyor bunları, çok merak ediyorum,” dedim. “Ortalıkta o kadar aşk ve serüven romanı var, kitapçılar her gün yeni basılan kitaplarla dolup taşıyor; bilimkurgu kitapları, polisiye romanlar, ölümsüz aşklar, yeni yazarların kitapları, çeviri kitaplar... Üstelik çok kitap okuyan bir toplum da değiliz. Aslında kitap okuyan bir toplum değiliz. Sen tutuyorsun, şu Mamak çöplüğünün buralara bu iki eski adamın yaşamlarını kendi kalemlerinden anlatan bu iki kitabı getiriyorsun, ‘Satıyor,’ diyorsun. Hayret ediyorum vallahi,” dedim.

Çingene,

“Hem de çatır çatır satıyor bunlar,” dedi.

“Hayır, anlamıyorum. Reklam kampanyası yok, medya desteği yok arkalarında. Bunlar çok eski adamlar... Tarih bunlar ayol. Unutulmuş gitmiş insanlar... Kimse bilmez bunları. Biri Osmanlı Devleti’nin son sadrazamlarından, suikasta kurban gitmiş bir paşa; öteki de aynı devirde yaşamış Sinop milletvekili bir doktor. Kim ilgi duyar bunlara? Hele bu semtte? Tarihçilere filan mı satıyorsun?”

“Alıcısı çok bu kitapların,” dedi Çingene. “Çok değişik kesimlere satıyorum ben bunları. Örneğin sabah Rıza Nur alan, öğleden sonra beni buluyor, bir tane de Mahmut Şevket alıyor. Kuzum Allah aşkına, bu kitaplar birbirini tamamlıyor mu, yani aralarında bir bağ filan mı var?”

Bir an düşündüm.

“Apayrı iki dünya, apayrı iki kişilik. Ama aynı devrin, aynı yılların adamları. İki de siyaset sahnesinde o zamanlar, anlıyor musun? Yani onların müşterek dostları, tanıdıkları çoktur. Biri sarayda, önemli bir yerde; ötekisi bir doktor, bir politikacı; eksantrik, belki hafif deli. İnönü’yü filan çok kıskanırmış, anlarsın ya,” dedim.

Çingene ilgilenmişti.

“İsmet Paşa’yı mı kıskanırmış?” diye sordu.

“İsmet Paşa’yı kıskanırmış. Atatürk’ü kıskanırmış. Sanıyorum sadrazam olduğu için Mahmut Şevket Paşa’yı da kıskanırmış...”

“Allahallah,” diye söylendi Çingene. “Kıskanç bir yapı desene...”

“Karısını da çok kıskanır, nereye gitse takip eder miş.”

“Yapma ya,” dedi Çingene. “Nereden biliyorsun sen bütün bunları? Arkadaşınmış bu adamlar gibi konuşuyorsun.”

“Senden aldığım kitaplardan okudum. Hepsi yazıyor.”

“Okumam yok ki,” dedi Çingene hayıflanarak. “Bak, bütün gün kucağında taşıyorum bu kitapları. Mahalle mahalle dolaştırıyorum, bütün Cebeci’yi, Mamak’ı gezdiriyorum. Artık akraba gibi oldum onlarla. Ama onların hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Şu senin anlattıkların da olmasa...”

Gözlerimle çevreyi tarıyor, yarığı bulmaya çalışıyordum.

“Dur, gitme!” dedi Çingene. “Bana çok ilginç şeyler anlatıyorsun. Şaşırttın beni. Pekiyi şu Mahmut Şevket Paşa, o nasıl biriymiş? O da Rıza gibi kıskanç mı?”

“Sanmıyorum,” dedim. “Mutlaka hırslı ve ihtirash bir adamdı. Ama Rıza Nur’dan çok daha dengeli, koskoca bir orduyu komuta edebilecek güçte. Bir yandan İttihat ve Terakkiciler, bir yanda güçsüz bir padişah. Anlıyorsun ya... Genelkurmay Başkanı gibi adam yani.”

“Vay be!” dedi Çingene. “Pekiyi neden öldürdüler onu. Yazık olmuş. Boğdular mı?”

“Yok, kurşunladılar,” dedim. “İttihat ve Terakkiciler kurşunlattılar onu. İstanbul’da Çarşıkapı’da. Arabasının önünü kestiler... Yaver de gitti.”

“Yapma ya,” diye bağırdı Çingene. “Vah! Vah! Çok üzüldüm şimdi. Günah.”

Bir an sustu.

“Çocuğu var mıydı?”

“İkisinin de çocuğu yoktu,” dedim.

“Hayret. Zürriyetsiz adamlarmış demek ki,” dedi Çingene. Düşüncelere dalmıştı.

“Her gün dolaştırıyorum onları,” dedi. “Sokak sokak, mahalle mahalle. Sanki kitapların üstündeki fotoğraflarından hep dışarıya, yollara, evlerin pencerelerine bakarlar. Bana öyle gelir hep. Çocuk dolaştırır gibi dolaştırırım onları. Şu senin anlattıkların beni çok yakınlaştırdı onlara. Kimbilir daha neler bilirsin sen,” diye ekledi. Boncuk gibi gözleriyle gözlerime bakıyordu.

“Dur,” dedim. “Ver bakayım şu Rıza Nur’un anılarını...”

“Buyur,” dedi Çingene. Merakla bakıyordu yüzüme.

“Şuralardan bir yerde, sanıyorum birinci cildin ortalarında Mahmut Şevket Paşa’nın bir tarifi vardır. Bulayım da, okuyayım onu sana.”

“Hay, kurban olayım sana,” dedi Çingene. “Gözünü seveyim.”

Kitabı karıştırıyordum. Sonunda aradığım sayfayı bulmuştum.

“Dinle,” dedim. “Birinci cildin, 308’inci sayfasında, bak, şöyle diyor Rıza Nur:

...‘Bu sefer de Mahmut Şevket azmıştı. Çünkü şimdi de o, milli kahraman olmuştu. İstanbul’un ikinci fatihi geçiniyordu. Şekli şudur: Pastırma gibi kuru, ince bir vücut, küçük bir kafa ve yüz. Göğsünde geniş sakal, çalı gibi iki ayak. Sanki leylek ayağı. Ayağından uzun ve baslıkça çan gibi öten iki mahmuz, çizmenin ökçesinde. Uzun, heybetli bir kılıç belinde. Harbiye Nazırı oldu. İki de bir Meclis’e geliyor. Celseye kılıcı ile giriyor. Kuvvetli adımlarla mahmuzları sallanıp ötüyor, koltuğa yatar gibi uzanıp oturuyor. Ayakları, kılıcı üç çatal gibi kendinden iki metre uzakta. Onunla kürsü arasından geçmek mümkün olmuyor, insanın ayağı bu üç sırığın birinden kurtulsa, birine takılıyor. Millet Meclislerine kılıçla girmeye

müsaade yoktur. Bunun da hali fena sinirime dokundu...”

Kitabı kapatıp Çingene’ye verdim. Hayranlıkla dinlemişti beni. Ağzımın içine bakıyordu.

“Vay be!” dedi. “Ama şimdi Meclis’e silahla giriyorlar.”

“Yasak ama giriyorlar.”

“Bak şu Rıza Nur’un Mahmut Şevket’i tarifi ne ilginç...” diye söylendi Çingene. “Hafif bir kıskançlık var gibi, değil mi?”

“Hafif değil, iyice kıskanıyor onu belli ki,” dedim.

“Şu tariftten iki adam da gözümün önünde canlandı,” dedi Çingene. “Birinin görüntüsü; birinin ruhu. Ne tuhaf değil mi? Artık ikisini de biraz tanıyorum. Bana her gün biraz anlat bu adamları, olur mu?” dedi. “Ne olur, bir-iki satırcık anlat...”

“Zamanım olursa anlatırım,” dedim. “Hadi eyvallah, ben gidiyorum.”

“Yarık o tarafta değil, bak şurada,” dedi Çingene.

Kitapları kucaklamış, çöplükten caddeye doğru yürüyordu.

Gökyüzünden bir kuşun son hızla bana doğru gelmekte olduğunu gördüm. Kuş pike yapmış, üstüme doğru iniyor, gittikçe büyüyüp şekilleniyordu.

Sebatî’ydi bu, tanımıştım onu. Trapezin tahtasını tek eliyle tutmuş, hızla yaklaşıyordu bana. Güzel bir haberin gelişi gibiydi, yüreğim çarpmıştı onu görünce.

Bir dakika sonra, yanımda yere konmuştu. Trapezi bırakıp ellerini şöyle bir ovuşturdu. Trapez havada kendi kendine sallanıyordu. Bir süre sonra iyice yavaşlayıp durdu. Balgat’taki Çiğdem Mahallesi’nin oralarda, bir ilkbahar zamanı, bir çocuk parkında görmüş olduğum salıncak gibi, rüzgârda hafif hafif, Sinop denizi gibi belli belirsiz kıpırdıyordu şimdi.

“Nasılsın? Ne yapıyorsun burada şu akşamın yaklaş-

tığı saatte?” diye sordu Sebati.

“İyiyim, fena değilim. Birtakım eski kitapları satan bir Çingene ile ahbaplık ediyordum. Az önce caddenin oraya doğru gitti. Ben de şuradaki yarıktan, dehlize in-meye hazırlanıyordum,” dedim.

İlgilenmişti Sebati.

“Buralarda bir dehliz mi var?”

“Yeraltı kenti gibi bir şey var. Eski olmalı; pek dikkat etmedim. Nemli ve karanlık,” dedim.

“Allahallah, merak ettim şu yeraltı kentini,” dedi Se-bati. “Hangi devirden kalma acaba? Eski bir sarnıç olma-lı...”

“Hiç aklıma gelmemişti,” dedim. “Orada yaşayan bi-risi, Ankara’nın avret yeri diyor oraya, anlarsın ya!”

Gülmekten katılıyordu Sebati.

“Ben de gireyim şu Ankara’nın avret yerinden içeri-ye!” diye bağırdı. “Hiç böyle bir şey duymamıştım daha önce.”

“Gel arkamdan,” dedim.

Yarıktan içeriye hafifçe süzüldüm. Sebati arkamdan içeriye girdi.

Heyecanlı bir kadın çılgılığı çevreyi sardı.

“Bu da ne?” diye sordu Sebati.

“Kentın sesi. Beni takip et.”

Peş peşe bir-iki çılgılık daha duyduk.

“Ne oldu?”

“Heyecanlandı.”

Sebati’yle dar, karanlık dehlizin içinde yol alıyorduk şimdi. Dönemeçe gelmiştik. Sarı okun oradan sola sapıp sahanlığa vardık.

“Burada birileri var,” diye fısıldadı Sebati kulağıma.

“Tanıştıracağım seni. Arkadaşlarım onlar benim.”

Lokman köşede duruyordu. Feriha yere oturmuştu. ‘Taştan kocakarı Firdevs Ana orta yerde, bir minderin üs-tündeydi.

“Selam!” diye bağırdı Lokman beni görünce.

“Selam,” dedim. “Size bir arkadaşımı getirdim. Sebati.”

“Hoş geldiniz,” dedi Lokman. “Ben Lokman, bu arkadaşım Feriha, bu da annem Firdevs.”

“Şöyle oturun,” dedi bize. Sebati ile Firdevs Ana’nın oturduğu minderin kenarına ilıştik.

“Annem şimdi uyandı,” dedi Lokman. “Bir rüya görmüş, onu anlatacaktı.”

Sebati bu değişik üçlüyü dikkatle izliyordu. Feriha’nın kanatları her zamanki gibi duvara dayalıydı.

Firdevs Ana esneyip gözlerini ovuşturuyor, uykunun mahmurluğunu üstünden atmaya çalışıyordu.

Sebati kulağıma.

“Önemli midir onun rüyaları?” diye fısıldadı.

“İlk kez dinleyeceğim. Rüyasında yirmi yaşında bir kız o.”

Sebati susmuş, büyük bir merakla taştan kocakarı Firdevs Ana’ya bakıyordu.

Firdevs Ana gerinip gözlerini iyice açtı.

“Değişik bir rüya gördüm ben,” dedi. “Hayırdır inşallah! Üç tane erkek gördüm rüyamda. Hepsi benim peşimdeydiler, ne yapacağımı bilemedim. Birini daha önceden tanıyordum. Sık sık rüyama girip benimle arkadaşlık eden Rıza Bey’di bu. Rıza Nur. Sinop mebusu. Aynı zamanda bir hekim. Her gece rüyamda, ona alıştım artık; morfinman karısından çok çekmiş, değişik bir adam, her neyse... Diğer bir paşa imiş. İlk kez girdi rüyama. Mahmut Paşa. Rıza Bey ile Mahmut Paşa birbirlerini tanıyorlarmış, ne tuhaf şey şu rüyalar âlemi...”

Firdevs Ana, kayan başörtüsünü hafifçe düzelterip anlatmaya devam etti:

“Mahmut Paşa, daha usturuplu bir adam. Öyle geldi bana. ‘Mahmut Şevket’ diyordu Rıza Bey ona, önemli bir görevde olmalıydı bu Paşa; beni görmüş, takip etmiş, girmiş rüyama. Bu iki erkek kıstırdılar beni bir köşede. İstanbul’da Beyoğlu’ndayız sanki. Caddede üçümüz yan

yana yürümeye başladık. Sağımda Mahmut Paşa, solumda Rıza Bey. Ben ortadayım, ayaklarımda yüksek topuklu pabuçlar, çarşafliyım. İkisinin ortasında yürüyorum. Birden karşıdan bir adam belirdi. Çok yakışıklıydı. Boylu boslu, açık renk gözlü, değişik bir erkek. Yanımdakilerin ikisini de tanıyor, besbelli.

‘Rıza, Mahmut, nereye gidiyorsunuz böyle?’ diye seslendi karşıdan. Bana da şöyle baştan aşağıya bir baktı. Yüzüm görünüyor yalnızca; elim ayağım titredi. Çok yakışıklıydı adam.

‘Tahir Lütflî!’ diye bağırdı Rıza Nur. ‘Ne arıyorsun sen burada? Gazeteden mi geliyorsun?’ diye sordu.”

Olduğum yerden heyecanla fırlayıp kalkmıştım.

‘Dedem!’ diye bağırdım. ‘Dedemi gördün rüyada Firdevs Ana! Sonra ne oldu?’

‘Uyandım,’ dedi Firdevs Ana. ‘O an uyandım işte!’

‘Gördüğün o adam dedemdi!’ dedim.

‘O yakışıklı, boylu boslu, hoş adam deden miydi senin?’

‘Dedem o. Tahir Lütflî. Onu biraz anlat bana, nasıldı?’

‘O kadarcık gördüm onu,’ dedi taştan kocakarı Firdevs Ana. ‘Bir-iki saniyecik. Çok yakışıklıydı. Genç adamdı. Öteki ikisinin arkadaşı. İşte o sırada bir kadın çığlığı duydum, uyandım.’

‘Hay Allah,’ diye söylendim. ‘Ne yapabilirim şimdi. Dedemin peşindeyim. Uzun yılların gerisinde kalıp yok olmaya yüz tutmuş izini sürüyordum onun. Gazeteden geliyordu herhalde. Sen onu rüyada gördün. Bak şu işe!’

‘Bir kere girdi ya rüyama, artık biliyor yolu. Gene gelir. Gene girer rüyama o. İstediklerini sorarım ona o zaman,’ dedi Firdevs Ana. ‘Üzülme, kaybolmaz.’

‘Sahi, girer mi bir daha rüyana?’

‘Sanıyorum girer,’ dedi o. ‘Çok bakıştık, biliyor musun; etkilendi benden. Yeniden girer rüyama, bak görürsün. Korkma, kaybolmaz.’

Sebati yanı başımdan,
“Ne ilginç şeyler bütün bu anlatılanlar...” diye fısılda-
dı.

Feriha,

“Çorba hazır,” diye seslendi. “Servis yapıyorum. He-
piniz şöyle yaklaşın.”

“Dedeni tanıyor musun? Gördün mü onu?” diye sor-
du Lokman bana.

“Tanımıyorum. Hiç görmedim dedemi. Fotoğrafi var
evde,” dedim. “Ama yaşamını biliyorum. Bir Jön Türk.
Atatürk’ün silah arkadaşı... Bir gazeteci, bir yazar. Si-
nop’ta bir mahpus...”

“Demek evliymiş,” diye söylendi Firdevs Ana. Canı
sıkılmış gibiydi.

“Sen gördüğünde bekârdı herhalde,” dedim. “Anne-
annemle geç evlenmiş.”

Firdevs Ana çorbasını kaşıklıyordu.

“Uykun var mı ana?” diye sordu Lokman.

“Ağırılık çöktü üstüme,” dedi Firdevs Ana. “Gözlerim
gidiyor. Yorulmuşum.”

Lokman bana göz kırptı.

Feriha,

“Şöyle uzan Firdevs Ana,” dedi.

Taştan kocakarı Firdevs Ana, yerdeki mitilin üstüne
uzanıvermişti. Bir süre sonra hafiften horlamaya başladı.
Heyecan içindeydim.

“Daldı, gitti anam,” dedi Lokman.

Sebati,

“Şimdi gene rüya görür mü?” diye sordu.

“Görür, görür. Yavaş yavaş yirmi yaşına dönüyor, bak.”

Hepimiz ilgiyle mitilin üstüne uzanıp boylu boyunca
yatan Firdevs Ana’ya bakıyorduk. Buruşuk yüzü, aklaş-
mış saçları aynıydı, ama yatışı, uykudaki hareketleri de-
ğişmişti. Birden sırtüstü döndü, kollarını iki yana açtı.
Kapalı gözleri titredi sanki. Kalın, güneşten çatlamış du-
daklarında bir gülümseme belirmişti. Derin derin içini

çekti.

“Girdiler rüyasına,” dedi Lokman. “Bakalım bu sefer kimler girdi...”

Heyecandan yerimde duramıyordum.

“Ne zaman uyanır?” diye sordum.

“Bekleyeceğiz,” dedi Lokman. “Daha yeni başladı rüyası.”

Firdevs Ana yan dönüvermişti şimdi. Ondaki bu hareketlilik şaşırtmıştı beni.

“Hep böyle hareketli mi uyur?”

“Gençlik işte...” diye mırıldandı Lokman.

İlgiyle uyuyan annesini seyrediyordu.

Sebati kulağıma fısıldadı.

“Acaba doğru mu bu yaşlı kadının anlattığı rüya? Gördüğü kişiler? Çok etkilendin sen. Acaba doğruyu mu söylüyor?” dedi.

Yavaşça,

“Bu yaşlı kadının bu kişileri bilmesine olanak yok,” dedim. “Firdevs Ana, seçim gezileri sırasında, Balâ’nın Karagedik Köyü’nde, bir sabah zamanı evinin önünde gördüğüm bir yaşlı kadın. Bir seçmen. Bizim seçim otobüsüne hiç el sallamamıştı. Öyle, dökme mermerden gibi evinin kapısının önünde duruyordu. Tepkisiz, anlıyor musun? Oyunu öteki partiye veren bir kişi. Onun o kımtısız hali, yüzünde hiçbir ifade olmayışı, katı duruşu etkilemiş beni, ona ‘taştan kocakarı’ demiştim.”

“Nasıl hatırladın onu?” diye şaşkınlıkla sordu Sebati. “O kadar insan görüyordun...”

“Ne diyorsun, günde iki yüz köylü öpüyordum belki de, gittiğimiz civar ilçelerde. Ama o ‘taştan kocakarı’ beynimin bir köşesine nakşolmuştu sanki. Burada, yeraltında yeniden karşılaştım onunla. Yakınlaştık birbirimize. Firdevs Ana’nın, dedem Tahir Lutfi Tokay’ı, Rıza Nur’u, Mahmut Şevket Paşa’yı bilmesi imkânsız. Onun için bu gördüğü rüyalar bir şekilde gerçek. Ama o, onların kim olduklarının farkında değil,” dedim.

“Garip,” diye mırıldandı Sebatî.

“Gerçekten çok garip,” dedim.

“Şşşt!” dedi Lokman öteki taraftan. “Uyandıracaksınız onu. Konuşmayın.”

Gerçekten Firdevs Ana bir an gözlerini açtı, sonra yeniden kapattı. Sol yanına dönüp ellerini başının altına koymuştu şimdi. Derin nefesler alarak uyumaya devam etti.

Yaşamımda ilk kez, geçtiğimiz ekim ayı Balâ’nın bir köyünde gördüğüm bu taştan kocakarı, beş dakika önce dedem Tahir Lutfî Tokay’ı rüyasında görmüştü. Kimbilir ne denli alımlıydı Firdevs Ana’nın yirmi yaşındaki genç kızlık hali ki, erkekleri kendine mıknatıs gibi çekiyordu. Bu üç erkeğin; dedemin, Rıza Nur’un ve Mahmut Şevket Paşa’nın aynı anda onun rüyasına girmesi ne denli ilginçti.

“Of!” diye bir ses çıkarttı Firdevs Ana yattığı yerden. Hepimiz heyecanla bakıyorduk ona.

Gardiyan Pala’nın arkasından Sinop Cezaevi’nin iç kısımlarına doğru yürüyordum. Az önce, sanki başka bir yere gitmiş gibi duran, yeşil ağaçlarla bezenmiş ve sarmaşıklerle örtülü kameriyeyi geçmiştik. İkinci avlunun oralardaydık şimdi.

Binaların o soluk ve kimsesiz rengi, yüzyıla göğüs germiş o yapayalnız halleri, boşlukları ve sessizlikleri ile insanı ürküten avluları gene önümde uzanıyordu.

Ne arıyordum ben buralarda, neyin peşindeydim?

Belki de hiçbir zaman ulaşamayacağım eski insanların, hiç bilemeyeceğim anıların, kaybolmuş bir geçmişin ardından gidiyordum.

Ne zaman cezaevinin ikinci avlusuna varsam, içime böyle bir bitkinlik, bir umutsuzluk çöküyordu. Yılların, yapının tuğlalarında ve o sarılık rengi sıvasında biriktirdiği onca duyulmayan tının hissedilişi olmalıydı bu, birden anlamıştım. Oralarda yıllarca kalıp çürümüş in-

sanların tuhaf bir fosforu ya da duvarlara geçmiş elektriği yansıyordu bana. Kendimi bir mahkûm gibi hissediyordum buralarda, bu duygu içimde çok yoğundu bu sabah. Rüzgâr, lodostan esiyor ve cezaevinin duvarlarında birikmiş tüm eski insan izlerini ve duygularını üstüme doğru getiriyor olmalıydı.

“Onu bulacaksın,” dedi Pala.

“Kimi?” diye heyecanla bağırdım.

Pala dönmüştü bana, abartılı kaytan bıyıkları, siyaha boyalı saçları ve bir işkencecinin elleri ile bana bakıyordu.

“Kimi bulacağım?” diye tekrarladım.

“Ben bir şey söylemedim,” dedi Pala. “Rüzgârın, saksağanların sesini duymuş olmalısın.”

Yürümeye devam ettik.

“Onu bulacaksın!”

Bu sesi duyduğuma emindim. Musalla taşının yanından geçerken içim titredi. İnfaz aralığının oradaydık şimdi.

Pala döndü bana,

“Bir mahkûm kaçmıştı, çok uzun yıllar önce,” dedi.

“Ne oldu ona?”

“Hiç, yakalandı tabii. Ayancık’a kadar gitmeyi başarmış. Orada bir tavuk kümesinin içine girip saklanmış. Jandarma yolları tutmuş, her yanı kuşatmıştı. Ertesi gün kümesin içinde yakaladılar onu. Gene buraya geldi. Hücreye kondu. Buradan canlı olarak kimse çıkamaz,” diye devam etti Pala. “Kuş uçmaz buradan.”

Düşüncelere dalmıştım.

Mahmut Şevket Paşa 1913’te Çarşıkapı’da, arabasının içinde vurulup öldürüldüğünde dedem, diğer arkadaşları ve başka zanlılar ile hemen tutuklanmış, tevkif edilip, Bahricedid Vapuru ile buraya getirilmişti. Yattığı hücre dibinde denize açık mazgallar olan bir yerdi.

“En alt kattaki hücrelere götür beni,” dedim Pala’ya.

“Onların kimi kapalı,” dedi Pala. “Ama gel, açık olanları göstereyim.”

“Onu bulacaksın!”

İşte gene duymuştum o sesi. Çevreme bakındım, hiç kimse yoktu. Pala önümde yürüyordu. Çevre her zaman olduğu gibi sessizliği ve unutulmuşluğu yansıtıyordu.

Duymuştum o sesi. Emindim artık bundan.

Üçüncü avluya girmiştik.

Otel odamda soyunmuş, sırtıma pamuklu pijamalarımı giymiştim. Üstünde ufacık siyah ve kırmızı otomobiller olan beyaz pijamalarım, bana hastalığımın yoğun bir şekilde üstüme çullandığı günleri, kortizon gecelerini anımsatmıştı birdenbire.

Yatağımın üstüne oturdum ve o zor geceleri atlatabildiğim için Tanrı’ya şükrettim. Genellikle üzerime giydikten on beş-yirmi dakika sonra terden sıırılsıklam olurdu pijamam. Onu koridordaki ipe asar, havlu bir pijama giyip yatağıma yeniden yatardım. Yastığımın üstünü mor ipekli bir örtü ile örtmüştüm. Sanki huzursuz ruhu-ma huzur veriyor, gözlerimi biraz olsun kapamama yardımcı oluyordu bu mor örtü. Gece zamanı üstümdeki baskı çoğalır, yatağa gitmeye ürkerdim. Sanki bir okyanus taşıyordum üstümde, onun baskısı altında soluk alamıyor, zor hareket ediyor, sabaha kadar uyuyamıyordum. Bir saat sonra pijamamı yeniden değiştirir, o gece elimin altında olan Sidney Sheldon’un romanına bıraktığım yerden devam ederdim. Bu Amerikalı yazarın, herhangi bir edebi değer taşımayan, ama çok ustaca yazılmış, ‘çok satanlar’ listesindeki romanları uzun, kortizonlu gecelerimi hafifletiyor; içine birdenbire düştüğüm bu ilaçlı şoku biraz olsun unutturuyordu bana. Yalnız yaşıyordum evimde; gece arada kalkıp karanlık salonda dolaşüyor, dışarının ışığına bir göz atıyordum.

Sidney Sheldon’un romanları harikaydı. Bir gecede, bir tanesini okuyup bitirdiğim oluyordu. Aşk, cinayet, casusluk, uzaygemileri, hastaneler, avukat büroları... Her şey vardı bu romanların içinde. Sürükleyici tempoları

bende hayranlık uyandırıyor, hiçbir şey düşünmeden sayfaları peş peşe çeviriyordum. Kitapçılardaki bütün Sidney Sheldon romanlarını toplamıştım. Bu romanlar benim ilacım olmuştu. Onları hiç unutamam. Ben gide-
mediğim zaman, kitabevine telefon eder, kapıcı Bircan'ı yollar, kitabımı aldırırdım. Kortizonlu gecenin sabahında kitabın son sayfalarına gelmiş olurdum.

Doktor, kendimi ipekten bir balık ağının içinde his-
sedişimi, o ağdan bir türlü kurtulamayışımı, sırtüstü yat-
tığım zaman 'üstümdeki okyanus'u dikkatle dinliyordu.

"Size bir Prosac yazayım," dedi. "Kortizon depresyon yapar. Tehlikeli olabilir bu. Bir sıkıntı hissettiğinizde hiç çekinmeyin, beni hemen arayın, olur mu?"

"Prosac istemem doktor," dedim. "Alışık olduğum hafif bir müsekkin bana yeter."

Doktor müsekkini yazmıştı. Reçeteyi bana uzattı.

Eczaneden ilacımı alıp, o gece bir tabletin yarısını kırı-
p içmiştim. Duyduğum rahatlığı anlatamam. İlk kez o
gece Sidney Sheldon'u okurken uyuyakalmış, başucum-
daki lambamı zar zor söndürmüştüm.

İşte şimdi bu beyaz pamuklu pijamam, bana ilkba-
harda yaşadığım o geceleri anımsatmıştı.

Gözüm balkon kapısından dışarıya, temiz, beyaz bir
duman gibi dalgalanan sise kayıp kayıp gidiyordu. Ne
güzeldi şu sis! Ne güzeldi yatağa, yastığın üstüne hiçbir
şey düşünmeden bırakıvermek kendini ve rüyalar âlemi-
ne rahatça kayıp girivermek...

Derin bir 'of!' daha çekti yattığı yerden Firdevs Ana.
Hepimiz büyük bir merakla eğilmiş, ona bakıyorduk. Se-
bati yanımdaydı, Lokman'la Feriha karşıda yan yana otu-
ruyorlardı. Koridordan bir çıtırtı duydum, dönüp baktım,
Suzan gelmişti.

"Firdevs Ana uyanmak üzere," diye fısıldadı Lok-
man ona.

Suzan başını sallayıp karşıma oturdu.

Yavaşça,

“Ne haber? Hapı yuttun mu?” diye sordu.

“Sonsuz gençlik hapını mı? İlkini burada yutmuş-
tum, ama içinde yaşadığım zamanlar karmakarışık, baş-
ka yutmadım,” dedim.

“Hemen almalısın hapını,” dedi Suzan. “Bir gün geç-
ti aradan.”

Feriha bir bardak su uzatmıştı bana. Çantamda,
mendile sarılı hapları bulup bir tane yuttum.

“Var mı bir değişiklik?” diye sordu Suzan.

“Bildiğim kadarı ile yok,” dedim. “Bilmem. Bir deği-
şiklik var mı bende?”

Suzan dikkatle süzüyordu beni.

“Henüz bir şey yok. Bekle. Daha bir tane almışsın,”
dedi. “Hepsini tamamlamak gerekebilir bir sonuç alabil-
mek için. Bakalım sende nasıl bir etkisi olacak bu ha-
pın?”

“Herkeste değişiyor mu?”

“Bünyeye göre değişiyor,” dedi Suzan.

“Aynı kortizon gibi...” diye mırıldandım. “Kortizon ve
imuran gibi...”

“Nedir onlar?”

“Hiç, kullandığım iki ilacın adı.”

“Bu başka,” dedi Suzan. “Değişik bir şey bu. Hayat-
la ilgili. Bekleyelim bakalım....”

Firdevs Ana yattığı yerde, yavaş yavaş gözlerini aç-
mıştı. İçinde bulunduğu yaşlı ve iri bedene alışmaya ça-
lışır gibiydi. Ellerini ayaklarını oynattı, şöyle bir çevresi-
ne bakındı. Bizleri görmüştü. Dehlizin içindeki yarı ka-
ranlığa uymaya çalışırcasına derine kaçmış kara gözleri-
ni kırıpıştırdı. Kınalı elini, şöyle bir kaymış başörtüsünün
üstünden geçirdi.

“Ne müthiş bir gündü,” diye mırıldandı. “Beyoğlu ne
güzeldi.”

“Söyle Firdevs Ana, kimi gördün rüyada?”

“Tahir Lütfi ile birlikteydim,” dedi taştan kocakarı.

“Ne değişik erkek. Beyoğlu’nda dolaştık bütün akşamüstü. Babıâli’den, İkdâm gazetesinden geliyordu. Tünel’e doğru yürüdük. Bana Rusçuk’u anlattı. Deliorman’dan nasıl milletvekili seçildiğini... Atatürk’ü anlattı. Değişik bir adam. Yakışıklı, boylu, civan gibi. Neler yaşamış... Beni Tünel’e götürdü. Orada kitapçılara baktık. Fransızca kitaplar seçti birkaç tane. Lebon diye bir pastanede çay içtik,” dedi.

Heyecandan yerimde duramıyordum.

“Firdevs Ana!”

“Buyur canım.”

“Dedem evli miydi?”

“Bekâr anam. Bekâr erkek,” dedi Firdevs Ana.

“Sinop zindanlarına düşmüş müydü? Anlattı mı sana Sinop zindanlarını?”

“Yok, öyle bir şey söylemedi,” dedi. Firdevs Ana. “Söz etmedi Sinop zindanlarından.”

“Demek Sinop olaylarından, Mahmut Şevket Paşa’nın katlinden hemen önce görmüşsün dedemi sen.”

“E, geçen sefer de Mahmut Şevket’i gördüm ya,” dedi Firdevs Ana. “Yaşıyor canım, Mahmut Şevket hayatta. Ama bu sefer Tahir Lütfi ile Beyoğlu’nda dolaştım. Ne güzeldi,” diye mırıldandı.

Lokman yavaşça kulağıma eğildi.

“Annem, sanki dedene hafif tutulmuş gibi,” dedi.

Sebati hayretler içinde, bütün bu konuşulanları yanı başımda dinliyordu.

“Mahmut Şevket Paşa’ya ne olacak?” diye sordu.

“1913’ün Haziran’ında bir suikasta kurban gidecek. İstanbul’da Hariciye Nezareti’ne giderken Çarşıkapı’da, sarı trençkotlu bir adam arabasını kurşun yağmuruna tutup Paşa’yı öldürecek.”

“Ondan sonra ne olacak?” diye merakla sordu Sebati.

“Dedemi ve diğer Jön Türkleri, bazı İttihat ve Terakicileri polis tevkif edip tutuklayacak. Bahricedid Vapuru ile Sinop’a gönderilecekler...”

“Mahkemesiz mi?”

“Mahkemesiz,” dedim. “Zindana atılacaklar.”

“Ne denli ilginç,” dedi Sebati. “Tarihin o bölümlerini yeniden okuyacağım. Ama nereden bulacağım ki o eski kitapları...” diye söylendi.

“Kolay!” dedim. “Dehlizin çıkışında bir Çingene satıyor bu kitapları. Dr. Rıza Nur’un hatıratını ve Mahmut Şevket Paşa’nın günlüğünü...”

“Bir Çingene mi satıyor bu kitapları?”

Sebati hayretler içindeydi.

“Gösteririm onu sana. Evet, bir Çingene satıyor bu kitapları. Kucak kucak getirmiş. Çıkışta bakarsınız,” dedim. “Oralarda dolaşıyordur.”

“İnanılacak gibi değil,” dedi Sebati.

“Çıkınca görürsün,” dedim. “Çingene oradadır.”

“Acaba bir daha uykuya dalar mı Firdevs Ana?” diye sordum.

“Bilmem ki,” dedi Feriha.

“Firdevs Ana, uykun var mı? Şöyle bir uzanıp uyu istersen.”

Firdevs Ana yattığı yerden doğrulmuştu.

“Uykumu aldım anam,” dedi. “İyice uyudum bugün. Bir daha uyursam, gece uyuyamam sonra. Bir çay içeyim de açılıyım.”

“Kendini geceye hazırlıyor,” dedi Lokman. “Dedenle rüyada, Beyoğlu’nda buluşmaya.”

“Ya dedemin yerine Rıza Nur girerse rüyasına?”

“Artık orasını bilemem,” dedi Lokman.

“Gece geç yatacağım,” dedi Firdevs Ana, oturduğu minderin üstünden. “Derin uyumak istiyorum bu gece. Şöyle bir dalıp gideyim.”

“Sabah kaçta uyanıyorsun Firdevs Ana?” diye sordum.

“Beş’e doğru namaza kalkarım.”

“O zaman gelirim ben. Uğrarım gene,” dedim.

Sebati önde, ben arkasında, karanlık dehlizden dışa-

rıya doğru yürüyerek sarı ok işaretini geçmiş, uzaktan görünen yarığın yarı aydınlık ağzına doğru gidiyorduk.

“Gene bağırarak mı?” diye sordu Sebati.

“Çıkarken bağırıyor,” dedim.

Bir süre sonra yeryüzüne çıkmıştık.

“Çok garip olaylar...” diye mırıldandı Sebati. “Yaşlı kadının anlattığı rüyalar. Rüya kişileri. Her şey şaşırtıcı ve tuhaf.”

Çingene yarıktan dışarıya çıktığımızı görmüş, koşarak yanımıza doğru geliyordu.

“İşte, bu adam satıyor kitapları,” dedim Sebati’ye. “Hani sözünü etmiştim sana.”

Çingene yanımdaydı şimdi, beni gördüğüne sevinmişti.

“Nerede kaldın yahu?” dedi bana.

“İçerideydim.”

“İşler iyi mi içeride?”

“Fena değil, kalabalık,” dedim.

Çingene, Sebati’ye döndü.

“Mahmut Şevket Paşa var, Dr. Rıza Nur var, caddede sattım, ikişer tane kaldı elimde,” dedi.

Sebati,

“Bir Rıza Nur, bir de Mahmut Şevket Paşa alayım,” dedi.

Çingene iki kitabı ayırıp vermişti ona. Parayı koynuna koydu.

“Hayırlı olsun,” dedi. Döndü bana, “Bütün gün çocuk gibi dolaştırdım bu ikisini. Cebeci’nin bütün iç mahallelerine gittik, hava da soğuk; dondum vallahi. Bir ara parkta oturdum, şu Mahmut Şevket’e acıdım, biliyor musun? Senin anlattıklarını düşündüm hep. Onu üste koydum, dünyayı daha iyi seyredebilsin diye. Cebeci Pazarı da vardı bugün; kadınlar, kızlar geçtiler yanımızdan, hep Mahmut Şevket’e baktılar. ‘Bıyıklarına bak adamın,’ dedi birisi. ‘Pazardan aldığımız yer fırçası gibi!’ İnşallah duymamıştır Paşa bu boş lakırdıları. Her neyse.”

Birden gökyüzünden trapezin bize doğru geldiğini gördüm. Ne güzeldi, rüya gibi bir şeydi bu.

Sebati iki saniyede toparlanmıştı. Kitaplar koltuğunun altındaydı. Tek eliyle trapezi yakaladı.

“Ben gidiyorum,” dedi bana. “Bu gece kitapları okurum. Hoşçakal.”

Trapezin tahtasına tutunmuş, gökyüzüne doğru yükselerek, çökmekte olan akşam karanlığının içine girip kaybolmuştu.

“Bu da nesi?” dedi Çingene şaşkınlıkla.

“Bir arkadaş.”

“Çevren değişik senin,” diye söylendi Çingene. “Hadi bana biraz Rıza Nur anlat, biraz Mahmut Şevket anlat. Şöyle karışık dondurma gibi olsun,” dedi. “Azıcık ondan, azıcık ötekinden.”

“Yarın anlatacağım söz!” dedim. “Şimdi bir işim var.”

Hızlı adımlarla oradan uzaklaştım.

“Unutma beni!” diye arkamdan seslendi Çingene.

Kurtuluş Parkı’nın oradan geçerken cep telefonum çaldı. Baktım, Lale arıyor.

“Söyle, Lale. Nasılsın?”

“İyiyim, hiç ses çıkmadı senden, merak ettim.”

“İyiyim ben. Sana anlatacağım çok şey var,” dedim.

“Ankara’da mısın?”

“Ankara’dayım.”

“Hadi atla bir taksiye de gel. Paşa ile tabloları bakıyoruz,” dedi.

“Nasıl Paşa’nın sağlığı?”

“Düzeldi iyice. Günden güne toparlanıyor. Gel de tanıştırayım seni onunla, hadi bekliyorum. Gelirken kahve getir, kahve kalmamış,” dedi.

Tam kapatıyordum telefonu, baktım sesi geliyor.

“Alo? Alo?”

“Paşa kahve tiryakisi,” dedi Lale. “Bir köpüklü kahve içsin, yanında da bir bardak soğuk su. Keyfi yerine ge-

liyor.”

“Getiriyorum iki paket kahve. Birazdan oradayım.”

“Bekliyorum.”

Telefonu kapattım.

“Kolum çok ağrıyor, doktor,” dedim. Sabah zamanı telefon açmıştım doktora. Acıdan ağlayacak hallerdeydim.

“Ne oldu kolunuza?”

“Seçim gezileri sırasında, otobüsün üstüne çıkıyorduk. Hani aday tanıtımı sırasında. Bende yükseklik korkusu var. Otobüsün içindeki o daracık, demir merdivenden çıkarken kendimi çok kastım. Sonra otobüsün üstünden, açık havada seçmenlere yarım saat el salladım. Şehir turu vardı bir hafta önce; otobüsün penceresinden sürekli el salladım. Şimdi omzumdan bir ağrı, apolet gibi yayılıyor; dirseğimden aşağısı ve sağ elimin küçük parmağı uyuşuyor. Sabahları çok kötü oluyor. Elim karıncalanıyor. Dirsekle omuz arasındaki ağrı dayanılmaz. Sırtıma bir ok yemiş gibiyim,” dedim.

Doktor dikkatle dinliyordu beni.

“Bir yanlış hareket, bir sinir sıkışması, tendon kopması olabilir,” dedi. “Paraflex alacaksınız bir hafta. Sabah akşam bir tane.”

“Ya geçmezse?”

“Fizik tedavi.”

Teşekkür edip telefonu kapattım.

Avcuma sıkıttığım merhemden bolca sürüyordum omzuma, koluma. Eczaneye gidip Paraflex'i aldım. Bu ağrı bütün enerjimi çekmiş, zar zor toparlayabildiğim gücümü elimden almıştı.

Doktor,

“Kortizon kasları zayıflatır,” demişti. “Dikkatli hareket etmeniz gerek.”

Seçim gezileri sırasında hasta olduğumu unutmuş, örneğin taştan kocakarı Firdevs Ana'ya hiç durmaksızın, beş dakika el sallamıştım o sabah.

Kurtuluş Parkı'nın oradan bir araba çevirdim. Saati-me baktım, öğlen bir olmuş. "Lale'nin evinin yakınında-ki bakkalın önünde iner, iki paket 'keyif' kahvesi alırım," dedim.

Şoför dikiz aynasından bana sürekli göz atıyordu. Tedirgin olmuşum. Kader Sokak'ın başına gelince, tak-siyi durdurup köşedeki markete girdim. Şoför pencereyi açmış, şimdi de başını dışarıya çıkartmıştı.

Marketin içi fazla kalabalık değildi. Kasadaki adam baştan aşağıya süzdü beni. Sebze bölümündeki yün tak-keli, lacivert önlüklü ihtiyar, elinde bir pırasa, arkamdan bakıyordu. Acaba gocuğun arkasına bir şey mi süründü? diye düşündüm. Kuş filan mı pislemişti acaba? Bir pi-yango bileti almalıydım. Ya da, loto oynamalıydım.

"Loto var mı?" diye sordum.

"Var," diye fısıldadı kasadaki adam. Gözleri gözle-rimdeydi.

İki paket kahve almıştım, ıslak mendil aldım, iyi olu-yor onlar; terimi filan siliyorum, ojelerin sıra sıra durdu-ğu bölüme bakıyorum. Beğenmedim ojelerin rengini. Ar-ka tarafa, pamukların, asetonların ve yüz kremlerinin bulunduğu ufak bölüme geçtim.

Kuruyemiş ve kahve reyonunun arkasında duran es-mer kız yanıma gelmişti. Heyecan içindeydi.

"Siz, o'sunuz, değil mi?" diye sordu bana. "Tanıdık sizi. O kızsınız siz..."

"Hangi kız?" diye şaşkınlıkla sordum.

Ben bu kavruk, esmer kızı, Lale oraya taşındığından beri biliyorum. Beni tanır, her zaman selamlaşırım onun-la. Bazen bir-iki laf ederim. Bu haline hayret etmiştim. Bir okullu gibi heyecanlıydı.

"Hangi kızdan bahsediyorsun sen?"

Yutkundü. Bana bakmaya devam ediyordu.

"O parfüm reklamındaki yarı çıplak kız. Hani üstü siyah noktalı, sarı bir yılan, bacaklarının arasından kıvrılıp göğsüne doğru ilerliyor... Kız yerde yatıyor, bacakları

hafif aralık; üstünde altından yapılmış, balık ağı gibi incecik bir elbise, ayağında taşlı sandaletler... Saçları dağılmış, gözleri baygın..." dedi.

Şaşkındım.

"Hangi parfüm reklamı bu?"

"Bilmiyorum," dedi kız. "Ama bütün dergilerde var. Yılan biçiminde gümüş, uzun bir şişe. Şişeye de bir yılan sarılmış. Zaten, üstü yılanın pulu gibi şişenin. Yanında da yerde siz yatıyorsunuz. Kaygan yılan üstünüzde... Öyle. Sanki bir erkek," dedi.

Sustu.

"O dergiden burada var mı?"

"Dışarıda var, getireyim."

İki dakika sonra elinde bir sosyete dergisi ile gelmişti. Sayfaları hızla çeviriyordu.

"İşte!" dedi bana. "Bakın, buradasınız."

Gösterdiği altın rengi sayfaya baktım. Roberto Cavalli'nin Profumo adlı parfümünün bir reklamıydı bu. Sayfanın sağ yanında, dev parfüm şişesi, kapağına sarılmış yılan ve tepesindeki inci ile, İtalya'da bir kule gibi yüksek ve görkemli duruyordu. Kız yere yatmıştı. Saçları darmadağınaktı. Gerçekten sırtında kısıcak, balık ağı gibi dore ipliklerden örülmüş bir elbise vardı. Uzun bacaklarını hafifçe aralamıştı. Sarılı siyahlı yılanın kuyruğunu eliyle tutuyordu. Yılan, bacaklarının arasından geçip sol göğsüne doğru uzanmıştı.

"Burada ayna var mı?" diye sordum kıza.

"Arkada, şu köşede var. Gelin."

Kızın peşinden, deterjanların ve tuvalet kâğıtlarının arasından geçip duvardaki dar bir aynaya ulaşmıştık.

Şöyle bir baktım aynaya.

Roberto Cavalli'nin parfüm reklamındaki kız bana bakıyordu. Sağ elimi hafifçe kaldırdım. Aynadaki kız da sağ elini kaldırdı. Ayağımı öne attım. Kız da ayağını öne attı. Birden şaşkınlıkla bir şeyi daha fark etmiştim. Ayağında bileklerime bağlı, sarı taşlı, muhteşem sandaletler

vardı. Çarşamba Pazarı'ndan aldığım gocuğun önü açıktı. İçinde, transparan, altından bir fileyi andıran kısacık bir elbise gövdeyi sarmıştı. Reklamdaki kızın üstündeki elbiseydi bu, metal ile yılan derisi karışımı bir şeydi. Canlı gibiydi.

Şaşkınlıkla kendime bakıyordum.

"Siz o'sunuz işte," dedi kız. "Markete girer girmez tanıdım sizi. Ya bu harikulade parfüm kokusu..."

"Ben şu mecmuayı satın alayım," dedim.

Alalacele kahvenin ve mecmuanın parasını verip marketten çıktım.

Soför, arabadan dışarıya çıkmış, bekliyordu. Kapıyı bana açtı.

"Kader Sokak, on dört numaraya," diye mırıldandım.

Lale'nin apartmanının önünde durmuştuk. Parayı verip indim taksiden.

Her zaman yaptığım gibi zile iki kere üst üste bastım. Gocuğu çıkartıp elime almıştım. Ayaklarımdaki sandaletlerin üstündeki iri sarı taşlar, apartmanın yarı karanlık sahanlığında pırıl pırıl parlıyordu.

Lale kapıyı açtı.

Şöyle bir baştan aşağıya baktı bana.

"Kimi aramıştınız?"

"Lale, benim. Ben. Kahveyi getirdim."

Lale tanımamıştı beni.

"Yanlış gelmiş olmalısınız," dedi. Kapıyı kapatmaya hazırlanıyordu.

"Lale, benim diyorum sana, anlamıyor musun? Mahmut Şevket Paşa içeride mi?" diye sordum.

Lale duraklamıştı.

"Yoksa sen misin bu!" diye hayretle sordu. "Olağanüstü! Sen misin bu?"

"Benim," dedim. "Paşa ile içelim diye kahveyi getirdim."

Lale,

“Ne oldu sana böyle, müthiş seksi olmuşsun. Çok güzelsin. Allahallah, nasıl oldu bu? Ama hiç kendine benzemiyorsun,” dedi. “Üstündeki elbise bir harika! Transparan biliyor musun? Pek böyle şeyler giymezdin sen. Gerçekten sen misin?”

“Benim tabii, bırak da gireyim içeriye.”

“Nasıl oldu bu? Yani nasıl değiştin böyle? Yüzün, saçın, bedenin; ne bileyim ben, her bir şeyin değişmiş,” dedi Lale. “İnanamıyorum,” diye ekledi. “Ya bu parfüm koku? Nedir bu? Buram buram geliyor burnuma. Çok güzel bir şey. Nedir bu kuzum?”

“Roberto Cavalli’nin bir parfümü,” dedim. “Profumo.”

“Harikulade bir koku,” dedi Lale. “Sen de harikulade olmuşsun.”

Durdu bir an.

“Gerçekten sensin bu değil mi?” diye sordu doğallıkla.

“Benim,” dedim. “Anlatırım sonra. Bir haptan oldu tüm bunlar.”

Lale heyecandan bayılacak gibi oldu.

“Bir haptan mı? Nasıl bir hap bu? Bana da getirsene! Meraktan öleceğim!”

“Dur, gireyim içeriye... Bir nefes alayım. Sana da getireceğim bu haptan,” dedim.

Girişteki boy aynasında kendime şöyle bir göz attım. Gerçekten etkileyiciydim. Upuzun, parlak ve çıplak bacaklar; üstümde tüy gibi, balık pulu gibi parlak bir giysi, omzuma dökülen dağınık saçlar, baygın gözler... Can alıcı bir gençlik.

Girdim salondan içeriye.

Mahmut Şevket Paşa köşede oturuyordu. Beni görünce ayağa kalktı.

“Nasılsınız?” diyerek elimi ona uzattım.

Lale yanı başımdan heyecanını yenemeyerek kulağıma fısıldayıp duruyordu.

“İyi ki milletvekili olmadın. İyi ki arka sıraya koymuşlar seni. O sıkıcı dünya... Siyah tayyörler. Düşünsene...”

“Evet,” diye mırıldandım.

“Aklıma bir şey geldi. Şimdi karaciğerin de düzelmiştir senin. Öyle değil mi? Her şeyin değişmiş. Karaciğerin de...”

Mahmut Şevket Paşa bana doğru bir-iki adım atmıştı. Gür kaşlarının altında kor gibi yanan, zeki bakışlı kara gözleri, üstümde şöyle bir gezindi.

“Nasılsınız Paşam?” diyerek elini sıktım.

Gür sakalı bir fırça gibi, üniformasının yakasını kapatmıştı. Fesi başındaydı. Kılıcı hafifçe parkeye süründü.

“Lütfen rahatsız olmayın Paşam. Yaranız nasıl oldu?” diye sordum.

Bu, doksan yıl önce yaşamış olan adama dikkatle bakıyordum. Dinç görünüyordu. Rengi biraz solgundu.

“Oturun Paşam,” diye yineledim. “Ben de şöyle geçeyim.”

Mahmut Şevket Paşa koltuğa oturmuştu. Çizmele-
rindeki mahmuzlar, pencereden içeriye sızan öğlen güneşinde parlıyor, karşımda oturan Sadrazam Mahmut Şevket Paşa’nın sırmalı apoletler ve madalyalarla dolu ceketi, Lale’nin yaptığı tablolardan birine bakıyormuşum duygusunu veriyordu bana.

“Kahveleri yapıyorum,” dedi Lale. Mutfığa doğru gitti.

“Nasılsınız?” diye sordu Mahmut Şevket Paşa bana, derinden gelen, mikrofon ayarlaması yapılmış gibi bir ses ile.

“İyiyim Paşam. Sizi de iyi gördüm. Burada rahat mısınız?”

“Çok rahatım,” dedi Paşa. “Lale Hanımefendi eksik olmasın, çok ihtimam gösterdi bana. Kendimi toparladım. Bir gün birlikte Harbiye Nezareti’nin lokantasına gidip bir yemek yiyelim.”

“Olur Paşam,” dedim. “Merkez Orduevi’ne gideriz.”

Lale kahveleri çabucak yapıp getirmişti. En köpüklü olanını Paşa'ya tuttu. Mahmut Şevket Paşa, teşekkür ederek kahvesini aldı.

Karşısındaki koltuğa oturmuştum. Mahmut Şevket Paşa kahvesini yudumlarken arada sırada sarı parlak taşlı sandaletlerime, koluma sarılmış olan, altın ve deri karışımı yılan bileziğe bakıyordu.

Bir ara izin isteyip mutfağa gittim. Lale koştu, arkamdan geldi.

Heyecan içindeydi.

"Paşa kesildi sana. Gözlerini ayıramıyor senden. Hiç böyle değildi, koltukta dalgın dalgın otururdu daha önce. Canlandı, gözlerine bir pırıltı geldi."

"Gerçekten mi?" dedim.

"Sen olayın farkında değilsin galiba!" dedi Lale. "Bir afet olmuşsun. Bu iş, nasıl bir hap yutarak oluyor, anlayamıyorum. Bu olayı değerlendir. Koş git dışarıya. Peşini bırakmazlar zaten. Bir şeyler yaşa. Kıymetini bil bu değişimin, bu kusursuz fiziğin, bu çekiciliğin."

"Doğru söylüyorsun," diye mırıldandım. "Yepyeni bir şey bu değişim benim için. Ne yapacağımı bilemiyorum."

"Ne bileyim ben, yaşa bir şeyler. Şimdi çok kolay bu senin için. Belki yıllardır özlemini çektiğin birtakım şeyler vardır. Buraya zor geliyordun, anımsa o geceleri. Bacaklarını sürüyerek girerdin içeriye. Neler geçirdin sen. Hadi koş, bir şeyler yaşa," dedi.

"Tamam," dedim. "Çıkıyorum. Gene gelirim."

Apartmandan dışarıya çıkmıştım.

"Bir şeyler yaşamak..."

Ne denli doğruydı Lale'nin söyledikleri. İnsan, yıllardır isteyip de yapamadığı birtakım şeyleri böyle bir fizikle kolaylıkla yapabilir, istediği erkeği ele geçirebilirdi. Üstelik bana da benzemiyordu taşıdığım bu çekici, baygın bakışlı yüz ve bu eşsiz vücut. Onu biraz daha iyi tanımak istiyordum aslında. Bacaklarım çok uzundu. Bilek-

lerim ince, ellerim ve ayaklarım ufak kemikliydi. Miyop değildim, çocukken geçirdiğim ağır kızamıktan sonra duyma gücü azalan sol kulağım çok iyi duyuyordu. Elimi hafifçe karnımın üstünde gezdirdim. Yıllardır orada bulmaya alışık olduğum ameliyat izlerim yoktu orada, karnım kadife gibiydi. Sigara içiyor muydum acaba? Sigarayı dört yıl önce bırakmıştım. Bir tane yakabilirdim şimdi. Beden başka, her şey başkaydı. Çantamı karıştırdım. Yanılmamıştım, bir paket sigara, bir de çakmak vardı çantanın bir köşesinde.

Yolun kenarında durup sigarayı altın çakmakla yak-tım, derin bir nefes çektim içime. Ağır geldi ilkin, başım döndü.

“Buyurmaz mısınız?”

Yanı başımda spor bir Mercedes durmuştu. İçinde partiden tanıdığım biri vardı, milletvekili olmuştu.

“Buyurmaz mısınız?” diye tekrarladı.

Demek çapkınmış, hiç bilmiyordum. Partide çok ağırbaşlı dururdu. Kaç yaşında adam, çoluk çocuk sahibi. Fena değildi, hoşuma giderdi.

Araladığı kapıdan arabanın içine girdim.

“Çok güzelsiniz.”

“Teşekkür ederim.”

“Biraz dolaşalım mı?”

“Dolaşalım,” dedim.

Arabanın teybinden hafif bir müzik çalıyordu. Şu Ankara ne küçük yerd. Partiden bir kişi sokağın başında buluvermişti beni.

Yavaşça uzanıp elimi tuttu.

Hiç sesimi çıkartmadım.

Acaba ‘yaşamam gereken’ şeyi onunla mı yaşamalıydım? Tam kestiremiyordum. Baktım, şehir dışına çıkmı-sız, sanki ormanlık bir yerlere doğru gidiyoruz. ‘Bu adam bu saatte beni nereye götürür ki, Meclis’te olması gerek-miyor mu bu saatte?’ diye düşündüm.

Tek eliyle hafifçe göğsümü okşamaya başlamıştı.

“Bu saatte Meclis’te değil misiniz?”

Elini çekti, şaşkınlıkla baktı bana.

“Beni tanıyor musun?”

“Yoo, öylesine söyledim.”

Huzuru kaçmıştı. Araba bir kır evinin önünde durdu.

“Birer kahve içelim istersen,” dedi.

Beni dikkatle süzüyordu. Tedirgin olmuştu. Evden içeriye girdik.

Çevreme şöyle bir bakındım. Her şey yerli yerindeydi. Çok güzel döşenmiş bir kır eviydi. Köşede bir Amerikan bar vardı. Duvardaki raflarda çeşit çeşit içkiler duruyordu, gözüm onlara gitmişti. Yeşil likör şişesi ne güzel duruyordu.

“İçki ister misin?”

“Bir viski içerim,” dedim.

Barın arkasına geçmişti.

“Benim milletvekili olduğumu nereden biliyorsun?” diye sordu.

“Resmini gazetede görmüştüm.”

Pek inanmışa benzemiyordu. Kendine de bir viski koymuştu. Geldi, yanıma oturdu. Viskimden bir yudum aldım.

Elini usulca bacaklarımın üstünde gezdirmeye başlamıştı. Oturduğum yerden hafifçe arkama yaslandım. Bacaklarımı araladım. Deliye dönmüştü. Altın balık ağından elbisemin içinde dolaşıyordu elleri.

“Aday sıralamasında üçüncü olman çok avantajlıydı, biliyor musun?” dedim. Birden fırlayıp kalktı üstümden.

“Sen kimsin?” diye hayretle bağırdı. “Söyle, kimsin sen?”

İstifimi bozmadım. Viskimden bir yudum daha aldım.

“Gel hayatım,” diye mırıldandım.

Olduğu yerde put gibi kalmıştı.

“Gel.”

“Kimsin sen?”

“Dördüncü sıradakini iyi harcadın, biliyor musun?” dedim. “O son gece, iyi çalıştın telefonda. O milletvekili olamadı. Senin bölge üç çıkarttı. Gel, tatlım. Gel, mutlu et beni!”

Üç adım geriye atmıştı kendini.

“Kim olduğunu söylemezsen vururum seni,” dedi.

“Niçin bu kadar tedirgin oldun?” diye mırıldandım.

Benden uzaklaşmış, barın arkasına gitmişti. Vahşi bir hayvana bakar gibi bakıyordu bana.

“Korktun mu?” diye mırıldandım.

“Gel,” dedi. “Gidiyoruz.”

Kolumdan tutup beni evden dışarıya çıkarttı. Arabaya binmiştik.

“Karın duyar diye mi korktun?” dedim. Bir kahkaha patlattım.

“Hiçbir şeyden korkmadım,” dedi.

“Arzun söndü birdenbire...”

Sessiz kaldı.

“Seni nereye bırakayım?” diye sordu.

“Mamak’a.”

Dönüp şaşkınlıkla yüzüme baktı.

“Mamak çöplüğünün orada ineceğim.”

Sessizdi. İyi kullanıyordu arabayı. Araba da yürüyen cennet. Bakıyorum, içinde yok, yok. Yeni almış olmalı bunu. Beyaz deri koltuğa iyice yaslandım, yanımdan geçip giden şehre bakıyorum.

Mamak’a gelmiştik.

“Ben ineyim,” dedim.

Kapıyı açmıştı bana. Oyuncağı elinden alınmış bir çocuk gibiydi.

Yavaşça indim arabadan.

“Güle güle beyefendi,” dedim.

Arabadan dışarıya fırlamıştı.

“Sen beni nereden tanıyorsun?”

“Hiçbir yerden...”

“Adımı nereden biliyorsun?”

“Demek adın o?”

Bir kahkaha attım.

“Yosma,” diye mırıldandı.

Direksiyona geçip kapıyı kapattı. Gazlayıp gitti.

Onun bu tepkisi şaşırtmıştı beni. Niçin bu kadar terdirgin olmuştu söylediklerimden acaba? Benimle tatlı tatlı konuşabilir, ağzımdan laf alabilirdi. Yapmamıştı.

“Çocukmuş...” diye mırıldandım.

Yarık az ilerideydi. Görmüştüm onu. Yavaşça, içine akarcasına yarıktan girip kendimi karanlık dehlizin içinde buldum.

Hafif bir inilti nemli duvarlarda yankılandı. Pagani-ni’nin müziği gibi süratli bir nefes duydum. Sonra hepsi kesildi. Duvardaki sarı okun oradan sola saptım.

Lokman, Firdevs Ana, Suzan oturmuşlar, bir şeyler konuşuyorlardı.

Beni ilk Lokman gördü. Susmuş, öylece bakıyordu bana.

Taştan kocakarı Firdevs Ana,

“Bu gelen kim Lokman?” diye sordu. “Ne güzel bir kadın bu...”

Lokman ayağa kalkmıştı.

“Buyurun,” dedi bana.

Suzan dikkatle beni izliyordu.

“Benim, çocuklar,” dedim. “Tanımadınız mı, benim. Firdevs Ana, Tahir Lütü’nin torunuyum. Lokman, beni tanıdın, değil mi?”

Hayretler içindeydi Lokman.

“İlkin tanıyamadım,” dedi. “Büyük bir değişiklik... Özür dilerim, hiç tanıyamadım.”

Suzan,

“Hapin etkisi!” diye bağırdı. “Kaç saattir böylesin?”

Kolumdaki incecik kordonlu saate bir göz attım. “İki saattir...”

“Bakalım ne kadar sürecek,” dedi Suzan. “İlacı ne zaman aldın?”

“İkinci hapı burada almıştım.”

“Gündüz zamanı böyle bir değişim geçirmen müthiş,” dedi Suzan. “İşte ilacın etkisi her bünyede değişiyor. Bazı insanda hiç etkisi olmuyor.”

Lokman,

“Firdevs Anam da geceleri rüyasında böyle mi oluyor ki!” diye mırıldandı.

Firdevs Ana,

“Aynaya baktım rüyamda. Ben çok gencim o zaman, ama yüzüm aynı. Yani yirmi yaşındaki kendi halim. Bu değişmiş,” dedi beni göstererek.

Bir köşeye oturmuş, ince uzun bacaklarımı ileriye doğru uzatmıştım.

“Sandaletlerin ne kadar güzel...” dedi Suzan.

“Ben de çok beğendim onları. İtalyan,” dedim.

Suzan,

“Acaba başka ilaçlarla etkileşince mi böyle bir değişim çıktı ortaya,” diye sordu. “Aspirin, doğum kontrol hapı filan alıyor muydun? Sormayı unutmuşum. Ama muhteşemsin. Başka ilaç alıyor muydun?”

“Kortizon tedavisi görüyordum,” dedim. “Kortizon ve imuran alıyorum. Karaciğerdeki mikrobik olmayan bir hepatiti bastırmak için.”

“İşte ondan böyle bir karışım olmuş! Harikulade!” diye bağırdı Suzan.

“Kortizonu almayı unuttum,” dedim. “Bir bardak su var mı?”

“Al yavrum,” dedi Firdevs Ana. Bir bardak suyu yanındaki şişeden doldurmuş, bana uzatıyordu.

Küçük, üstünde bir pembe gül resmi olan ilaç kutum çantamdaydı. Onu açtım. Kortizon oradaydı. Bir tane yuttum.

“Nasıl bir duygu böyle olmak?” diye sordu Lokman. “Seni rahat bırakmazlar dışarıda.”

Gülmeye başladım.

“Sorma, partiden bir milletvekili beni arabasına aldı.

Onu tanıdığımı anlayınca dehşete düştü. Gerisin geriye bıraktı beni,” dedim.

“Kim? Hangisi Allah aşkına?” diye sordu Lokman. Yavaşça eğilip adım kulağına fısıldadım.

“Pezevenk...” diye mırıldandı Lokman. “Korktu, değil mi?”

“Ödö koptu.”

“Neye uğradığını şaşırmıştır. Ciğeri önünden çekilen kediye dönmüştür,” dedi Lokman.

Koluma bir ağrı girmişti. Hani şu Firdevs Ana’ya durmadan el sallarken kopan lifin ağrısı gibi.

Elimle omzumu sıvazladım. Bir yorgunluk, bir halsizlik çökmüştü üstüme.

“Aman!” diye bağırdım. Sanki tüm kanım damarlarımdan çekiliyordu. Sırtıma birdenbire bir otuz yıl binmiş gibiydi. Kolumdaki ağrıyı iyice hisseder olmuştum. O kortizonlu balık ağı da sanki sarmıştı beni gene.

“Dur, korkma sakın,” dedi Suzan. Yanıma gelmişti.

“Kemiklerim! Kemiklerim sızlıyor! Ne oluyor bana? Ölüyor muyum yoksa? Üstüme bir ağırlık bindi. Kalbim hızlı atıyor.”

“Korkma,” dedi Suzan. “Hızla eski haline dönüyorsun.”

Firdevs Ana oturduğu yerden,

“Eski halin de güzel,” diye mırıldandı. “Daha derli toplu, hanım hanımcık. Ben daha çok beğeniyorum eski halini.”

“Sağ ol ana,” dedim. Bel kemiğim gıcırdayıp yerine oturdu sanki. Sıtmalılı gibi bir titreme almıştı beni. Bir yandan da unuttuğum birtakım düşünceler kafama hücum etmeye başlamıştı.

Suzan,

“Demek ki, iki-üç saat sürüyor sendeki değişim. Gün ortasında oluyor,” dedi.

Lokman,

“Öğlen tatilinde sanki...” diye mırıldandı.

“İyi bir zaman mı?” dedim.

“Gece daha renkli olabilirdi. Daha değişik insanlar olur çevrede. Ama rüyada filan olmaması çok iyi. Olayı tam olarak yaşayabileceksin.”

Çenem titriyordu. Üşüyordum.

“Döndüm mü eski halime?” diye sordum.

“Döndün,” dedi Lokman.

“Bir gün gitti,” diye mırıldandım. “Üç saati boşa harcadım. Yazık oldu.”

“Hayat işte,” dedi Lokman. “Hayat bu değil mi? Günde kaç saat boşa gidiyor. Gittin hergele ile harcadın zamanı. Kader işte. İnsanın elinde değil ki. Neyse...”

“Doğru,” diye mırıldandım.

Kendimi eski kabuğuna yeniden girmiş bir deniz hayvancığı gibi hissediyordum. O sütun gibi bacaklar, kaymak gibi baldırlar, o kusursuz gövde, vahşi gençlik gitmişti.

Elimle saçımı düzelttim.

“Üzülme. Yarın gene olacak,” dedi Suzan. “Kaç hap kaldı?”

“On bir,” diye mırıldandım. “On biri üç ile çarpsak ne eder?”

Lokman bir an düşündü.

“Otuz üç eder,” dedi.

“Doyasıya yaşayabileceğim otuz üç saat var,” dedim. “Bakalım nasıl değerlendirebileceğim bu zamanı?”

“Hayat işte,” diye mırıldandı Lokman. “Hiç belli olmaz. Bu halinle değerlendirirsin de, o halinle değerlendiremezsin. Tuhaftır hayat.”

“Bu halinde ne var, bu hali de iyi,” dedi Firdevs Ana oturduğu yerden.

Aklıma bir şey gelmişti.

Heyecanla döndüm Suzan’a.

“Haplarım bitince, bir tertip daha alabilirim değil mi?”

“Alabilirsin ama, karaciğeri mahveder bu haplar.

Doğrudan karaciğerde işlem görüyor. Senin karaciğerin de rahatsız. Yorulmaması gerek. Doktoruna soracaksın.”

Düşünceler içinde yeraltından dışarıya çıkmıştım. Önümdeki, Roberto Cavalli kızı olarak yaşayacağım otuz üç saati çok iyi değerlendirmeliydim. İkinci tertip hap için doktoruma da gidecektim. Belki şu anda aldıklarımı da doktora bildirmem gerekiyordu.

“Kuvvetli haplar bunlar,” demişti Suzan. “Karaciğeri mahveder bu haplar...”

Acaba Suzan bu haplardan kullanıyor muydu? Düşünmeye çalışıyordum, çok güzel sayılmazdı, düzgün bir yüzü vardı. Yaşı pek belli değildi. Bu haplardan kullanan birine benzemiyordu pek. Ama Firdevs Ana? O taştan kocakarı. O kullanıyordu bu hapları ve hiçbir şey belli değildi halinden.

Tuhaf şeydi şu haplar, acaba denek olarak mı kullanılıyorduk? Suzan bir ilaç firmasının elemanı da olabilirdi.

Karmakarışık düşünceler kafamın içinde peş peşe dolanıyordu.

“Yahu! Nerelerdesin sen! Bütün gün yolunu gözledim. Ayaklarıma kara sular indi,” diye bağırdı birisi. Gözlerimi kaldırıp baktım.

Çingene karşımdaydı. Eli kolu kitap doluydu gene.

“Özledim seni vallahi!” dedi. “Aşağıda mıydın?”

“Aşağıdaydım,” dedim.

“Nasıl aşağıdakiler?”

“İyi hepsi. Bildiğin gibi,” dedim.

“Çöplüğün buralarda birkaç saattir fıldır fıldır bir Mercedes dönüp duruyor, dikkatimi çekti,” dedi Çingene. “Herif birini arıyor sanki.”

“Ne renk Mercedes?”

“Bembeyaz. Birazdan gene gelir.”

Kollarında taşıdığı kitaplara bakıyordum.

“Neler var bugün?”

“İşte bildiklerin. Şunlar Mahmut Şevket Paşalar,

şunlar da Rıza Nurlar. Bugün de sattım onlardan,” dedi.
“İyi gidiyor.”

Durdu bir an,

“Başka bir kitap daha getirttim,” dedi. “Bu da değişik bir şey olmalı?”

İlgilenmişim.

“Kimin hayatı, ver bakayım.”

“Al, bir tane getirttim,” dedi Çingene. “İşte bu.”

Uzattığı kitabı elime aldım.

Üstünde,

“A’dan Z’ye Hepatit,” yazıyordu.

“Allahallah, nereden buldun bunu?” dedim.

“Depodan buldum.”

Kitabı şöyle bir açıp rasgele sayfalarına göz atmaya başladım.

...“Akut karaciğer yetmezlikleri veya karaciğer kollarında karaciğerin geçici desteklenmesi...”

Ter basmıştı beni birdenbire. İçimde yoğun bir sıkıntı hissettim. Ama kitabı elimden bırakamıyor, sayfaları karıştırmaya devam ediyordum:

...“Kronik Aktif Oto Immün Hepatit. Hastalık sinsi başlar, hastaların az bir kısmında sarılık birden çıkar... Sarılık, halsizlik, mafsalları ağrıları, karın ağrısı görülür...”

Kitabı kapattım.

“Yüzün sapsarı oldu,” dedi Çingene. Endişelenmişti.
“Ne oldu? Ne okudun orada?”

“Asabım bozuldu birden. Benim atlattığım şeyi yazıyor.”

“Boş ver, okuma,” dedi Çingene. “Bu tip kitaplar abartırlar böyle şeyleri. Ver o kitabı bana.”

Kitabı elimden çekip almıştı.

“Dur,” dedim. “Tedavi bölümüne bakayım.”

Kitabı gene elime almış, o sayfayı bulmuştum.

...“Kortizon. Hastanın yaşam süresi uzar ve hasta tedavisinin ikinci yılında oldukça iyileşir. İştah artar, genel durum düzelir. Kontrollerde karaciğer dokusunda düzel-

me saptanır. Hastaların şikâyeti de azalır...”

“Ver şu kitabı bana!” diye bağırdı Çingene. “Nereden getirdim bunu! Cahillik işte. Okuma yazma yok ya ben-de. Yanlış kitap getirmiğim. Bütün neşen gitti.”

“Yok,” dedim. “Neşem gitmedi. Etkilendim işte. Çok ciddi bir şey atlattım. Bunu okuyunca insan daha çok bilincine varıyor. Korkuyorum tabii.”

“Korkma,” dedi Çingene. Kitabı elimden alıp kılı koynuna sokmuştu.

“Okuma böyle şeyleri,” dedi. “Bir şeyin yok senin. Geçmiş. Ateş gibisin maşallah, baksana. Hadi bir şeyler anlat bana. Rıza Nur anlat, Mahmut Şevket Paşa anlat. Hadi, neşen geri gelsin. Ne güzel gülerdin sen.”

Çingene’nin bu söylediklerine dayanamadım. Katıla katıla güldüm.

“Gerçekten neşeli miyim?”

“Çok neşelisin sen. Güler yüzlü insansın. Üzülme böyle kitapta yazan tariflere filan. Kitap satsın diye yazarlar bunları. Doktor dili... Zaten belki de stajyerler için yazılmış olabilir bu kitap,” dedi Çingene.

Hayranlıkla baktım ona.

“Olabilir,” dedim.

“Tabii canım. Öğrensinler diye. İlaçlar, belirtiler, bil-mem ne. Kim okur bu kitabı? İç karartıcı. Ben de depodan tam getirilecek kitabı bulmuşum ha!”

“Tamam,” dedim. “Unuttum kitabı filan.”

“O zaman biraz Rıza Nur anlat bana.”

“Niçin merak ediyorsun ki Rıza Nur’u?”

“Ne bileyim ben, ikisini de merak ediyorum aslında. Bütün gün onları, hayatlarını mahalle mahalle dolaştırıyorum.”

“Sinop’ta Rıza Nur’un bir kitaplığı var,” dedim.

“Deme ya,” dedi Çingene. “Gördün mü sen orayı?”

“Görmez olur muyum, kaç kere gördüm,” dedim.

“Niye Sinop’ta kitaplığı?”

“Rıza Nur Sinoplu.”

“Bak, bunu bilmiyordum,” dedi Çingene.

“Demek Sinoplu. Sen bana biraz Sinop’u anlat. Ben Ankara’nın dışına hiç çıkmadım.”

“Sinop...” diye mırıldandım.

Melia&Kasım Otelinde 114 numaralı odamdaydım. Kot pantolonumu, kazağımı çıkartmış, ipek bir sabahlık giymiştim. Aynanın karşısında saçlarımı fırçalıyordum. Birazdan otel odamın ufak balkonuna çıkıp, sis’in o büyüleyici oyunlarını, değişik hareketlerini izleyecektim.

Oda kapım vuruldu.

“Kim o?”

“Benim.”

“Kimsiniz siz?”

“Roberto Cavalli. Seni görmem gerekiyor,” dedi kapının dışındaki ses.

“Kim dediniz?”

“Roberto Cavalli.”

“Hani şu...”

“Evet, şu parfümün yaratıcısı.”

“Lobide bekleyin. Giyinip geliyorum,” dedim.

Pantolonumu giymiş, kazağımı üstüme geçirmiştim.

Kapımı kilitledim, anahtarı çantama atıp eski otelin loş, ahşap merdivenlerinden aşağıya inmeye başladım. Otelin lobisi yarı karanlıktı. Geniş ahşap merdivenler eskimişti artık, ama gene de otele değişik bir hava veriyordu onların aralıklarından duvarlara yansıyan karmakarışık gölgeler. Genişti lobi, düzensizdi, bir taşra otelinin lobisi olmaktan kurtulamamıştı, ama böyle olması çok güzeldi bence.

Dışarıdan, mendireğe vuran dalgaların yumuşak tıptısı ve martı sesleri geliyordu kulağıma. Kalabalıktı lobi. Sinoplular için bir buluşma yeri gibiydi. İnsanlar kümelenmiş, aralarında konuşuyorlardı. Acaba bu adamlardan hangisi Roberto Cavalli idi? Köşe masalarda oturan grupları süzüyor, tek başına oturan bir erkeği bulma-

ya çalışıyordum.

“Merhaba!” dedi yanı başımdan bir ses. Dönüp baktım.

Firdevs Ana’nın yanına oturmuştum. Gece için hazırlık yapıyordu. Başına beyaz tülbentini bağlamış, gri yün yeleginin üst düğmelerini açmıştı.

“Hapı aldım, birazdan giderim rüyaya,” dedi.

“İstanbul’a gideceksin, değil mi Firdevs Ana?”

“İstanbul’a gideceğim,” dedi. “Beyoğlu’na.”

“Dedemle buluşacaksın orada.”

“Bilmem ki,” diye mırıldandı gülümseyerek, “Öyle konuşmuştuk en son. Tünel’de, Tokatlayan’da çay içecektik.”

Dedem firarilik hayatından ve Sinop zindanlarında geçen günlerinden sonra anneannemle evlenmiş, annem ve Demir Dayım doğmuşlardı.

Firdevs Ana’yı izliyordum. Saçındaki firketeleri bir bir çıkartıp minderin yanına koymuştu. Acaba anlattıkları doğru muydu? Buluşuyor muydu dedemle her akşam rüyasında? Emin olamıyordum işte bundan.

Yanına sokuldum.

“Firdevs Ana...”

“Söyle canım.”

“Firdevs Ana. Ne olur, bu gece beni de soksana rüyana. Ben de seninle İstanbul’a gideyim, dedemi göreyim,” dedim.

“Nasıl olabilir ki böyle bir şey, bilemiyorum,” dedi Firdevs Ana. “Acaba nasıl girebilirsin benim rüyama?”

“Seninle gireyim işte! Sen dalarken uykuya, ben de aralıktan sızıvereyim rüyaya,” dedim.

“Nasıl yapmalı, bilmem ki,” diyordu Firdevs Ana.

“Sana sımsıkı sarılayım. Kalplerimiz bir aksın. Sen gözlerini kapadığın an, ben sızıveririm rüyadan içeriye.”

“Peki, girebilirsen ne âlâ,” dedi Firdevs Ana. “Benim uykum geldi, mindere yatıyorum.”

Esnemeye başlamıştı.

Taştan kocakarı Firdevs Ana'nın boynuna sarıldım, başımı başına yapıştırıp gözlerimi sımsıkı kapattım. O, dalıp gitmek üzereydi. Girdim, girdim; giremedim dışarıda kaldım demekti. Bir aralık, bir kapı bulduğum an rüyasından içeriye süzülüverecektim.

Firdevs Ana iki kere derin derin içini çekti. Uyuma-ya başlamıştı. Benim de gözkapaklarım ağırlaşmış, çocukluğumda, kızakla yokuş aşağı buzda kayar gibi, bir rüyanın içine giriyordum.

Gözlerimi yavaşça araladım. Firdevs Ana yanı başımdaydı. Başında siyah başörtüsü, ayağında tumanı, taştan kocakarı haliyleydi. Çevreye bir göz attım.

Tepelik bir yerdeydik. Aşağıda tabak gibi masmavi deniz görünüyordu... Bir çarşıya doğru gidiyorduk. Meyveciler, sebzeciler yolun kenarlarında muz ve mandalina satıyorlardı. Sağ yanımda ağaçlıklı, loş bir bahçe gördüm. Sonradan bunun bir şehitlik olduğunu fark ettim. Hava Şehitliği'ydi burası. O sonsuz yalnızlığı ve taşların üstündeki doğum tarihleri ile çok etkilemişti beni, geçen yıl ilk kez gördüğümde burayı. Yalnızlık ve bitmişliğin kucağında loş bir dünya idi.

İzmir'deydik. Kadifekale'de. Yanımda Firdevs Ana. Kadifekale'deki o karmaşık insan kalabalığının içinde, yokuş yukarı, denize baka baka yürüyorduk.

Sağ tarafımızda, aşağıda İzmir Körfezi tüm görkemi ile, masmavi bir tabak gibi duruyordu. Birden anladım. Burası Firdevs Ana'nın rüyası değildi. Nasıl olmuşsa, benim rüyanın içine girmiştik.

"Bak şu eski kaleye!" dedi Firdevs Ana.

"Kadifekale orası. İzmir'deyiz," dedim.

"Hani İstanbul'a gidecektik?"

"Gidemedik. Benim rüyama girdin sen. İzmir'de, Kadifekale'deyiz işte. Şu sol yandaki, her şeyden kopuk, loş dünya, Hava Şehitliği."

Firdevs Ana dönüp şehitliğe uzun uzun baktı.

...“Nerede kaldın sen?” dedi esmer, uzunca boylu bir adam bana.

Melia&Kasım Oteli’nin lobisindeydim. Nedense bütün gözler üstümdeydi. Konuşmalar kesilmiş, herkes dönüp bana bakıyordu.

“Nerede kaldın sen?”

Adam kolumu tutmuştu.

“Yukarıda odadaydım,” dedim.

“Odada kiminleydin?”

Hayretle yanımdaki adamın yüzüne baktım.

“Yalnızdım. Kiminle olabilirdim ki?”

“Allah bilir orasını,” dedi adam. “Sen bu kıyı kentinde, bu otelde ne arıyorsun? Çekimler için harıl harıl arıyoruz seni. Hiçbir şey söylemeden kalkıp buraya gelmişsin.”

“Cezaevini görmeye geldim,” dedim.

“Hangi cezaevi? Ekibe haber verdim. Parfüm için bazı çekimleri burada yapacağız. Bu vahşi doğa hoşuma gitti,” dedi o.

“Siz Roberto Cavalli misiniz?” diye sordum ona doğallıkla.

“Hayır, Marilyn Monroe’yum,” dedi. “Hadi yürü, çıkalım buradan.”

Lobidekilerin ilgili bakışları altında, otelden çıktık.

Camlı kapıda bir an yansımamı gördüm. Ayağında sarı taşlı sandaletler, üstümde o altın renkli balık ağı elbise vardı. Upuzun bacaklar, dağınık saçlar, buğulu gözler...

Kolumdaki saate bir göz attım. Erken olmuştu bu kez değişim. Üstümü başımı şöyle elimle bir düzelttim.

“İskelede çekim yapacağız,” dedi Roberto Cavalli. “Hadi, çabuk ol biraz. Işık kaybolabilir her an. Sinop iskelesi çok güzel. Yılanı da getirdik. Tel kafesinde. Sen söyle bakayım, yukarıda odada kiminleydin?”

“Saçmalama Roberto,” dedim. “Kafamı dinlemeye geldim buraya. Cezaevini gördün mü?”

“Görmedim. Hangi cezaevi bu? Nerede?”

“Bomboş, çok eski, Osmanlı’dan kalma bir cezaevi,” dedim. “Çekimlere başlamadan önce orayı da bir görsen...”

On beş dakika sonra Roberto Cavalli ile eski Sinop Cezaevi’nin kapısından içeriye giriyorduk.

Bu sessiz sessiz haykıran dünya, bu siroz sarısı duvarlar; tek tük incir ağacının rüzgârda hışırdadığı kimse-siz avlular, Roberto Cavalli’yi bir anda çekip içine alivermişti. Birinci avlunun başında durmuş, bu insansız, eski dünyaları, bu yaşadığımız zamandan kopmuş, kendi zamanında yaşamaya devam eden, yalnızlık ve tutsaklık alanlarını, rüzgârın o ağlayan sesinin vurduğu hücre duvarlarını sessizce izliyordu.

“İnanılmaz bir yer burası,” diye mırıldandı. “İnanılmaz... Burası için yepyeni bir parfüm yaratabilirim: ‘Tut-sak!’”

İki-üç adım ilerlemiş, infaz aralığının oralardaydı şimdi. Şöyle bir titredi.

“Tanrım,” dedi. “Ne dünya bu! Ne atmosfer! Çekimi burada yapacağım. Bir kâbus mu burası, yoksa bir cennet mi?”

“Bir kâbus,” dedim. “Bir karabasanın dekoru burası.”

Birden beni bu denli etkileyen Sinop Cezaevi’ni nasıl tanımlayacağımı bulmuştum. Her şey beynimin içinde, tıklar tıklar yerine yerleşiyordu sanki. Bir karabasanın dekoruydu burası. Oyuncuların gitmiş olduğu, boş bir karabasanın dekoru...

“Nereden biliyorsun?” diye sordu bana Roberto Cavalli.

Pala, yanı başımızda belirmişti.

“Cennete benzer bir hali var mı buranın? Burası cennetin ta kendisi!” diye kükredi.

Roberto Cavalli, Pala’ya ilgiyle bakıyordu. Eskimiş dünyaların arasından çıkan, bu saçları kuzguni siyaha boyanmış, palabıyıklı adam ilgisini çekmişti.

“Kim bu adam?” diye fısıldadı kulağıma.

“Buranın eski gardiyanı. Yirmi beş yıl gardiyanlık yapmış bu cezaevinde. Şimdi de ziyaretçileri gezdiriyor.”

“Acaba çekimde yer almak ister mi?”

“Bilmem ki. Ona sor.”

Roberto Cavalli, Pala’ya döndü.

“Son yarattığım parfümün tanıtım filmini Sinop’ta çekeceğiz,” dedi. “Fotoğraf, klip... Dev bir parfüm şişesi, seksi bir kız ve yılan var. Acaba siz de yer alır mıydınız bu klipte? Çok uygunsunuz bu dekora. Olaya gerçek bir renk katabilirsiniz. Tabii ücretinizi konuşacağız,” dedi.

Pala ilgilenmişti.

“Dev bir parfüm şişesi, yılan ve kız mı var?” diye merakla sordu.

“Evet,” dedi Roberto Cavalli. “Kız burada.” Beni gösteriyordu. “Yılan birazdan gelecek. Parfüm şişesi de kule gibi, şu avlulardan birine kurar onu ekibim.”

“İlginç,” dedi Pala. “Neden olmasın? İkinci avluya gidelim.”

...Melia&Kasım Otelindeki, 114 numaralı odamda, yatağın üstüne uzanmış, balkondan görünen sonsuz Karadeniz’i seyrediyordum.

Ne güzeldi bu Sinop’taki sislerin oyunları, bu zaman kaymaları... Dün yarın oluyordu, bugün birden öbür gün. Gene öyle bir şey olmuştu işte! Bulunduğum zamanın içinden kaymış, kendi gerçek halimle otel odama dönmüştüm.

Çantamdaki haptan bir tane daha yuttum.

“Neredesin sen?” diye bir ses duydum kapımın dışından. “Çekimlere başlıyoruz. Gene neredesin?” Kapım tıktıklanıyordu.

Yavaşça yataktan kalkıp kapıyı açtım.

Roberto Cavalli,

“Neredesin!” derken birden beni görünce sustu. Dikkatle bakıyordu bana.

“Çok özür dilerim. Yanlış oda. Lütfen bağışlayın,” dedi.

“Zararı yok,” deyip kapıyı kapattım.

Birden aklıma bir şey gelmişti, tekrar açtım kilitlediğim oda kapımı.

Roberto Cavalli oda numaralarına baka baka kordorda yürüyordu.

“Sinyor Cavalli!” diye seslendim.

Dönüp baktı.

“Buyurun,” dedi. Gülümseyerek oda kapısına doğru geldi.

“Sizi tanıdım,” dedim. “Ünlü modacı, parfüm yaratıcısı, tasarımcı Roberto Cavalli değil misiniz?”

“Evet, benim,” dedi o.

Biraz şaşırılmış görünüyordu.

“Nasıl tanıdınız beni?”

“Bir dergide fotoğrafınızı ve son tasarımınız olan parfümün reklamını görmüştüm,” dedim. “Adınızı taşıyan parfüm. Yerde bir kız yatıyor, bir yılan onun üstünde... Nefis bir tanıtımdı...”

“Çok teşekkür ederim,” dedi Roberto Cavalli. “Ben de Sinop’ta, cezaevinde gerçekleştireceğim çekimler için o fotoğrafta gördüğünüz kıızı arıyordum. Helena. Ama meydanda yok işte!” dedi. “İsterseniz lobide bir şeyler içelim.”

“Olur,” dedim.

Oda kapımı kilitleyip Roberto Cavalli ile Melia&Kasım Otelı’nin ucu denize bakan, hafif eskimiş, dar kordonda yürümeye başladık.

...“Sen beni meraktan öldüreceksin!” dedi Çingene. Koşarak yanıma gelmişti. “Biliyor musun, alıştım sana. Görmeyince merak ediyorum. Nerelerdeydin kaç zamandır? Görünmedin buralarda, sesin çıkmadı.”

Birden durdu.

“O kitap moralini bozdu senin değil mi?” diye sordu.

“O lanet olasıca kitap...”

“Hangi kitap?”

“Hani karaciğer hastalıklarını anlatan kitap. Okuyunca nasıl da üzölmüştün. Ondan sonra biraz kendini çektin sanki buralardan...”

Gölmeye başladım.

“Unutmuştum o kitabı. Hiç de düşündüğün gibi değil,” dedim. “Başka yerdeydim, işlerim vardı.”

Çingene taşıdığı kitapları yere koymuştu.

“Bütün gün yoruludum,” dedi. “Cebeci’nin üst taraflarında dolaştım bugün. Hep senin anlattıklarını hatırlıyorum. Şu Mahmut Şevket Paşa’nın vuruluşu... Yakalandı mı onu vuran adam?”

“Yakalanmadı,” dedim. “Birçok kişi tevkif edilip tutuklandı, hepsi ‘Bahricided’ adlı bir gemiye doldurulup Sinop zindanlarına yollandı.”

Çingene,

“Allahallah,” dedi. “Her şey sonunda bu Sinop’ta düğömleniyor. Ne tuhaf değil mi? Her olayın Sinop’la bir bağlantısı var gibi... Neden acaba?”

“Bilmem ki,” dedim. “Belki hepsi de raslantı.”

Çingene düşönceliydi.

“Sanmıyorum raslantı olduğunu,” diye söylendi. “Ama olayları tam bilmıyorum ben. Bilsem çözerdim. Bugün bana biraz anlatacak mısın Rıza Nur’u?” diye sordu. “Şöyle, birkaç kelime ile. Yollarda yürürken, onu gözömmün önüne getirebilmem için...”

“Gerçekten Dr. Rıza Nur ile, Mahmut Şevket Paşa ile ilgileniyor musun sen?”

“Çok ilgiliyim!” diye bağırdı Çingene. “Bildüğün gibi değil. Yoksa inanmıyor musun bana?”

“İnanıyorum; tabii inanıyorum sana da, bu eski, unutulmuş; kimselerin pek bilmediği insanlarla niçin bu kadar ilgileniyorsun, anlayamıyorum,” dedim. “Bu adamlar ölüp gideli seksen-doksan sene olmuş... Pek kimse bilmez, tanımaz onları. Sende bu merak niye?” diye sordum.

“Bana merak senden geçti,” dedi Çingene. “Onları öyle bir anlattın ki bana. Gözümde canlanıverdiler. Kitaplar da elimin altında. Hem de kendi kalemlerinden çıkmış özyaşamöyküleri. Ama ben cahilim, okuyamıyorum hiçbir şey. Sen azar azar anlattıkça, önümde dünyalar açılıyor. Kendimi zengin hissediyorum.”

“Değişik adamlar bunlar,” diye mırıldandım. “İkisi birbirinden çok farklı. Görüşleri, konumları da ayrı tabii. Rıza Nur anılarında karısından çok söz eder...”

“Âşık mıymış?” diye sordu Çingene.

“Yok canım. Kurtulmaya uğraşıyor karısından. Kadının morfine alışmış, hizmetçileri dövüyor. Rıza Nur’u da dövmüş bir-iki kere.”

“Allahallah,” dedi Çingene. Şaşırmıştı. “Ne biçim kadınmış o öyle.”

“İşte, adam boş bulunup evlenmiş. Anılarında çok söz eder karısı ile olan ilişkisinden,” dedim. “Ver bakalım şu Rıza Nur kitabını.”

Çingene kitabı hemen uzattı bana. Sayfaları karıştırıp istediğim yeri bulmuştum. Çingene yaklaşmıştı yanıma. Omzumun üstünden, okuyamadığı satırlara büyük bir özlemle bakıyordu.

“Dinle,” dedim. “Hatıratım’dan sayfa 453. Bak neler yazmış:

“...Bir hali de beni hiç kimsenin davetine yollamaz. Hele gideyim, kıyametleri koparır. Ben de kimseyi bize yemeğe çağıramıyorum. Bir gün kızdım, zorladım. Cabbarlık ettim, yemek yaptırdım. Misafir geldi. İçeriden herife işittirecek surette, ‘Pis herifleri topluyor. Ben herkesin hizmetçisi miyim?’ Herifin yanında kıpkırmızı oldum. Adam tabii anladı; çabuk gitti. Karı ile mükemmel bir kavga. Üzerine yürüdüm. Sen misin yürüyen. Bana bir tokat vurdu. Gözüm döndü, hayvanlaştım. Bir iyice dövdüm. Ama tam. Tokat, tekme ile... Yine de hırsımı alamadım. Elbet senelerle birikmiş. Kaldırıp yere çaldım. Birçok yerinde bereler oldu. Hey gidi Rıza Nur... Ka-

rı dövmeysi ne müthiş bir ayıp bilirdin. Al işte!..”

Kitabı kapattım.

Çingene heyecan içindeydi.

“Uy! Uy! Uy!” diye bağırdı. “Adam nasıl açık açık yazmış her şeyi.”

Bir an durdu,

“Anıları biraz değişik, değil mi?” diye sordu.

“Değişik tabii,” dedim. “Öyle bir adam işte.”

“Zavallı,” diye mırıldandı Çingene. “Yanlış evlilik yapmış. Acaba kurtulabildi mi?”

“Dur bakalım...” dedim. “Bir dahaki sefere biraz daha okurum sana.”

“Ben bunları uzun uzun düşünürüm şimdi,” dedi Çingene. “Mahmut Şevket Paşa da karısını dövmüş mü hiç?”

“Pek sanmıyorum,” dedim. “Onun anıları başka türlü.”

“Nasıl yani?”

“Böyle durumlar yok onun anılarında. Devlet işleri... Öyle birtakım şeyler.”

“Anladım,” dedi Çingene. “Ciddi bir adam.”

“Eh,” dedim. “Harbiye Nazırı, Sadrazam.”

Çingene başını salladı.

“Anlıyorum,” dedi. “İki değişik adam.”

Yere koyduğu kitapları kucaklamıştı. Bir ananın çocuklarına baktığı gibi şefkatle baktı onlara.

“Kadersiz adamlar...” diye mırıldandı.

“Ne yaparsın, hayat işte!”

“Orası öyle.”

“Hadi eyvallah,” dedim. “Ben gidiyorum.”

“Güle güle. Beni unutma,” dedi Çingene.

Çöplüğün oraya karanlık basmıştı. Gökyüzünde tek tük yıldızlar belirmişti. Yavaş yavaş yürüyerek yağın oraya varmıştım.

...“Nereden çıkıverdin sen Helena?” diye merakla bana bakıyordu Roberto Cavalli.

Melia&Kasım Oteli'nin lobisinde ufak bir masanın çevresinde, karşılıklı oturuyorduk.

"Odana geldim. Başka bir kadın açtı kapıyı," dedi Roberto Cavalli.

"Odayı karıştırmış olacaksın," dedim. "Ne yaptın o kadınla, Roberto?"

"Tanıdı beni. Aşağıya kahve içmeye davet ettim onu," dedi.

Şuh bir kahkaha attım.

"Bu kadarlık mı? Seni iyi tanırım ben, Roberto."

"Saçmalama," dedi. "Zaten kadın da yok oldu gitti. Seni görmüş olmalı. Bu kadar cinsellik, bu kadar çarpıcılık karşısında sönüp gitmiştir o."

Roberto Cavalli'nin lafları biraz canımı sıkıyordu. Roberto Cavalli kızı, Helena; yani benim şu anda içinde bulunduğum gövde veya fizik, o denli de ahım şahım bir güzel değildi. Gençti, her tarafından cinsellik fışkırıyordu, ama derin olmayan bir yanı da vardı. Aynada iyice incelemiştim yüzünü.

"O öteki kadın, nasıl bir şeydi o, Roberto?" diye sordum.

"Canım, hangi öteki kadın? Sen de hemen kafanı ona taktın. Önemli bir şey değildi o kadar, söylüyorum sana. Kalabalıktan biri... Kızıl saçlı, sivrice burunlu, komik bir tipti aslında," dedi.

"Ya, demek öyleydi. Komik biri."

"Şimdi düşünüyorum da, çok komikti," dedi Roberto Cavalli. "Bukleli kırmızı saçlı, sivri burunlu; öyle bir kadındı işte."

"Sen onu bir reklam klibinde oynatır mıydın örneğin?"

"Canım, ne bileyim ben," dedi Roberto Cavalli. "Taktın şu kadına. Sana da hiçbir şey söylememeli. Senin gibi olabilir mi o kadın Helena! Bu taşra kentinden bir yüz... O kadar. Hangi klipte, kimi oynatacağım?"

"Belki son tasarımın olan saat'in reklamında?"

“Yok canım,” dedi o. “Öyle bir tip değil. Sana da laf anlatılmıyor. Yanlış bir kapı çalıyorum, bir kadın açıyor, yanlış oda. Özür dileyip uzaklaşıyorum. Anladın mı şimdi?”

Ellerim ve ayaklarım karıncalanmaya başlamıştı. Hafifçe midem bulanıyordu.

“Şimdi geliyorum Roberto. Bana bir içki söyle,” diyerek masadan kalktım.

Lobinin arka tarafındaki tuvalete zor attım kendimi.

Kapıyı kilitleyip paslı, yarısı dökülmüş aynaya bakmaya başladım. Ter içindeydim. Kalbim koparcasına atıyordu.

İlacın üzerimdeki etkisi hızlı ve değişkendi. Ne zaman ne olacağım kestiremiyordum. Kortizon ya da imuran, ilaçla değişik bir etkileşim içinde olmalıydılar.

Kendi halime dönmüştüm. Ellerimi yıkayıp tuvaletten çıktım.

Roberto Cavalli masada oturuyordu. İnce uzun bir tıparillo yakmış, dumanını lobinin karanlık böğrüne üflüyordu.

Masaya gittim. Beni görünce ayağa fırladı.

“Neredeydiniz siz? Her yana baktım, göremedim sizi,” dedi.

“Odamda bir şey unutmuştum, onu almak için geri döndüm,” dedim.

“Buyurun, oturun.”

“Burada birisi oturuyordu galiba,” dedim. “Bir içki var.”

“Önemli değil,” dedi Roberto Cavalli. “Bizim reklam mankeni Helena, bir ara buradaydı. O da bir kaybolur, bir meydana çıkar.”

“Ah, şu muhteşem kız. Adı Helena mı?”

“Helena. Pek muhteşem değildir,” dedi Roberto Cavalli. “Makyaj. Çekimden önce saatlerce makyaj yapıyor, yüzüne ve vücuduna. Oysa siz ne kadar doğal ve güzelsiniz...”

“Öyle mi?” dedim gülümseyerek.

“Saçlarınız, teninizin duruluğu... Bembeyaz cildiniz. Bir reklamda muhteşem olurdunuz,” dedi. “Renkleriniz ve karizmanız...”

“Gerçekten mi?” dedim.

“Gerçekten,” dedi. “Çok içtenlikle söylüyorum. Ben anlarım. Bu benim işim. Kadını tanımak ve değerlendirmek...”

Bir an sustu, uzun uzun süzdü beni.

“Sizi son tasarımı olan pırlantalı altın saat reklamında oynatmak istiyorum,” dedi. “Ne olur kabul edin. Harikulade olacak. Fonda pembe ve mor orkideler, Casablanka çiçekleri ve beyaz galalar var. Bir çiçek cenneti. Rengârenk. Ve siz. Sizde bir şey var... Tuhaf bir şey,” diye mırıldandı. “Bir ‘zamansızlık’ var sizde. Buldum, evet; bir zamansızlık var bakışlarınızda, yüzünüzde, dudaklarınızın kıvrımında...”

...“Kahvelerinizi getirdim,” dedi Lale.

İlkin elindeki tepsiyi, köşedeki koltukta oturan Mahmut Şevket Paşa’ya uzattı. Paşa teşekkür ederek, kahvesini aldı.

“Paşam, suyunuzu da şöyle koyuyorum.”

“Sağ ol kızım.”

Mahmut Şevket Paşa kahvesinden bir yudum aldı.

“Ellerinize sağlık, çok güzel olmuş,” dedi.

“Afiyet olsun, Paşam.”

Ben de kahvemi yudumluyordum. Lale benim yanıma oturmuştu. Mahmut Şevket Paşa bana döndü.

“Şu tablo çok etkiliyor beni,” dedi.

“Hangisi Paşam?”

“Şurada, yerde; duvara dayalı duran tablo.”

“Bodrum. Orası Bodrum!” dedim.

“Öyleymiş,” dedi Paşa. “Lale Hanım söyledi. Memleketin güneybatısında güzel bir yermiş. Ne tuhaf şey, ben orayı hiç duymamıştım. Bir kıyı olmalı, öyle değil mi?”

“Evet, bir kıyı. Harika bir dünya. Değişik bir yer. Ben

bayılırım oraya,” dedim.

“Allahallah,” dedi Paşa. “Demek o kadar değişik bir yer. Ben niye duymadım acaba?”

“Bambaşka bir yer,” dedim. “Benim için eşsiz. Hele insanın anıları da olunca... Kitaplarımı orada yazardım hep.”

Mahmut Şevket Paşa dikkatle baktı bana.

“Artık gitmiyormuşsunuz oraya gibi konuştunuz,” dedi.

“Bir rahatsızlık geçirdim Paşam,” dedim. “Oldukça ciddi bir şey atlattım.”

“Geçmiş olsun. Çok geçmiş olsun,” dedi Paşa.

“İşte bu süre içinde her şey gözümde büyüdü, basit şeyler bana zor geldi, yakın olan yerler uzaklaştı benden... Nasıl anlatayım size, yedi yüz yirmi sekiz kilometre uzaklıkta olan Bodrum, sanki on bin kilometre uzağa fırlamış bir rüya gibi oldu birdenbire. İşte insan ruhu, ufak maraziyetler, tutukluklar bunlar Paşam. Gececek,” dedim.

Mahmut Şevket Paşa kapkara gözleri parlayarak bakıyordu bana şimdi.

“Ne güzel anlattınız insan ruhunu,” dedi. “Demek bu güzel dünya, siz rahatsızlanınca sanki on bin kilometre uzağa fırlamış bir rüya gibi oldu sizin için.”

“Evet,” dedim. “Evim bekler beni orada. Ağaçlar rüzgârda hışırdar, manolya ağacı ben yokken onlarca çiçek açar, mis gibi kokar bahçem. Evin içindeki o azıcık rutubetli kokuyu öyle özledim ki! Dev palmiyenin gövdesine sakladığım kuş yuvası, orada, bıraktığım yerde durur. Özlem içindeyim; yaşlı bahçıvan demir bahçe kapısını anahtarla açıp girer bahçeye; arada palmiyenin gölgesinde uzanıp uyur. Nar ağacının görünümü ne güzeldir, dibinden yeşil sürgünler vermiştir. Taptaze, aşk gibi heyecan vericidir bunlar benim için. Sabah erkenden kuşlar, taşların üstünde biriken sulardan içerler. Yeşil bir yonca kaplamıştır bahçeyi,” dedim.

Paşa ilgiyle bakıyordu bana.

“Evinizi çok özlemişsiniz,” dedi.

Heyecanlanmıştım.

“Hem evimi, hem Bodrum’u özledim,” dedim. “O kadar çok zamanım geçti orada, gene de yeterli değil benim için. Her seferinde doyamadan geriye döndüm. Yıllardır böyle oldu bu. Gittim gittim, geldim oraya. Hiç fazla kalmadım. Bıkamadım. Tüketemedim orayı. Orada olmayınca yaşamımda bir eksilik var sanki. Tuhaf bir şey bu. Bir insanın bir deniz kenarı ve bir ev ile bağlantısı... Bahçedeki birtakım ağaçları, kuş sesleri, çiçek kokuları ve bir evin loşluğu ile ilgili birtakım şeyler bunlar... İşte öyle seviyorum ben orayı; boğucu yaz sıcağını, rengârenk papatyalar ve güller içindeki ilkbaharını, tek gözü kapalı uyuyan gri renkli kış denizini, Gümüşlük’ten Yalıkavak’a, arka yoldan giderken denizin tam kenarındaki Koyun Baba Türbesi’ni, dalgaların ayaklarımı yalayışını, Gölköy’deki Orkide Bahçesi’nde içtiğim Türk kahvesinin tadını, gözümün dalıp gittiği uzakları, sabah uyanıp da bahçeye çıktığımda kara kedinin koşarak bana gelmesini, her gece açık bıraktığım mutfak ışığını, ihtiyar bahçıvanın kayrak taşlarının üstünde tıpır tıpır dolaşan ayak seslerini, her şeyi, ama her şeyi çok özledim!” dedim.

Mahmut Şevket Paşa koltuğunda doğrulmuştu.

“Merak ettim şu Bodrum’u,” dedi. “Çok merak ettim. İnsan bir dünyayı bu kadar çok sever ve yaşamak isterse, mutlaka gitmeli oraya. Gidin Bodrum’a, sizi tutan ne?”

“Ah Paşam,” dedim. “Beni tutan birtakım şeyler var. Ruhumdaki tutukluklar, oraya arabamla gitmek isteği. Alışmışım. Yolları, her mola yerini, o uzun yol boyunca geçilen köyleri, her şeyi ezbere bilirim. Yol kenarındaki ağaçları, keskin virajları bile bilirim.”

“Arabanız ile gidin,” dedi Paşa.

“Tam hastalandığım gün, sürücüm bir şirkette iş bulduğunu söyledi bana. Ertesi gün de orada işe başladı. Hastaydım, aldığım ilaçlardan kan ter içindeydim. Bu

olay çok etkiledi beni. İnsanoğlunun kıymet bilmezliği, nankörlüğü... Sürücüm aç mıydı ki, koştı gitti o şirkete? Değildi. O şirket de kapandı tabii. Bir göz boyama, bir arkadaş çelmesi idi sürücüme. Sürücülerden birden soğudum. Tuhaf bir şey bu. Yaşamımda bazen oluyor bu bana. Bir nankörlük görünce, geri çekiliyorum. Belki bir sümüklüböcek gibi..."

"Esağfurullah," dedi Paşa.

"Arabam kapıda bekliyor," dedim. "Başka sürücü tutmadım."

"Emir vereyim, benim sürücüm götürsün seni," dedi Paşa. "Anlıyorum duygularınızı. Belki birlikte gideriz," diye ekledi. "Ben çok merak ettim bu anlattığınız dünyayı. Sürücüyü boş verin."

Lale söze karıştı.

"El üstünde tutmuştu sürücüsünü. Gençten bir adamdı. Karısı kıskanç. O sürücü bütün Türkiye'yi gezdi; Bursa'dan Antakya'ya, Bodrum'dan İstanbul'a, Amasra'dan Konya'ya değin her yeri dolaştı. Nazlı onu en iyi yerlerde konaklattı, sofrasında oturttu," dedi. "Onun için tam hastalandığı gün ayrılmasını hazmedemedi," dedi. "Güvenmişti ona. Nankörlüğü hazmedemiyor. Partiden yediğı yamuğı da hazmedemedi."

Mahmut Şevket Paşa ilgilenmişti.

"Hangi parti? Bir partiye mi mensupsunuz?" diye sordu bana.

"Evet Paşam. Büyükdadem Tahir Lutfi Tokay da o partiye mensuptu, kendisi Atatürk'ün silah arkadaşydı."

"Biliyorum Tahir Lutfi'yi," dedi Paşa. "Deliorman mebusu, İkdam'ın başyazarı..."

Sustu.

"Dedemdir."

Şimdi daha büyük bir ilgiyle bakıyordu bana.

"Ne oldu partide?"

Ona yavaşça olanları, listede geriye atılışımı, önüme partinin kapısını bile bilmeyenlerin konmasını anlattım.

“Kazanamadınız...”

“Kazanamadım Paşam. Konduğum o onuncu sıra, acımasız bir sıraydı. Sırat köprüsü gibi bir yerdi, anlıyor musunuz? İmkânsızın başladığı yerdi. Mucizenin belki dokunabileceği bir sıraydı. Korkunçtu. Dokuz girebilirdi ama on giremezdi. Öyle bir yerdi işte benim sıram.”

“Şoför nankör, cahil ve zayıfmış, belki de karısı çok kıskanç; parti yöneticileri ise hain,” dedi Mahmut Şevket Paşa. “On yıldır partide emeğiniz olduğunu söylediniz. On yıldır meclis üyesiymişsiniz. Delege seçmiş sizi. Onuncu sıraya koymak, sizi şahsınıza yapılmış bir terbiyesizlik. İstifa etseydiniz keşke...” dedi Paşa.

“Evet, düşündüm bunu.”

“Konuşmadınız mı bu sıralamayı yapanlarla.”

“Ne konuşayım? Konuşmadım,” dedim.

“Niçin?”

“İlk başta beni değerlendireceklerini tahmin ettiğim için. Sonra da bütün olaydan, partiden soğuduğum için. İnancımı yitirmiştim.”

Sustum.

Mahmut Şevket Paşa suyundan bir yudum içti.

“Siyasette böyle şeyler çok olur,” dedi. “Üstünde durmayın. Siz bana gene Bodrum’u anlatın. Daha güzel orası. Sizin anlattığınız dünya, siyaset gibi kirlenmemiş. O büyük özleminizi, hastalanınca ruhunuza giren o tutukluğu, sürücünün kanıp gidişini... Her şeyi çok iyi anladım,” dedi.

Lale atıldı oturduğu yerden,

“Sanki ona bir büyü yapılmıştı Paşam,” dedi. “Öyle ani ve tuhaf gelişti ki her şey. Sapaşağlamdı, birden hastalandı. Arabası ile gezmediği yer yoktu, arabası birden kapıya çakıldı sanki! Garip şeyler oldu,” diye devam etti. “Bazı geceler düşünürüm. İyi ki canına bir şey gelmedi.”

“Nazar,” dedi Paşa. “Nazara gelmiş. Ama parti işi öyle değil.”

“Evet, o başka bir şey,” dedim.

Lale heyecanla bağırdı.

“Sanki ona bir büyü yapılmıştı Paşam!” dedi. “İnanıyorum buna. Birkaç kez yokluğunda kurşun döktüm. Kurşunu öyle garip çıkıyordu ki. Bir tabuta konmuş gibiydi, koca kafalı eriyen bir beden. Bir yaratık çıkıyordu. Bu oydu! Kurşunu döktükten sonra ödüm kopmuştu. Çıkan o kurşundan, tabut içindeki yarattığı suyun içine koydum. Korkudan uyuyamadım o gece,” dedi.

“Kurşuna inanırım,” dedi Paşa. “Unutun partiyi, değer vermeyin artık. Onların size verdiği değerın aynısını verin. O kadar. Belki de o erkek dünyasında sıkılırdınız,” dedi. “Onların dostları, metresleri vardır, aynı safta kadın görmek istemezler.”

“Doğru!” dedi Lale. “Beni biliyorum, hep söyledim ona.”

“Benim meclisimde hiç kadın yoktur,” dedi Mahmut Şevket Paşa. “Demek şimdi kadın çok Meclis’te?”

“Yok,” dedi Lale. “Bir elin parmağı kadar.”

“Eh, o zaman bunu hiç düşünmeyin bile,” dedi Paşa. “Size yapılan bütün kadınlara yapılmıştır.”

“Evet,” diye mırıldandım.

“Gördünüz mü?” dedi. “Klasik bir oyun bu.”

Lale’nin yaptığı Bodrum tablosunu hafifçe önüne doğru çekmişti.

“Ne güzel bir yer olmalı burası,” diye mırıldandı. “Ben Kosova’yı iyi bilirim, orada valilik yaptım. İstanbul’u, Babıâli’yi, Harbiye Nezareti’ni, bizim Divan’ı bilirim,” dedi. “Bu güzel yerlere yabancı kalmışım.”

“Aman Paşam, estağfurullah,” dedim.

“Paşa’ya şerbet getireceğim,” dedi Lale, mutfağa doğru gitti. Peşinden gittim. Kapının aralığında kulağına fısıldadım.

“Şu koltukta oturan Mahmut Şevket Paşa, çok değerli bir adam. Günlükleri elimde. 1876 yılında Kuleli Askeri İdadisi’nden ikincilikle mezun olmuş. 1878 yılında Harbiye Mektebi’ni birincilikle bitirmiş.”

“Ya, öyle mi?” dedi Lale. “Askeri bir deha, desene...”

“Ne diyorsun,” dedim. “31 Mart hareketini bastır-
mak için, Hareket Ordusu İstanbul’a girdiği zaman,
Mahmut Şevket Paşa’nın adı bütün dünyada duyulmuş.”

Lale ilgiyle dinliyordu beni.

“O günlüğü bana da ver, okuyayım,” dedi.

“Giderken kapının yanına bırakırım. Ama dikkat et,
Paşa görmesin.”

“Tamam.”

Bir yandan da nar suyu sıkıyordu.

“Mahmut Şevket Paşa, Arapça, Farsça, Almanca ve
Fransızca’yı çok iyi biliyor,” dedim. “Sayısız nişan sahibi.
Pozitif bilimlere dair kitapları var. Silahlar, askeri malze-
me, ordu yönetimi ve matematik üstüne...” diye ekledim.

“Çok kültürlü ve değerli bir adam, desene,” dedi Lale.

“Çok iyi yetişmiş, akıllı; sadrazamlık, yani başbakan-
lık yapmış.”

“Çok donanımlı,” diye fısıldadı Lale. “Şu günlüğü gi-
derken bırakmayı sakın unutma. Şimdiki devlet adamları
ile kıyaslayınca, Paşa ne kadar farklı. Dört dil biliyor,
baksana. Ordu komutanı. Üstelik eliaçık bir adam,” dedi.
“İnsan halinden anlıyor. Evli miymiş?”

“Evli.”

“Çocuğu var mı?”

“Hiç çocuğu olmamış.”

“İlginç bir erkek. Güçlü.”

“Orası bir gerçek,” dedim. “Paşa sadrazam olduğu sı-
ralar, Türkiye Balkan Savaşı içindeydi. Her yandan kısıt-
rılıyordu yani. Paşa günlüğünde bütün bunları yazmış.”

Lale sıkıldığı narın suyunu bardaklara doldurmuştu.
Elinde tepsisi, o önde, ben arkada, salona döndük.

Mahmut Şevket Paşa, gözlerini Lale’nin yaptığı Bod-
rum tablosundan kaldırıp bize baktı.

“Çok zahmet oldu,” dedi Lale’ye. “Ellerinize sağlık.”

“Buyurun Paşam. Afiyet olsun.”

Firdevs Ana yattığı minderin üstünden yavaşça doğruldu.

“Bu gençlik çok geç geldi bana,” dedi. “Çok geç yaşımda yakaladım ben bu gençliği. Tadına doyamadan gideceğim.”

Elimde olmayarak güldüm.

“Hiç gençlik geç gelir mi insana, Firdevs Ana. Gençlik gençliktir işte. Gençlikte geç diye bir şeyin olacağını sanmıyorum. Yani ne bileyim ben, dediğim gibi, gençlik gençliktir işte!” dedim.

“Benimkisi geç geldi,” dedi Firdevs Ana. “Yakaladım onu. Gençliğin o tatlı kuşunu. Ama yalnızca geceleri yaşayabiliyordum bu gençliği. Tadına doyulmaz bir duygu bu. Çünkü şu yaşımda gençliğin ne olduğunun bilincindeyim. Ama benimkisi bir rüya. Bir rüya işte. Baksana kaç yaşındayım. Benim gerçeğim bu. Bir ihtiyar kadın.”

Gözlerinden yaşlar süzülüyordu.

“Firdevs Ana!” diye bağırdım. Bir sabah zamanı, Balâ'nın Karagedik Köyü'nde ilk kez gördüğüm taştan kocakarının boynuna sarıldım.

“Ne biçim düşünceler bunlar Firdevs Ana? Geceleri yeniden doya doya yirmi yaşını yaşıyorsun ya! Ne güzel,” dedim.

“Belki de...” diye mırıldandı Firdevs Ana. “Ama yetmiyor işte. Uyanınca bu ihtiyar bedenim, ağırlaşmış bacaklarım, nasır tutmuş tabanlarım, ağarmış saçlarım üzüyor beni. Sen beni rüyamdaki halimle görsen! Yirmi yaşındaki Firdevs'i, yaşadıklarımı görsen, şaşar kalırsın,” dedi.

“Sanki görebiliyorum seni Firdevs Ana, çok güzel olduğunu tahmin ediyorum.”

“İşte,” dedi Firdevs Ana. “O güzellikten, o çekicilikten, yaşadığım o bambaşka olaylardan uyanınca, taş gibi hissediyorum kendimi. Ağır, hantal, yaşlı. Kimse yüzüme bakmıyor, o çekicilik rüyada kalmış... Bazı geceler uyumamayı düşündüm. Gerçeği kabul edip böyle yaşa-

mayı. Bazı geceler de uyanmamayı düşündüm,” dedi. “Hiç uyanmamayı. Yakaladığım o ebedi gençliğin içinde kalmayı. İkisini de başaramadım.”

Susmuştu.

Yaşlı kadının söylediklerinin derinliği düşündürmüştü beni.

“Bazı geceler uyumamayı mı düşündün?”

“Evet. Bu halimle, gerçek halimle kalmak için. Yıllardır alışmış olduğum bir şeydi bu. Ama uyanmamayı istedim çoğu kez. Hep o genç ve güzel halimle kalmak için. İkisini de yapamadım. Uyudum ve uyandım. Bu iki farklı yaşam arasında bölünüp durdum. İnsan uyuyor ve uyanıyor. Bunun önüne geçebilmenin yolu yok,” dedi.

Düşüncelere dalmıştım.

“Hapları sürekli kullanıyor musun?”

“Geçenlerde kestim. Ama sonra gene başladım. Onları bırakmak çok zor,” dedi Firdevs Ana. “O dünyalara, o gençliğe, o erkeklere gitmeden yapamıyorum.”

Kendimi ‘taş’ gibi hissediyorum demişti. Bunu düşünüyordum. ‘Taştan bir kocakarı...’ Benim de gözüme öyle çarpmıştı. Ne tuhaf! Hiç uyumamayı ya da hiç uyanmamayı düşünmesi...

“Kendini bunaltma,” dedim. “Senin rüyada yaşadıklarını bir ömür boyu yaşamayanlar var.”

“Biliyorum,” dedi. “Orası öyle.”

Bir an durdu.

“Bu yaşam mı gerçek, yoksa rüyalar mı? Belki de bu yaşam bir rüya, asıl gerçek olan ise rüyalar... Hangisi gerçek acaba? Bunu çok düşünüyorum,” dedi.

Taştan kocakarı Firdevs Ana’nın sözlerindeki derinlik şaşırtmıştı beni.

Görülen bir rüya mı gerçektir, yoksa yaşadığımız gerçek dünya bir rüya mıydı?

Gözüm dalıp gitmiş.

“Paşam, şu sizin cep telefonunuz,” dedim. “Nokia,

son model. Bu da şarj aleti.”

Mahmut Şevket Paşa hayretle, avcunun yarısı büyüklüğündeki telefona bakıyordu.

“Cep telefonum mu?”

“Evet. Verdiğiniz altınların bir kısmı ile aldık. Numaranız şu...”

Ufak kâğıdı Paşa’nın eline verdim.

“Nedir bu?” diye sordu Mahmut Şevket Paşa.

Lale,

“Şimdi sizi arıyorum, soldaki yeşil düğmeye basıp kulağınıza tutun telefonu,” dedi.

Paşa’nın numarasını kendi telefonunda tuşladı. Mahmut Şevket Paşa’nın telefonundan mehter marşı çalmaya başladı.

Paşa düğmeye basıp telefonu kulağına götürdü.

“Alo?” dedi Lale.

“Efendim,” dedi Paşa.

“Cep telefonunuzla konuşuyorsunuz Paşam. Bizler uzaktayken de ulaşabilirsiniz bize oturduğunuz yerden. Kapatmak için kırmızı düğmeye basın.”

Mahmut Şevket Paşa, kırmızı düğmeye basıp telefonunu kapattı.

“Müthiş bir şey bu!” diye fısıldadı. Şaşkıındı. “Müthiş bir şey!”

“Yeni bir buluş Paşam. Pek de yeni sayılmaz ya. Sizdeki son model. Sayıları, numarayı tuşlamanıza gerek yok. İsmiini söylediğiniz zaman da arıyor sizin telefonunuz, istediğiniz kişiyi.”

“İstediğim herhangi bir kişiyi arayabilir miyim bununla?” diye sordu Paşa. Bir yandan da evirip çevirip elindeki telefona bakıyordu.

“Evet arayabilirsiniz,” dedi Lale. “Sizin sesinizi tanıması gerekli telefonun...”

“Yaverimle konuşmak istiyorum,” dedi Paşa. “Kâzım Ağa ile.”

“Ama onun telefonu yok...”

“Yok,” dedi Paşa. “Bunu bilmez o.”

Duraklamıştı bir an.

“Gene de bir deneyelim,” dedim. “Şöyle, adını sesle-

niverin Paşam, yukarıya doğru...”

Mahmut Şevket Paşa, yeşil düğmeye basıp,

“Kâzım!” diye seslendi.

Sesindeki o değişik sertlik, Lale’nin salonunda, tabloların üstünde yankılandı.

“Buyurun Paşam!” diye bir ses duyduk. Telefonda geliyordu. Lale de, ben de şaşırmıştık.

Mahmut Şevket Paşa telefonu kulağına tuttu.

“Kâzım, neredeyse hemen gel buraya,” dedi. “Seninle konuşacaklarım var.”

“Emredersiniz Paşam. Neredesiniz siz?” diye sordu telefonun öteki ucundaki tok ses.

Paşa bize baktı.

“Ankara’dayız. Kader Sokak, 14 numaralı apartmanın 2 numaralı dairesindeyiz. Giriş katı, sol taraf,” dedim.

“Adresi duydum Paşam,” dedi ses telefonun ahizesinden. “Geliyorum.”

Paşa bize dönmüştü.

“Sadık adamım Kâzım Ağa,” dedi. “O her şeyi gördü.”

“Neyi gördü Paşam?” diye merakla sordu Lale.

“Cinayeti gördü,” dedi Paşa.

Telefonu kapatmış, sırtını koltuktaki mindere dayamıştı.

“Hangi cinayeti?”

“Beyazıt Meydanı’nda, araba Çarşıkapı’ya sapacağı sırada, Fatma Sultan Çeşmesi’nin oradaki cinayeti. Bizi şehit eden adamı gördü o,” dedi. “Otomobilde önde oturuyordu.”

Lale’nin gözleri büyülmüştü.

Elimde olmadan zangır zangır titremeye başlamıştım.

Lale,

“Sizi şehit mi ettiler Paşam?” diye hayretle sordu.

Kapının zili üst üste iki kere çaldı. Gidip kapıyı açtım. Kapı tokmağı avcumun içindeki terle ıslanmıştı.

İrikıyım bir adam girmişti içeriye. Uzun, önden düğmeli ceketinin önü kanlıydı; kan, üstünde kurumuş, pas rengi olmuştu.

Lale bir çığlık attı.

“Korkmayın,” dedi adam. “Korkmayın benden.”

Koltukta oturan Mahmut Şevket Paşa’yı görmüştü. İleriye atılıp Paşa’nın ellerine sarıldı.

“Şükürler olsun, sizi buldum Paşam,” dedi.

Koca adam ağlamaya başlamıştı. Gözlerinden yaşlar akıyordu. “Sizi buldum Paşam. O korkunç andan sonra sizi bir daha görebileceğimi sanmazdım. Paraladılar bizi Paşam. Kanımız yerde kaldı,” Kâzım Ağa hıçkırığa hıçkırığa ağlıyordu. Baktım, Mahmut Şevket Paşa’nın da kara gözleri buğulanmıştı. Ama metanetini kaybetmedi.

“Üstünü değiştir içeride, Kâzım,” dedi Mahmut Şevket Paşa. “Bak, hanımlar korktular. Git, yüzünü yıka.”

Adam bize döndü.

“Bağışlayın,” dedi. “Üstümü değiştirecek bir fırsat bulamadım... Paşamı yeniden bulunca tutamadım kendimi. Bir şehidin feryadı bu.”

Olduğum yerde donmuş kalmıştım. Doksan üç yıl önce bir suikasta kurban giden bu adam, zamanın o ezici, çürütücü, unutturucu, yok edici etkisi ona hiç dokunmamış gibi karşımızda duruyordu.

Paşa, Lale’ye döndü. Cebinden birkaç altın çıkartmıştı.

“Lale Hanım,” dedi. “O, bana pansuman yapan kalfayı çağıralım. Kâzım Ağa’nın da yarasını sarsın. Sonra temiz bir ceket alırız ona.”

“Tabii Paşam,” dedi Lale.

Eczaneye telefon edip Naci Kalfa’yı çağırmıştı.

“Bolca sargı bezi, batikon ve bir pense getir, Naci,” dedi.

Kâzım Ağa şöminenin yanındaki koltuğa oturmuştu. “Bağışlayın,” dedi. “Halsizim biraz. Çok kan kaybetmiş olmalıyım.”

İlgiyle çevreye, Lale’nin yapmış olduğu tabloların ayrıntılarına, Bodrum Kalesi’ne, vazodaki bir demet pembe güle, uzanmış yatan çıplak bir kadına bakıyordu.

Kapı çalındı.

Naci Kalfa gelmişti.

“Vah vah! Geçmiş olsun. Yaralı mı var?” dedi.

“Yaralı var.”

“Motoruma atlayıp geldim,” dedi. Kâzım Ağa’ya şöyle bir bakıp işine başladı.

“Ceketi çıkartalım.”

“Yapışmıştır. Çok yıl oldu.”

“Ben acıtmadan çıkartırım.”

“Çok kan kaybetmiş,” diye mırıldandı kalfa. “Sargıyı bitireyim, tansiyonunu da ölçeceğim. Siz şöyle arkaya yaslanın, rahat bırakın kendinizi. Pense ile alıyorum kurşunu.”

Lale ile ben, gözlerimizi kapatmıştık. Kalfa bir süre sonra bize döndü.

“Çıkarttım kurşunu. Şimdi tampon yapacağım. Uzansın biraz,” dedi.

Kâzım Ağa, üç kişilik koltuğa uzanmıştı. Koşup başının altına bir yastık koydum.

Gür kaşlı, çakır gözlü bir adamdı. Lale, Naci Kalfa’ya bir altın verdi. “Akşam gene gel, kontrol et hastayı,” dedi.

“Tamam efendim. Ona bir vitamin içirin şimdi. Yedi-
de eczaneyi kapatınca uğrarım.”

Kalfa gitmişti. Mahmut Şevket Paşa cep telefonunu eline almıştı.

“Savaşta, cepheleyken şu yanımda olsaydı, tarih değişebilirdi...” diye söylendi.

Ufacık cep telefonu onu büyülemişti. Kâzım Ağa’nın gözleri kapanmış, derin bir uykuya dalmıştı. Lale beni mutfağa çekti.

“İnanamıyorum,” diye fısıldadı. “Şehit mi bu adamlar?”

“Öyle,” dedim. “Doksan yıl öncesinin adamları bunlar.”

Lale içini çekti.

“Paşa müthiş bir erkek,” dedi. “Gücüyle, aklı ile etkiliyor beni. Keşke şehit olmasaydı.”

“Ne olacak şehit olmuş da,” diye fısıldadım. “Burada, etten kemikten, karşında, evinde oturuyor ya.”

“Doğru,” dedi Lale. “Bunu hiç düşünmemiştim.”

Tuhaf şey, benim de hoşuma gidiyordu Mahmut Şevket Paşa. O kor gibi yanan kara gözlerde kadınları cezbeden bir şey olmalıydı. Onun da gözü bizdeydi. İçeriye girdiğimizde telefonu sehpanın üstüne bıraktı.

Roberto Cavalli'nin yüzü yüzüme çok yakındı. Ellerini omuzlarıma dayamış, hafifçe üstüme yatmıştı. Nasıl bu duruma gelmiştik, bir türlü hatırlayamıyordum. Dedğim gibi, yüzü yüzüme çok yakındı, onu daha iyi görebilmek için miyop olan sol gözümü kapatmışım.

“Helena, değişiksin bugün sen,” dedi Roberto Cavalli. “Her zaman bir dişi panter gibi tırmanırdın üstüme, şimdi uslanmış bir ceylan gibi yatıyorsun. Yüreğim küt küt atıyor. Çekingensin bugün, ne tuhaf...” diye mırıldandı.

Yüzümü, dudaklarımı rasgele öpmeye başlamıştı. Saçlarımı karıştırıyor, altın file elbisenin eteğini yukarıya doğru sıyırmaya çalışıyordu tek eliyle.

İnce uzun bacaklarımı hafifçe oynattım.

“Özlemişim seni,” diye hırladı Roberto Cavalli. “Benim küçük panterim. Ben senin yılanınım, değil mi? Söyle, benim ben senin?”

“Yılanımsın,” diye mırıldandım.

Kimin nesiydi bu adam, nereden çıkmıştı? Bunları düşünecek halim yoktu. Adamın tüm ağırlığı üstümdeydi şimdi.

“Özledin mi yılanını?” diye fısıldadı kulağıma.

“Özledim.”

Midemin dibinde bir kazınma başlamıştı. Ellerim kollarım uyuşuyordu. Anlamıştım ne olacağını. Ani bir hamle yaparak, Roberto Cavalli’nin altından sıyrılmayı başardım.

Şaşırmıştı.

“Oyuncu! Gene ne oyun yapıyorsun bana?” diye bağırdı.

Belimden yakalamıştı beni.

“Dur Roberto,” dedim. “Yatağa gidelim.”

“Hiç sevmezsin sen yatakları Helena?”

“Seviyorum, çok seviyorum,” dedim. “Sana yepyeni bir şey göstereceğim.”

“Çıldırt beni,” diye hırladı.

Çevrede yatağa benzer bir şey yoktu. Bir dolap kapısı gördüm; açıp hızla içine girdim. Tüm gövdem elektrik verilmiş gibi titriyordu. O an deri değiştiren bir hayvanın acısını çekiyordum. Kapısını açıp dolaptan çıktım.

Roberto Cavalli şaşkındı.

“Siz...” diye kekeledi. “Siz nereden çıktınız?”

“Ben hep buradaydım Roberto,” diye mırıldandım. “Beni görünce manken kaçtı.”

“Boş ver sen mankeni,” dedi Roberto Cavalli. “Boş ver o gider, gelir.”

Bana sımsıkı sarılmıştı. Gövde mi onun gövdesine yapııştırıp kulağının memesini hafifçe ısırdım.

“Bana bir dil ver,” diye bir ses duydum kulağımın dibinde. “Hadi, bir dil ver bana. Ne olursun, otele gidelim.”

Bir adam önümde kıvranıyordu. Genel Merkez’deki bir odadaydım. Adamın elinden öyle bir geriye attım ki kendimi, arkamdaki dev yuka saksısı devrilip kırıldı.

“Bak ne yaptın gülüm,” dedi adam. “Bir dil ver. Oyum sana. Bütün arkadaşlar da sana verecekler oylarını. Konuştum hepsiyle. Sen bizim adayımızsın.”

Bu çipil gözlü adamı bir yerden tanıyordum. Güneydoğu'dan ücra bir yerin belediye başkan yardımcısı idi. Bir hamle daha yapıp kapıya ulaşmıştım. Kolu çevirip kalabalık koridora attım kendimi. Her taraf delege doluydu. Bir kurultay öncesi olmalıydı. Arkadaşlarla selamlaşıp merdivenlerden aşağıya iniyordum. Kalbim küt küt atıyordu. Sinirimden ne yapacağımı bilemiyordum.

"Yarın için salona giriş kartın var mı?" diye sordu birisi. Baktım bir hanım arkadaşım.

"Var," dedim. Çantamdan çıkartıp bir tane misafir kartı verdim ona.

"Heyecanlı görünüyorsun, bir şey mi oldu?" diye sordu.

"Yoo, iyiyim. Eve gidiyordum."

"Adaysın değil mi yarın?"

"Adayım."

"Birazdan il başkanları ile belediye başkanları aşağıdaki salonda toplanacaklarmış. Anahtar listeye konacak kadınları belirlemek için."

"Beklemeyeceğim," dedim. "Eve gidiyorum şimdi. Yarın görüşürüz."

"Hadi, güle güle. İnce giyin, boğucu sıcak oluyor salon."

"Biliyorum. Hoşçakal. Yarın görüşürüz," dedim.

Kulağımdan çipil'in sesi gitmiyordu.

"Bir dil ver bana gülüm. Bir dil ver. Otele gidelim, oyum senin. Bizim grupla konuştum..."

Tunalı'da rasgele yürürken bu ses hep kulağımın dibinde fısıldayıp duruyordu. Büyük Kurultay'dan bir gün önceydi. Hava çok sıcaktı. Vitrinlerdeki ayakkabılara bakıp oyalanmaya, vakit geçirmeye çalışıyordum.

"Bir dil ver gülüm. Niye öyle fırladın birden geriye? Bak, saksı devrildi."

Vitrindeki dekolte kadın ayakkabılarını teker teker inceledim. Şu siyah incecik bantlar ne kadar zarıftı, tam Bodrum'da giyilecek sandaletlerdi bunlar. Fiyatlarına

bakıyordum, vitrinin arkasında daha değişiklerini gördüm. Üstü minicik çiçekli bantlıydı bunlar, sanki daha güzeldiler.

Yandaki vitrinden bir ses geldi kulağıma. Başımı çevirip baktım o yana. Erkek ayakkabılarının olduğu vitrindi bu. Ses bir şeyler söyleyip duruyordu. Birden büyük bir şaşkınlıkla bir çift siyah erkek ayakkabısının sol tekinin konuştuğunu gördüm.

“Beğenmedin mi yoksa beni?” diyordu ayakkabı. “Yakışıklı da sayılırım. Mutlu ederim kadım ben, gülüm. Memlekette Paşa derler bana. Oyların hepsi benim elimde, o kadar çalıştım senin için. Bütün bizim gruba söyledim. Sana vereceğiz oyumuzu. Bir dil ver bana... Bir dilcik...”

Vitrinin önünde kalakalmıştım.

Siyah erkek ayakkabısının sol teki, dilini çıkartıp bana uzattı. Kaçmaya başladım oradan. Ter içinde kalmıştım. Kendimi Mado Dondurmacısı’nın önündeki banka zor attım. Biraz çevreyi seyredip kendime gelmeye çalışıyordum. Ter basmıştı yüzümü, boynumu. Bir şişe su alıp kortizonla birlikte hapımı yuttum.

...“Nerede kaldın ayol?” dedi Çingene.

“Bugün gelirsin diye seni bekleye bekleye bir hal oldum. Buraya hep hava kararırken geliyorsun, gündüzleri ne yapıyorsun sen? Bir yerde mi çalışıyorsun, iş çıkışı mı geliyorsun buraya?”

“Bir yerde çalıştığım filan yok,” dedim. “Rasgele, öylesine geliyorum buraya. Nedense hep akşama rastlıyor gelişim, haklısın. Gecenin kadife perdesi tam üstümüze inerken karşılaşıyoruz seninle.”

“İşsizsin demek,” dedi Çingene.

Lafı değiştirdi.

“Bugün çok Mahmut Şevket sattım,” dedi. “Baksana neredeyse hepsi gitmiş, bir tane kalmış elimde. Kadınlar alıyor bunu çok. Alıcısı hep kadın.”

Elindeki kitabın üstündeki Mahmut Şevket Paşa'nın fotoğrafına bakıyordu.

"Sert adammış, anlaşılan," dedi. "Ama işte besbelli öyle bir yanı var ki, kadınları çekiyor kendine. Bak, Rıza Nur'u daha çok erkekler alır. Ama bu Paşa, kadınlara hitap ediyor. Bana biraz daha bir şeyler anlatacak mısın bu akşam?" diye sordu. "İster Mahmut Şevket anlat, ister Rıza Nur."

Sesi bir çocuğunki kadar dokunulmamış ve saftı.

"Dinle," dedim. "Sana Mahmut Şevket Paşa hakkında bazı bilgiler."

Çingene yanıma yaklaşmıştı.

"N'olur anlat," dedi.

"Paşa 1856 yılında, Bağdat'ta doğdu. Baba tarafından Çeçen, anne tarafından Türk'tür. 1895 yılında Mirliya, 1901 yılında Ferik, 1905 yılında da 1.Ferik oldu," dedim.

Dikkatle dinliyordu Çingene. Sözlerimi emer gibiydi.

"Demek öyle," dedi.

"Bunlar yüksek rütbeler, biliyorsun."

"Biliyorum," diye mırıldandı.

Aklıma bir şey gelmişti.

"Gaziosmanpaşa taraflarına gidiyor musun sen hiç?" diye sordum.

"Genellikle buralardayım hep. Niye sordun?"

"Sana bir adres vereceğim."

"Söyle," dedi Çingene.

"Kader Sokak, 14 numaralı apartmanın 2 numaralı dairesi. Giriş katı, solda," dedim.

Çingene adresi tekrarladı.

"Ne var orada?" diye sordu.

"Vaktin olursa, yolun düşerse bir uğra."

"Giderim yarın," dedi Çingene. Adresi bir kez daha tekrarladı.

"Çatlatacaksın beni meraktan. Ne var orada?"

"Git bakalım," dedim. "Git bir bak, ne var ne yok oralarda..."

“Sen de bir âlemsin,” dedi Çingene. “İki numaralı daire dedin, değil mi? Öldüreceksin beni meraktan. Yarın hemen giderim oraya.”

Gecenin koyu kadife perdesi usul usul Çingene ile üstümüze çöküyordu. Gökyüzündeki yıldızlar, bir tiyatro sahnesinin dekorundaki uzak ışıklar gibi bir bir belirmişlerdi bu koyu karanlığın içinde. Uzaktan bir kedi bağırdı.

“Demek 1895 yılında Paşa, Mirliva oldu...” diye mırıldandı Çingene yanımdan bir yerden.

Bu gecenin çöküşü bu yıldızların yavaş yavaş belirmesi, sanki hafiften kafa yapıyordu bende.

Gecenin, bir kadının yavaş hareketlerle yatağa girer gibi kentin üstüne usul usul inmesini hayranlıkla izliyordum. Bu kadın sanki erkeği acıtabilecek sert takılarını çıkartıp bir kenara koyuyor, yerine yatağa yakışan, yumuşak, yıldız parlaklığındaki takılar takıyordu.

Yaşamak güzel bir şeydi! O an için eklemlerindeki kortizonun ağırlığını, imuranın yaptığı mide bulantısını, halsizliğimi unutmuştum. Yaşamak ne güzeldi! Öylece bakıyordum karanlığın kenti yavaş yavaş ele geçirişine. Uzaklarda, gecekondlu mahallelerinde yoksulların parlak ışıkları çoktan yanmıştı.

“Paşama Erol’dan bir çift ayakkabı aldım,” dedi Lale. “Ayakları rahat değildi, iyileşti maşallah, gezip dolaşiyor. Kâğıda ayağını çizip gittim Erol’dan aldım. Bak, tam oldu ayaklarına.”

Mahmut Şevket Paşa köşede oturuyordu.

“Sağ olsun, Lale Hanım’a çok zahmet oldu,” dedi.

“Niye zahmet olsun Paşam,” dedi Lale. “Artık rahatça çıkıp dolaşabilirsiniz dışarıda.”

Kâzım Ağa kapının yanındaki sandalyeye oturmuş, emir bekliyordu.

Paşa’nın ayaklarına baktım. Benimle konuşan ayakkabılar, Paşa’nın ayağındaydı! Benim baktığımı görünce

sol taraftaki ayakkabının dili belli belirsiz oynadı.

Lale'ye anlatmalıydım tüm yaşadıklarımı. Çipil, eve sızmayı başarmıştı. Başarmasına başarmıştı da, Paşa'nın ayaklarının altındaydı.

Lale bir şey almak için mutfığa geçmişti, koştum, yanına gittim.

"Paşa'ya aldığın ayakkabılar var ya!"

"Beğenmedin mi? Vitrindeki en pahalı ayakkabıyı seçtim."

"Beğendim, çok şık durmuşlar da, sana anlatmam gereken bir şey var."

"Söyle," dedi Lale. "Yavaş ol. Kâzım Ağa duyabilir." Sesimi biraz daha alçalttım.

"Kurultay öncesi, Genel Merkez'de, kapalı bir odada, doğulu; gök gözlü bir belediye başkan yardımcısı sarkmıştı ya bana..."

"Hangisi?"

"Hani taciz gibi bir şeydi. Üstüme atlayıp beni öpmeye çalışmıştı. Tam bir gün önce Kurultay'dan. Berbat bir adam, hatırladın mı?"

"Hatırladım," dedi Lale. "Unutulur mu böyle şey? Sen geri kaçmışsın da, arkandaki saksı devrilmiş hani..."

"Evet, evet," dedim. "O adam işte. Çipil gözlü. Onu partiden attırabilirdim ama yapmadım. Taciz gibi bir şeydi, hatırladın mı?"

"Unutur muyum?" dedi Lale. "Ertesi gün sen Parti Meclisi üyesi seçildiğinde, herif tebrik ederken seni, karşında şakır şakır ter dökmüştü. Kadınlar otellerine gidip şımartmışlar herifleri. Bunlar da ayı. Kapalı odada yakalayınca saldırmıştı sana. Başka kadın olsa partiyi ayağa kaldırırdı. Sen çok olgun davrandın. Tacizdi düpedüz, gibisi fazla."

"İşte o!" dedim. "O adam, Mahmut Şevket Paşa'nın ayağındaki ayakkabının sol teki!"

Lale duraksamıştı.

"Ne demek, o adam ayakkabının sol teki?"

“Ayakkabının sol teki işte! Tunalı’da vitrinden selendi bana. Aynı ses, aynı teklif. ‘Bir dil ver, dil ver,’ diye tutturdu. Sokakta düşüp bayılıyordum. Paşa’nın sol ayağındaki ayakkabı o işte!”

“Allahallah, nasıl olabilir böyle bir şey?” diye hayretle bana bakıyordu Lale.

“Görürsün,” dedim. “Şimdi sessiz duruyor. Ama evin içine girdi. Çipil orada.”

“Yanılıyor olmayasın? O adamla, Paşa’nın ayağındaki ayakkabı arasındaki bağı tam anlayamadım.”

“Ne bileyim, belki Çipil ayaktakımı olduğu için öyle bir forma girdi,” dedim. “Bilemezsin böyle şeyleri tam. Şimdi sessiz. Ama ben onu tanıdım.”

“Keşke partiden attırsaydım onu.”

“Skandal olurdu,” dedim. “Sonra da seçilemedi zaten.”

“Gel, içeriye gidelim,” dedi Lale.

Düşünceliydi. Birlikte girdik salona.

Mahmut Şevket Paşa, Lale’nin yaptığı iki Bodrum tablosunu yan yana koymuş, hayranlıkla bakıyordu onlara. Cep telefonu sehpanın üstündeydi. Nar suyunu içmiş, bitirmişti.

“Paşam ayakkabılarınız rahat mı?”

“Çok rahat,” dedi Paşa.

Mahmuzlu çizmeleri ve kılıcı koltuğunun yan tarafına dayanmıştı.

Sol ayağına bakıp duruyordum Paşa’nın. Çipil oradaydı. Sadrazamın ayaklarının altındaydı. Büyük bir olasılıkla evdeki her şeyi izliyor, konuşulanları dinliyordu. Eve bir casus girmişti. Adi bir adam, bir tacizci. Ama bunu Mahmut Şevket Paşa’ya anlatman olanaksızdı.

“Şu masmavi deniz, şu kale, denizin ortasına demirlemiş şu gemi, bembeyaz evler büyülüyor beni,” dedi Paşa.

Sinop’ta Melia&Kasım Otelі’nin 114 numaralı oda-

sında yatağımın üstünde oturmuş, birtakım planlar yapıyordum. Niyetim az sonra eski Sinop Cezaevi'ni bir dolaşmak, oradan da Pervane Han'a uğramaktı.

Kartal gibi bir şey aniden balkon demirlerine kondu. Sisinden gelen, hızlı bir şeydi bu. Fırladım yatağın üstünden, baktım Sebati gelmiş! Balkon demirinin üstünden içeriye atladı, trapezi sisin yoğunluğuna doğru bıraktı.

"Nasılsın? Ne haber?" dedi.

"İyiyim. Seni sormalı. Çoktandır görünmüyorsun."

"Çöplüğün orada aldığım kitapları okudum," dedi Sebati. "Çok etkiledi bu eski dünyalar beni. Tarih, insan ruhu, geçmiş olaylar... Aslında şu yaşamda pek bir şey değişmiyor, ama eskiden devletin üst kademelerinde daha esaslı adamlar varmış."

"Hangisini beğendin?"

"Mahmut Şevket benim adamım," dedi. "Hayran oldum ona. Disiplini, cesareti; âdeta imparatorluğun idaresini eline alışı, orduya hâkimiyeti, Hareket Ordusu'nu kumanda edişi çok etkiledi beni. Sıkı adammış."

"Bence de öyle," diye mırıldandım. "Ya Rıza Nur?"

Sebati güldü.

"O da ilginç," dedi. "Eşcinsel değil mi?"

"Öyle derler. Tam bilmiyorum. Sinop'ta iki kez tacize uğradığını anlatıyor anılarında."

"Meclis'te geri planda kalmış, Mahmut Şevket'i hep kıskanmış. Dengesi hafif bozuk gibi geldi bana. Atatürk ile çatışması, İnönü ile çatışması... Yaşamı hep bir çatışma."

"Ve de karısı ile çatışması," diye ekledim.

Sebati güldü.

"Ne kadın çatmış adama," dedi. "Bir cilt de karısı ile çatışmasını, ondan çıktıklarını yazmış."

"İlginç bir adam," dedim.

"Sen ne yapıyorsun burada?"

"Birazdan cezaevini gezecektim."

“Bıyıklı gardiyan oradaydı. Geçerken gördüm,” dedi Sebatî. Kapının yanında oturuyordu. “Yabancı bir grup geziyor bugün cezaevini sanıyorum. İtalyanlar... Bir çekim yapıyorlardı, ikinci avlunun orada.”

“Ben de gidip bir bakayım diyorum.”

“Hadi beraber gidelim,” dedi Sebatî.

Trapez gelmişti. Yoğun sisin içinde hafif hafif sallanıyordu.

“İki elinle tutun.”

“Tutunuyorum.”

Sebatî bir kolan vurdu. Sis nemi yüzüme değiyordu. Dünyanın en güzel duygusunu yaşıyordum o an. Bir şişe şampanya içmiş gibiydim. Dağılıp toplanan beyaz bulutların içinde yol alıyorduk. Altımızda sonsuz Karadeniz uzanıyordu.

“Çocukken hep böyle rüyalar görürdüm,” dedim Sebatî’ye. “Kentin üstünde uçardım. Karın lapa lapa yağışı etkilerdi beni ve İstanbul’un eski tramvay sesleri, uzaktan duyulan vapor düdükleri. Şişhane Yokuşu’nun, bizim evin oradaki güvercinlerin kendi aralarında çıkardıkları evcimen sesler. Özledim oraları...” diye mırıldandım. “Anneannem İstanbul’a yalnızca yazları bir-iki ay için gelirdi. Dedemin ölümünden sonra Ankara’yı bırakmadı. Onun dünyası orasıydı, Mevhibe İnönü ile sık görüşür, öğleden sonraları Pembe Köşk’e giderdi. Başka dostları da vardı Ankara’da. Japon Sefiresi Bayan Kamimura ile briç oynar, Leziz Teyze ve annesi Faika Hanım ile görüşürdü. Selanik Caddesi’ndeki üç katlı apartmanı yıktırıp Tokay İşhanı’nı yaptırmıştı. Sevda ve Cenap And iyi dostlarıydı. Sevda Hanım da Tunaboylu bir göçmendi,” dedim.

“Ne değişik şeyler düşünüyorsun uçarken,” dedi Sebatî.

“Evet, çocukluğumu düşündüm,” dedim.

“İşte geldik.”

Süzülerek Sinop Cezaevi’nin birinci avlusuna inmiştik.

O boş avlunun ve siroz sarısı, ıssız binaların görünümü yüreğime bir tokat patlattı sanki. İrkilerek trapezi bıraktım. O haykıran sessizlik, o ağlar gibi yüzüme bakan boş cezaevi bölümleri; o kötü şeyler fısıldaşan yaşlı kadınlar gibi yaprakları hışırdayan incir ağaçları, içi sararmış, ölünün yıkandığı uzunca kurna ve meşum musalla taş yerli yerinde duruyorlar; bu değişik atmosfer bir kez daha beni bir kefenin ürperticiliği ile sarıp sarmalamaya hazırlanıyordu.

“Ne dünya burası!” diye mırıldandı Sebatî yanı başımda. Şaşkınlıkla bizi kuşatan boş koğuş pencerelerine, kirli taş duvarlara, sağ yandaki gölgeli kameriyeye bakıyordu.

Mamak çöplüğünün oradaydım. Güneşsiz bir akşam-üstüydü. Kent renksizdi, gri bir bulutun altındaydı.

Baktım, Çingene koşarak bana doğru geliyordu. Heyecan içindeydi, nefes nefese yanıma ulaşmıştı.

“Nihayet gelebildin!” diye bağırdı. Kucağındaki kitapları, yere bıraktı, neredeyse boynuma sarılacaktı.

“Akıl almaz bir şey oldu! Akıl almaz bir şey oldu!” diye bağıırıyordu.

“Dur,” dedim. “Sakin ol. Anlat, ne oldu?”

Derin bir nefes aldı.

“Söylediğin adrese gittim,” dedi. “Yürüyerek gittim oraya. Epey uzakmış, sora sora buldum. Tarif ettiğin kapıyı çaldım; iyi bir mahalle, yürürken hep inceledim sokakları. Her neyse, çaldım kapıyı, sarışın bir kadın açtı. Beni pazarlamacı zannetti, tam kapıyı yüzüme kapatıyordu ki, ‘Mahmut Şevket Paşa’nın Günlüğü’nü satıyorum,” dedim.

Kadın şaşırılmıştı. Kapıyı açtı. Uzattım günlüğü ona. Paşa’nın fotoğrafına bakakalmıştı.

“Kaça bu kitap? Nereden buldun bunu?” diye sordu bana. Fiyatını söyledim kitabın, “İsterseniz Rıza Nur da var,” dedim. İlgilenmedi Rıza Nur ile. Mahmut Şevket Paşa’nın kitabından gözlerini ayıramıyordu.

“Ben bu kitabı alıyorum,” dedi. Para almak için içeriye girdi. İşte o an içeriden gür bir ses duydum.

“Kim gelmiş?” diye soruyordu bir erkek sesi.

“Kalaycı gelmiş Paşam,” dedi kadın. Başımı kapıdan azıcık içeriye uzatmıştım. Bir de ne göreyim, Allah seni inandırсын, Mahmut Şevket Paşa orada oturuyordu! Bağırardım, gırtlığımdan ses çıkmadı. Dilim tutulmuştu heyecandan. Oracıkta, karşımdaydı Paşa. Etten, kemikten yapılmış, öylece koltukta oturuyordu. Hafifçe doğrulmuştu yerinden. Beni gördü.

“Ne satıyorsun oğlum?” diye sordu.

Her şeyi unutmuşum o an. Koşarak girdim içeriye. Paşa’nın elini öpmeye başladım.

“Paşam,” diyordum bir yandan da. “Paşam şükür sonunda tanıdım sizi!”

“Dur oğlum, sakın ol,” dedi Paşa. “Sakin ol, evladım.”

Aynı fotoğraftaki gibiydi. Gür sakal, gür bıyıklar. Biraz zayıflamış gibi gördüm. Çok şık giyinmişti, üstünde Paşa üniforması, ayağında gıcır gıcır pabuçlar. Yan taraftan irikiyim bir adam belirmişti, anladım ki Paşa’nın koruması.

Sarışın kadın,

“Sen nereden tanıyorsun Paşa’yı?” diye sordu.

“Bütün gün onunla beraberim,” dedim.

“O da ne demek?”

“Paşa’nın kitabını mahalle mahalle dolaşıp satıyorum.”

“Hangi kitabı?” diye sordu Paşa.

“Günlüğünüz, Paşam,” dedim, bir tane uzattım ona. Paşa şaşırmıştı.

Kitabı eline alıp, şöyle bir evirip çevirdi. Kitabın üstündeki fotoğrafa daldı bir an gözü.

“Harbiye nezaretindeki, duvardaki portrem,” dedi. “Allahallah,” diye mırıldandı. Sayfaları şöyle bir açıp baktı.

“Ben günlüğümü eski Türkçe tutarım,” dedi. “Bu Latin alfabesi...”

Bir karışıklık olduğunu anlamıştım. Kadın kitabı Paşa'nın elinden aldı, bana da paramı verip kapının dışına koydu beni. Ama sarhoş gibiydim. Bir an eşikte öylece kalakaldım. Rüya gibi bir şeydi bu benim yaşadığım. Mahmut Şevket Paşa'yı görmüş, onu tanımıştım. Elini öpmüştüm onun, düşünsene bir!

Çingene içkili gibiydi. Yaşamış olduğu olaya bir türlü inanamıyordu.

“Mahmut Şevket Paşa'yı buldum! Elini öptüm Paşa'nın,” diye söyleniyordu.

Birden durdu, aklına bir şey gelmişti. Döndü bana, “Hani şehit edilmişti Paşa?” diye sordu. “Sen bana öyle anlatmamış mıydın? Paşa'yı İstanbul'da vurmuşlardı hani?”

“Vurdular,” dedim. “11 Haziran 1913'te Mahmut Şevket Paşa'yı vurdular.”

“Ölmedi mi?”

“Öldü.”

Bir an düşündü Çingene.

“E, nasıl iş bu böyle? Paşa etten kemikten karşımdaydı,” dedi.

“Orasını ben de bilmiyorum,” dedim.

“Tuhaf,” dedi Çingene. “Çok tuhaf. Yaşıyordu, gördüm, elini öptüm...”

“Kitapla ilgilendi mi Paşa?”

“Çok şaşırdı onu görünce. İyice evirdi, çevirdi. Üstündeki fotoğrafa iyice baktı.”

“İçindeki fotoğraflara baktı mı?”

“Ben oradayken bakmadı.”

“İyi öyleyse,” dedim. “Hadi bana müsaade.”

“Müsaade senin,” dedi Çingene.

Hayaller içindeydi. Sisli, puslu öğleden sonranın içinde yürüyerek kayboldu.

“Bana bu kitabı bir adam sattı,” dedi Lale. “Kapıya gelen bir satıcı. İçeriye girip Paşa’nın ellerini de öptü. Kitabı Paşa’dan saklamaya çalışıyorum, çünkü içinde arabasının, Paşa suikasta uğradıktan sonraki halinin ve Paşa’nın kanlı gömleğinin soluk birer fotoğrafı var,” dedi.

“Aman, Paşa görmesin onları,” dedim.

“Ama kitabı gördü. Akli kitapta. Merak içinde.”

“Dikkatini başka tarafa çekelim,” dedim.

Mahmut Şevket Paşa oturduğu yerden,

“Şu kitaba bir daha bakayım,” diye söylendi.

Mutfak aralığındaydık. Lale, Kâzım Ağa’nın çayını demliyordu.

“Ne yapsak?” diye fısıldadı.

“Suikasttan sonra arabanın camları kırık, perişan halini ve kanlar içindeki beyaz gömleğin fotoğraflarının olduğu sayfaları yırtalım.”

“Yırttığımız anlaşılmasın? Paşa cin gibi.”

“Ben ustalıkla yırtarım,” dedi Lale.

Mutfakta, o iki fotoğrafın bulunduğu sayfayı yırtıp çöpe attık.

“Buyurun Paşam, kitap burada.”

Mahmut Şevket Paşa kitabı eline aldı.

“Lale Hanım,” dedi. “Arada sırada başlıkları okur musun bana? Kitap Latin alfabesi ile yazılmış. Üstündeki fotoğraf benim. Ama bunlar gerçekten benim günlüklerim mi, yoksa rasgele basılmış bir kitap mı bu? Bana ilk cümleyi okursan, bunu anlayabilirim,” dedi Paşa.

Lale kitabı açıp günlüğün ilk cümlesini okudu.

Mahmut Şevket Paşa koltuğunda dimdik oturmuş, büyük bir dikkatle günlüğünü başlatan ilk cümleyi dinledi.

...“10 Kânunusani 328 günü saat 8’de Sadarete tayin oldum...”

“Doğru,” dedi Mahmut Şevket Paşa oturduğu yerden. “Benim günlüğüm bu. Anılarım böyle başlıyor. Sadaret’e tayin olduğum gün... O gece sabaha kadar uyuya-

mamıştım.”

Duygulanmıştı, gür kaşlarının altındaki kara gözleri çakmak çakmak olmuştu.

“Size bir sade kahve yapayım Paşam,” dedi Lale.

“Pekiyi,” dedi Paşa. “Zahmet oluyor size.”

“Ne münasebet Paşam,” dedi Lale. Mutfağa gitti. Arkasından girdim mutfağa.

“Aman,” dedim. “Anıları sana yavaş yavaş okutabilir Paşa, sakın son sayfayı okuma.”

“Ne var son sayfada.”

“Boş kalan sayfa’ diye geçiyor. Mahmut Şevket Paşa o günün tarihini atmış, ama günlüklerini hep gece yazdığı için, o akşam yazmak kısmet olmamış.”

“Anlıyorum,” dedi Lale. Eli titremiş, kahveyi dökmüştü.

“Keşke şu günlüğü almasaydık,” dedi.

...“Bana kortizon ve imuran yüklemesi yapıldığı zaman, geceler korkunçtu,” dedim.

Lokman’la Feriha yan yana oturmuşlar, dinliyorlardı beni.

“Doktor karaciğeri kurtarmaya çalışıyordu,” diye devam ettim. “İlaçların cevap verip vermeyeceği henüz belli değildi. Elimde reçetem, eczaneden ilaçlarımı almış, bir gün sonra da onları yutmaya başlamıştım. Dozlar çok yüksekti, bir yüklemeydi bu, anlıyor musunuz? İlaçların tüm yan etkilerini bilmiyordum. Imuranın tüm yan etkileri ise daha tıp dünyasında tam olarak bilinmiyordu bile. Her bünyede ayrı bir etkisi vardı sanıyorum. Karaciğer ve böbrek nakillerinde kullanılan bir ilaçtı bu. Zor bulunuyordu. Gündüz zamanı güm! diye vurmuştu bu ilaçlar beni. Ama geceler korkunçtu. Yapayalnızdım yıllardır yaşadığım apartman dairemde. Bir daha oradan hiç çıkamayacağımı bile düşünmeye başlamıştım. Gece uykularım yoktu artık. Yaşamımda bir kez daha gecelerin ne denli uzun ve acımasız olabileceğini, bir hasta için

bir hapishaneden de yalnız bir dünya olduğunu öğrenmişim. Oysa geceler benim dünyamdı. Gecelerin pırıltısını, eğlencelerini, casinoları, boş yağmurlu sokakları, gece rüzgârını ve kentin gece görünüşünü çok seven bir insandım. Yıllarca geceleri sevmiş ve yaşamışım. Şimdi ise gece olacak diye korkuyordum. Gece, geçmek bilmeyen bir karanlık olmuştu benim için. Başımı yastığa koyup gözlerimi kapatıyor, boş yere uyumaya çalışıyordum. Sidney Sheldon'un kitapları olmasaydı aklımı yitirebilirdim. Bir kalp çarpıntısı ile gözlerimi açıyor, saçlarımın içinden, boynuma boşalan teri kurulamak için yataktan fırlıyordum. Saçlarım terden keçe gibi olmuştu. Yastığım her zaman sırlıskılandı. Pijamamın üstünü sıkıp koridordaki ipe asıyor, üstüme bir havlu ceket giyiyordum. O an bir gaz saplanıyordu sırtıma. Koridorda bir aşağı bir yukarı yürüyor, korkmamaya, bunun yalnızca bir gaz sancısı olduğuna kendimi inandırmaya çalışıyordum. Birden tansiyonum düşüyordu. O içimin akması, o fenalık hissi berbat bir şeydi. Tuzlu ayran yapıyor, birkaç bardak içiyordum. Kulaklarım pıt pıt atıyor; tuvalete oturduğum an o ter gene boşanıyordu. En sonunda yatağıma yattığım zaman, elime Sidney Sheldon'un romanını alıyor, sayfaların arasında kendimi unutmaya çalışıyordum. Belki bir daha o çok sevdiğim Bodrum'a gidemeyecektim. Gittikçe ağırlaşıyordum. Kortizon pranga gibi dizlerime yerleşiyordu. Bazen Bodrum'u düşünürdüm o uykusuz geceler. Bir kuş gibi hafif olduğum günleri. Dünyada eğlendiğim günleri. Ezan seslerini, çöp arabalarının geliş saatlerini, apartmanın iç seslerini, boruların ötüşünü, sabah çekilen sifonları öğrenmişim artık.

"Evin köşesine kadar zor yürüyor, ter içinde kalıyordum. Bazı günler halsizlikten giyinemez, öylece yatarım. Giyinip dışarıya çıktığım zamanlar pilim hemen bitiveriyordu. Beş dakika sonra yol ortasında kalıyordum. Lale'nin evine gitmeye başladığımda ilaçların dozu biraz azaltılmıştı. Karaciğer ilaç yüklemesine yanıt vermiş,

belki de kurtulmuştum. Ama henüz hiçbir şey belli değildi. Lale'nin evindeki koltuğa oturduğumda ayağımı yavaşça sehpayaya dayar, doksan yaşımı yaşardım orada..." dedim.

Lokman da, Feriha da anlattıklarımı dikkatle dinliyorlardı.

"Şanssızlık..." dedi Feriha.

"Belki de şans," dedim. "Bunu çok düşündüm. Belki de büyük bir şans söz konusuydu."

"Nasıl olur. Şu çektiklerin..."

"Çok ender görülen bir hepatite yakalanmış ve onu büyük bir rastlantı sonucu başında yakalamıştım. Kortizonla tedavi edilebilecek bir devredeyken. Sinsi bir hastalık, hiçbir belirtisi yok!"

"Nasıl yakalandın?" diye sordu Lokman.

"Bir sabah öylesine, hiçbir neden yokken laboratuvara gidip başka bir test yaptırırken, iki tane de karaciğer enzim testi yaptırarak..."

"Allahallah!" dedi Feriha.

Şaşırmıştı.

"Böyle bir şeyin bir rastlantı sonucu meydana çıkması... Çok tuhaf."

"Gerçekten tuhaf," dedim. "Bundan elli yıl önce olsaydı bu, şansım yoktu."

"Niçin?"

"Çünkü kortizon henüz bulunmamıştı."

Bir sessizlik oldu.

"Evet. Büyük bir şans aslında," diye mırıldandı Feriha. "Öyle düşünmek gerek."

"Ben oradaydım," diye bir ses duydum arkamdan. Dönüp baktım. Suzan, sarı ok işaretinin yanında duruyordu.

"Ben oradaydım. Hep senin yanıdaydım," dedi.

Birden Suzan'ın benim koruyucu meleğim olduğunu anladım.

"Haplarını yuttun mu?" diye sordu bana.

“Yuttum,” dedim. “Az önce. Buraya gelmeden.”

Mahmut Şevket Paşa,

“Bu sabah kendimi iyi hissediyorum. Biraz dışarıya çıkalım, hava alalım,” dedi.

“Çıkalım Paşam,” dedi Lale.

“Kâzım Ağa, hazır mısın?”

“Hazırım Paşam.”

Portmantodan haki yeşil montumu almıştım.

“Araba hazır mı Kâzım?” diye sordu Paşa...

“Bir bakayım Paşam.”

Lale atıldı.

“Yürüsek... Yokuş aşağıya Tunalı'ya doğru. Biraz çevreyi görürsünüz.”

“Tamam,” dedi Mahmut Şevket Paşa. “Çizmelerimi giyeyim. Kılıcımı kuşanayım.”

Kâzım Ağa Paşa'nın yanına gelmiş, mahmuzlu çizmelerini giymesine yardım ediyordu.

Birden ağzımda kuruluk başlamıştı. Ellerim ayaklarım karıncalanıyordu.

Lale,

“Gel mutfağa,” dedi. “Gel sana bir şey vereceğim.”

“Ne vereceksin? Bir bardak su ver.”

Lale şişeden bir bardak su doldurup verdi bana.

“Muhteşem oldun,” dedi. “Neyse, Paşa fark etmeden mutfağa girdin.”

Dikkatle süzüyordu beni.

“Şu bacaklara bak! Harikulade. Gözler baygın, saçların öyle gür ki!”

Yavaşça saçlarıma dokundu.

“Bu parfüm de çok güzel.”

“Roberto Cavalli'nin yeni kokusu,” dedim. “Profumo.”

“Hadi koş dışarıya,” dedi Lale. “Bu kusursuz fizikle, bu değişik çekicilikte hemen bir şey yaşa! Hadi, çık so-kağa.”

“Paşa ne olacak?”

“Ben onları Tunalı’ya götürürüm. Sen bir şeyler yaşamaya bak. Hadi, çabuk ol! Kaçırma bu güzelliği!”

Beni yavaşça sokak kapısından dışarıya çıkarttı.

Güneşli bir gündü. Birden değişivermişim. Bu değişimler ani oluyor, ne kadar süreceğini bilmiyordum. Çok çarpıcı bir görüntüm olmalıydı, köşedeki sonbahar yapraklarını süpüren bezgin çöpçünün bile bana yiyecekmiş gibi bakmasından bunu anlıyordum.

Ama ruhum değişmiyordu. Ruhum hep aynıydı. Benim o çekingen ruhum bu yeni bedenin içinde, eski düşünceleri, ufak tutuklukları, korkuları ve beceriksizlikleri ile süregeliyordu. Canım, her sabah yarım fincan içtiğim Türk kahvesini özlemişti. Hastayken yaptığım günlük şeyler aklıma geliyordu. Bankaya uğrasam, bu fiziğimle büyük bir karışıklık yaratabilirdim. O yüzden vazgeçtim. Kuaförüne gitsem, saçlarım besbelli çok güzeldi, taranmasına gerek yoktu. Genel Merkez’e gitsem tuhaf kaçardı, tanımazlardı beni.

O an yaşamımı nasıl bir dairenin içinde kısıtlamış olduğumu fark ettim. “Kızılay’a gideyim,” dedim içimden. “Kızılay’da bir yürüyeyim.”

Öyle bir çembere sokmuştum ki kendimi, bunu şaşkınlıkla fark ediyordum şimdi; bu çemberin içinde zaten bir şey yaşamama olanak yoktu. Kendi kendimi birtakım şeylerle çitlemişim bunca yıl. İşte bu yepyeni, çarpıcı fiziğimle de aklıma gidecek bir yer gelmiyordu.

Bir taksiye binip Kızılay’da indim. Arabadan iner inmez bir adam takılmıştı peşıme. Hızlı hızlı yürüyor, ondan kurtulmaya çalışıyordum. Şöyle geçirdiğim herhangi bir günü düşündüm. Belirli şeyler yapıyor, belirli yerlere gidip geliyordum. Mahallemde kısa bir yürüyüş, taksi ile Tunalı’nın sonuna gidip orada inmek, Lale’ye uğramak... Kortizon ve imuranın yan etkileriyle daha da sınırlanmıştı hayatım. İşte şimdi içinde bulunduğum bu olağanüstü fiziği de değerlendirecek yerleri pek bilmi-

yordum. Acaba doktora mı uğrasaydım? Ama randevu alamamıştım, bekleme odasında birden değişebilirdim.

Arkama takılan adam mırıltılarını yükseltmişti. Bir dükkâna giriverdim, dışarıda kaldı.

Erkek kravatı ve gömleği satan bir dükkâna girmiştim. Tezgâhtar genç yerinden fırladı.

“Buyurunuz. Ne arzu etmiştiniz?”

“Kravatlara bakacaktım.”

“Buyurun şöyle,” dedi tezgâhtar. “Şunlar saf ipek, şu askıdakiler de sentetik...”

Gözlerini benden ayıramıyordu. Gözucu ile baktım, peşimdeki gariban kapının dışında, çıkmamı bekliyordu.

Parmaklarımı bir süre ipek kravatların arasından geçirdim.

“Teşekkür ederim,” dedim.

“Beğendiğiniz bir tane varsa, indiririm fiyatını,” dedi tezgâhtar.

“Yok, öyle bakıyordum. Sağ olun.”

Tezgâhtarın beni çırılçıplak soyan bakışları altında dükkândan çıktım. Kuyruk gene peşimdeydi. Sıhhiye’ye doğru yürüyordum.

“Bildığım bir kulüp olsa,” diye geçirdim aklımdan, ya da lüks bir otelin lobisine gitsem.

Peşimdeki ‘kuyruğun’ şaşkın bakışları altında geçen bir taksiyi çevirip biniverdim.

“Hilton Oteli’ne gideceğim.”

Taksi hareket etti. Kızılay’ın o yoğun, karmakarışık kalabalığı arkamda kalmıştı. Hilton’da indim. Belboy taksinin kapısını açtı bana. Tanıyordum onu. Hem bir okurumdu, hem de bizim partidendi. Tanımamıştı beni, yabancı bir konuk zannetmiş olmalıydı, dönen kapıdan geçmeme yardımcı oldu. Köşeden ayakkabı boyacısı Halil Ağa’nın gözleri yerinden fırladı beni görünce. Bir turistin ayakkabılarını boyuyordu. Adamın bacağının arasından bir süre baktı bana. Altın, balık ağı elbisemi hafifçe çekiştirerek lobiden içeriye girdim. Otelin lobisi her

zamanki gibi sakın ve loştı. Canlı bir piyano müziği kulaklarımı okşayıp geçti. Çay servisi başlamıştı. Arka tarafa doğru yürüyordum. Bir de baktım yan taraftaki oturma grubunda Lale, Mahmut Şevket Paşa ve tanımadığım bir kadın oturuyorlardı. Kâzım Ağa, gerideki bir koltukta idi.

Lale görmüştü beni, kalkıp yanıma geldi.

“Nasıl? Yaşayabildin mi bir şey?”

“Hiçbir şey yaşayamadım,” dedim. “Kızılay’a kadar gittim, geldim.”

“Yazık oluyor, niye bir şey olmuyor? Erkek mi beğenmiyorsun acaba...” diye sordu Lale.

“Bilmiyorum,” dedim. “Beceremiyorum. Bende iş yok.”

“Senin bu fizikle bir şey becermen gerekmiyor ki!” dedi Lale.

“Paşa’nın yanındaki o kadın kim?”

“Sorma,” dedi Lale. “Tunalı’da yürürken bu kadın Paşa’ya yapıştı. Peşimizden geldi.”

Şaşırmıştım.

“Nasıl yapıştı?”

“Yapıştı işte. ‘Paşam beni hatırladınız mı, bilmem ne...’ Paşa da bir şey diyemiyor. Geldi bizimle. Paşa’nın dibinden ayrılmıyor,” dedi.

“Yapıştı desene.”

“Evet, yapıştı Paşa’ya.”

Baktım, Paşa da memnun görünüyordu.

“Ne konuşuyorlar?”

“Kadın bir şeyler anlatıyor işte...”

“Bak,” dedim. “Yüzyıllık adam sokağa çıkar çıkmaz birini buldu. Ben bulamadım. Bende iş yok.”

Lale gülmeye başladı.

“Niye sende iş olmasın,” dedi. “Hayatı doya doya yaşamış, altını üstüne getirmiş bir insansın. Ruhun özgür. En önemlisi bu. Sen Bodrum’un da altını üstüne getirdin, dünya haritasının üstündeki birçok kentin de... Sıkı

bir hovardaydın, casinolardan gece ile sabahın arasında bir saatte dönerdin evine, bir dakika yerinde duramayan bir insansın. Dünyanın da farkındasın. Neden iş olmasın sende? Küçük, basit kadınsı oyunları bilmiyorsun belki de,” dedi.

“Kimbilir...” diye mırıldandım. “Belki parti içi oyunları da bilmiyorum. Bunca yıl öğrenememişim. Bugünlerde bunu da düşünmeye başladım. Amatör insanım ben, amatör insan.”

Sanki bir düğümü çözmüştüm. Moralim yerine gelmişti. Şöyle bir çevreme bakındım. Yan koltukta oturan, işadamı olduğunu tahmin ettiğim bir erkek, bana gözünü kırpmadan bakıyordu.

Canım son model bir Jaguar’m içinde Frank Sinatra dinleyip şampanya içmek istiyordu. Amatör insanlığıma kadeh kaldırmak!

Adama hafifçe gülümsedim.

Yerinden kalkmış, nazık bir biçimde beni masasına davet ediyordu.

Yavaşça süzülüp adamın masasına oturdum.

“Hoş geldiniz,” dedi adam. “Çok güzelsiniz.”

“Teşekkür ederim,” diye mırıldandım.

“Ne içersiniz?”

“Bilmem...”

Birden aklıma karaciğerim gelmişti.

“Alkolsüz bir meyve kokteyli olabilir.”

“Tamam,” dedi adam. Garsona bir el etti.

“Alkolsüz bir meyve kokteyli hanımefendiye,” dedi.

“Bol ananaslı, kivili ve papayalı olsun.”

“Emredersiniz efendim,” dedi garson.

Adam benimle ilgileniyordu.

“Sizi yıllardır tanıyor gibiyim,” dedi. “Adınızı lütfeder misiniz?”

“Adım Helena,” dedim.

“Benim de Feridun,” dedi adam.

Arka masadan, Lale’nin kadına söylediği bir-iki

cümle kulağıma çalındı.

“Paşa bir başbakan; yani bir sadrazam. Aynı zamanda kendisi ordu komutanı,” diyordu.

“Ne ilginç,” dedi kadın. “Paşam sanki Osmanlı tarihinden fırlamış gibi, değil mi? Ne güzel, ne değişik. Ne yazık ki benim tarih bilgim zayıftır. Pek anlamam tarihten. Ama Paşam bana anlatır,” dedi.

Mahmut Şevket Paşa,

“Yavaş yavaş eve doğru gidelim,” dedi.

“Yoruldunuz mu Paşam?”

“Bugünlük bu kadar yeter, yarın gene çıkarız,” dedi Paşa.

Kâzım Ağa koltuğunda doğrulmuştu.

Lale tabağa bir altın bıraktı. Hep birden ayağa kalktılar.

Garson şaşkınlıkla,

“Bir dakika efendim, üstünü getireyim. Bugünkü kura bir baktırayım,” dedi. Birbirine karışan adımlarla masadan uzaklaştı.

“Bana biraz kendini anlat,” dedi Feridun Bey. “Sen diyebilirim değil mi sana?”

“Diyebilirsin,” dedim.

Garsonun getirmiş olduğu nefis, çimen yeşili meyve kokteylinden bir yudum aldım.

“Sigara?”

Adamın uzattığı sigarayı alıp dudağımın kenarına koydum. O, eğilip altın çakmağı ile sigaramı tam yakıyordu ki,

“Yakma!” dedim. “Böyle kalsın.”

Dört yıl önce sigarayı bıraktığımı anımsamıştım. Adam ilgiyle bakıyordu bana.

“Çok değişiksin,” diye mırıldandı. “Bana kendinden söz et biraz. Neler yapıyorsun şu aralar, nelerden hoşlanırsın sen?”

Bir an düşündüm.

Ona gerçekleri anlatabilirdim. Ne fark ederdi ki! Bi-

razdan değişmeye başlayacak, onun elinden kaıp sakla-
nacaktım. Sol bacağımda hafif bir karıncalanma başla-
mıştı.

“Sinop’u seviyorum,” dedim. “Sahildeki Melia&Ka-
sım Oteli’ni, eski Sinop Cezaevi’ni gezmeyi seviyorum.
Bu bırakılmış, yalnız dñnyada, büyük bir kalabalık, ge-
mişin silinemeyen izlerini, hücre duvarlarına sinmiş in-
san fosforunu, kulağımı patlatan sessiz çığlıkları, avlu-
lardaki ürkütücü incir ağaçlarını ve denizin zindan du-
varlarına vurduka çıkarttığı o sonsuz sesi seviyorum,”
dedim.

Adam büyük bir ilgiyle dinliyordu beni.

“En sevdiğim arkadaşım Lale,” dedim. “Ekonomik
bir sıkıntı yaşıyor şu sıralar. Evinde bir konuk var, Os-
manlı sadrazamlarından, Harbiye Nazırı Mahmut şevket
Paşa. Hani, Hareket Ordusu’nun komutanı. Belki bilirs-
niz,” diye ekledim. “1913 yılının 11 Haziran’ında bir sui-
kasta kurban gitmişti... İşte, Mahmut şevket Paşa şimdi
Lale’nin evinde.”

“Ya, öyle mi?” diye hayretle gözlerime bakıyordu Fe-
ridun Bey. Viskisini bir yudumda bitirmiş, bir puro yak-
mıştı.

“Kortizon tedavisi görüyorum. Sıkıntılı bir şey,” de-
dim. “Bir de organ naklinde kullanılan imuran diye bir
ilaç. Sıkıntı yapıyor bunlar, her neyse... Mamak çöplüğü-
nün orada bir yarık var, yeraltına doğru iniyor. Lokman
ve annesi Firdevs Ana, sevgilisi Feriha orada yaşıyorlar,”
diye devam ettim.

Feridun Bey, ilgi ve hayretle karışık bir yüz ifadesiy-
le dinliyordu beni.

“Kısacası Bodrum’u özledim,” dedim. “Rahatsız ol-
duğum için sık gidemedim bu sene. Yalıkavağı, Marina’-
daki evimi, o güzelim bahçeyi, nar ağacını, dev palmiye-
yi, gece uyurken duyduğum mutfakta çalışan frijiderin
sesini özledim.”

Meyve kokteylimi bitirmiştim. Feridun Bey hemen

bir tane daha söyledi.

“Roberto Cavalli...” dedim.

“Kim Roberto Cavalli?” diye sordu Feridun Bey.

“Bir İtalyan modacı,” dedim. “Ben onun reklam mankeniyim şu halimle. Son yarattığı parfümü Profumo’yu tanıtıyorum.”

Meyve kokteylinden bir yudum alıp devam ettim.

“Asıl, dedemin peşindeyim,” dedim. “Bundan elli beş yıl önce ölen, İttihat ve Terakkici, İkdam gazetesinin başyazarı dedem Tahir Lutfi Tokay’ın peşindeyim. Sinop zindanlarında yatmıştı bir süre. Oradan sağ çıkabilen çok ender insanlardan... Mahmut Şevket Paşa suikastından sonra Bahricedid Vapuru ile, diğer tevkif edilen muhaliflerle birlikte Sinop’a yollanmıştı.”

Derin bir nefes aldım.

“Fırdevs Ana’nın rüyasına giriyor dedem,” dedim. “Ona oradan ulaşabilirim. Ama Fırdevs Ana’nın rüyasına bir türlü giremedim.”

“Ne müthiş şeyler anlatıyorsunuz siz!” dedi Feridun Bey. “İnanılmaz bir düş gücü. Sınırsız bir fantezi...”

Bana hayranlıkla bakıyordu.

“Bunlar gerçek,” diye mırıldandım.

“Biliyorum,” dedi. “Sen anlatırken yaşadım onları...”

Omuzlarım uyuşmaya başlamıştı.

“Bir dakika, şimdi geliyorum,” dedim. Masadan kalıp yan koridordan hızla yürüyerek kadınlar tuvaletine gittim. Boştu tuvalet, zangır zangır titremeye başlamıştım. Önümdeki uzun aynada değişimimi izledim. Helana bütün güzelliğiyle yukarıdan aşağıya doğru âdeta akıyor, altından ben belirliyordum.

Değişim dört dakikada tamamlanmıştı. Saçlarımı düzelterip çıktım dışarıya.

Feridun Bey’in gözü tuvaletin kapısındaydı. Sallana sallana onun masasına doğru yürüyüp karşısındaki koltuğa oturdum.

Şaşırmıştı.

“Oturabilirim değil mi?”

“Buyurun, tabii oturabilirsiniz,” dedi.

Bir an bir sessizlik oldu.

“Birini mi bekliyordunuz? Rahatsız mı ettim sizi?”

“Yok, hayır,” dedi. “Ne münasebet! Bir bayan burada. Onu tuvalette görmüş olmalısınız. Uzun boylu...”

“Tuvalette kimse yoktu,” dedim.

“Kimse yok muydu?” dedi adam hayretle.

“Benden başka kimse yoktu,” dedim.

Adam bir an durdu.

“Siz hiç Sinop’u gördünüz mü?” diye sordu.

Zekiydi. Dikkatle baktım yüzüne.

“Melia&Kasım Otelinde kalırım,” dedim.

“Eski cezaevini de gezer misiniz?”

Gözlerinin içine baktım.

“Gezerim,” dedim.

“O sessiz avlular, taşlara çarpan dalgalar...”

“Beni çok etkiler onlar,” diye mırıldandım.

“Mahmut Şevket Paşa buralarda bir yerde mi?” diye ekledi.

“Evet,” dedim. “Arka masadaydılar, az önce kalktılar.”

“Söyleyin, siz kimsiniz?” diye sordu adam. “Kimsiniz siz?”

“İkdam gazetesinin başyazarı Tahir Lütfi Tokay’ın torunuyum,” dedim.

“Öteki halinize; az önceki halinize nasıl giriyorsunuz?”

“Bana verilen bir hap öyle yapıyor beni,” dedim. “O hapi devamlı yutuyorum.”

“Sizi değiştiriyor, ama ruhunuzu değiştirmiyor.”

“Hayır; ruhum, belleğim aynı kalıyor.”

“Ne kadar ilginç,” dedi adam. “İnanılmaz bir şey bu! Tümöyle bir fiziksel değişim yaşamak. Hapı nereden buldunuz?”

“Suzan diye bir kadın verdi hapları bana,” dedim. “O

az önce anlattığım yeraltında verdi. Hani Mamak çöplüğünün orada, topraktaki bir yarıktan içeriye sızılan yeraltı dünyasında.”

“İnanılmaz,” diye mırıldandı adam. “Demek bir de yeraltı dünyası var?”

“Olmaz olur mu? Ankara’nın içi orası,” dedim.

“Bir gençlik hapı...” dedi adam.

Düşüncelere dalmıştı.

Ben meyveli kokteyli bitirdim.

...Gece, Lale’nin evinde koltuğa kıvrılmışım. Mahmut Şevket Paşa içeriye, yatak odasına geçmişti. Kâzım Ağa, aralığa serdiğimiz yatakta yatıyordu. Öylece uzanmışım koltuğa, eve dönmeden önce biraz dinlenmeye çalışıyordum.

Sehpanın üstünde duran Paşa’nın cep telefonu çalmaya başladı.

Lale uzandığı karşı koltuktan kalktı.

“Kim arar Paşa’yı bu saatte?” diye söylenerek telefonu açtı.

“Alo buyurun, kim dediniz? Paşa uyuyor. Pekiyi, sabah kalkınca aradığınızı söylerim,” dedi.

“Kimmiş?”

“Bugün yanımızdaki kadın. Güler Hanım. Bak, Paşa cep numarasını vermiş ona, durmadan arıyor adamı. Ama Paşa da uykuya daldı,” dedi. “Neyse, yarın aradığını söylerim.”

Paşa’nın cep telefonu yeniden çalmaya başladı.

“Allahallah,” dedi Lale.

“Alo, buyurun. Paşa uyuyor. Kiminle görüşüyorum. Kim dediniz? Adınız...”

Telefonu kapattı.

“Kimmiş?” diye merakla sordum.

“Dilşad,” dedi. Çok derinlerden gelen bir ses. “Paşa’yı çok merak etmiş, gene arayacağını söyledi.”

Şaşırmışım.

“Dilşad... Mahmut Şevket Paşa’nın karısının adı,” dedim. “Günlüğünde var. Paşa’ya ulaşmayı başardı demek... Keşke uyandırsaydın Paşa’yı. Önemli bir şey bu.”

“Gene arayacakmış. Kendisi kapattı,” dedi Lale.

“Sesi nasıldı?”

“Değişik... Çok uzaklardan geliyordu. Dilşad Hanım sanki bir kuyunun dibinden konuşuyor gibiydi.”

Kortizon yüklemesi yüzümü şişirmeye başlamıştı. Yüzüm yusuvarlak olmuş, gözlerim birer incecik çizgiye dönüşmüştü. Derimin altındaki suyun yarattığı gerginliği her an hissediyordum. Sokakta yürürken beni tanımayanlar oluyordu. Bu kadar mı değişmiştim, şaşkındım. Otuz yıldır aynı mahallede oturuyordum. Beni olmayan bir kız kardeşime ya da olmayan ablama benzetilenler oluyordu. Üstelik bu kişiler, evimin yanındaki taksi durağının yıllardır tanıdığım şoförleri, her sabah uğradığım köşedeki bakkal gibi her gün gördüğüm insanlardı.

Bir sabah kapımın önünde duruyordum, bir araba durdu. İçinde tanıdığım bir profesör ve karısı vardı. Sevinmişim onları görünce. İlkini beni selamladılar, sonra,

“Çok özür dileriz, sizi birisine benzettik,” dediler.

“O benim! Benim o!” diye bağırarak hareket eden arabanın arkasından koştum.

Kortizonun yüzümdeki etkisi arttıkça böyle olaylar çoğalıyordu.

“Bağışlayın, sizi bir tanıdığıma benzettim.”

“Benim o!” diye bağıırıyordum.

Kimliğimi kaybetmiş gibi şaşkındım. Sanki bir maske takmıştım yüzüme. Oysa gövdem incecikti. Yıllardır inmek istediğim genç kızlık kiloma ulaşmıştım. İlaçların bünyemde yaptığı değişik etki ile, eski yüzüme benzemeyen bir yüz ve eski bedenime benzemeyen bir beden edinmiştim. Bedenimden memnundum. Yüzüm ise beni bambaşka bir insan yapıp çıkartmıştı. Yaşamımın bu

devresinde kimliğim değişmişti sanki.

“Yüzümün şişi ne zaman iner doktor?”

“Beş-altı ay sürebilir.”

Reçetemi yazmıştı.

Muayenehaneden çıkmış, eve doğru yürüyordum. Ağaçlıklı yola gelmiştim. Dalgındım. Şu son on ay içinde geçirdiklerimi düşünüyordum. Laboratuvarlar, tahliller, doktorun muayenehanesinin merdivenlerini zar zor çıkışım, yaşamımın bir mucize sonucu kurtuluşu, ilaç yüklemeleri, gövdemde oraya buraya sürüklediğim ağırlık, yüreğimin üstündeki o okyanus basıncı, yüzümün tanınmaz hale gelmesi...

Lale'nin dediği gibi bir büyüünün etkisi altında gibiydim. Lale'nin dökmüş olduğu kurşundaki şekli düşünüyordum. Ufacık bir kurşun tabut içindeki koca kafalı bir yaratık.

Bendim o! O bendim işte!

Kulağımın dibinde bir hışırtı duyup döndüm. Sebati yanı başımdaydı.

“Nerelerdesin sen?” diye bağırdım sevinçle.

“Özledim seni. Çoktandır görünmüyorsun. Neler yaptın?”

“Çingene'den aldığım kitapları okudum,” dedi Sebati. “İkisi de çok ilginç. Beni değişik dünyalara, eskilere götürdüler. Mahmut Şevket Paşa'nın Günlüğü ve Rıza Nur'un Hayatı ve Hatıratı...”

“Bir tuhaf kitaplar değil mi?” dedim.

“Değişik...” dedi Sebati. “Değişik dünyalar.”

“İşte bunlar yakın tarihe ışık tutan kitaplar,” dedim.

“O kadar mı?” diye yüzüme baktı Sebati.

“Değil tabii.”

“Yalnızca yakın tarihimize ışık tutan kitaplar olsalar ilgilenmezdin sen bunlarla bu kadar.”

“Orası gerçek,” dedim.

“Adamlarla ilgilendin, değil mi?”

“Evet, adamlarla ilgilendim.”

“Hangisi etkiledi seni daha çok?”

“Mahmut Şevket Paşa.”

“Ya Rıza Nur?”

“Çok renkli...” dedim.

İkimiz de güldük.

“Aslında Mahmut Şevket Paşa disiplinli ve sert!” dedi Sebati.

“Evet. Konumu da onu gerektiriyor. Rıza Nur ise tam bir eksantrik.”

“Doğru. Doğru söylüyorsun,” dedi Sebati.

“Bir sanatçı olabilirdi,” dedim.

Evet olabilirdi.

“Ama bir doktor ve bir milletvekili oldu.”

Yan yana yürüyorduk.

“Sen nasılsın?” diye sordu Sebati.

“Fena değilim. Dedemin peşindeyim.”

“Ona hâlâ ulaşamadın, değil mi?”

“Ulaşamadım,” dedim. “Ama ulaşacağım. Bulacağım onu. Kolay değil biliyorum, ama bulacağım dedemi.”

Lale’nin evinde oturuyorduk. Mahmut Şevket Paşa kahvesini yudumluyordu. Kâzım Ağa kapının önüne, biraz dolaşmaya çıkmıştı. Paşa’nın ayağında yeni aldığımız terlikler vardı. Siyah ayakkabılar kapının yanında, yan yana duruyordu.

Ben mutfağa girerken ayakkabının sol teki,

“Pşt! Baksana buraya,” dedi.

Yavaşça paspasa doğru eğildim. Ayakkabı dilini çıkartıp bana doğru uzatmıştı.

“Bir dil ver. Hadi, bir dil ver bana.”

“Saçmalama!” diye fısıldadım.

“Hakkını yediler senin, bak gördün mü! Hakkını yediler. Neydi o milletvekili aday sıralamaları öyle... Seçilemeyeceğin sıraya koydular seni,” dedi ayakkabı.

“Boş ver,” dedim. “Unuttum gitti. İnan, unuttum gitti bütün olayları. İlk duyduğumda tokat yemiş gibi ol-

muştum, ama artık boş veriyorum. Zaman geçti aradan.”

“Nankörlük ettiler sana. Bu şans bir daha gelmez,” dedi ayakkabı.

“Biliyorum. Her neyse...”

“Ne oluyor orada?” diye seslendi Lale.

“Kendime bir kahve yapıyordum. Sen de ister misin?”

“Olur, ben de içeyim bir kahve,” dedi Lale.

“Otele gitseydik ne güzel olacaktı,” diye fısıldadı siyah ayakkabı.

“Susmazsan seni kapının dışına koyacağım!” diye tısladım.

Dilini çıkartmış, bana arzuyla bakıyordu. Kahveleri yapıp salona dönmüştüm. Mahmut Şevket Paşa, Lale’nin yapmış olduğu Bodrum resminin tam karşısında oturuyordu.

“Ne kadar canlı bu resmin renkleri,” diye mırıldandı. “Şu masmavi gökyüzü; sanki şıptırısını duyduğum dalgalar, şu kale ne kadar yakın bana...”

Benim de gözüm resmin derinliklerine dalmış, gitmişti.

Birden odanın içine insan sesleri doldu. Konuşmalar, şakalaşmalar, bir sarhoşun mırıltıları, bir bardan taşan bir gece kahkahası, bir dönercide açılan madensuyu şişelerinin kapaklarının çıkarttığı metalik ses, bir lokmacının bağırışı, bir kadının şuh kıkırtısı odayı doldurmuştu.

Hepimiz susmuş, bu sesleri dinliyorduk. Görünürde kimsecikler yoktu.

Mahmut Şevket Paşa koltuğunda dikleşmişti.

“Bodrum’un sesi,” diye fısıldadım. “Bir gece zamanı olmalı. Barlar Sokağı’nda ilerleyen kalabalığın sesi bu.”

Paşa yavaşça,

“Barlar Sokağı’ndaki kalabalığın sesi mi?” diye sordu.

“Evet,” dedim. “İnsanlar omuz omuzadır şimdi orada. İskeleden Azmakbaşı’na kadar uzanır bu tıklım tıklım insan yumağı. Azmakbaşı’nın orada hafifçe seyrelip

Halikarnas'a doğru yayılır. Uzaktan kale görünür. Ay batmak üzeredir. Kumsala bambu koltuklar atılmıştır, insanlar orada oturup sigara içerek batan aya ve arkadaki kaleye bakarlar, Halikarnas Disko'nun ışıkları gökyüzünü tarar, Yunuslar Fırını'nın önü tıklım tıklımdır; muzlu, vişneli, şeftalili pastalar, sütlaçlar, aşureler tükendikçe yerine tazeleri konur; turistler sabah kahvaltısı için simit ve kurabiye alırlar oradan, Maraş dondurmacısı çanına güm! diye vurur," dedim.

"Duyuyorum, hepsini duyuyorum," dedi Mahmut Şevket Paşa. Elini şakağına dayamış, bu ömründe hiç görmediği tatil kasabasının, odanın her yanından yankılanan sesini dinliyordu.

Sesler birden kesildi. Duyulmaz oldu.

"Ne oldu?"

"Bodrum gelmişti, gitti," dedim.

"Gene gelir mi?" diye sordu Mahmut Şevket Paşa. "Acaba gene döner mi buraya?"

"Gelir," dedim. "Döner buraya."

Baktım Roberto Cavalli koşarak bana doğru geliyordu.

"Neredesin Helena, seni her yerde aradık," dedi. "Çekimlere başlıyoruz."

"İskelede yürüdüm biraz, balık tutanlara baktım," diye mırıldandım.

Roberto Cavalli,

"Parfüm şişesi hazır. Platformu ikinci avluya kurdurttum. Hafif rüzgâr var, sis bir iniyor, bir dağılıyor, bir iki martı da uçuşuyor çevrede. İncir ağaçlarının koyu yeşilliği olağanüstü," dedi. "Hadi gel."

Roberto Cavalli önde, ben arkada eski Sinop Cezaevi'nin kapısından içeriye girdik. Ayaklarımdaki sarı taşlı sandaletler, nemli havadan olmalı, hafifçe ayaklarımı sıkılmıştı; altın fileden elbisemi düzeltip saçlarımı arkaya attım.

Birinci avlu, o sonsuz yalnızlığı ve bırakılmışlığı ile girer girmez göğsüme çarpmıştı. Geçmiş, kollarına bir kez daha almıştı beni, sımsıkı sıkıyordu; yüreğim patlayacak gibi olmuştu.

“Gel,” dedi Roberto Cavalli.

İnfaz aralığını geçmiş, ikinci avluya varmıştık.

Gördüğüm şeyler karşısında bir an gözlerime inanamadım.

Avlunun sol tarafındaki yüksek tuğla duvarların dibine çelik bir platform kurulmuştu, çekim ekibi oraya buraya koşturuyor, son hazırlıklarını tamamlıyorlardı.

Avlunun tam ortasında yirmi metre boyunda bir parfüm şişesi dikilmişti. Hayretler içinde kalmıştım onu görünce. Cavalli’nin son parfümü ‘Profumo’ idi bu. Camdan bir minare gibi, avlunun orta yerinden göğe doğru yükselmişti. Tepesindeki inci, soluk güneşte pırıl pırıl parlıyordu. Bir yılanın sarıldığı kapağı çok gizemliydi; şişenin camı, bir şahmeran derisi gibi pullarla kabarmıştı. İçindeki parfüm soluk sarı renkteydi. Köpüğü sönmüş şampanya gibiydi.

Tümüyle rastlantısal olmalıydı bu, Mamak çöplüğünün oraya vardığımda gene kentin üstüne akşam çökmek üzereydi. Dalga dalga bir karanlık geliyordu Cebeci tarafından. Gökyüzünde tek tük yıldız belirmişti.

Gecenin böyle, gökyüzünde koşarak gelişini hiç görmemişim daha önce. Büyük bir hayranlıkla izliyordum bu eşsiz görüntüyü. Tüylerim ürpermişti. Gece sanki, “Ben geliyorum!” diye bağırıyor, bulutların arasından, gökyüzünde kentin üstüne doğru koşuyordu. Bir süre sonra tüm kenti kuşatmıştı.

“Karanlık çöktü,” dedi Çingene yanı başımdan. “Bak, yoksullar ışıklarını yaktılar.”

Ellerindeki kitapları kucaklamış, o da gökyüzüne bakıyordu.

Döndü bana,

“Bu sefer geç geldin,” dedi. “Kitaplardan bölümler okuyamayacağız. Hava karardı. Gözün yazıları görmez. Yazık oldu. Bugün de böyle bitti,” dedi Çingene.

Derin derin içini çekti.

Bir İspanyol dansçısının fır dönerek kıvrılan eteği gibi gökyüzünde oynayan gecenin, bulutların arasındaki hareketi süregeliyordu. Uzaktan bir şimşek çaktı. Gök gürledi.

“Fırtına başlıyor,” diye mırıldandı, Çingene.

“Evet,” dedim. “Her taraf kapkaranlık oldu. Fırtına başladı. Gecenin karanlığı, kitaplardaki yazıları, her şeyi kapattı.”

“Aynı eskiden yaşanmış tüm olayları, ne bileyim ben, Mahmut Şevket Paşa suikastını, Rıza Nur’un o tuhaf ruh dünyasını zamanın tümüyle örtüp mühürlemiş olması gibi...” diye mırıldandı.

Dalgın dalgın gökyüzüne bakıyordu.

“Çok eski olaylar bunlar.. Yaşanmış, kapanmış ve zaman tarafından mühürlenmiş,” dedi. “İstesek de onlara tam ulaşamayız artık. Eski yaşanmışlıklar, bitmişlikler onlar. Çok eski...”

Kitapları kucaklamıştı.

“Yağmur gelmeden kaçayım ben,” dedi. “Kitaplar ıslanır.”

“Hadi eyvallah!” dedim.

Koşarak kentin atardamarlarından birine girip kayboldu.

Gökyüzünü birbirine katan fırtına, bir kumaşçının bir top siyah ipek kadifeyi tezgâhın üstüne açivermesi gibi çevreye yayılan gece, çakan bir şimşek moralini bozmuştu onun. Anlamıştım. Bir an için, günlerce kollarında taşıyıp durduğu dünyalara artık ulaşamayacağını sanmıştı.

Yanıliyordu.

Arkasından koştum. Hangi sokağa girmişti, nasıl da çabucak kaybolmuştu. Sağa sola bakıyor, bir yolun köşe-

sinde ona rastlamaya uğraşıyordum.

Birden gördüm onu. Bir fırının duvarına dayanmış, ekmeklere bakıyordu.

“Hey!” dedim. “Burada mısın?”

“Buradayım,” dedi. Şaşırması beni görünce, gözlerinde bir sevinç ışığı parladı.

Yanına gittim.

“Neler söyledin sen öyle?” diye sordum. “Yaşanmış ve bitmiş; zaman tarafından mühürlenmiş, unutulmuş eski olaylar, geçmişin derinliklerine gömülüp kaybolmuş yaşamlar... dedin galiba?”

“Öyle dedim,” diye yanıtladı Çingene.

Bir an durdu.

“Öyle değil mi?” diye sordu. Sesi hüzünlüydü. O dünyaları yitirmek istemediği belliydi.

“Yaşamları bitmiş, yok olup gitmiş değil mi bütün bu insanlar; satırların aralarındakiler? Zaman, mührünü vurmamış mı her şeyin üstüne? Artık açılması olanaksız kapılar gibi kapanmış hayatlar...”

Bir an düşündüm.

“Belki de haklısın,” dedim. “Ama ben öyle düşünmüyorum. Sen Kader Sokak’taki apartmanda Mahmut Şevket Paşa’yı gördün ya!”

Çingene birden canlanmıştı.

“Doğru!” diye bağırdı. “Gördüm onu. Etten kemikten yapılmış, karşımda duruyordu. Ne ulu adamdı, biliyor musun? O adres aklımda, yarın gece gideceğim oraya,” dedi.

Elindeki kitapları özenle üst üste yerleştirdi.

“Bu hava dokunur bana,” dedi. “Gençliğimden beri dokunur. Bedbin yapar beni, kahrolası lodos.”

Fırının yanındaki sokağa sapıp kaybolmuştu.

Roberto Cavalli,

“Sen şöyle yere uzan, Helena,” dedi bana. “Biraz daha bu tarafa gel. Biraz daha... Parfüm şişesinin dibine

uzan. Sere serpe yat. Yılanı şimdi getiriyoruz, hazır mısın?”

İkinci avlunun katı toprak zeminine boylu boyunca yatmışım. Bir set çalışanı koşarak yanıma geldi. Saçlarımı biraz yaydı toprağın üstüne, bacaklarıma parlak bir yağ sürdü.

“Gözlerini kapat. Dudakların aralık... Tamam, öyle işte. Bacaklarını belli belirsiz ayr. Oldu. Öyle kal. Yılanla sevişiyorsun,” dedi Roberto Cavalli.

Yavaşça bacaklarıma ıslak bir şeyin sürünüp yukarıya doğru kaydığını hissettim. Soğuk etli, nemli bir yılan dı bu.

Bir çığlık atıp ayağa kalkmışım. Dehşet içinde, üstümden attığım yılanın yerde kıvrılışına bakıyordum.

“Ne oldu?” diye bağırdı Roberto Cavalli. “Niye korktun ondan? Zehri alınmış, dişi çekilmiş, hiçbir şey yapmaz o sana.”

Yılan kayarak bana doğru geliyordu. Peş peşe çığlıklar atarak kaçmaya başlamışım. Dev parfüm şişesine çarptım. Şişe devrilip büyük bir şangırtı çıkartarak, ikinci avlunun katı zemininde bin parça oldu.

Eşsiz bir parfüm kokusu tüm çevreyi sarmıştı birdenbire. Sanki cezaevine ilkbahar gelmişti, çevre görünmeyen güzel kadınlarla dolu gibiydi. Kuru toprak, parfümü içmişti. Kadınlar dolaşıyordu çevrede; süslü, ipek elbiseli, dantelli, tafta juponlu, tül den yelpazeli kadınlar.

Parfümün kokusu sarhoş ediciydi. Cezaevinin avlusunun atmosferi birden değişmişti. Yirmi birinci yüzyıldan bir koku, bir nefes gelmişti oraya.

“Ne yaptın sen?” diye bağırdı Roberto Cavalli.

Yılan çöreklenmişti.

“Helena, ne yaptın sen?” diye bağırıyordu kulağımın dibinde.

“Parfüm, gerçek parfüm mü doluydu maketin içi?” diye hayretle mırıldandım.

“Evet, gerçek parfüm doluydu.”

Yılan başını kaldırdı.

“Ben işi bırakıyorum!” diye haykırdım.

“Hay Allah, sinirleri bozuldu,” diye mırıldandı, ekip-ten birisi.

Yerden kalkmış, zindana doğru koşuyordum.

Zindanın içine girdim, kapı güm! diye üstüme kapandı. Her taraf simsiyahtı. Çığlıklar atıyordum. Bir an boğulacak gibi oldum. Nefes alamıyordum.

Arkamda bir çıtırtı duydum. Korkudan ölebilirdim.

“Kim var orada?” diye haykırdım.

“Benim, korkma evladım,” dedi bir ses.

“Kimsiniz siz!” diye bağırdım.

“Deden. Tahir Lütfi Tokay. Korkma evladım, ben buradayım.”

Karanlıkta hiçbir şey göremiyordum. Yaşamımda ilk kez duyduğum dedemin sesi beni heyecanlandırmıştı. Tüm korkularımı unutmuştum bir an.

“Seni göremiyorum, dedeciğim,” diye fısıldadım.

“Birazdan karanlığa gözün alışır. Yavaş yavaş görmeye başlarsın,” dedi dedem. “Günüşiğinden birden girdin içeriye. İlk başta kör gibi olur insan.”

“Kör gibiyim,” diye mırıldandım.

Sesin geldiği yana doğru dönmüştüm. Yavaş yavaş alışıyordu gözlerim zifiri karanlığa. Karşımda dedemin silüetini seçmeye başladım. Ayakta durmuş, şefkatle gülümsüyordu bana.

“Aynı fotoğraftaki gibisin dedeciğim,” dedim. Çok yakışıklıydı. Öylece bakıyordum ona.

“Hangi fotoğraftaki gibi?” diye sordu.

“Ankara’daki evin salonunda, duvarda asılı duran fotoğraftaki gibi...” dedim.

“Acaba hangi fotoğrafmış o?” diye mırıldandı dedem.

Ankara’daki evimi bilmediğini anımsamıştım.

“Başınızda gri bir fötr şapka var.”

“Ah, emeklilik fotoğrafım o benim,” dedi dedem. “Emekli olunca çektiymiştım o fotoğrafı.”

“Ama şimdi çok gençsiniz, dedeciğim,” dedim.

Güldü hafifçe.

“Zindana düştüğümde gençtim,” dedi. “Otuz beş yaşımdaydım.” Lafı değiştirdi.

“Sen ne arıyorsun burada? Bu zindana nasıl girdin? Kapıyı arkandan kim kapattı?”

“Buraya, Sinop’a seni bulmaya geldim, dedeciğim,” dedim. “Melia&Kasım Otelinin 114 numaralı odasında kalıyorum. Sonsuz Karadeniz’i, sislerin eşsiz oyunlarını ve cezaevini seyreliyorum her gece.”

“Burnuma mis gibi bir koku geldi,” dedi dedem. Hafifçe öksürdü. “Dışarısı nasıl?”

“Dışarısı çok güzel,” dedim. “Hadi çıkalım buradan.”

Elimi dedeme uzattım. Yüreğim parçalanacak gibi atıyordu. Onu bulmuştum.

Roberto Cavalli’nin parfümünün eşsiz kokusu zindanın içine de sızmıştı. Kapkaranlık, insana boğuntu veren bir zindanın içine uymayan bir şeydi bu. Her an, her köşede bir kadının varlığını, bir kadının gizemini insanın aklına getiren bir kokuydu bu.

Zindanın kapısını iterek açıp dedemle birlikte dışarıya çıktık.

Gördüğüm manzaraya bir an için inanasım gelmedi.

Eski Sinop Cezaevi’nin avlusunda, çevreyi saran o nefis parfüm kokusunun içinde, hafifçe aşağıya inmiş olan sisin arasında yüzlerce kadın vardı.

Kimi dantelli, korsajlı eski zaman elbiseleri içindeydi; kimi deri bikiniler giymiş, Bond kızlarını anımsatıyorlardı; bembeyaz çinçilya kürklerine sarılmış olanları vardı; siyah tüllere bürünmüş Berlin kabare artistlerini andıranlar, Kraliçe Marie Antoinette ve nedimleri sandığım bir grup, Kızılderili prensesleri, bale dünyasının siyah ve beyaz kuğuları... Göz alabildiğince değişik zamanlardan, değişik dünyalardan kadınlar, avluyu doldurmuşlardı. Arada sisin arasına girip kayboluyorlar, sonra bir başka köşeden usulca çıkıyorlardı. Gelinler

vardı bir kenarda. Elllerinde buketleri, uzun duvakları ile gelinler...

Avludaki bu rengârenk kadın dalgalanması eşsiz bir görüntü oluşturunuyordu. Parfümün kokusu hâlâ çok yoğundu; kadınlar bu parfümlü ve sisli dünyanın içinde sessizce, salına salına oraya buraya doğru yürüyor, dünyada parfümün onlar için yaratıldığını gözler önüne seriyorlardı sanki.

Bir köşede Roberto Cavalli'yi gördüm. Taş duvara dayanmış, büyülenmiş gibi bu rüya görüntüsünü izliyordu.

Dedem de yanı başımdan hayranlıkla bu kadın kalabalığına bakıyordu.

Sanki gittikçe çoğalıyordu kadınlar, sisin arasından yenileri çıkmaya başlamıştı, bunlar revü kızlarıydı, Las Vegas'taki tavşan kızlardı. File çorapları, ponpondan kuyrukları, yumuşacık tavşan kulakları vardı. Şimdi onlar biraz geriye çekilmişler, dantelli ve tüllü eski zaman elbiseleri içinde bir başka grup, yavaş yavaş önümüzden geçiyorlardı. Sanki havada yürüyorlar, ayakları yere değmiyordu.

Roberto Cavalli,

"Bunu çekmeliyim! Ben bunu çekmeliyim!" diye bağırdı. "Benim parfümümün yarattığı kadınlar bunlar."

Dedem,

"Kim bu adam?" diye sordu.

"İtalyan modacı Roberto Cavalli," dedim.

"Tanınmış biri mi?"

"Çok ünlü bir moda tasarımcısı. Defileleri dünya çapında yankılar yapıyor. Pırlantalı, kaplan derili, leopar kayışlı saatleri çok moda. En son olarak da bir parfüm yarattı kadınlar için..."

Dedem havayı kokladı.

"Herhalde bu koku olacak..." diye söylendi. "Ama bu parfüm kokusu burada ne arıyor?"

"Reklam çekimi için platform hazırlatmıştı Cavalli ikinci avlunun ortasına. Dev bir de parfüm şişesi koy-

muşlardı ortaya. O şişe kırıldı, parfüm de toprağa aktı," dedim.

Dedem güldü.

"İnanılması güç şeyler anlatıyorsun sen bana," dedi. "Bu ürkütücü Sinop zindanlarında, ünlü bir İtalyan moda tasarımcısı ve onun dev bir şişe içindeki parfümü ne arar ki... Burası unutulmuş, itilmiş, yok olmaya mahkûm insanlar için hazırlanmış bir dünya. Osmanlı'dan kalma bir cezaevi. Bu Sinop dersen, Karadeniz'in en ücra köşesi. Yolu bile yok. Biz denizden geldik. Senin bana anlattıkların güzel bir masal gibi."

"Ama dedeciğim," dedim. "Hepsi gerçek. Şu kadınlara bak! Hepsi parfüm kokusuna geldiler, ya da parfümün yarattığı kadınlar bunlar. Şunlara bak, ne kadar güzel her biri!"

"Gerçekten öyle," dedi dedem. "İnanılması güç, ama öyle..."

Avludaki kadınlar gittikçe çoğalıyorlardı. Brezilyalı samba kraliçeleri, İspanyol dansçılar, eski Yunan güzel-leri de kalabalığa katılmışlardı.

"Kadın ve dünyası..." diye mırıldandı Roberto Cavalli yanı başımdan. "Dünyanın en gizemli şeyi."

Birden arkasını dönüp seslendi:

"Paolo! Bütün bu kadınları çekin. Hadi çabuk! Çabuk olun, dağılmasınlar."

Sis yavaş yavaş avluyu dolduran kadınların üstüne, tül- den bir perde gibi iniyordu.

Dedemi bulmuştum. Elini sıkı sıkı tutuyordum.

"Bir İkdam alalım," dedi dedem. "Bakalım bugün neler olmuş."

"Olur," dedim hiç düşünmeden. Gözlerimi, önümüz- den dalga dalga süzülen yüzlerce değişik kadından al- mıyordum.

Birden sislerin arasından, kadınların o güzelim ka- barık ve tüllü, dantelli eteklerinin arasından, sambacı kızların upuzun, parlak bacaklarının kenarından, taftala-

rın, fistoların ve kat kat tüllerin arasından bir yerden yılanın kıvrılarak bana doğru geldiğini gördüm. Büyülenmiş gibi yılanın gözlerine bakıyor, bir türlü yerimden kıpırdıyamıyordum. Yılan yanıma gelmişti. Onun dişi olduğunu, bir kadın olduğunu tuhaf bir biçimde fark ettim. Bunu anlatmak g t , ama karşımdaki yılan bir dişiydi, anlamıştım bunu. Yerime yapışmış gibiydim, kıpırdıyamıyordum.

Yılan yanıma gelince başını kaldırıp bana baktı.

“Bütün yaptıklarının cezasını buldun,” dedi. “Hâlâ akıllanmadın mı? Yüzün davul gibi şişti. Geberip gidiyordun. Bırak onun peşini demedim mi sana?” diye tısladı.

“Kimsin sen?” diye haykırdım. “Saçmalıyorsun! Neden söz ettiğini anlamıyorum,” diye bağırdım. “Kimsin sen?”

“Kim olduğumu biliyorsun,” dedi yılan.

“Fallarda çıkan yılsın sen... Benim düşmanım...”

“Evet,” dedi yılan. “Senden nefret ediyorum.”

“B y y  yapan da sensin o zaman,” diye dehşetle mırıldandım. “Lale’nin kurşun döktüğü zaman gördüğü büyüyü... Kurşun bir tabut ve içinde koca kafalı biri.”

Yılan hızla geriye çekilip avlunun sol tarafında bir yerde kaybolmuştu.

Baktım, dedem de gitmiş. İçim bir tuhaf oldu.

“Düşmanını gördün,” dedi bir ses yanı başımdan.

Hızla döndüm o yana, Sebati zindanın kapısına dayanmış, bana bakıyordu.

“Düşmanını g z nle gördün. B  da insan yaşamında çok önemli bir şey,” dedi.

“O yılan benim d şmanımdı, değil mi?”

“D şmanındı tabii,” dedi Sebati. “Yılan şeklinde göründü. Kendi diliyle söyledi bunu sana. Artık düşmanını biliyorsun.”

“Bir yılan...” diye mırıldandım. “Bir dişi yılan. Ama tanıyamadım onu.”

“Tanıyamadın mı?”

“Tanıyamadım.”

Düşüncelere dalmıştım.

“Sebatî!” diye seslendim.

“Söyle,” dedi.

Gözü önünde dalgalanan, yüzlerce kadından oluşan, renkli bir çiçek demetini andıran, bu sessiz ama hareketli kalabalığa dalmıştım.

“Sebatî, yılan benim düşmanım mı, yoksa Helena’nın mı? Kiminle konuştu?”

“Seninle konuştu.”

“Eminsin, değil mi?”

“Eminim. Konuştuğu sendin.”

Bir an durdum.

“Dedemi bulmuştum,” dedim. “Ama gitmiş...”

“Gene gelir,” dedi Sebatî. “Üzülme, gene gelir deden.”

Çevreye yayılan parfümün kokusunu derin derin içime çektim.

Birden avluya yoğun bir sis indi. Kadınlar, havada uçuşan martılar, yılan, Roberto Cavalli ve dev parfüm şişesinin kırıkları sisin içinde kayboldu.

Mahmut Şevket Paşa koltuğunda hafifçe arkaya yaslanmıştı. Lale mutfakta bulaşık makinesini boşaltıyordu, tabakların arada üst üste dizilirken çıkarttıkları ses kulağıma geliyordu. Paşa’nın yanındaki koltukta oturmuştum, perdenin aralığından dışarıyı, Kader Sokak’ta gelişmekte olan puslu bir öğleden sonrayı izliyordum.

Bir dalga sesi, bütün salonu birden kaplayıverdi. Rüzgârın uğultusu duyuldu. Gece zamanı, ağaç yapraklarının rüzgârda birbirine sürtündükleri zaman çıkarttıkları o ses kulağıma geldi.

Mahmut Şevket Paşa koltuğunda doğrulmuştu.

“Bodrum geldi galiba,” diye fısıldadı.

Bir yaz gecesi fırtınası ile Bodrum odaya dalmıştu. Rüzgârın sesi artmıştı şimdi, dalların ve yaprakların üstüne düşen iri yağmur damlacıklarının sesini de duyuy-

yorduk.

“Yağmur başladı,” dedim. “Bodrum burada.” Heyecan içindeydim. Bodrum’un çok özlediğim kış gecelerinden biri odadaydı şimdi. Sahile vuran dalgaların sesine bir süre kulak verdim.

“Yalıkavak burası,” diye fısıldadım. “Geceyarısı insiz cinsiz Alacain Koyu. Ayışığında dalgalar böyle şahlanır, köpürür burada.”

Döndüm Mahmut Şevket Paşa’ya,

“Benim dünyam orası...” dedim. “Çok az kişi bilir bu ıssız koyu. Yalıkavak’taki camiden sola yukarı sapınca, Alacain Koyu birden karşısına çıkar insanın. Orada, kumsalda oturup saatlerce denizin sesini dinlemiştim bir gece...” dedim. “Hastalanmadan önceydi. Karşıda görünen ada parçası çırcıplak ve ürkütücüydü. Rüzgâr saçımı başımı birbirine karıştırmıştı. Az ileride, yol kenarında kaya mezarları vardı. Bodrum’un dışında bir Bodrum’du burası,” diye mırıldandım.

Odanın içinde gök gürledi, şimşekler çaktı.

Hepimiz soluğumuzu tutmuş, Bodrum’un odanın içinde bir yağmurlu gecede gezinişini dinliyorduk.

“Mis gibi bir şey koktu,” dedi Lale.

“‘Pakistan Geceleri’ diye bir ağaç o. Yaprakları gece saat on birden sonra böyle bir parfüm salıyor. Kadın kokusu gibi, değil mi? Benim bahçede var ondan,” dedim.

Çok özlemiştim Bodrum’u. İçimden ağlamak geliyordu. Öylesine duygulanmışım.

Döndüm Mahmut Şevket Paşa’ya.

“Arka yoldan, Gölköy’den çıkıp ormanın içinden Torba’ya doğru giderken, sağda küçük, ahşap bir tabela vardır dedim. ‘Erenler’ yazar üstünde. Oraya sapınca, bir süre taşlı ve kötü bir yolda gider insan. Yolu örten ağaç dalları arabayı çizer bazen, eski bir uygarlığın belli belirsiz kalıntıları taşlara işlemiştir sanki. Toprak kırmızıdır. Bir süre sonra bir dalyan belirir. Kimsecikler yoktur orada. Arada bir bülbül öter. Su, koyu yeşildir. Ufacık, korunak-

lı bir koydur burası. Bir balık çiftliği. Bodrum'da en son oradaydım. Çamların kokusunu içime çekip durgun suyu izlemiştim. Orada akşama kadar kalmıştım. Ne güzel bir gündü," dedim.

Mahmut Şevket Paşa,

"İnsansız yerler anlatıyorsunuz. Tenha bir yer mi bu Bodrum?" diye sordu.

"Çok kalabalık Paşam. Hele yaz zamanı tıklım tıklım kalabalık olur Bodrum. Barlar Sokağı'nda gezmek için arabanızı bir saatten sonra ancak İstanbul otoparkına park edebilirsiniz. Öteki iki otopark tıka basa dolu olurlar. Ara yoldan, kemerlerin altından yürüyüp Cumhuriyet Caddesi'ne çıkar insan," dedim.

Odanın içindeki yağmurlu, fırtınalı Bodrum gecesi süregeliyordu. Burnumuza denizin sesi ve iyot kokusu dolmuştu. Gözlerimi kapatıp bir süredir uzak kaldığım Bodrum'u yaşamaya çalıştım.

"Kış zamanı da mı seversiniz Bodrum'u?" diye sordu Paşa.

"Kışını ayrı, yazını ayrı severim," dedim.

İçim özlem doluydu. Bodrum'a gitmek istiyordum. Demek biraz iyileşmiştim.

Birden kulaklarım uğuldadı, gözüme mil çekilmişti sanki. Zifiri karanlıktı her yer. Topukları eskimiş, siyah süet botlarımla gece karanlığında koşuyordum. Bodrum'da olduğumu anladım. Barlar Sokağı'nda, Ahmet'in hediyeelik eşya sattığı dükkânına doğru koşuyordum. Çevre tenhaydı. Zaman gece yarısını çoktan geçmiş olmalıydı. Koluma baktım, saatim yoktu. Tuhaf şey, saatimi hiç çıkartmam kolumdan oysa. Onu Gümbet'teki kaçak saatler satan adamdan birkaç yıl önce, bir yaz gecesi almıştım.

Azmakbaşı'na doğru koşmaya devam ettim. Ahmet'in dükkânı az ileride, soldaydı. İyi arkadaşımı, özlemiştim onu. Bazı geceler Barlar Sokağı'nda dolaştıktan

sonra onun dükkânına uğrar, ısmarladığı okkalı kahveyi içer; dükkânın içindeki bin bir çeşit Uzakdoğu heykelciğini, aynaları, kocaman taşlı Afgan yüzüklerini, Antakya'dan gelen, simsiyah taştan yapılmış ufak putları, heykelcikleri, Çin malı yeşil filleri, Ahmet'in dizdiği boncuk kolyeleri dikkatle izlerdim. Tezgâhın arkasındaki eski kasetçalarda bir Yunan müziği çalar; içeriye dolan bir turist grubu ile dükkân birden hareketlenirdi.

İşte şimdi oraya doğru koşuyordum, açık olmalıydı dükkân, ışıklarını görmüştüm. Kendimi dükkândan içeriye attım. Ahmet bir tepsinin üstüne gümüş yüzükleri yerleştiriyordu, dükkâna girdiğimi fark etmemişti.

"Ahmet!" diye seslendim.

Tuhaf şey, duymamıştı beni, yüzükleri tepsiye dizmeye devam ediyordu.

Her zaman oturduğum tabureye attım kendimi.

"Kolay gelsin Ahmet!" dedim.

Ahmet bir an başını kaldırıp dükkânın kapısına baktı, sonra yüzük tepsisini camekânın içine koydu.

Onun beni görmediğini anlamıştım. Sırtımdan aşağıya soğuk bir ter boşandı. Ne yapacağımı kestirmeye çalışıyordum. O sırada Ahmet, dükkânın ışığını hafifçe kısıp yan tarafa, evinin olduğu bölmeye geçti.

Beni görmemişti.

Dükkândan dışarıya çıktım. "Eve gideyim," dedim. "Evime gideyim. Evi biraz havalandırır, odamı ısıtır, güzelce dinlenirim."

Ceplerimi karıştırıyordum. Taksi durağına gelmiştim. En öndeki taksiye bindim.

"Yat Limanı'na," dedim şoföre.

Şoför karşıdan gelip geçen tek tük kişiye bakmaya devam ediyordu.

"Marina'ya gideceğiz."

Bir sigara çıkartıp yaktı. Dalgın dalgın uzaktan görünen gece denizini seyretmeye koyuldu.

Yavaşça indim taksiden. Koşarak Neyzen Tevfik

Caddesi'ne saptım. Bir yandan da çantamı karıştırıyor, evimin anahtarlarını bulmaya uğraşıyordum. Yanımda yoktu anahtarlar. Almamıştım onları! Ankara'daki evde, tahta dolabın içinde, gümüş renkli, topuklu bir kadın ayakkabısı şeklindeki anahtarlığa takılı olarak, her zamanki yerlerinde duruyor olmalıydılar. Yolu yarılamıştım. Tepecik Camii'nin orada, yol kenarındaki bir banka oturup biraz dinlendim. Ne yapacağımı kestiremiyordum. Kimse görmüyordu beni. Evimin anahtarları yanımda yoktu. Bodrum'daydım ama çaresiz kalmıştım.

Bir süre dinlendikten sonra yerimden kalktım, yürüyerek evimin olduğu sokağa vardım. Her şey ne kadar güzeldi. Bahçe kapısını, aşağıya doğru akmış yemyeşil sarmaşıkları, sarı ve mavi yaseminleri görmüştüm.

Koşarak gittim bahçe kapısına. Koskocaman asma kilit kapıya takılıydı. Bahçe kapısına tırmanarak, kapının üstünden atlayıp bahçeye girdim.

Gece karanlığında bahçe sessizdi. Dev palmiye ağacının yaprakları çevreyi büsbütün gölgelemişti. Taşlı yoldan yürüyüp kapıya vardım. İki yandaki saksılarda kırmızı sardunyalar açmıştı. Kapının siyah demiri kapalıydı. Kilit, ayışığında parlıyordu. Arkamdan bir yerden bir kedi, çalıların oraya kaçtı. Pencerelelerden içeriye baktım, ev karanlıktı. Giremiyordum içeriye.

Çaresizlikle eşiğe oturdum. Bir süre bahçeyi, yaprakların hışırtısını dinledim. Bir süre sonra kapı tarafından bir çıtırtı duydum. Yaşlı bahçıvan kapının önünden geçerken eğilmiş, içeriye bakıyordu.

"Recep! Recep!" diye bağırarak koştum ona doğru.

Burun burunaydım şimdi onunla.

"Recep! Bana kapıyı aç! Ben geldim!" diye bağıırıyordum.

Yaşlı adam bir an durdu. Bir şey duymuş gibiydi. Bissikletini duvara dayayıp bahçe kapısının kilidini açtı, içeriye girdi.

"Recep!"

Bana bakmıyordu. Bahçeyi baştan aşağıya dolaştı.

Manolya ağacının orada birkaç saniye durup havayı dinledi sanki. Bir şey hissetmişti.

“Recep!” diye haykırıyordum.

Sokak kapısına yürüyüp demiri kontrol etti. Sonra bahçeye son bir kez daha bakıp kapıdan dışarıya çıktı. Asma kilidin ‘çat!’ diye kapanmasını duydum.

Yaşlı adam bisikletine binip uzaklaşmıştı.

Eşiğe oturmuş, büyük bir çaresizlikle ağlamaya başlamıştım.

Ölmüş olmalıydım.

Kimse görmüyordu beni. Kendi evime girememiştim. Bu korkunç duyguyu, ruhumdaki bu garip şoku yavaş yavaş anlamaya çalışıyordum. Dünyaya yabancıydım. Dünyanın dışındaydım. Buna inanamıyordum. Acı içinde ağlamaya devam ettim.

“Ne oldu? Bir şey mi oldu size?” diye soruyordu Mahmut Şevket Paşa yanı başımdan.

“Paşam, iyiyim,” diye mırıldandım.

Lale koşmuş, yanıma gelmişti.

“Ne oldu sana? Niçin ağlıyorsun?” diyordu. Ellerimi tutmuştu.

“Bilmiyorum,” diye mırıldandım. “Hiçbir şey bilmiyorum.”

Lale’nin odasındaydım. Koltuğa doğru gidip yavaşça uzandım. Ağlamaya devam ettim. Yaşadığım olayın etkisini, o yalnızlığı ve kimsesizliği unutamıyordum. Artık görünmemeyi, duyulmamayı unutamıyordum.

“Asabın bozuk,” dedi Lale. “Ne oldu?”

“Hiçbir şey!” diye hıçkırdım.

Mahmut Şevket Paşa,

“Kolonya var mı? Biraz kolonya dökelim şakaklarına,” dedi.

O garip halden sıyrılmıştım, ama etkisinden kurtulamıyordum.

“Ahınet beni görmedi, Recep Efendi duymadı beni. Evime giremedim. Ben yoktum. Yoktum orada Lale,” diye hıçkırıyordum. “Her şey bitmişti, anlıyor musun?”

Daha fazla bir şey söylemedim. Gözlerimi kurulayıp sustum.

Mahmut Şevket Paşa yavaşça Lale’ye,
“Bodrum etkiledi onu,” dedi. “Üzüldü.”

Gözlerimi sımsıkı kapatmış, koltukta yatıyordum. Az sonra Lale boynuma ve alnıma kolonya sürdü.

“Hadi biraz uyu,” dedi. “İlaçlar yordu seni bu gece. Hadi, kapat gözlerini.”

Melia&Kasım Oteli’ndeki 114 numaralı odamda, yatağımın üstünde yatıyordum.

Dışarıda, sislerin arasında zaman, gene bir ileriye bir geriye zikzaklar çizerek oynayıp duruyordu. Bugün dün oluyordu, dün bir yıl sonra, yarın doksan yıl öncesi, öbür gün iki ay sonra...

Ne tuhaf şeydi şu zaman.

Bir an düşündüm, keşke hepimiz, bütün sevdiklerimiz aynı zamanın içinde olabilseydik her an. Bunu çok yürekten istiyordum, yeryüzünde acılar azalacaktı sanki bu böyle olunca. Yoksa bu böyle miydi aslında, hepimiz aynı zaman diliminin içinde miydik gerçekten? Belki de gerçek buydu, ama farkında değildik. Belki dedemle ben aynı zamanda, aynı dilimin içinde yaşıyorduk, ama boyutlarımız farklıydı; belki anneannem, babaannem, annem hepsi benimle birlikte yaşıyorlardı, ama göremiyordum işte onları.

Bunlar derin düşüncelerdi. Balkon kapısından odaya süzülen sisin ve rutubetin etkisiyle uyuyakalmışım.

Mamak çöplüğünün oraya vardığımda gene hava kararmak üzereydi. Çingene bu akşam görünürde yoktu. Merak etmişim onu. Geçen akşam morali bozuktuk biraz, geçmiş zamanı ve içindeki insanları yitirip bulamamak-

tan korkuyordu. Lodos onu bedbin yapmıştı.

“Birazdan çıkar meydana,” diye düşündüm. Beni görmeden yapamazdı o. Ben de alışmıştım ona.

Bir de baktım Lokman, Firdevs Ana ve Feriha, Ankara’nın amının yakınında bir yerde, yere çökmüş oturuyorlardı. Biraz daha yaklaşıncı Suzan’ı da gördüm.

“Hayrola Lokman Abi? Ne arıyorsunuz siz dışarıda?” diye merakla sordum.

Hava serindi. Feriha titriyordu. Firdevs Ana yeldirmesine sarılmıştı. Ayağındaki kara lastikler pırıl pırıldı. Lokman, sırtında her zaman giydiği eşofmanla çıkmıştı dışarıya.

“Ne var?” diye sordum. “Hava mı alıyorsunuz? Dışarısı biraz soğuk değil mi?”

Lokman yanıma gelmişti.

“Sorma halimizi,” dedi.

“Ne oldu ayol, merak ettim.”

“Hiç sorma. Perişan olduk,” dedi.

Firdevs Ana derin derin içini çekti.

“Anlat Lokman Abi.”

Lokman hafifçe kulağıma eğildi.

“Kente kürtaj yapıldı,” dedi.

Uzakta duran bir iş makinesini gösteriyordu bana.

“Hepimizi yerimizden kazıyıp temizlediler. Yersiz yurtsuz kaldık.”

Şaşırmıştım.

“Kente kürtaj mı yapıldı?”

“Evet. Belediye Başkanı kürtaj yaptırdı.”

“Niçin?” dedim hayretle. “Ankara hamile mi kalmış?”

“Evet. Hamile kalmış. Aldırdı. Ama bizler de açıkta kaldık işte!”

Meraktan çatlayacaktım.

“Kimden hamile kalmış acaba?”

“Ne bileyim ben,” dedi Lokman. “Giren çıkan belli değil ki! Kimbilir kimden hamile kaldı..”

“Peki, siz ne olacaksınız?”

“Yarası iyileşince gireceğiz içeriye,” dedi Lokman. “Şimdi mikrop kapar diye sokmuyorlar bizi. Zaten acısı var, baksana.”

Gerçekten, kulak verince bir kadının iniltisi içten içe duyuluyordu.

“Belediye her şeyi zamansız yapar böyle,” diye söylendi Lokman. “Bütün kaldırımları, kanalizasyon kazılarını her zaman böyle, gereksiz zamanlarda yapar..”

“Bu kürtajdı para alınmış mıdır?”

Lokman gözlerimin içine baktı.

“Deli misin sen? Koca ihale dönmüştür,” dedi. “Yoksa kentin piçinden kime ne? Doğar, büyür. Büyük para döndü işin içinde.”

Firdevs Ana,

“Dondum vallahi,” dedi. “Uykum da geldi ya, nerede uyuyayım? Açık havada kıvrılsam, üşürüm.”

Lokman kulağıma eğilmişti.

“Sabah yapıldı kürtaj,” dedi. “Ankara nasıl bağırdı, anlatamam sana. Bizler kendimizi dışarıya zor attık.”

“Sizin kentin hamile olduğundan bir kuşkunuz var mıydı?”

“Ben şüpheleniyordum,” dedi Lokman. “Duvarlar daralmıştı, bizim sarı ok işaretinin oradan zor geçiyorduk.”

Gözüm dalmıştı.

“Çok para döndü diyorsun, öyle mi?”

“Ne diyorsun sen,” dedi Lokman. “Trilyonlar döndü bu işin içinde. Yoksa kim uğraşır bu gariban kentin peydahladığı piç ile?”

“Doğru söylüyorsun,” dedim.

Mahmut Şevket Paşa'nın cep telefonu çaldı.

“Paşam, telefonunuz çalıyor,” dedi Lale. Sehpanın üstünde duran telefonu Paşa'ya verdi.

“Alo?” dedi Mahmut Şevket Paşa. “Alo? Duyamıyo-

rum. Ses çok derinden geliyor.”

Birden bu disiplinli, kontrollü, duygularını kolay belli etmeyen adamın heyecanlandığını sezdim.

“Dilşad sen misin?” diye sesini yükseltti. “Duyuyorum, Dilşad. Çok uzaktan geliyor sesin. İyiyim ben. Çok iyiyim. Merak etme. Sen neredesin? Dur, adresi veriyim.”

Lale’ye dönmüştü Paşa.

Lale,

“Kader Sokak, 14 numaralı apartman. İçeriden 2 numaralı daire. Çankaya, Ankara,” dedi.

Mahmut Şevket Paşa adresi tekrarladı.

Telefon kapanmıştı.

“Haremim Dilşad Hanım,” dedi Paşa. “Merak etmiş beni.”

Mahmut Şevket Paşa’nın kahve saati gelmişti. Lale ile ikimiz mutfağa doğru gittik.

“Bak, Paşa’nın karısı aradı. Gördün mü?” dedi Lale.

“Kadınlar öyledir,” dedim. “Kocalarını kontrol ederler.”

“Dur bakalım, gelecek mi buraya, kadın?”

“Gelir,” dedim. “Paşa adresi verdi.”

“Nasıl da buldu Paşa’yı kadın, hayret vallahi!”

Gözüm kapının yanındaki Paşa’nın siyah ayakkabısının sol tekine kaydı.

Ayakkabı dilini çıkartmış, bana göz kırpyordu.

“Ölüler birbirine kavuşuyor da, bir biz birbirimize kavuşamadık kurban,” dedi. “Ne Nazlı, ne cilveliymişsin sen. Bir dil ver bana. Ne olur bir dil ver. Ulus’ta bir otele gidelim, halvet olalım, gülüm.”

“Sus,” diye fısıldadım. “Sus, Allah belanı versin!”

“Peki, süsuyorum güzelim,” dedi ayakkabı. “Seni sıkar mıyım hiç ben. Âşığım sana.”

Yavaşça gözlerini kapattı.

Döndüm Lale’ye:

“Biz bunu ne yapacağız? Deli edecek bu beni!”

“Boş ver, dinleme dediklerini,” dedi Lale.

“Dinleme olur mu, kan beynime çıkıyor.”

“Boş ver, konuşsun. Sinek vızıltısı gibi. Bir tür erkek işte!”

Ayakkabı, Lale’nin söylediğini duymuştu.

“Seven bir erkek!” dedi. “Niye küçümsüyorsunuz? Seven bir erkek! Kaç tane kaldı benim gibisi? Herkes dört kadını birden idare ediyor. Ben burada, kapınızda Paşa ayakkabısı oldum.”

Susmuştu.

Küskün küskün gözlerini kapattı.

Doktorun muayenehanesinin kapısını çaldım. Elimde tahlil raporlarım, sıkıntı ile kapının açılmasını bekledim.

Tahlillerim altı aydır çok iyi çıkıyordu. Tüm değerler normale dönmüştü. Bir aksilik olacak diye ödüm kopuyordu. Karaciğerim kurtulmuştu. Bu bir mucizeydi. Her seferinde doktor ilacın dozunu azaltır umudu ile gidiyordum, azaltmıyordu bir türlü.

“Sonuçları bir yıl bu düzeyde görmem gerekiyor. İla-cı azaltmak için daha erken,” diyordu.

Bu kez tiroit bezinin çalışmasını gösteren değer biraz yüksek çıkmıştı. Çok az. Sınırdıydı sanki. Ama yıldızı koymuşlardı değer in yanına! Canım buna sıkılmıştı. Bir yıldır yaşamımı değiştirmiştım. Rahat bir nefes alabileceğim günü bekleyip duruyordum.

İçeriye girdiğimde, doktor masasında oturuyordu.

“Canım sıkıldı doktor,” dedim. “Yüzdüm, yüzdüm kuyruğuna geldim. Bu değer in çok az da olsa yüksek çıkması canımı sıktı.”

“Bu bir şey değil,” dedi doktor. “Tahlilleriniz normal. Dört tahlil daha istiyorum. Hemen yaptırın.”

“Kurcalamasak...”

“Olur mu?” der gibi yüzüme baktı.

“Bunları yaptırın, bana hemen faks lasınlar.”

“Bu değer yükselmesi neyi gösteriyor?”

“Tiroit bezinin az çalıştığını.”

“Niçin?”

“Onu anlayacağız. Bir hap veririm, hormon seviyesini düzeltir,” dedi doktor.

Muayenehaneden çıkmıştım. Hafif bir yağmur çiseliyordu. Yolun ortasında yürüyordum. Bağırarak, haykırmak istiyordum. Her an midemi parçalamasından, bağırsaklarımı kanatmasından korktuğum ilaçları almak istemiyordum. Gözlerimden yaşlar akıyordu. Laboratuvarın kapısından içeriye girdim.

“Ne olur, kurtulayım artık,” diye yalvarıyordum. “Ne olur, kurtulayım.”

Yaşamaya çalışmak için bu kadar uğraşmak değer miydi? Bir yıl sabrımı tüketmişti. Sıkıntı, bir çelik el gibi boğazıma yapışmış, bırakmıyordu beni. Dayanacak gücüm kalmamıştı. Laboratuvarda, limonata şişelerinin durduğu masanın yanındaki koltuğa yığıldım.

“Almak istemiyorum! Artık ilaç almak istemiyorum!” diye bağıra bağıra ağlıyordum. “Artık gücüm kalmadı. Dayanamayacağım! Yeni bir yan etki, yeni bir endişe! İstemiyorum!”

Mahmut Şevket Paşa oturduğu yerden ayağa kalkmıştı. Lale ellerimi tutuyordu.

“Ne oldu? Ne ilacı?” diye sordu Mahmut Şevket Paşa.

“Hipotiroit ilacı!” diye hıçkırdım. “Bıktım artık. Anlıyor musunuz, bu bir tepki. Elimde değil. Bir yıldır bıçak sırtında yaşamaktan bıktım!”

Mahmut Şevket Paşa, yerinden kalkmış, yanıma gelmişti. Üniformasının üstündeki sayısız nişan, Lale’nin salonuna perdenin aralığından giren sabah güneşi ile pırıl pırıl parlıyordu. Bıyıkları fırça gibi sert duruyordu, onları özenle taradığı belliydi; sakalı gürdü. Simsiyah gözleri şefkatle bakıyordu bana.

“Anlattığınız göre büyük bir şey atlatmışsınız. Hayatınız kurtulmuş. Böyle ufak bir problem sizi nasıl yıldıracaktır? Bakınız, bir hap ile düzene girebilecek bir şeymiş,” dedi.

“Dayanma gücümü yitirdim,” diye ağlıyordum.

Lale,

“Sinirleri bozuldu,” dedi. Sarılmıştı bana. O sabah berbere gitmiş, saçlarını platine boyatmıştı. Her zaman kullandığı renkti bu.

“Atlattın. Hepsini atlattın şükür! Bu neymiş ki! Bir değer yüksekliği... Bunu hemen düzeltirler. İlacına başla,” dedi.

Sakinleşmiştim biraz, koltukta oturuyordum.

“Neymiş bu hipotiroit?” diye sordu Lale.

“Hashimoto hipotiroiditi diye bir şey,” dedim. “Tıp dilinde adı bu. Çingene’nin getirdiği kitapta okumuştum. Bu tuhaf isim aklımda kalmış.”

“Bak gördün mü, okumuşsun. Biliyorsun ne olduğunu,” dedi Lale.

“Hashimoto tiroiditi,” diye mırıldandım.

Geçirdiğim duygusal fırtına yormuştu beni. Belki gereksizdi, ama dolmuştum bir yıl, elimde değildi. Tutamıyordum kendimi.

“Şimdi nar sularını getiriyorum,” dedi Lale.

Kâzım Ağa, kapının aralığından,

“Üzmeyin kendinizi. Allah’ın gücüne gider sonra. Sapasağlamsınız maşallah,” dedi.

O da, oturduğu yerden benim ümitsizlikle ağlayışımı izlemişti.

Sokak kapısının zili üst üste üç kere çaldı. Hepimiz bir an durduk yerimizde. Kim olabilirdi bu, sabah zamanı böyle acele ile kapıyı çalan?

Lale koştu, kapıyı yavaşça açtı.

“Kim o?” diye sordu aralıktan.

“Ben Hashimoto,” diye bir ses duyduk.

“Hashimoto mu? Yanlış,” dedi Lale.

Tam kapıyı kapatıyordu ki, ben bağırdım.

“Doktor Hashimoto! Tiroiditi bulan Japon. Aç kapıyı, Lale! Aç!”

Lale kapıyı açtı.

İçeriye ufak tefek, yaşı başı belli olmayan bir Japon girmişti.

“Ben Hashimoto,” dedi. Eğilerek hepimizi selamladı.

...Hilton Oteli’nin lobisinde, Feridun Bey’in karşısında oturuyordum. Ben anlattıkça, büyük bir ilgi ile beni dinliyor, anlattıklarım karşısında hayretini gizleyemiyordu.

“Demek Doktor Hashimoto’yu öyle tanıdınız?” dedi.

“Evet. Dr. Hashimoto hayatıma, daha doğrusu o sabah Lale’nin evinde bulunan herkesin hayatına öyle, birdenbire giriverdi,” dedim.

“Sorsaydınız ona tiroiditi...”

“Sormaz olur muyum, Feridun Bey?” dedim. “Bütün sabah konuştum onunla. Eline bir kâğıt kalem aldı, formüller yazdı bana, doz ayarlamaları... Hiçbir şey anlamıyordum anlattıklarından. Sonunda kâğıdı kalemi bir kenara bıraktı. İşte o anda kapı ikinci kez üst üste çalındı. Hepimiz gene heyecanlandık. Kim gelmişti bu sabah zamanı acaba? Hashimoto ayağını sürtmüştü anlaşılan. Lale koşup kapıyı açtı; bir de baktım Çingene gelmiş. Elinde kolunda kitaplar. Lale kitapları yavaşça alıp gazetesinin oraya sakladı. Çingene heyecan içinde girdi içeriye. İşte o sabah zamanı yaşadıklarım,” dedim.

Çingene nefes nefeseydi.

“Yokuş yukarı hızlı yürüdüm biraz,” dedi. “Ter içinde kalmışım.”

Üstünü başını elleriyle düzeltti.

Doğru Mahmut Şevket Paşa’ya gitti.

“Paşam,” dedi. “Elinizi öpmeye geldim.”

“Sağ ol oğlum,” dedi Paşa.

Çingene fıldır fıldır oynayan gözleriyle çevreye bakıyordu.

“Dr. Hashimoto,” dedim.

Çingene adını söyledi.

“Ben Bedri. Çok memnun oldum.”

El sıkıştılar.

“Oturun şöyle,” dedi Lale.

Çingene yerdeki tabloların arasındaki bir iskemleye oturdu.

“Dr. Hashimoto, Hashimoto Tiroiditi hastalığını bulan çok ünlü bir tıp adamı,” dedim. Çingene’ye.

“Memnun oldum,” dedi Çingene.

Ne dediğimi tam anlamamıştı. İlgiyle Hashimoto’ya bakıyordu.

“Çok önemli bir buluşun sahibi kendisi,” dedim. “Guatr ile ilgili. Az çalışan tiroit bezleri üstünde buluşları var. Gudde hastalıkları...”

Çingene yerinden heyecanla fırladı.

“Bende guatr var!” dedi. “Aman doktor, bir muayene et beni! Geceleri çarpıntıdan uyuyamıyorum. Ter içinde kalıyorum. Geçen sene Cebeci polikliniğindeki uzman doktor, ‘Sende guatr var,’ dedi bana. Bir ter, bir ter, anla-tamam sana.”

Hashimoto, Çingene’nin yanma gitti.

“Başınızı biraz arkaya eğin,” dedi.

Çingene başını hafifçe arkaya eğdi. Gömleğinin yakasından kıllı göğsü görünüyordu.

Hashimoto elleriyle, havalı bir enstrümanı çalar gibi oraya buraya dokunarak Çingene’nin boynunu muayene etti.

Çingene doğrulmuştu.

“Nasıl?” diye sordu merakla. “Var mı bir şey?”

“Bir nodül hissettim,” dedi Hashimoto. “Ufak bir nodül.”

“Ya, ne demek oluyor o?”

“Sizde hipotiroidizm var. Tiroidit,” dedi Hashimoto. “Ufak bir ilaç... Gerekirse nodül alınır.”

“Vay!” diye bağırdı Çingene. “Vay benim başıma gelenler!”

Dünyası kararmıştı. Ağlamaklı bir haldeydi.

“Vay, ben ne yapacağım şimdi?”

“Önemli bir şey değil ki bu,” dedi Hashimoto. “Dokuz kadından yedisinde vardır nodül.”

“Ama ben erkeğim!” diye bağırdı Çingene. Hastalığını kabul etmek istemiyordu. O eve girdiğindeki canlı havası, tüm keyfi kaçmıştı. Dünyası yıkılmıştı sanki.

Yavaşça kulağına,

“Boş ver. Doktora niye muayene oldun? Bir şey çıktı işte. Bunca zaman bununla yaşamışsın. Boş ver,” dedim. “Takma kafana.”

“Olur mu?” diye bağırdı Çingene. “Artık orada bir nodül olduğunu biliyorum! Ölüyorum ben, ölüyorum. Vayy! Ne olacak şimdi?”

Mahmut Şevket Paşa,

“Oğlum Bedri. Sakin ol,” diye uyardı Çingene’yi.

“Kabul edemem! Ben bunu taşıyamam!” diye bağııyordu Çingene. Gözleri yaşla dolmuştu.

“Hastalığını kabul edemiyor Paşam,” dedim.

Çingene birden sustu. Yüzünü astı. Gitti, odanın arka taraflarında bir yere çekildi.

Hashimoto odanın ortasında kalmıştı.

“Ama,” dedi bana dönerek. “Böyle bir guddle probleminin erken teşhisi çok iyi bir şey. Önemli. Bunda üzülecek bir şey yok ki!”

Kulağına eğildim,

“Cahil adam...” dedim. “Ne de olsa okumamış. Bu nodül işi sarstı onu.”

“Ufacık bir nodül,” dedi Hashimoto. “Bir biopsi. Sonra alınır.”

Çingene oturduğu yerden Hashimoto’nun dediklerini duymuştu.

“Nee? Bir de ameliyat mı olacağım?” diye bağırdı. Ağlamaya başlamıştı.

Gittim yanına.

“Çocuk gibisin Bedri,” dedim. “Niçin tuttun da muayene ettirdin kendini doktora. Hiçbir şey bilmeden boyundaki nodülle rahat rahat yaşıyordun.”

“Doğru,” dedi Çingene. “Çok rahattım. Mutluydum ben. Buraya sevinç içinde geldiydim. Mahmut Şevket Paşa’yı görmek, onun elini öpmek için. Şimdi dünyam karardı. Hipotiroidi varmış bende meğerse...” dedi.

Mahmut Şevket Paşa oturduğu yerden,

“Oğlum, bırak. Düşünme artık bunu. Bizler muayene olsak kimbilir neler çıkar. Otur oturduğun yerde,” dedi.

Çingene,

“Bilmeden yaşamak ne güzel,” dedi. “Bu nodül öldürür mü beni?”

Hashimoto,

“Hiçbir şey olmazsın. Öldürmez. Ama seni yorar, sinirli yapar,” dedi.

“Sinirlendim zaten,” dedi Çingene. “Sinirlerim çok bozuk.”

Hashimoto,

“Keşke muayene etmeseydim,” diye söylendi. “Pişman oldum.”

“Üzülmeysin Dr. Hashimoto,” dedi Mahmut Şevket Paşa. “Lütfen beni muayene eder misiniz? Ben bu tiroit hastalığım hiç duymamıştım.”

“Yeni keşfettim bunu,” dedi Hashimoto. “Tıp literatürüne geçti. Buyurun şöyle, sizi muayene edeyim. Başınızı biraz arkaya doğru eğin lütfen...”

Mahmut Şevket Paşa, başını hafifçe arkaya doğru eğdi.

Hashimoto onun gür sakalının altına soktu parmaklarını. Bir süre sakalın altında ellerini gezdirdi.

“Başınızı kaldırabilirsiniz.”

Mahmut Şevket Paşa başını kaldırdı.

“Nasıl? Bir şey buldunuz mu?” diye sordu.

Hashimoto’nun yüzü karışmıştı. Bakışlarında bir şaşkınlık gördüm.

“Bir de şöyle yandan başınızı muayene edebilir miyim?” diye sordu.

“Buyurun, edin,” dedi Mahmut Şevket Paşa.

Hashimoto hassas parmaklarını, Paşa’nın yüzünde ve saçlarının arasında gezdirdi bir süre.

“Tuhaf. Çok tuhaf...” diye mırıldandı.

“Nedir tuhaf olan?” diye merakla sordu Mahmut Şevket Paşa.

Hashimoto düşüncelenmişti.

“Tuhaf bir şey gördüm,” dedi.

“Nedir o?”

“Boğazınızdan beyninize doğru bir kurşun girmiş. Girdiği yeri buldum. Beyne gidiş yolunu gördüm. O kurşun şimdi beyninizde olmalı. Çünkü çıkış deliği yok,” dedi Hashimoto.

Bir an düşündü.

“Çıkış deliği olsa bile, beyinden geçmiş bir kurşun ilginç bir şey. Burada böyle durmanız, konuşmanız...”

Sustu.

Çingene,

“Vay canına!” diye bağırdı. “Şu işe bak sen.”

Döndü bana,

“Hani sen bana anlatmıştın...”

Çabucak sözünü kestim.

“Artık hastalıktan bahsetmeyelim,” dedim. “Burada hiç kimse hasta değil. Senin önemli bir şeyin yok. Ben de iyileştim sayılır. Başka şeyler konuşalım.”

“Tamam, başka şeyler konuşalım,” dedi Çingene. Rahatlamıştı. Unutmuştu boğazındaki nodülü.

“Cebeci çöplüğünün orada olaylar oldu. İnsanları yerin altından kazıyıp dışarıya attılar. Ben bir ağacın dibindeydim, her şeyi gördüm,” dedi.

Firdevs Ana,

“Çok uyukum geldi, dayanamayacağım,” diye söylendi. Yeldirmesini yere sermiş, üstüne kıvrılmaya hazırlanıyordu.

Döndü bana.

“Rüyaya gelmek istiyor musun?” diye sordu.

“İstiyorum,” dedim.

“Hadi gel yanıma,” dedi. “Sarıl bana, gidelim.”

Firdevs Ana’nın yanına uzanıp onun etli bedenine, siyah urbasına sımsıkı sarıldım.

“Hadi,” dedi Firdevs Ana. “Kapat gözlerini. Gidiyoruz.”

Karanlık bir tünelde koşuyorduk. Firdevs Ana önden gidiyordu. Ben arkasıdaydım. Nefes nefese kalmıştım. Tünel karanlık ve boğucuydu.

“Firdevs Ana!” diye seslendim ona. Hızlanmıştı. Onu kaybedeceğimden korktum bir an.

“Firdevs Ana, yavaş koş! Yetişemiyorum sana!”

Birden döndü bana doğru. Karanlıkta onun çok genç olduğunu gördüm. O kalın gövdesi, sıırım gibi ipincekti. Simsiyah, uzun kirpikli gözleri, ürkek bir ceylanın gözleri gibi bakıyordu bana. Dolgun dudakları, dupduru bir teni, omuzlarına dökülen dalgalı, gür, siyah saçları vardı.

“Firdevs Ana,” diye şaşkınlıkla bakakalmıştım ona.

Elini uzattı bana.

“Gel,” dedi. “Bekliyor beni. Gecikmeyelim.”

“Kim bekliyor?”

“Tahir Lütfi.”

“Nerede bekliyor?” diye sordum merakla.

“Sinop’ta,” dedi. “Hadi, çabuk ol. Sinop’ta bekliyor beni.”

Arkasını dönüp tekrar koşmaya başlamıştı. Peşinden gidiyordum.

Tünelden çıkmıştık. Rahat bir nefes aldım. Şimdi, önümüzde sonsuz, gri bir deniz uzanıyordu. Bunun Karadeniz olduğunu anlamıştım. Sislin arasından cezaevini

gördüm. Eski, bildik bir mezar taşım görmüş gibi titredim bir an.

Firdevs Ana, üstündeki incecik, beyaz elbiseyi savurarak Sinop Cezaevi'ne doğru koşuyordu. Bir süre sonra sisin içinde yitip kayboldu.

"Firdevs Ana! Firdevs Ana!" diye uzun uzun seslendim ona.

Bir yanıt alamadım. Sesim, cezaevinin; asırların üstünden geçmesi ile sararmış, nemden kayganlaşmış duvarlarında yankılandı.

Oraları gene yapayalnızdı. Oralarda kimsecikler yoktu. Cezaevi, içime boğuntu veren o tuhaf havası ile karşımda duruyor, bana sanki ölümü hatırlatıyordu.

Çingene başımın etini yiyordu.

"Bir insanın ne zaman öleceğini kimbilir?" diye tutturmuştu.

"Kimse bilmez. Allah bilir," dedim.

Düşünceliydi.

"Doktor da bilir bence," dedi. "Acaba ben ölecek miyim?"

"Senin bu kadar evhamlı olduğunu bilseydim, Dr. Hashimoto ile tanıştırmazdım seni Bedri," dedim.

"Doktor bilir, değil mi?"

"Sende bir şey yok. Yok! Anlamıyor musun? Belki nodül bile yok. Hadi sus. Başım şişti," dedim.

"Senin doktorun var ama," dedi.

"Evet, var."

"Senin her şeyini bilir o."

"Bilir tabii," dedim. "Benim yaşam haritamı, hastalık haritamı bilir. Şu evrede benim hangi dozda ilaç alacağımı, ne yapıp ne yapmayacağımı bilir."

"O zaman, senin..."

Sözünü kestim.

"O benim hayatımı kurtardı. Ölmeyeceğimi biliyor. Hadi sus artık."

“Sustum,” dedi Çingene.

“Paşa’ya da, Doktor Hashimoto’ya da ayıp ettin,” dedim.

“Biliyorum,” diye mırıldandı. “Elimde değildi.”

“Artık unut.”

“Unuttum.”

Bir süre ağaçlıklı yolda yan yana yürüdük. Ankara’nın amına doğru gidiyorduk.

“İşte büzük,” dedi Çingene.

Yarığın yanında, Lokman, Firdevs Ana, Feriha ve Suzan yerde oturuyorlardı.

“Hayrola,” dedim Lokman’a. “Girmediniz mi daha içeriye?”

“Sorma,” dedi Lokman. “Kaldık burada. Bekliyoruz. Kentin rahminde bir kanama oldu. Geçmesini bekliyoruz.”

Yarığın ağzından dışarıya hafif bir çamurlu su sızıyordu. Havada kadın inlemesine benzeyen bir ses, bir an dolanıp sustu. Lokman yanıma gelmişti.

“İşte bir süre daha buradayız,” dedi. “Yıllardır gece zamanı gökyüzünü, yıldızları izlememiştim, biliyor musun? İki gecedir gökyüzünü, yıldızların tek tek karanlığın içinde parlamaya başlamasını seyrediyorum. Bu hareketlilik, bu gecenin doğuşu şaşırttı beni,” dedi.

Bir sigara yakmıştı. Gökyüzüne, yaklaşan geceye bakıyordu. Döndü bana,

“Partinin sana attığı kazığı unuttun galiba,” dedi. “Onca yıllık hakkını nasıl yediler. Sana büyük terbiyesizlik yapıldı, biliyor musun? İyi bakabiliyorlar yüzüne,” dedi.

“Parti içten içe kaynıyor,” dedim. “Örgüt ayakta. Meclis’e girenler hiçbir varlık gösteremiyorlar. Haksızlıkları herkes gördü, biliyor. Artık düşünmüyorum bu konuyu. Parti beni nereye yerleştirdiyse, ben de kafamda partiyi öyle bir yere koydum,” dedim. “Rahatım şimdi. Onca yıl çalıştım, parmağımı kıpırdatmam artık. Parti

için bir gelecek de göremiyorum. Son dönemeci döndü, öñü çıkmaz sokak.”

“Bence de öyle,” dedi Lokman. “Parti bitti.”

“Ama şu seçim çalışmalarını yaptığımız günleri unutamıyordum,” dedim.

“Hani otobüsle şu çevredeki ilçelere gittiğiniz günleri mi?”

“Evet. Firdevs Ana’yı ilk kez gördüğüm günü, diğer günleri... Seçim otobüsünü hoparlörden çalan Onuncu Yıl Marşı’nı... Unutamam o günleri.”

“Ne bakımdan?” diye sordu Lokman.

“Çok acı çekmiştim,” dedim. “Küçük düşürülmüş, hiçe sayılmış bir insandım. Gene de bir şey belli etmemeye çalışıyordum çevreme. O günleri bir daha yaşamak istemem.”

“Yaşasaydın, başka türlü yaşardın,” dedi Lokman.

“Nasıl yani?”

“Belki de o anlamsız turlara katılmaz, kendini yormazdın.”

“Doğru,” dedim. “Parti benim için değerini yitireli, kafamda birçok şey değişti. Soğudum partiden. Kapısından bile girmedim bunca zamandır.”

“Boş ver partiyi,” dedi Lokman.

“Çoktan boş verdim. Ama o seçim gezilerini bir iyiliği oldu, Firdevs Ana’ya rastladım.”

“Doğru,” dedi Lokman. “Parti otobüsü ile Balâ’nın Karagedik Köyü’ne gitmeseydin o sabah, Firdevs Ana’yı göremeyecektin.”

“Taştan kocakarı Firdevs Ana...” diye mırıldandım. “Bizim partiye oy veremeyeceği için hiç kıpırtısız, suratı asık otobüse bakan kadın. Aklıma hiç gelir miydi o zamanlar bütün bunları yaşayacağım? Firdevs Ana ile karşılaşacağım, sizleri tanıyacağım! Dünyada gelmezdi aklıma. Rüya gibi şeyler bunlar. Firdevs Ana’nın rüyasında dedem Tahir Lütfi ile buluşması... Rıza Nur’u, Mahmut Şevket Paşa’yı tanınması... İnanılacak gibi şeyler değil

bunlar. Dedemi Sinop zindanlarında bulmam... Roberto Cavalli'nin o eşsiz parfümü ve cezaevinin avlusunu dolduran yüzlerce kadın. Ne olaylar yaşadım seçimlerden bu yana," diye mırıldandım.

"Firdevs Ana hep muhalifti sizin partiye," dedi Lokman.

"Gerçek Atatürkçüleri tanıyormuş meğer," dedim. "Dedem Tahir Lütfi'yi..."

"Rıza Nur'u bile tanınması, o özü daha iyi kavraması demek," dedi Lokman. "Şimdi sizinkilerin yaptığı, lokumcunun kutuya lokum yerleştirmesi gibi, sıralara adamlarını yerleştirmeleri..."

"Doğru söylüyorsun," dedim. "Bak, bak. Bir yıldız kaydı."

İkimiz de gökyüzüne baktık.

"Genel Başkan kaydı," diye mırıldandım.

"Nerede?" diye sordu Lokman.

"Yüreğimde," dedim sessizce. Duymamıştı.

"Yıldız nerede kaydı?" diye sordu.

"Gökyüzünde. Kaydı, kayboldu gitti," dedim.

"Birisi öldü demek."

"Öyle derler."

İkimiz de sustuk.

Melia&Kasım Otelindeki odamda, yatağın üstünde oturuyordum. Karşımda, avludaki yüzlerce Roberto Cavalli kadınından en güzeli duruyordu. Marie Antoinette idi bu. Başında pudralı, gümüş rengi, kabarık peruğu, üstünde pembe ipekten bir korsaj; yakasının kenarlarından ve kol ağızlarından fışkıran kelebek kanadı gibi incecik danteller ve daha uçuk pembeden oluşan kabarık eteği ile yatağımın kenarına oturmuştu. Gözleri, dudakları çok güzeldi. Uzun siyah kirpikleri, fildişi rengi yanaklarını gölgeliyordu. Parmaklarında değerli yakut ve zümrüt yüzükler, incecik boynunu çevreleyen mor kadiife kurdelenin ön tarafında inci ve yakutlarla süslü yuvar-

lak bir madalyon, odaya giren puslu Sinop ışığında bana göz kırpar gibi parlıyordu.

Sessiz ve sakindi. Omuzlarına sarkan gümüş lülelerini hafifçe sallayarak başını çevirdi, şöyle bir balkon kapısından dışarıya baktı. Hüzünlüydü.

Bu eşsiz güzellikteki kadını hayranlıkla izliyordum. Gözleri dalmıştı.

“Bu cezaevi, avlular, o boş binalar, içimde anlatılması güç bir sıkıntı yaratıyor,” dedi.

“İç açıcı yerler değil oralar,” dedim. “Beni de ürkütüyor bu eski, kimsesiz dünyalar.”

“Cezaevini sevmiyorum,” dedi Marie Antoinette. “Tuhaf şeyler çağrıştırıyor bana,” diye mırıldandı.

Tavus tüyünden yapılmış yelpazesini açıp hafif hafif sallamaya başladı.

Gerçek Marie Antoinette miydi acaba yatağımın üstünde oturan bu eşsiz güzellikteki kadın? Zindana atılınca bir gecede saçları bembeyaz olan, giyotinle boynu uçurulan, bahtsız Fransa Kraliçesi bu karşımdaki kadın mıydı acaba? Yoksa Roberto Cavalli’nin reklam mankenlerinden biri miydi? Ama onda gerçek bir asalet, ulaşılması güç bir güzellik, sarayda yaşamaya alışmış bir insanda olan nazlılık ve kırılganlık vardı. Bir Roberto Cavalli parfüm tanıtım mankeni olamazdı bu kadın.

Karşımdakinin Fransa Kraliçesi Marie Antoinette olduğundan iyice emindim artık. Sinop Cezaevi’ne baktıkça, Bastille zindanlarında yaşadığı korkunç günleri, giyotin’in üstüne düşen o acımasız gölgesini hissediyor olmalıydı.

Nereden gelmişti buralara, bu tuhaf cezaevi kentinde ne arıyordu, bu çoktandır tarihin tozlu sayfalarına gömülmüş olan talihsiz kadın?

Soramazdım bütün bunları ona. O dalgın dalgın, yarı aralık balkon kapısından dışarıya bakmaya devam ediyordu.

“Parfümün kokusu ne değişik, ne kadar güzel değil mi?” diye mırıldandı.

“Olağanüstü güzel,” dedim. “O bomboş avluya birden yüzlerce kadını dolduruverdi.”

Hafifçe gülümsedi.

“Kadın için yaratılan bir parfüm. Tüm kadınları eşsiz kokusu ile çağırdı oraya,” dedi.

“Ne var acaba bu kokunun içinde?”

“Sanıyorum sandal ağacı, mis, ylang ylang, mandalina çiçeği...” dedi o.

Parmaklarındaki yüzüklere bakıyordu. O anda, ünlü Avusturyalı yazar Stefan Zweig’ın Marie Antoinette’in biyografisini anlatan kitabı geldi aklıma. Kraliçe’ye yapılan bu büyüden, parmağındaki büyülü bir yüzükten söz ediliyordu o kitapta. O uğursuz yüzük şu an parmağında idi sanıyorum, kan kırmızısı yakuttan şüphelenmiştim.

Marie Antoinette yüzüğe baktığımı görmüştü.

“Alın,” dedi. Yüzüğü, ani bir hareketle çıkartmıştı parmağından. “Lütfen alın, takın bu yüzüğümü. Size şans getirsin. Bana düğünümde takılmıştı. Ama ben artık sıkıldım ondan.”

“Yok,” dedim. “Çıkartmayın onu parmağınızdan...”

“Hayır, hayır,” dedi Marie Antoinette. “Lütfen takın onu. İçimden onu size vermek geldi. Takın o yüzüğü.”

Marie Antoinette’in büyülü yüzüğünü parmağıma takmıştım.

İçimi bir sıkıntı bastı.

“Psikolojik bir şey olmalı bu,” diye düşündüm kendi kendime. “Bir yüzük insanı böylesine etkileyemez.”

Etten kemikten bir sıkıntı birden beni sarıp sarmalamış, çıkıp sırtıma oturmuştu. Dayanılmaz bir ağırlık hissediyordum üstümde. Marie Antoinette sanki rahatlamıştı. Yavaşça yerinden kalkıp balkona çıktı.

“Ne güzel şu sisin oynamaşı,” dedi. “Şu uzaktaki iskele, sürekli değişen gökyüzü ve alçaktan uçan martılar

ne güzel...”

Onu dikkatle izliyordum. Sanki özgürlüğüne kavuşmuştu.

“Nereden buldun bu yüzüğü? Harikulade bir şey bu! Gerçek yakut!” diye bağırdı Lale. “Şu kesime bak, ne kadar güzel. Antika bir şeye benziyor.”

Dikkatle parmağımdaki yakut yüzüğü inceliyordu.

“Çıkartır mısın bir bakayım?”

“Çıkartamıyorum,” dedim. “İşin kötüsü, parmağımdan çıkartamıyorum bu yüzüğü. Nemden ya da kortizonun etkisinden parmaklarım şişmiş olacak. Ne kadar uğraştımsa da çıkartamadım onu parmağımdan.”

Mahmut Şevket Paşa da ilgilenmişti yüzükle.

“Gerçek yakut bu,” dedi. “Kenarları da serpme pırlanta.”

“Çıkartmak istiyorum bu yüzüğü, Paşam.”

“Ama çok hoş bir yüzük. Takın,” dedi Mahmut Şevket Paşa. “Niye çıkartacaksınız ki!”

“Bilmem. Bir sıkıntı verdi bana bu yüzük...”

“Hediye mi?” diye sordu Lale yavaşça. İkimiz de mutfaktaydık. Lale kahvelerimizi hazırlıyordu.

“Tuhaf bir hediye...” dedim.

“Kim verdi?”

“Kraliçe Marie Antoinette.”

“Kraliçe Marie Antoinette mi?” dedi Lale hayretle. “Hay Allah, kahve taşı!” diye bağırdı.

“Dur, süngerle silerim. Evet, Kraliçe Marie Antoinette verdi onu bana Sinop’ta.”

“Kraliçe Marie Antoinette Sinop’ta ne arıyordu?” diye sordu Lale. Kahveyi fincanlara özenle boşaltıyordu.

“Otel odama geldi. Onu ilk kez, cezaevinin ikinci avlusunda, Roberto Cavalli’nin dev parfüm şişesi kırıldıktan sonra gördüm. Çevreyi saran o eşsiz parfüm kokusu yayıldıkça yüzlerce kadın doldurdu avluyu. O da onların arasındaydı,” dedim.

“Acaba gerçek mi?”

“Yüzüğü mü soruyorsun?”

“Hayır, Marie Antoinette’i,” dedi Lale. “Manken olmasın?”

“Değil. Gerçek Marie Antoinette o. Fransa Kraliçesi. Hissettim bunu ben. Orada, otel odasında, yatağımın üstünde otururken anladım onun gerçek kraliçe olduğunu,” dedim.

“Yüzük...”

“Yüzük büyümlü ve uğursuz.”

“Nereden biliyorsun?”

“Stefan Zweig’ın kitabında öyle yazıyor.”

Lale kahveleri tepsinin üstüne yerleştirmişti. Birlikte salona girdik. Aradan geçerken, Paşa’nın sol ayakkabısının teki,

“Çok güzelsin bugün,” diye mırıldandı. “Ne zaman gideceğiz otele. Yanıyorum ben. Yerimde duramıyorum. Çok zalimmişsin.”

“Sus!” diye tısladım.

“Susamıyorum.”

“Allah belanı versin!”

“Vermiş zaten. Sensin. Tatlı bela. Kurbanın olayım,” dedi.

“Ben buna dayanamayacağım,” dedim Lale’ye.

“Boş ver. Erkek işte! Paşa ayağına giyince susuyor. Ben birazdan Paşa’ya giydiririm onu,” dedi.

“Beni hiçbir şey ezemez!” diye bağırdı siyah ayakkabı. “Ben seven bir erkeğim!”

Mahmut Şevket Paşa kahvesinden bir yudum aldı.

“Ellerinize sağlık,” dedi.

Sağ elimin ortaparmağındaki yakut yüzüğe dalmıştı gözüm. Parmağım iyice şişmişti, bu yüzük sanki bir parçam olmuştu benim, dünyada çıkartamazdım onu parmağımdan.

“Kuyumcuya gider kestiririm, kurtulurum ondan,” dedim.

Yüzük bir kan pıhtısı gibi donuk, koyu ve yoğundu. Ona baktıkça tüylerim ürperiyordu. Kraliçe Marie Antoinette'in giyotin'in bıçağına bulaşan kanını çağrıştırıyordu bana bu yakut. Stefan Zweig'ın kitabını bulup ona yeniden göz atmalıydım. Kraliçe Marie Antoinette'in yaşamını belirleyen tüm şanssızlıkların ve talihsizliklerin bu yüzükten ileri geldiğine inanılmıştı.

Şimdi o yüzük benim parmağımdaydı ve çıkartamıyordum onu bir türlü!

"Nedir bu parmağındaki yüzük?" diye sordu Lokman. "Dikkatli ol, çöplüğün buralarda insanı boğazlarlar bu yüzük için. Halk yoksulluktan kırılıyor."

Feriha ve Firdevs Ana hemen ilgilenmişlerdi yüzükle. Gelip dikkatle yüzüğü incelemeye koyuldular.

"Yüzük benim değil," dedim Lokman'a.

"Kimin?"

"Kraliçe Marie Antoinette'in yüzüğü. Uğursuz sayılan o meşum yakut. Bana armağan etti."

Lokman şaşırmıştı.

"Yok ya," dedi. "Demek armağan etti."

"Parmağıma taktı, ama çıkartamıyorum şimdi bir türlü. Uğursuz, biliyorsun. Taşıyana uğursuzluk getiriyor."

Feriha,

"Marie Antoinette'e uğursuz gelmiş miydi?" diye sordu.

Lokman kızmıştı.

"Fransa tarihini doğru dürüst bilmiyorsun galiba," dedi. "İhtilalde Kraliçe tutuklanıp zindana atıldı. Sonra da giyotinle boynu uçuruldu."

Olduğum yerde titriyordum.

"Sen bu yüzüğü çıkar anam," dedi Firdevs Ana. "Nene lazım."

"Çıkartamıyorum ki!"

"Sabun sürelim," dedi Feriha.

Koştı, gitti bir kalıp ıslak sabun getirdi. Parmağımı iyice sabunladık. Ama yakut yüzük bir türlü kayıp çıkmıyordu parmağımdan.

“Kantaşı gibi...” diye mırıldandı Firdevs Ana. “Gözümü alıyor bu yüzük. Tuhaf şey...”

Laboratuvara sabah erkenden gitmiştim. Her zaman olduğu gibi heyecanlıydım, Nazan görmüştü beni. Onun güler yüzünü görünce biraz rahatlardım. Birazdan ufak bölmelerin birinde kanımı alacaktı.

“Nasılsınız?” diye sordu. “Tahlil zamanından biraz erken geldiniz bu sefer.”

“Bir-iki gün erken Nazan,” dedim. “Stresten kurtulayım diye.”

“Çok iyi çıkacak sonuçlar, hiç merak etmeyin,” dedi Nazan. “Ben öğleden sonra sonuçları erken alırsam size telefon ederim.”

Lastikle kolumun üst kısmını sıkılmıştı. Kelebek iğne ile birazdan damarıma girecekti.

“Yüzüğünüz çok güzel,” dedi. “Rengi çok değişik.”

“Çok değişik, değil mi?” dedim. “Sanki pıhtılaşmış kan gibi...”

Nazan güldü,

“Hiç öyle düşünmemiştim, ama belki de bir kan pıhtısına benziyor gerçekten,” dedi.

Damarı bulmuştu. Kanı şırıngaya çekiyordu şimdi.

“Yumruğunuzu açın.”

Sıkılmış olduğum yumruğu açmışım.

“İşte oldu. Geçmiş olsun,” dedi Nazan.

Bir büyük tüp kan almıştı benden. Damarımdan çıkan vişneçürüğü renkli kana bakıyordum.

Yüzüğün taşı ile aynı renkteydi.

...Cebeci taraflarında yürüyordum. Öyle, kendi başıma. Yaşadığım tüm olayları rahatça düşünmek, hepsini beynimin süzgecinden geçirmek için. Hiç bilmediğim so-

kaklara girip çıkıyor, kendi kendimle kalmanın rahatlığını sürmeye çalışıyordum.

Sokaklar tozlu ve dardı. Önlerinde, ufak, eski bahçeler olan apartmanlar vardı; yıllardır geçmemiştim bu sokaklardan. Hukuk Fakültesi'nin arkasındaki yollara sapsamıştım. Yaşadığım olayları düşününce düşününce yürüyordum. Mahmut Şevket Paşa'nın gücü, Roberto Cavalli'nin rengârenk fantezileri, Sinop Cezaevi'nin avlusunu dolduran yüzlerce kadın, parfüm şişesinden oluşan dev kule, yeraltı insanları; Lokman, Feriha, Firdevs Ana. Hepsi benim için gelip geçiyorlardı.

Marie Antoinette'i düşündüm.

Bir kelebek gibi yatağımın kenarına konmuş olan bu gösterişli ve zarif varlığı... Bu bahtsız Fransa Kraliçesi'ni bir süre düşündüm. Kırmızı taşlı yüzük, parmağımı mengene gibi sıkıyordu. İlk işim bir kuyumcuya gidip onu kestirmek olmalıydı. O yüzüğü parmağıma taktığımdan bu yana içime bir sıkıntı girmişti. Kraliçe Marie Antoinette'in korkunç yazgısı üstüme çullanmış gibiydi. Bu düşünceleri beynimin içinden atıp dedemi düşünmeye başladım.

Bulmuştum onu!

Yalnızca bu olay bile bütün yaşadığım zorluklara değerdi. Onunla konuşmuştum. Geçirmekte olduğum tiroidit aklıma geldi. Bir an canım sıkıldı. Yüzüp yüzüp hastalığın kuyruğuna gelmiştim. Ama bu tiroidit de öyle önemli bir şey değildi pek. Nedense Doktor Hakuru Hashimoto'nun anlattıklarını pek anlayamamıştım. Bilimsel bir şeyler yazıp çizmiş; beni pek aydınlatamamıştı.

Mahmut Şevket Paşa'nın ayağındaki dilli ayakkabıyı düşündükçe tepem atıyordu. Paşa şu ayakkabıları bir an önce eskitse de atıverseydik onları çöpe. Ama Paşa da titiz bir adamdı. Kâzım Ağa her sabah çizmelerini ve ayakkabılarını cilalıyordu. Paşa'nın da pek fazla yürüdüğü yoktu şu sıralar...

Bu ayakkabının yaptıkları, politikadaki yozluğun bir

göstergesiydi işte! Kadının politikadaki yerini, bu dilli siyah ayakkabı her fırsatta anlatıyordu.

“Bir dil ver gülüm. Otele gidelim.”

Biz kadınların politikadaki yeri buydu işte!

Ayakkabıyı düşününce canım sıkılmıştı, adımlarımı hızlandırdım.

Firdevs Ana'nın gençliği ne denli güzeldi. İnanılmaz bir sağlığı ve çekiciliği vardı. Rüyasına girince görmüş-tüm bunu. O koşarken dalgalanan siyah saçları ve onlardan burnuma gelen yasemin kokusu... İnanılmaz çekicilikte bir şeydi bu.

Birden ellerim ve ayaklarım uyuşmaya başlamıştı. Sağ gözkapağım hafifçe atıyordu. Yüzüklü parmağım üç kez zonkladı. Değişeceğimi anlamıştım. Bir apartmanın kapısından içeriye girip loş sahanlıkta beklemeye başladım.

Yavaş yavaş değişimin gerçekleştiğini hissediyordum. Tüm hücrelerim elektrik verilmiş gibi titremişti birden. Boynumdan aşağıya bir sıcaklık aktı sanki. Yavaşça apartmanın sahanlığından dışarıya çıktım.

Lale'nin evinin önündeydim. Zili her zaman yaptığım gibi iki kere çaldım.

Kapı açıldı. Lale karşımdaydı. Bir an geriye çekilip hayretle baktı bana.

“Kimi aradınız?” diye sordu.

“Lale, saçmalama. Bu halimi öğrenemedin mi artık,” dedim. “Cebeci’de yürürken değiştim. Bir apartmanın sahanlığına girdim, biraz bekledim, sonra da doğru buraya geldim. Paşa nasıl?” diye sordum.

Lale şaşkındı.

“Gerçekten sen misin?” diye mırıldandı. “İnanılmaz bir şey bu.” Hayranlıkla bakıyordu bana.

“Ne oldu yahu? Bu sefer daha mı güzel olmuşum?” dedim gülererek. Elimle şöyle bir saçlarımı düzelttim.

Elim, her zamanki gür, dağınık saçlar yerine, kabar-

tılmış, kavuk gibi büyük, ipeksi yumuşaklıkta bir şeye dokunmuştu.

“Bir kraliçe gibisin...” dedi Lale. “Çok güzel bir kraliçe. Bu devirden değilsin sanki. O eskiden, gövde değiştirdiğin manken ile ilgin yok.”

Eğilip eteklerime baktım.

Pembe ipek taftadan kabarık bir etek, Lale’nin paspasını süpürüyordu.

“Gir içeriye,” dedi Lale.

“Senin odadaki aynaya gidiyorum.”

Yavaşça içeriye girip kimse görmeden Lale’nin yatak odasına geçtim.

Ayna yatağın yanındaydı. Komodinin üstünde bir-iki oje, bir ruj, bir rimel duruyordu.

Aynadan Kraliçe Marie Antoinette bana bakıyordu.

Çok güzeldi. Kızıl bukleli, kabarık saçları, gül rengi ipek taftadan yapılmış işlemeli tuvaleti, yakası ve kolları tülüksü beyaz dantellerle süslü kol ağızları ve incecik belini sıkan korsajı ile karşımda duruyordu. Aynı, Sinop’ta, Melia&Kasım Oteli’ndeki odama geldiği gibiydi.

“Kraliçem,” diye hafifçe eğildim.

Aynadaki Kraliçe,

“Kraliçem,” diyerek, bana doğru eğildi.

Şaşkındım.

Lale arkamdan odaya girmişti.

“Nasıl böyle oldun?” diye sordu. “Çok güzelsin. Öteki türlü biraz sıradandın; yani, dergilerde moda mecmualarında sıkça rastlanan bir tiptin. Ama şimdi bambaşkasın,” dedi.

“Fransa Kraliçesi Marie Antoinette’in şekline bürünmüşüm,” diye hayretle mırıldandım. “Bu nasıl oldu acaba?”

“Kim?” diye sordu Lale.

“16. Lui’nin karısı, Fransa Kraliçesi Marie Antoinette.”

“Ne kadar güzel,” diye fısıldadı Lale. “Bir kraliçe ol-

dun. Şu üstündeki tuvalete bak; bütün kolların ve arkan inciler ve değerli taşlarla işli.”

“Onlar gerçektir,” dedim.

“Deme yahu,” dedi Lale.

“Gerçektir onlar. Fransız Kraliçesi’nin üstünde sahte hiçbir şey olamaz ki,” dedim.

“Peki, nasıl oldun böyle?”

“Bilemiyorum...” diye mırıldandım.

Birden aklıma yüzük gelmişti. Kan pıhtısını andıran yakut yüzük.

Baktım, parmağımdaydı.

Koluma asılı ipek fırfırlı, top biçimi çantanın içinden birkaç altın çıkartıp Lale’ye verdim.

“Al, bunları bir kenara koy. Değişirsem yok olabilirler. Sakla onları. Sanıyorum parmağımdaki yüzükten bu hale geldim.”

“Fena mı,” dedi Lale. “Muhteşem bir kraliçe olmuşsun.”

“Ama,” dedim. “Bahtsız bir kraliçe.”

“Ne gibi?”

“Bastille zindanlarına atılıp boynu uçuruldu giyotinle.”

Lale’nin yüzü bembeyaz olmuştu.

“O zaman çok tehlikeli bu durum,” dedi. Telaşlanmıştı.

“Ne yapabiliriz? Oysa öyle güzelsin ki! Bir şeyler yaşa. Böyleyken de bir şeyler yaşamaya bak! Nasıl olsa değişeceksin, kurtulacaksın. Şu görünümünü değerlendir!”

“Nasıl değerlendireyim Lale,” dedim. “Nerede? Memlekette halk ekonomik krizden bunalmış. Bir kraliçe olarak nereye gidebilirim ki!”

“Canım, gideceğin çok yer var,” dedi Lale. “Git bir otelin lobisine otur. Hadi, değerlendir bu güzelliği, bu görkemi.”

“Taksi çağır bana,” dedim.

Lale çabucak bir taksi çağırdı telefonla.

"Hadi, gidiyorum," dedim. "Sheraton'un lobisine gideyim diyorum bu sefer de..."

"Hilton'a git," dedi Lale. "Gene Hilton'a git. O pembe koltuklara şöyle bir otur."

"Olur," dedim.

Taksi gelmişti. Eteklerimi tutarak bindim taksiye.

"Hilton Oteline," dedim.

Arkama dayanıp yelpazemle hafif hafif serinlemeye çalıştım.

Lobi boştu. Süzülerek içeriye girdim. Pasta bölümündeki kız, beni görünce bir an şaşkınlıktan bayılacak gibi oldu. Dipteki bir koltuğa oturup masanın üstündeki mönüyü elime aldım.

Garson yam başımda belirmişti.

"Çilekli, krem şantili bir pasta istiyorum," dedim.

"Hay hay efendim," dedi garson.

Ellerimdeki üstleri inci ve zümrütlerle işlenmiş, tül eldivenlere bakıyordum. Ayaklarımda inci renkli saten iskarpinler vardı. Üstlerindeki tokalar değerli taşlarla süslenmişti. Eğilip önümdeki masanın camında kendi görüntüme şöyle bir baktım.

Tuvaletimin yakası dekolteydi. Yakamın kenarları iki sıra pembe inci ile işlenmişti. Çantamı karıştırdım. Buruşturulmuş bir kâğıt parçası buldum. Yavaşça düzeltip onu, üstünde yazanları okudum.

..."Küçük Trianon'da bekliyorum seni. Çok özledim. Kulun, Fersen."

Kraliçe Marie Antoinette, âşığı Fersen'den bir not almış, onu da buruşturup çantasına koymuştu.

Kendimi tanımalıydım. Bu yeni kimliğimi birazcık olsun tanımalıydım. Roberto Cavalli kızı Helena'dan farklıydı Fransa Kraliçesi Marie Antoinette.

Stefan Zweig'ın biyografisi, Marie Antoinette'i bulmam gerekiyordu. Hızlı düşünmeye çalışıyordum. Garson çilekli pastamı getirmişti. Pastadan bir çatal alınca

aklıma bir fikir geldi. Karanfil Sokak'taki Dost Kitabevi'nde mutlaka vardı bu kitap. Geçen yıl vitrinde görmüştüm. Üstünde Marie Antoinette'in güzel bir resmi vardı. Pastayı yiyip koltuğumdan kalktım. Önümde eğilen garsona yüklüce bir bahşış bıraktım, komi uçar gibi yerinden fırlayıp bana otelin dış kapısını açmıştı.

"Arabınız hanımefendi?"

"Arabasız geldim."

"Bir taksi ister miydiniz?"

"Evet," dedim.

Komi bir ıslık çaldı. Billur Taksi'den bir araba süzülerek kaldırıma yanaştı. Eteklerimi tutup başımı eğerek taksiden içeriye girdim.

"Karanfil Sokak'ta ineceğim," dedim şoföre. Bezgin yüzlü bir ihtiyardı. Fazla ilgilenmedi benimle. On dakika sonra Karanfil Sokak'taki Dost Kitabevi'nden içeriye girmiştim.

Kitabevi her zamanki gibi tıklım tıklım kalabalıktı. Çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu bu kalabalık, bana ilgiyle bakıyordu. Yeni kitaplar bölümünden sola sapıp, dağıtımdan arkadaşlarım olan Metin'le Fırat'ın yanma gittim. Metin de, Fırat da yerlerinde dikleşmişler, bana ilgiyle bakıyorlardı.

Seçimlerde yediğim kazığı biliyorlardı. Hatta seçim öncesi Fırat'la konuştuğumda, "Para verince iyi bir yere geliniyor listede. Korkarım gene uzaklara atacaklar sizi," demişti üzüntüyle. Dediği çıkmıştı. İşte şimdi Metin'le Fırat karşımda duruyorlar, beni büyük bir ilgiyle süzüyorlardı. Kılık değiştirmiş bir kitap hırsızı da olabilirdim, belki de onu düşünüyorlardı.

Yavaşça Metin'e doğru eğildim.

"Marie Antoinette'in biyografisini istiyorum," dedim. "Stefan Zweig'ın yazdığı..."

"Bir dakika," dedi Metin. Dükkânın arka taraflarına doğru gidip kayboldu.

Fırat baştan aşağıya süzüyordu beni, bir müddet

sonra elindeki bir kitaba bakar gibi yapıp gözlerini benden kaçırdı.

Metin gelmişti.

“Buyurun,” deyip kitabı bana uzattı.

Teşekkür edip parasını ödedim. Dost Kitabevi’nden dışarıya çıktım. Şu anda ruhumun üstünde taşıdığım gövdenin geçmişteki hayatı, elimde tuttuğum kitapta, dünyanın en iyi biyografi yazarlarından birinin kaleminde çıkmış olarak, tüm ayrıntıları ile yer alıyordu. Köşedeki kasetçinin duvarına dayanıp rasgele bir sayfayı açıp okumaya başladım:

...“Marie Antoinette baştan aşağı cazibeli bir kadındı. Teninin şeffaf beyazlığı, vücudunun orantılı yuvarlak hatları, ateş gibi kıvılcı saçları, fildişinden dökülmüş gibi düzgün kolları, güzelliğiyle meşhur elleri ve özellikle taptaze gençliği ile bütün kalpleri kendine bağladı.

“...İnce ve kusursuz bacakları ile yürürken vücudundaki uyum, otururken tavrındaki çeviklik, merdivenleri çıkarken uçar gibi koşuşu, eli öpülürken beyaz parmaklarının hareketleri...

“Her kadın güzelliğinin merkezini bilir. Marie Antoinette de kendi güzelliğinin kaynağını biliyordu. Bu yüzden hiç yerinde durmazdı. Hareketsiz durup birini dinlemek, dinlenmek, hatta uyumak hiç sevmediği şeylerdi. Gidip gelmek, bir işe başlayıp onu yarım bırakmak, bir başkasına başlamak, didinmek, hiç durmamak, uzun süre yemek yememek, hatta uzun süre uyumamak, hep yeni şeylerle meşgul olmak... Bunlar Marie Antoinette’in kraliçelik hayatıydı...”

Kasetçi, dükkânından çıkmış, ilgiyle beni süzüyordu. Bir Müslüm Gürses kaseti koymuştu, iyice açmıştı sesini, sokak çınlıyordu. Gözünü bana dikmiş, öylece bakıyordu.

Elimdeki kitabı kapatıp oradan uzaklaştım. Selanik Caddesi’ne doğru yürüyordum. İşhanının oralara doğru. Uzun yıllar önce, dedem Tahir Lutfi Tokay ile anneanne-

min ilk oturdukları evin yerine yapılmıştı bu han. Geçen gün elime geçen bir belgeden, rastlantı sonucu öğrenmiştim bunu. Ama ne yazık ki ne o eski evi, ne apartman adını; hiçbir şey hatırlamıyordum. Yüksel Caddesi çok kalabalıktı. Çevreyi dolduran gençler dönüp dönüp bana bakıyorlardı. Yolun başından bir taksiye binip yeniden Hilton Oteli'ne gittim. Dönen kapıdan geçip kendimi pembe koltuklardan birine atmıştım. Ayağımdaki saten pabuç sol ayağımı hafifçe sıkıyordu. Eteğimin altında, onu yavaşça çıkartıp kitabın bir başka sayfasını açtım.

...“Sonraları kraliçenin hayatında büyük bir rol oynayan Asilzade Axel de Fersen’de, onu çok beğendiğini böyle bir balo akşamı maske arkasından söyleyebilmişti...”

Gözlerim bir-iki satır yukarıya gitti.

“Marie Antoinette eğlence, zevk, sefa için her şeyi yapıyordu. Ama her türlü eğlenceden de çabuk bıkıyordu. Her isteği saman alevi gibi bir yanar, bir sönerdi. Hiç bıkmadan yaptığı tek şey maskeli balolara gitmekti. Tehlikeli oyunlara girişmek onun çok hoşuna gidiyordu...”

Garson gelmişti.

“Ne emredersiniz efendim?” dedi.

“Az şekerli bir Türk kahvesi rica ediyorum.”

“Hay hay efendim.”

Elimdeki kitap büyüleyiciydi. Stefan Zweig’ın usta kalemi, Fransa Kraliçesi Marie Antoinette’i, onun günlük yaşamını, kişiliğini yavaş yavaş gözlerimin önüne seriyordu. Şu anda Kraliçe’nin gövdesini taşıyordum. Bu kitabı okumak büyük bir heyecan, akıllara durgunluk veren bir serüvendi benim için.

Açlıkla, satırların arasına döndüm.

“...Kraliçe genellikle sabah dört-beş gibi yatar, sadece birkaç saat uyurdu. Zaten onun gibi hareketli birine fazla uyku yaramıyordu ki! Günün önemli sorunu ise suydü: Hangi elbiseler giyilecek? Saray hizmetçilerinden bu işle ilgilenen bir kadın, elinde elbiselerin örnekleriyle yatağa kadar gelir, kraliçe de o gün akşama kadar

giyeceği elbiseleri seğerdi... Tahta çıktıktan bir süre sonra kraliçenin bu elbise merakı bütün dünyada duyuldu.

“Marie Antoinette için elbise seçmekten sonra günün ikinci önemli sorunu: Saç yapımı. Rokoko devrinin önemli aktörlerinden biri de herhalde kraliçenin kuaförü M.Leonard’dı...”

Kahvem gelmişti. Bir yudum aldım. Sol elimde başlayan karıncalanma, sırtımdan aşağıya doğru inmiş, kaval-kemiklerim için için sızlamıştı. Kahvemden alélacele bir yudum daha alıp yerimden kalktım. Pembe halının üstünden yürüyerek, dev aynanın önünden geçip kadınlar tuvaletine girdim. Tuvalet bomboştu. İçeride hafif bir müzik çalıyordu. Bir temizleyici kadın aynanın karşısında üniformasının yakasını düzelttikten sonra, boş kabinlere tuvalet kâğıtlarını takmaya başladı. İlk baştaki kabin-e girip kapıyı kilitlemiştim. Başım ter içindeydi. Saçlarımın arasından boynuma ılık bir ter akıyordu. Titreme-y-e başladım.

Tuvaletten çıkınca, aynaya bir göz attım, rengim hafif sararmıştı. Yüzümü yıkayıp yandaki rulodan bir parça kopartarak, elimi yüzümü kuruladım. Stefan Zweig’ın kitabı ‘Marie-Antoinette’ elimdeydi. Tuvaletten dışarıya çıktım.

Doktorun karşısında oturuyordum. Muayenehane’nin içinde her zamanki o dingin hava, doktorla benim aramda dolaşıp duruyordu. Doktor, önündeki tahlillerimi inceliyor, bilgisayara geçiriyordu onları.

“Nasıl buldunuz tahlilleri doktor?”

“Çok iyi,” dedi.

“İlacı azaltacak mıyız?”

“İki ay daha bekleyeceğim,” dedi doktor. “Değerlerde yükselmeye izin veremem.”

Tavrı kararlı ve kesindi.

“Saçlarım dökölüyor,” dedim.

“İmurandan,” dedi doktor. “Geçecek.”

“Sakalım çıktı.”

Doktor gözlüklerinin arkasından baktı bana.

“Sir ağda ile aldıldım,” diye mırıldandım.

Reçetem elimde, çıktım muayenehaneden. Gene o sinsi şubat yağmuru yağıyordu dışarıda.

Yaşamımın değişik yıllarından birini yaşıyordum. Birtakım şeylere artık alışmıştım. Bir yıl önce aklıma bile gelmeyecek olan bir şeyi şimdi uzun uzun düşünür olmuşum. Geçirmekte olduğum rahatsızlığın, tehlike ile burun buruna gelmenin ruhumda yarattığı birtakım vesveselerdi bunlar... Geceleri yatmadan önce yarısını kırıp yuttuğum ilaç hafifçe gevşetiyordu beni. Doktor, “Bir bütün tablet alın, rahat edin,” demişti. Ama ben yarım ile idare ediyor, gene her gece eşsiz rüyalar görüyordum.

Düşlerimi yitireceğim, elimde ucunu tuttuğum o büyümlü rüya ağını kaybedeceğim, elimden kayıp gidecek diye korkmuştum ilk başta. Ama bir şey olmamıştı. Rüya ağının ipleri gene elimdeydi, bunun bilincine varınca anlatamayacağım bir rahatlık duymuş; aylar sonra yazdığım bir-iki sayfayı okuyunca heyecandan ağlamıştım. Geçirdiğim o şok, bana büyümlü rüyalar görme ve bunları kâğıda dökme yeteneğini kaybettirmemişti. Elime korka korka aldığım kalem, satırların üstünde uçmuş; sevinçten sarhoş gibi olmuşum. Ancak yazı yazan ve benim yaşadığım olayları yaşayan bir insan anlayabilir bunun ne olduğunu. Benim korkumu ve sevincimi.

Tansel, sakalımı almıştı. Aynaya şöyle bir baktım.

“Biraz kızardı Tansel. Ne yapacağız şimdi?”

“Bir şey olmaz, korkma,” dedi Tansel. “Yalnız beş saat hiçbir şey sürme yüzüne. Mikrop kapmasın.”

“Merak etme, beş saat yüzüme hiç dokunmam,” dedim.

Tansel her zamanki gibi eliyle pişirdiği kahvemi getirmişti. Kahvemi yudumlarken, havadan sudan konuşu-

yordum onunla. Bir süre sonra dükkândan çıkmış, Lale'nin evine doğru yürüyordum.

O ipekten balık ağı, o aylardır içinden çıkmaya uğraştığım tuhaf, görünmeyen hapishane; o ruhumun marazi yarı karanlığı ile nemlenmiş, kendi kendimi içine kapattığım o hücre gene yüreğimi sıkıştırmaya başlamıştı. Daralmaya başlamıştım, beynimden bin bir düşünce geçiyor, volta atabileceğim alanlar, içinde koşabileceğim kitaplar, satırlar, bulmaya çalışıyordum.

Bu içine kapatıldığım hücreyi ben mi oluşturdum, yoksa bu aldığım ilaçların yaptığı bir çöküntü müydü? "Benim ruhum hasta olan," diye düşündüm. "Tüm bunlar benim vesveselerimden oluyor. Belki de sokakta yürüyen herhangi bir insana duygularımı, şu anki korkularımı anlatsam beni şımarıklıkla suçlar. Belki bütün bunları ben yaratıyorum. Vesveseli bir ruhum var. Kafadan hastayım ben!"

Sonra doktorun dediklerini düşündüm.

"Kortizon depresyon yapar. Böyle bir şey hissederseniz hemen gelin bana. Tehlikeli olabilir. Sakın çekinmeyin. Size antidepresan yazıyorum."

"Yazmayın doktor," demiştim. "Kullandığım eski, bildik bir ilaç var. Uyurken onu alırım."

İşte şimdi sokağın ortasında sıkıntı sarmalayivermişti beni. Derin bir nefes aldım. "Böyle şeyleri çok atlatın sen, pabuç bırakma," diye fısıldadım kendi kendime.

O an, dünya yüzünde, Ankara'nın üstünde yapayalnızdım. Kara kuru birtakım düşlerim vardı. Yaşamım acaba yanlış oynanmış bir oyun muydu? Kafama bu takılmıştı şimdi de.

Yanlış bir oyunun başoyuncusu muydum acaba?

Bazen gece zamanı yalnızlığımı daha çok duyardım. Hırsız girmesin diye balkon ışıklarımı yakıp yatağıma çekildiğim geç saatlerde...

Ağlıyordum. Gözlerimden yaşlar akıyordu. Kentin dar, ağaçlıklı bir sokağında öylece yürüyor, bir yandan da

ağlıyordum. Yıllardır yapmadığım, yapamadığım bir şeydi bu.

Lale yanı başımdaydı. Boynuma sarılmıştı.

“Ne oldu sana birdenbire böyle?” diye söylendi. “Ne kadar iyiydin. Neşen yerine gelmişti. Geceleri rahat uyuyordun artık, gündüzleri sık sık ‘pilin bitmiyordu’ senin deyimle! Ne oldu, birisi bir şey mi söyledi sana?”

“Zincirlerimi kırmak ve tümüyle özgür olmak istiyorum!” diye fısıldadım. “Rahat etmek, hiçbir şey düşünmemek istiyorum. Anlıyor musun beni? Bodrum’u çok özledim. Bir çocuk gibi. Belki de bunun için ağlıyorum. Ruhumda oraya fırlayıp gidebilecek gücü bulamadığım için...”

Mahmut Şevket Paşa oturduğu yerden söylediklerimi duymuştu.

“Bunun için ağlanır mı hiç?” dedi. “Boşu boşuna üzme-
yemey kendinizi. Bir şeye siniriniz bozulmuş.”

“Evet Paşam,” dedim. Gözlerimi acele ile kuruluyordum bir yandan. “Bir vitamin almalıyım. Sinirlerim zayıfladı.”

Paşa’nın ayakkabısı köşeden hafifçe sesini yükseltti:

“Hasta hasta katıldın o seçim gezilerine. Sana yaptıkları terbiyesizlik ağırına gitti, ama hiçbir şey belli etmedin. Otobüsün uğradığı seçim bürolarında örgüt sana nasıl sarılıyordu. İnsanlar tanıyorlardı seni, yıllarca partiye verdiğin hizmeti biliyorlardı. Bazı kadınlar sana sarılıp ağlamışlardı, anımsıyor musun?” dedi. “İşte o zaman asabın bozuldu senin. Kolun da nasıl ağrıyordu. Sanki yanlış bir sahneye çıkmış, bilmediğin bir oyunda, senin için yazılmış kötü bir rolü oynuyordun,” diye devam etti. “Aktörler, aktristler değişmişti. Sen bir figüran olmuştun. Ama başın dikti. Aksatmadan götürdün rolünü. O otobüsün üstünde kalabalığı selamlayışın, seçmenlere sarılışın... Sıran belli olunca, ben sırtıma hançer yemiş gibi oluyordum,” dedi. Sustu.

“Yok canım,” dedim. “Onları unuttum gitti. Seçimlerden bu yana kaç ay geçti. Vallahi hiç aklıma gelmiyor o dediklerin. Ama hepsi doğru,” dedim. “Başrole başkaları geçmiş, ben bir gecede figüran olmuştum. Kabahat bende,” diye söylendim. “İstifa edebilirdim. O yaşadıklarımı hiç yaşamazdım o zaman. Ama nedense çabuk davranıp istifa edememiştım. Dedim ya, bir tutukluk var bende.”

“Şok geçirdin,” dedi ayakkabı. “Efendice davrandın sonuna kadar. Seni koydukları yeri kabullendin. Allah belalarını versin! Beni de öyle harcadılar,” diye mırıldandı. “Bu parti bunu hep yapıyor.”

Lale,

“Yavaş, sus artık!” dedi ayakkabıya.

“Ne oluyor orada?” diye sordu Mahmut Şevket Paşa. “Bir sesler geliyor kulağıma?”

“Kâzım Ağa ayakkabımızı temizliyor Paşam,” dedi Lale. “Bakın, pırıl pırıl parlattı.”

Kâzım Ağa ellerini yıkamaya, arka tarafa, helaya doğru gitti.

Lale,

“Sana havlu koydum, Kâzım Ağa,” dedi. “Çizgili havlu senin.”

“Sağ olun efendim,” dedi Kâzım Ağa.

Mahmut Şevket Paşa,

“Kızım, şu televizyonu bir açalım,” dedi.

Hemen televizyonu açtım. Kumandayı Paşa’ya verdim.

Mahmut Şevket Paşa kumanda ile oynuyordu. Türkiye Büyük Millet Meclisi kanalını aradığını anlamıştım.

“TBMM kanalı 7’de Paşam,” dedim.

Paşa şöyle bir baktı ekrana,

“Oturuma ara verilmiş,” dedi. Kumanda ile oynamaya devam etti.

Lale yanıma gelmişti.

“Ben de o haptan istiyorum,” dedi. “Dün sana söylemeyi unuttum. Bana da getirir misin o haptan? Onu yu-

tunca, ne yaşayacağımı çok merak ediyorum.”

“Eğer Suzan’da varsa getiririm,” dedim.

“Bu gece getirebilirsen içerim. Çok merak ediyorum ne olacağımı...”

“Sana o haptan bulmaya çalışacağım Lale,” dedim. “Merak etme.”

Mahmut Şevket Paşa kumanda ile oynamaya devam ediyordu.

Birden ekranda Sinop belirdi. Şaşırmıştım. O sonsuza doğru uzanan upuzun iskele, denizin kenarındaki çay bahçeleri, surların yanındaki Atatürk Heykeli; Melia&-Kasım Otel, bir bir ekrandan geçiyordu.

Turistik bir tanıtım programıydı bu, anlamıştım. Paşa’nın da ilgisini çekmiş olacak ki, kanalı değiştirmemişti. Sinop, televizyon ekranından sonsuz yeşilliği ve o kurşun grisi kış denizi ile gözlerimizin önündeydi. Şimdi restore edilmiş Kadınlar Hapishanesi görünüyordu ekranda. Çok eski bir binaydı bu, bahçesinde çeşitli ağaçlar vardı. Açık sarı renkli, yıllanmış bir konaktı, değiştirilmiş ama çirkin olmamıştı. Şimdi boştu. Kamera bahçesinde dolaşıyor, ağaçların gölgesinde oynayan güneş beneklerini yakalamaya çalışıyordu. Ekranda Eski Sinop Cezaevi belirmişti. Spiker bilgiler veriyor, cezaevinin 1999 yılından bu yana boş olduğunu, ziyaretçilere açık olduğunu anlatıyordu. Kamera o bomboş avluları tarıyor, beton merdivenlerden yukarıya çıkıyor, demir parmaklıklı pencerelerden dışarıya, Sinop limanına bakıyor; duvarlardaki ranza izlerini tarayarak, alt kattaki koridorlara ve koğuşlara iniyordu.

“Bak,” dedim Lale’ye. “İşte Sinop Cezaevi.”

Mahmut Şevket Paşa koltuğunda doğrulmuş, büyük bir ilgiyle cezaevini izliyordu.

“Sinop Kalesi...” diye mırıldandı.

“Bir şey mi istediniz Paşam?”

“Sinop Kalesi. Sürgün yeri...” diye mırıldandı.

“Hiç gittiniz mi oraya Paşam?”

“Hiç gitmedim,” dedi Paşa. “Yolu bile yoktur oranın. Denizden gidilir. Mahkûmlar vapurla giderler. Geçenlerde bir gemi isyancı yollandı oraya. Memleketin ücra bir köşesi...”

“Dedemi tanır mıydınız?” diye sordum Paşa’ya

Kara gözlerini bana çevirmiş, dikkatle yüzüme bakıyordu. Mahmut Şevket Paşa, böyle birdenbire kara gözlerini dikip gözlerimin içine bakınca, elimde olmadan ürperiyordum. Ama Paşa, çok görmüş geçirmiş, tecrübeli bir insandı. Bu her halinden, sesinin tonundan bile belli oluyordu.

Sakalı her zaman olduğu gibi özenle taranmış, bıyıkları düzeltilmişti.

“Kimdir dedeniz?”

“Tahir Lütî Tokay.”

Mahmut Şevket Paşa’nın yüzünden bir hayret ifadesi gelip geçti.

“Tahir Lütî mi? Gazeteci...”

“Evet. İkdâm gazetesinin başyazarı,” dedim.

“Tanırım Tahir Lütî’yi,” dedi Mahmut Şevket Paşa. “Muhâlif bir genç. Ama siz nasıl onun torunu oluyorsunuz, anlayamadım.”

“Öz torunuyum ben onun Paşam,” dedim.

Paşa şaşırmıştı.

“Ama nasıl olur,” dedi. “Tahir Lütî çok genç. Onun torunu olamazsınız. Genç ve bekâr. Bir isim benzerliği olmalı.”

“Belki de,” dedim.

Sol gözüm seğirmeye başlamıştı, ellerimin ve ayaklarımın karıncalandığını hissettim. Hafif midem de bulanıyordu. Sol bacağıma bir kramp bıçak gibi girip yavaş yavaş çıktı. Yüzümü acıyla buruşturdum. Yerimden kalıp mutfağa doğru kaçtım. Lale arkamdan gelmişti.

“Değişiyorsun,” diye fısıldadı.

“Biliyorum,” dedim. Tir tir titriyordum. “İçim daralıyor, şimdi geçer,” dedim.

Şaraprenge kadife eteğim sanki Lale'nin mutfağının taş zeminine akmıştı. Ayaklarımdaki sivri uçlu, saten pabuçların tenime değişlerini hissediyordum.

Lale hayranlıkla bakıyordu bana.

"Fransa Kraliçesi oldun gene," dedi. "Bu kez elbisen çok şık."

Ellerimi usulca korsajımın üstünde gezdirdim. Belimi kavrayan daracık beyaz korsaj, inci ve pırlantalarla bezenmişti. Omzumda toz pembe bir tül vardı. Kol kenarlarımdaki beyaz kürkleri gördüm.

"Senin odaya geçelim, aynaya bakayım."

Şimdi Lale'nin yatak odasındaki aynanın önündeydim. Saçlarım kabarıktı. Aralarından inciler görünüyordu. Bordo kadife elbisemin yakası da kolları gibi, beyaz kürkle çevrelenmişti. Omuzlarıma almış olduğum tül den pembe şal bir bulut gibiydi, giysimi tamamlıyordu. Boynumda ve parmaklarımda eşsiz elmaslar ve pırlantalar parlıyordu.

"Ne güzel..." diye fısıldadı Lale.

Büzgülü kürk çantamı açıp ipek mendile sarılı hapları bulmuştum.

"Al," dedim Lale'ye. "İç bir tane şimdi. Sonra sana gene getireceğim bunlardan."

Lale heyecanlanmıştı.

"Şimdi içeyim mi?" diye sordu.

"İç. Hemen iç."

Lale yatağın yanındaki bardaktaki suyu kafasına dikmişti.

"Yuttum," dedi. "Bakalım ne olacak?"

"Ben kimseye görünmeden kapıdan çıkıyorum," dedim Lale'ye.

"Git, hayatını yaşa," dedi Lale.

"Nerede yaşayacağım Ankara'da, bu saatte hayatımı? Alay mı ediyorsun? Hayat mı kalmış?"

"Bir bara git," dedi Lale.

"Otellerde, barlarda hiçbir şey olmuyor Lale."

Ne yapacağımı düşünmeye çalışıyordum. Birden aklıma bir şey gelmişti.

“Tarihçi bir arkadaşım var,” dedim. Heyecanlanmıştım. “Onun evine gideyim bu gece. Kimbilir ne kadar şaşırır beni görünce. Uzun zamandır görmedim onu. Saat kaç oldu Lale?”

“Dokuz’u yirmi geçiyor,” dedi Lale. “Evli mi?”

“Evli tabii,” dedim.

“Gitme o zaman evine. Niye gideceksin ki?”

“Canım, maksat bir heyecan, bir şaşkınlık yaratmak,” dedim. Durdum bir an.

“Aslında ne durağandır bir tarihçinin hayatı... Bir düşünsene. Bütün gün ölmüş kişiler, eski zamanlarla uğraşır dururlar. Karşısında beni görünce ne yapar acaba?”

Lale,

“Bu gece zamanı nereden aklına geldi o? Onu beğeniyor musun yoksa?” dedi.

“Yoo,” dedim. “Evli bir adam o. Kendimi tanıtmaya-
cağım. Öyle, bir görünüp kaçacağım.”

“Pekâlâ,” dedi Lale. “Sana bir taksi çağırayım.”

Mesa Sitesi’nde inmiştim taksiden. Şoför uykulu uykulu sürmüştü arabayı. Benimle pek ilgili değildi. Bir kez dikiz aynasından şöyle bir bakmıştı bana, o kadar.

Asansöre binip on ikinci katın düğmesine bastım. Ankara için gecenin ilerlemiş bir saatiydi bu. Mesa Sitesi’nin girişinde kimsecikler yoktu. Kapıdaki güvenlik görevlisi kimi aradığımı sorunca, tarihçinin adını vermiştim.

Güvenlik görevlisi, bana şöyle bir baştan aşağıya baktıktan sonra,

“On ikinci kat, 34 numara,” dedi.

“Kim geldi diyeyim?”

“Marie,” dersiniz.

Asansöre binmiş, on ikinci katın düğmesine basmıştım. Yavaş yavaş yukarıya doğru yükselirken aynaya baktım, saçlarımı düzelttim, çantamda bulduğum kristal

bir parfüm şişesinden göğsüme biraz parfüm sıktım. Bil-
diğim bir koku değildi. Biraz ağrıdı.

Asansörün kapısı kayarak açıldı. Dışarıya çıktım.
Karşımdaki dairenin kapısı açıktı. Tarihçi, üstünde siyah
bir eşofman, kapıda duruyordu.

Beni görünce şaşkınlıktan gözleri irileşti.

“Merhaba,” dedim.

“Marie Antoinette!” diye fısıldadı. Büyük bir hayret-
le baştan aşağıya süzüyordu beni. Belki de bunun bir
oyun olduğu kanısına varmıştı.

“Buyurun içeriye. Kimsiniz siz?” diye sordu.

Tuvaletimin eteğini parkede sürükleyerek içeriye
girdim.

“Marie Antoinette,” dedim. “Tanıdınız beni.”

Öyle rahattım ki! Şu değişik kimliğimle bu saatte,
rahatlıkla bir erkeğin kapısını çalmış, içeriye girmiştım.

“Gerçekten tıpkı Marie Antoinette gibi olmuşsu-
nuz,” dedi. “Çok güzel bir oyun bu. Ama bana artık söyle-
yin, kimsiniz siz?”

“Ne yazık ki başka bir kimliğim yok,” dedim. “Fran-
sa Kraliçesi Marie Antoinette’im ben. Belki siz benim ha-
yatımı benden iyi biliyorsunuzdur. Oturup konuşalım.”

“Buyurun,” dedi.

Kösedeki koltuğa oturdum. Evde yalnızdı. Karısı gö-
rünürlerde yoktu. Gidip televizyonu kapattı.

“Size ne ikram edeyim?”

“Hiçbir şey,” dedim. “Belki biraz sonra.”

Geçip karşıma oturmuştu. Beni dikkatle inceliyordu.

“Sizin Marie Antoinette olduğunuza inanmama im-
kân yok,” dedi. “Bunu biliyorsunuz. Muhteşem bir oyun
bu. Çok güzel.”

“İnanmayabilirsiniz,” dedim. “Buraya sizi herhangi
bir şeye inandırmaya gelmedim. Yalnızca bazı bilgiler
edinebilmek umudu içindeyim.”

“Marie Antoinette ile mi ilgili?” diye sordu.

“Marie Antoinette,” dedim. “Mahmut Şevket Paşa,

Rıza Nur, İkdâm gazetesinin başyazarı Tahir Lütüfi... 1913 yılında Sinop'a, Bahricedid Vapuru ile yollanan kişiler hakkında bilgi... Bunları öğrenmek istiyordum sizden."

Hayreti büsbütün artmıştı.

"Ne değişik bir yelpaze..." diye mırıldandı. "Marie Antoinette ile Mahmut Şevket Paşa'nın ve saydığınız diğer kişilerin ne ilgisi var ki?"

"Aslında hiçbir ilgisi yok," dedim.

Çantamdan yelpazemi çıkartmış, hafif hafif yelpazeleniyordum.

"Bir içki alır mıydınız?" diye sordu.

"Almayayım," dedim. "Karaciğerim."

"Ne var karaciğerinizde?"

"Otoimun bir hepatit geçirdim," dedim.

Sustum birden.

"Ne demek otoimun hepatit?" diye merakla sordu.

"Vücudun kendi kendine yaptığı bir sarılık."

Bir an düşündü.

"Marie Antoinette hiç böyle bir şey geçirmemişti," dedi. "Gayet sağlıklıydı. Onunla ilgili hiç böyle bir şey yoktur tarih kitaplarında."

"Geçti, bitti," dedim. "Ruhumda biraz iz bıraktı. Ufak korkular..."

"Nasıl anlaşıldı bu hastalık?"

"Karaciğer değerlerim yükseldi ve ani bir sarılık geçirdim."

"Pekiyi nasıl iyileştiniz?"

"Doktor, kortizon ve imuran yüklemesi yaptı," dedim.

Gözlerini gözlerime dikmişti.

"Demek doktor kortizon ve imuran yüklemesi yaptı?" dedi.

"Evet."

"Ama Marie Antoinette'in zamanında kan tahlilleri yoktu. Kortizon elli'li yıllarda bulundu. Söyle bana gerçeği, sen kimsin?" dedi.

Tutmuş geçirdiğim hastalığı ağızımdan kaçırmıştım.

“Boş ver kim olduğumu,” dedim. “Şurada karşında Marie Antoinette'im işte. Bana, sorduğum kişiler hakkında bilgi vermeyecek misin?”

“Niçin bu kişilerle ilgilisin?” diye sordu.

Kendine bir içki koymuştu.

“Sadrazam Mahmut Şevket Paşa, Rıza Nur, eski İttihat ve Terakkiciler niçin ilgilendiriyor seni?”

“Onlar benim hayatımın bir parçası...” diye mırıldandım.

“Benim de hayatımın bir parçası onlar,” dedi. “Onlar ve başkaları. Bütün gün onları okuyup onlar hakkında yazıyorum.”

“Biliyorum,” diye mırıldandım. “Onun için geldim buraya.”

“Ama bu işte bir tuhaflık var,” dedi o.

“Var,” dedim. “İlaçlar bende değişik etkiler yaptılar. Ruhum karmakarışık.”

Dikkatle dinliyordu beni.

“Ruhun Marie Antoinette'e uymuyor,” dedi. “Derin şeyler düşünüyorsun, birtakım eski adamların peşinde-sin, eğlence düşkünü, çapkın kraliçeye pek benzemiyor-sun sen,” diye söylendi. “Marie Antoinette; Mahmut Şevket Paşa, Rıza Nur, Tahir Lütü ile niye ilgilensin ki! Aynı devirde bile yaşamadılar. Kortizon almışsın, geçirdiğin hepatit teşhis edilmiş. Marie Antoinette olsaydın böyle bir hastalıktan kurtulamazdın,” dedi.

Sesimi çıkartmadan oturuyordum orada. Kafamın içinden geçen birtakım şeyler ağızımdan kaçmış, onu şüphelendirmiştim.

“Bu giysileri nereden buldun?” diye sordu. “Gerçek giysilerinin aynısı bunlar Marie Antoinette'in.”

“İyi bir modacı var,” dedim.

“Kim?”

“Roberto Cavalli.”

“Duymadım hiç...” dedi.

“Sen tarihe gömülmüşsün. Nereden duyacaksın? Moda dünyasında fırtınalar estiriyor..”

“Hâlâ söylemeyecek misin bana kim olduğunu?”

“Söyledim,” dedim bıkkınlıkla. “Kaç kere söyleyeyim?”

Yerimden kalkmıştım.

“Gitme!” dedi.

Sesindeki bir ayrıntı, bir ton farkı bir an durdurmuştu beni.

Arzu ile bakıyordu bana.

“Marie Antoinette. Gitme. Kal burada.”

“Fazla kalamam,” dedim.

“Niçin?”

“Kalamam işte. Ama gene geleceğim.”

Kapıya doğru hızla yürüyordum. Önüme geçmişti.

“Ya bırakmazsam seni?”

Şaşırmıştım. Onun bir kadına böylesine arzulu davranabileceği hiç aklıma gelmezdi.

“Kal bu gece burada,” dedi. “Yalnızım.”

“Ya yazıların ne olacak?”

“Boş ver onları. Bu gece her şeyi boş vereceğim. Sen de boş ver. Gerçek kimliğin ilgilendirmiyor beni artık. Çok güzelsin. Belki gerçek Fransa Kraliçesi’nden daha güzelsin. Kal benimle. Madem buraya kadar geldin,” dedi.

Belimden kavramış, beni kendine doğru çekmişti. Dudaklarını dudaklarımın üstünde hissettim. Yüreğim patlarcasına çarpıyordu. Kurtulmayı başardım kollarından.

“Gene geleceğim sana,” dedim. “Geleceğim.”

Kapıdan dışarıya çıkmış, asansörün düşmesine başlamıştım.

“Kaçtın benden,” diye fısıldadı. “Ama seni bulacağım.”

Asansör gelmişti. Eteklerimi toplayıp çabucak girdim içine. Zemin düşmesine bastım, kapı kayarak kapandı.

Tam zamanında binmiştim asansöre, karşımdaki aynada yüzümün yavaş yavaş değiştiğini fark ettim. Aşağıya inince koşarak çıktım binadan. Arkamdan inmişti aşağıya. Kapıda duran bir taksiye binip Lale'nin evinin adresini söyledim. Taksi karanlığın içinde kayboldu.

Lale mutfakta heyecanla anlattıklarımı dinliyordu.

"Neredeyse bir şey oluyordu, desene."

"Oluyordu, elinden zor kurtuldum."

"Bıraksaydın kendini..."

"Ama her an değişeceğimi biliyordum."

"Ne olacak değişseydin," dedi Lale. "O kadar önemli mi bu?"

"Değil aslında," dedim.

"Korkup kaçmışsın."

"Ama gene gideceğim ona."

Lale gözlerime baktı.

"Onu beğeniyorsun..."

"Evet," dedim. "Çekici buluyorum onu."

"Seni unutamaz," dedi Lale. "Şaşkındır şimdi. Ama Marie Antoinette olmadığını anlamış."

"Şaşırdı," dedim. "Gerçek Marie Antoinette'in, bir gece zamanı asansörden çıkıp evine geleceğine inanmayacak kadar gerçekçi."

Lale güldü.

"Böyle bir şey sana olsa, inanırdın değil mi?"

Bir an düşündüm.

"İnanırdım," dedim.

"İşte senin dünyan. Ne güzel," dedi Lale.

"İnanırdım tabii," dedim. "Kim bir tarihçiyi şaşırtmak için Marie Antoinette kılığına girer de evine gider, Tanrı aşkına? Herkes birbirine internetten mail yolluyor, cep telefonlarına mesaj çekiyor. Öyle bir devirde yaşıyoruz."

"Orası doğru."

İçeriden Mahmut Şevket Paşa'nın sesini duyduk.

“Telefonun ekranında bir yazı belirdi. Bana rica etsem bunu okuyabilir misiniz?” diyordu.

Koştum, Paşa’nın telefonuna baktım.

“Mesaj gelmiş Paşam. Okuyayım mı?”

“Lütfen oku.”

Düğmeye basıp mesajı okudum.

“Fatura gelmiş Paşam.”

“O da nedir?”

“Bir para yatacak, telefonunuzun kapanmaması için.”

Mahmut Şevket Paşa cebinden birkaç altın çıkartıp bana uzattı.

“Kâzım yatırıversin. Siz ona nereye yatıracağını anlatın.”

“Bu para fazla Paşam,” dedim.

“Olsun,” dedi Mahmut Şevket Paşa.

“Ben yatırırım Paşam,” dedim.

“Zahmet olur.”

“Zahmet filan olmaz bana. Banka yolumun üstünde.”

Döndüm Lale’ye.

“Paşamın numarasını bir kâğıda yazar mısın? Giderken faturayı yatırıvereyim Ziraat Bankası’na,” dedim.

Melia&Kasım Oteli’nin 114 numaralı odasında, yatağımın üstünde oturuyordum. Çantamdan hapımı çıkartıp başucumdaki yarım bardak su ile yuttum.

Aklım tarihçideydi. Heyecandan evine fazla dikkat edememiştim. Anımsadığım kadarı ile geniş ve loş, yerden aydınlatılmış bir evdi. Köşedeki masada kitapları, yazıları vardı. Oturduğum koltuğun önündeki sehpanın üstünde bulunan mavi camdan bir kül tablasını anımsamıştım şimdi. Çevrede gözüme çarpan bir fotoğraf, bir kadının varlığını belli eden herhangi bir şey görememiştim.

Oda kapım hafifçe tıttı. Yatağın üstünden kalıp, anahtarı kilitte çevirip kapıyı açtım.

Roberto Cavalli karşımda duruyordu.

“Sizi rahatsız etmedim ya,” dedi.

“Hayır, mecmualara bakıyordum.”

“Size yeni tasarımı olan pırlantalı ve leopar kayışlı saatin tanıtımını çekeceğimi söylemiştim, hatırladınız mı?” diye sordu.

“Unutur muyum? Merakla sizi bekliyordum,” dedim.

“Gelin benimle,” dedi Roberto Cavalli. “Cezaevinin üçüncü avlusunda seti kurdurdum. Bakalım beğenecek misiniz?”

“Niçin üçüncü avlu?”

“Bilmem. Orada zaman sanki iyice durmuş. Çimen-tolaşmış ve sonra da yok olmuş, gitmiş... Öyle duygular uyandırdı orası ruhumda,” dedi Roberto Cavalli. “Zaman ve zamansızlık. Geçmiş zaman ve gelecek... Birbirinin içine geçmiş. Öyle. Bu cezaevi, bu tuhaf avlular beni ürpertiyor, hep eski zamanların sanki tam yanı başımızda olduğu hissediyorum oralarda,” dedi.

“Ben de aynı şeyi ruhumun içinde duyuyorum,” dedim. “Zaman yok olmuş. Eski, yeninin içinde. Geçmiş, şimdiye sızmış; ölüm ile doğum birbirine karışmış; eski ve yeni herkes bir arada sanki. Çünkü geçen bir zaman yok,” dedim.

Roberto Cavalli heyecanla bakıyordu bana.

“Geçen bir zaman yok,” diye mırıldandı. Reklamın sloganı bu olacak. ‘Geçen bir zaman yok.’ Harika bu!”

Büyülenmiş gibi bu cümleyi tekrarlıyordu.

“Bence yok,” dedim. “Nasıl giyineceğim?”

“Her şey hazır. Gelin, üçüncü avluya gidelim,” dedi.

Melia&Kasım Otel’inin beyaz boyalı koridorunda yan yana yürüyerek, ahşap merdivenlerden aşağıya indik. Pervane Han’ın oradan geçip eski Sinop Cezaevi’nin kapısından içeriye girdik. Gardiyan Pala meydanda yoktu. Herhalde o da üçüncü avludaki çalışmalarını izlemeye gitmiş olmalıydı.

Roberto Cavalli bana döndü.

“Ne tuhaf şey,” dedi. “Şu kapıdan içeriye girdiğim an, sanki dönüşü olmayan bir yola sapmış gibi oluyorum. İçim ürperiyor bir an için. Kendimi eski bir tutuklu gibi hissediyorum.”

Ona dikkatle baktım.

Cezaevi bende uyandırdığı etkiyi, onun üstünde de aynı şekilde uyandırıyordu.

İkinci avluya varmıştık. Set işçileri dev parfüm şişesinin kırıklarını toplamış, avluyu denizden ayıran taştan surların dibine yığmışlardı. Solgun güneş ışığında, pırlanta yığını gibi parlıyordu parfüm şişesinin kırıkları. Havada o eşsiz koku hâlâ vardı. Burnuma çarpmıştı. İn-faz aralığından geçip üçüncü avluya varmıştık.

Önümde uzanan inanılmaz görüntü karşısında bir an şaşkınlık ve hayranlıkla durdum. Dev bir saat, sanki gökyüzünden, bulutlardan aşağıya sarkmıştı. Hafif hafif sallanıyordu rüzgârda. Saatin çevresini altı sıra pırlanta ile çevrelemişti. Bin bir renk yansıtip gözlerimi kamaştırmışlardı. Saatin leopar desenli kayışı, canlı, yırtıcı bir hayvanın gövdesi gibi ileriye doğru atılıyordu sanki. Adaleli gibiydi.

Oracıkta durmuş, bu görüntüye hayranlıkla bakıyordum. Rüyada gibiydim.

Saatin kadranı bomboştu. Birden o boşluğun bir ekran olduğunu fark ettim. Yavaş yavaş bu dev ekranda peş peşe görüntüler gelip geçmeye başlamıştı. Günümüzden ve geçmişten kadınlar ve erkekler, birer birer bu ekrandan geçip başka bir tarafa doğru gidiyorlardı.

“Harikulade!” diye mırıldandım.

Jül Sezar, Kleopatra, Marie Antoinette, Kral 16. Lui, peş peşe geçtiler bu dev ekrandan! Tanımadığım pek çok kişi de vardı. Bir an Orson Welles’i gördüm. James Dean geçti, Kanuni Sultan Süleyman’ı tanıdım. Birtakım eski akrabalarımı görür gibi olmuştum. Büyülenmişim. Gözlerimi bu pırlantalarla çevrelenmiş dev ekrandan ayıramıyordum.

Birden dedemi gördüm. Heyecanla bağırdım. Yerimde duramıyordum. Ekran bir an için durmuştu. Dedem Tahir Lutfi Tokay, hüzünlü gözlerle Sinop Cezaevi'nin üçüncü avlusuna bakıyordu. Sanki avluyu çevreleyen yüksek taş duvarları, koyu yeşil yapraklı mor ağaçlarını anımsamıştı. Yaşadığı bir geçmişi yeniden yaşıyor gibiydi. Çok gençti, başında vişneçürüğü Jön Türk fesi vardı.

“Dedeciğim!” diye bağırdım.

O çevreye bakıyor, avlunun bu bomboş ve terk edilmiş halini sanki yadırgamış gibi gözlerini avlunun köşelerinde gezdiriyordu. Otuz beş yaşında olmalıydı. Belki de Bahricedid Vapuru ile Sinop Cezaevi'ne geldiğinde o yaştaydı.

“Dedeciğim!” diye haykırdım. “Beni duyuyor musun?”

Duymuyordu.

Pırlantalı dev ekran, rüzgârda yavaş yavaş sallanıyor, bu inanılmaz görüntü sanki geçmişe ve geleceğe meydan okuyordu.

“Nasıl beğendiniz mi?” diye sordu yanı başımdan Roberto Cavalli.

“Büyülendim,” diye mırıldandım. “Siz bir dâhisiniz.”
Güldü.

“Yok canım,” dedi.

Şimdi ekran değişmişti. Dedemin yanında arkadaşları da vardı. Onları tanımıyordum. Ankara'daki evde; eski, soluk bir fotoğrafta görmüştüm onları. Gene hep beraberdiler. Başlarında fesleri, boyunlarında kravatları vardı.

Yavaş yavaş kayboldular.

Rıza Nur çıkmıştı şimdi meydana. Şöyle bir çevresine bakındı. Sanki usul usul sallanan dev ekranın içinden memleketi Sinop'u görmüştü. Bir an uzaklara, Melia&-Kasım Otel'i'nin oralara, arkadaki Rıza Nur Kitaplığı'nın bulunduğu yerlere baktı. Ceketinin yakasını düzeltip ekrandan kaydı gitti.

At üstünde, kalpaklı bir adam gördüm. Yüzünü tam seçemiyordum. Elinde kılıç, tozlu bir düzlükte, atını hızla öne doğru koşturarak toz duman içinde savruluyor, kılıcını havada döndürerek onu kuşatmış olan birtakım silahlı adamlarla savaşıyordu.

“Adam ölecek!” diye bağırdım. “Kuşatmışlar onu! Kim bu?”

Roberto Cavalli yanı başımdan.

“Enver Paşa,” dedi. “Kuzey Afrika’daki Pamir Dağları’nda, Himalayaların eteklerinde, Kulikov’un adamları tarafından çevrelenmiş. Onlar mitralyözle ateş ediyorlar, Enver Paşa ve arkadaşlarında sadece kılıç var.”

“Allahallah,” diye söylendim.

Büyük bir ilgiyle bu tuhaf savaş sahnesine bakıyordum. Enver Paşa yaralanmıştı. Atından düştü.

“Atı Derviş,” dedi Roberto Cavalli yavaşça.

“Öldürdüler onu,” diye mırıldandım.

Enver Paşa kanlar içinde yerde yatıyordu. Atı Derviş bir süre başında bekledi. Sonra o da vurulup sahibinin yanına düştü.

Bu korkunç sahne bir an dondu ekranda. Sonra kaybolup gitti.

Tir tir titriyordum.

“Üşüdünüz mü?” diye sordu Roberto Cavalli.

“Hayır, çok etkilendim. Tüylerim diken diken oldu. Niçin böyle bir son?” diye sordum.

“Kurban Bayramı’nın ikinci günüydü,” diye mırıldandı Roberto Cavalli. Saldırıya aniden kılıçlarıyla girdiler. Boş bulundular. Kader... Değişik bir yaşam çizgisi...”

Saatin ortasındaki dev ekrandan peş peşe yüzler; tanıdığım ya da hiç tanımadığım insanlar geçip gidiyordu. Kalabalığın içinde yüzleri seçmeye çalışıyordum. Tarih, sinema dünyası, eski akrabalar, ünlü ya da sıradan kişiler birbirine karışmıştı.

“Bu saatin ekranında gördüğümüz kişiler neye göre seçilmiş?” diye sordum.

Roberto Cavalli,

“Sizin belleğinize ve düşlerinize göre ayarlı görüntüler bunlar,” dedi.

Şaşırmıştım.

“Yani saat, kişiye özel görüntüler mi sunuyor?”

“Evet. Kolunuza taktığınız an onu, sizin beyninizin köşe bucağını tarıyor, bilinçaltınızı üstte çıkartıp ekrana yansıtıyor.”

Büsbütün şaşırmıştım.

“Demek herkesin kolundaki saatte ayrı görüntüler olacak?”

“Pek tabii,” dedi Roberto Cavalli. “Çünkü herkesin beyninde, belleğinde ve ruhunda iz yapan olay ve kişiler başkadır.”

“Doğru,” diye mırıldandım. “Peki, şimdi kime ayarlı bu saat? Yani kimin ruhuna, kimin beynine ya da bilinçaltına ayarlı?”

“Sizin şu anki dünyanıza göre ayarladık bu maketi,” dedi Roberto Cavalli.

“Benim dünyam...” diye mırıldandım.

“Sizin dünyanız; şu anda düşündükleriniz ve yaşadıklarınız,” dedi o.

“Nasıl oluyor bu?”

“Doğrusu bu da ondan. Zaman bir anı yumağı ve düşünce birikimi, bir bellek patlaması değil midir yalnızca?”

“Evet, öyledir,” dedim.

Büyülenmiş gibi ekrana bakıyordum.

Mahmut Şevket Paşa, Üsküdar’daki evinden çıkmış, kapının önünde onu bekleyen arabasına binmişti. Soğuk bir Ankara gecesinin içinde Lale’yi gördüm, bir sigara yakmış, cep telefonunun tuşları ile oynuyordu.

Çingene belirmişti şimdi ekranda. Koltuğunun altındaki kitaplarla çevrede dolanıyor, Mamak çöplüğünün oralarda sanki beni arıyordu.

Lokman’la Firdevs Ana yan yana göründüler ekran-

da. Beni görmüştü Lokman. Son anda, ekrandan kayıp gitmeden önce,

“Hakkını yediler! Bunu unutma!” diye bağırdı. “Hakkını yedi pezevenkler!”

Duygu yoğunluğundan yorgun düşmüştüm.

“Bir yere otursam,” dedim.

“Etkilendiniz. Gelin oturalım.”

Roberto Cavalli set işçilerine bir işaret çaktı. Dev saat kadranının ortasındaki ekran sönüp öldü.

Şimdi görkemli pırlantalar ve canlı gibi görünen panter kayış, denizden gelen rüzgârda yavaş yavaş sallanıyordu.

“Akıl almaz bir şey bu!” diye mırıldandım. “İnanılmaz bir şey.”

“Beğendiğinize çok memnun oldum,” dedi Roberto Cavalli. “Son tasarımı bu işte.”

“İnanılmaz bir şey bu,” diye söyledim. “Nasıl düşündünüz bunu?”

“İnsanın nabzının atışı ile beynindeki frekansları yakalayarak oluşturduk bunu,” dedi o. “Basit bir bağlantı aslında.”

“Anlıyorum,” diye mırıldandım.

“Size bir tane bu saatten armağan etmeme izin verin,” dedi Roberto Cavalli.

Mor kadife bir kutudan çıkarttığı, kenarı pırlantalı, kayışı panter derisi saati bileğime taktı.

Bir an içim ürperdi.

“Ama ben buna baktıkça sürekli görüntüler görecekmişim. Bugünü nasıl yaşayabileceğim o zaman? Gördüklerim çok etkiliyor beni,” dedim.

Roberto Cavalli,

“Hayır, her an görmeyeceksiniz görüntüleri. Bakın, şimdi yalnızca zamanı gösteriyor kolunuzdaki saat,” dedi.

Yavaşça baktım. Dediği doğrudu. Kolumdaki saat, üçü yirmi geçiyordu.

“Ya o görüntüler?” diye sordum. “Ne oldu onlara?”

“Bakın, şurada bir ufak düğme var.”

Düğmeyi görmüştüm.

“Basın ona,” dedi Roberto Cavalli.

Düğmeye bastım.

Saatin ortasındaki ekran birden canlandı. Hakuru Hashimoto çıkmıştı meydana.

“Tiroit ilacını almayı unuttun,” dedi bana.

Roberto Cavalli düğmeye yeniden dokundu. Ekran normale dönmüştü. Saat üçü yirmi bir geçiyordu.

“Böyle kullanacaksınız saatinizi.”

“Anlıyorum,” dedim.

...“Bakayım bileğine. Ne güzel saat o? Yeni mi aldın?” diye sordu Lale.

“Bir armağan,” dedim.

“Ne kadar değerli bir armağan,” dedi Lale. Yanıma gelmiş kolumdaki saati inceliyordu.

“Pırlantalar atomize mi, gerçek mi?”

“Gerçek pırlanta bunlar,” dedim.

“Kayışı da sanki gerçek panter derisi,” diye söylendi Lale. “Sahi, kim armağan etti bunu?”

“Modacı verdi,” dedim. “Gel, bak.”

Yavaşça saatin düğmesine dokundum.

Ekran da yüzler belirmeye başlamıştı.

Lale heyecanla bir çığlık attı.

“Bir şey mi oldu?” diye seslendi içeriden Mahmut Şevket Paşa.

“Bir şey yok Paşam, merak etmeyin. Sıcak ocak demirine elim değdi.”

“Dikkatli ol kızım,” dedi Paşa.

İkimiz de büyük bir merakla kolumdaki saatin ekranına bakıyorduk.

Lale,

“Bir insan seli...” diye mırıldandı. “Saatin ekranından insanlar akıyor. Kim bunlar? Nereden geliyorlar, ne-

reye gidiyorlar? Ne tuhaf şey bu! Tanıyor musun sen bunları? Kim bu hızla bize bakıp sanki kayarak bir başka tarafa geçen insanlar?" diye sordu.

"Çoğunu tanıyorum," dedim.

"Kim bunlar?"

"Benim insanlarım. Benim dünyamın, benim belleğimin, ne bileyim ben, benim hayal ettiğim, özlediğim, düşündüğüm insanlar.."

"Ne denli ilginç," dedi Lale. "Nasıl oluyor bu?"

"Sonra ayrıntılı olarak anlatırım sana," dedim. "Nabız atışımla beynim arasındaki bir bağlantı... Böyle bir şey."

"Özel bir saat yani?"

"Evet. Özel bir saat. Bana ayarlı."

Yeni baştan eğilmiş, saatin ekranından geçen kişilere bakıyorduk.

"Bu kim? Kim bu, baksana!" diye bağırdı Lale.

Düğmeye basıp ekranı durdurdum.

Soluk benizli, dalgın gözlü, saçları rüzgârda uçuşan genç bir erkek ekrandan bana bakıyordu.

"Demir Dayı!" diye bağırdım. "Demir Dayım bu! Çok genç yaşında Strasbourg'da bir araba kazasında ölmüştü. Yağmurlu bir gecede..."

"Ne kadar yakışıklıymış," diye mırıldandı Lale.

Demir Dayı saatin ekranından bize dikkatle bakıyordu şimdi.

"Sanki tanıyamadı seni," dedi Lale.

"O öldüğünde küçük bir çocuktum ben. Değişmişimdir, yıllar geçti aradan..."

Ekrana eğildim.

"Demir Dayı. Ben yeğenin. Anımsadın mı beni? Yeğeniğim ben. Ablanın kızı."

Ekrandaki genç adam hafifçe gülümsedi.

"Hatırladım seni Nazlı," dedi. "Son gördüğümde; İstanbul'da, Şişhane Yokuşu'ndaki apartmanda ufacık bir çocuktun sen. Halının üstünde oynuyordun."

“Seni görünce heyecanlanmıştım, Demir Dayı,” dedim. “Biraz korkardım senden.”

“Niçin korkardın ki?” diye sordu Demir Dayım.

Benden o kadar gençti ki şimdi. Yirmi bir-yirmi iki yaşında ya var, ya yoktu.

“Ne bileyim ben,” dedim. “Anneannemle hep Fransızca konuşurdun. Ben kedi yavrusunun kuyruğunu çekince kızar, anneanneme Fransızca bir şeyler söyledin...”

Demir Dayımın gözleri dalmıştı.

“Ne kadar uzun yıllar önceki şeyler bunlar,” diye mırıldandı. “Nasıl hatırlayabiliyorsun bunları? O zamanlar beş-altı yaşında olmalıydın.”

“Anneannemin Uçar Sokak’taki evindeydik,” dedim. “Sen askerdin Demir Dayı. Asker elbiselerininle gelirdin hafta sonları.”

Lale büyük bir ilgiyle Demir Dayıma bakıyordu.

“Demir Dayı, dedemi arıyorum,” dedim. “Dedem Tahir Lütü’nin peşindeyim. Sinop zindanlarında rastladım ona. Ama sana bilgiler sormalıyım. Dedemi bana anlat. Onu en iyi sen tanırırsın. Babandı.”

Demir Dayı bir an durdu.

“Babamı mı arıyorsun?” diye sordu. “Ama sen onu hiç görmedin ki!”

“Görmedim ama adımı o koymuş.”

“Biliyorum,” dedi Demir Dayı. “Babam çok değişik bir adamdı. Gözüpek, akıllı, dolu dolu bir hayat yaşamış bir insandı. Sinop zindanlarında ciğerleri hastalanmıştı. Sen bir-iki aylıkken vefat etti. Ben doğduğumda da orta yaşlı sayılırdı. Annemle geç evlenmişti,” dedi Demir Dayım.

Yanı başımdan Lale hayranlıkla saatin ekranından benimle konuşan Demir Dayıma bakıyordu.

“Ne kadar yakışıklı bir erkek bu!” diye fısıldadı kulağıma. “Ona âşık olacağım. Çok değişik. Çok genç. Bir prens gibi.”

Gerçekten dayım saatin içinde benden, Lale’den çok

gençti. Hafif hüzünlü yüzü şimdi canlanmıştı. Belki o âna kadar hiç düşünmediği anılar yüzüne bir renk, değişik bir parlaklık getirmişti.

“Onu fotoğraflarından tanıyorum,” diye mırıldandım Lale’nin kulağına.

“Şimdi yaşasaydı?”

“Yetmiş beşlik, aksi, suskun, içine kapanık bir ihtiyar olurdu.”

Saatin ekranına döndüm.

“Resim sanatını çok seviyordun, değil mi Demir Dayı?”

“Evet, nereden biliyorsun?” diye sordu.

“Kitaplarını buldum. Resim kitaplarını. Modern resmi sevdiğini anladım.”

Lale,

“En çok hangi ressamı severdiniz?” diye yavaşça sordu.

Demir Dayı ile Lale göz gözeydiler.

“Amadeo Modigliani’yi,” dedi Demir Dayım.

Lale,

“Ben ressamı bilmiyorum,” diye mırıldandı.

“Ben size öğretirim,” dedi Demir Dayım.

İkisi birbirlerine büyülenmiş gibi bakıyorlardı.

“Onu ilk defa beş dakika önce gördüm,” diye içini çekti Lale.

Kolumdaki saate eğildi. Demir Dayı ile saatin camının üstünden uzun uzun öpüştü.

Zaman, mekân, bizi sınırlayan tüm kavramlar; saatler, yıllar durmuştu o an.

Demir Dayı ekrandan kayıp gitti.

Lale sarhoş gibiydi. Bana dayanmıştı. Gözleri pırıl pırıldı.

“Ona âşık oldum,” dedi. “Onu bana anlat.”

“Çok az hatırlıyorum onu.”

“Olsun. Bana anlat onu. Ne olur anlat. Hatırladığın kadar.”

“Anlatmaya çalışırım,” dedim.

“O söylediği ressam kim Allah aşkına?”

“İtalyan ressam Modigliani.”

“Nasıldır resimleri?”

“Çıplaklar yapar. Hüzünlü, ince uzun yüzlü, kızıl saçlı çıplaklar,” dedim.

“Dayın evli miydi?”

“Hayır.”

Lale’nin gözleri dalmıştı.

Saatin düğmesine basıp onu kapattım.

“Paşa’nın kahve saati geldi,” dedim.

“Hadi birlikte yapalım kahveyi.”

Sağ kolum hafifçe omzumdan çekildi. Seçim gezileri sırasında seçmene otobüs üstünden el sallamaktan kopan lifin yeri, derin derin sızladı. Ayaklarım karıncalanıyor, gözkapaklarım atıyordu.

“Değişiyorum!” dedim Lale’ye.

Mutfaktaydık. Kahveyi taşırmıştık. Ocağın üstü batmıştı.

“Şimdi temizlerim ben onu süngerle,” dedi Lale. “Az kahve arttı.”

“Onu da Kâzım Ağa içer.”

Lale’nin gözleri hayranlıkla beni baştan aşağıya süzdü.

“Akıl almaz güzelliktesin, biliyor musun?” dedi.

Nefti, yanardöner taftadan, tüllü, kabarık eteklerimi elledim. İpek, üstü incili iskarpinlerimin içinde ayaklarım rahattı. Ellerimde üstü incili siyah tül den, parmaklarımın ucunu açık bırakan eldivenler, bileğim de devekuşu tüyünden bir yelpaze asılıydı.

“Bir gece kıyafeti,” diye fısıldadı Lale. “Gözlerinde siyah kadife maske var.”

“Şimdi aynaya da bakamam, Paşa görür,” diye fısıldadım.

“Sana bir taksi çağırıyorum,” dedi Lale. “Git hayatım

yaşa. Tarihçiye git. Seni düşünüyordur o da. Sakın kaçma bu sefer. Her şeyi dolu dolu yaşa.”

“Dur bakalım,” diye mırıldandım.

“Unutma dediklerimi,” diye bağırdı arkamdan Lale. “Kaçma!”

Kapının önünden taksiye binmişim.

“Sonra bana Demir Dayını anlat!” diye seslendi. “Ne anımsıyorsan. Olur mu?”

“Olur!” diye bağırdım taksinin yarısına kadar açtığım penceresinden.

Şoföre tarihçinin adresini söyleyip arkama dayandım.

Kolumdaki saate bir göz attım. Dokuzu yirmi geçiyordu.

Yavaşça yandaki düğmeye dokundum. Kafasında yün külahı ile kır saçlı bir ihtiyar belirmişti ekranda.

“Tanıdın mı beni ablacığım?” diyordu.

“Ali Ağa,” diye fısıldadım.

Bizim partinin Elmadağ İlçesi’nden yaşlı bir delege-siydi.

“Abla nasıl üzüldük kazanamadığına, anlatamam sana,” dedi. “Hanım hep ağladı. Nasıl çalıştık orada, sen bilemezsin ablacığım. Fotoğrafını bütün civar belde binalarına astım. Her gece kahvede bizim grupla oturduk, senin kâğıtları hep dağıttık. Şans işte. Sıran gerideydi abla. Yoksa girerdin, ama canın sağ olsun, bir dahaki sefere sokacağım seni Meclis’e,” dedi.

Otriş yelpazemi yüzüme doğru tutuyordum.

Ali Ağa saatin ekranından dikkatle baktı bana.

“Değişmişsin sen ablacığım,” dedi. “Ekim ayında Elmadağ’a geldiğinde daha bir değişiktin sanki! Hani bütün adaylar otobüsün üstüne çıkmıştınız. Sonunda el ele tutuşup kollarınızı havaya kaldırarak selamlamıştınız bizi. Ne coşkulu bir kalabalık vardı o gün meydanda...”

Bir an gözleri daldı.

“Ama sen değişmişsin,” dedi bana. “Bir davete gidiyorsun galiba?”

“Bir davete gidiyorum Ali Ağa,” dedim.

“Bana biraz bayram harçlığı... Dışlerimi yaptırıyorum.”

Yuvarlak, büzgülü kadife çantamdan bir altın çıkartıp saatin ekranına yaklaştırdım.

Altını gören Ali Ağa’nın gözleri büyümüştü.

“Yoksa çocuk çikolatası mı?” dedi.

“Hayır, gerçek altın, yirmi dört ayar.”

“Allah razı olsun ablacığım,” dedi, hafifçe geçirdi heyecandan. Mevsimlik bir meyve gibiydi. Her seçimde meydana çıkardı.

Elini saat camından dışarıya uzatıp altını aldı.

Şaşırmıştım. Camın o yanından bu tarafa, bu yandan öbür tarafa bir şey geçebileceğini ilk kez görüyordum, Ali Ağa el sallıyordu bana.

“Değişmişsin biraz abla,” diye ekledi. “Çok güzel olmuşsun. Sağ ol güzel ablacığım.”

“Gerçekten değiştim,” dedim.

Ali Ağa ekrandan kayıp gitti.

Düğmeye dokunup saatin ekranını kapattım.

Taksi, Mesa Sitesi’ndeki blokların ana kapısında durmuştu. Şoföre parasını verip indim arabadan.

“İyi geceler hanımefendi. Arzu ederseniz şu numarayla arayın. Gecenin hangi saatinde olursa olsun, sizi gelip alırım,” dedi.

Uzattığı kartı alıp kadife çantama attım.

Az sonra yukarıdaydım. Asansörün kayan kapılarından, hışırdayan tafta eteğimi tutarak dışarıya çıkmıştım. Kapısı açıktı. Kapının önünde durmuş bana bakıyordu. Üstünde bir kot, sırtında kolları sıvanmış, mavili beyazlı kareli bir gömlek vardı.

“Hoş geldiniz Marie Antoinette,” dedi bana oyuncu bir sesle.

Kapıdan içeriye girdim.

Her şey daha bir derli topluydu sanki içeride. Sehpanın üstündeki vazoda taze çiçekler vardı.

“Beni bekliyormuş gibi bir haliniz var,” dedim ona.

“Bekliyordum,” dedi. “Çiçekler size.”

“Teşekkür ederim. Lale en sevdiğim çiçektir.”

“Biliyorum.”

“Demek geleceğimden o kadar emindiniz.”

“Evet emindim buraya döneceğinizden. Bir de pasta aldım size,” dedi.

Şaşırmıştım.

“Sanki bu gece geleceğimi biliyormuşsunuz gibi...”

“Evet,” dedi o. “Dün gece buradaydınız. Bu gece de geleceğinizi düşündüm.”

Sesimi çıkartmadım. Kenardaki masanın üstünde nefis bir çilekli pasta duruyordu. Onun, o hafif katı ve ciddi görünümünün altında oyuncu bir kişiliği olduğunu anlamıştım.

“Halk, ekmek bulamıyorsa pasta yesin, öyle değil mi?” dedi gülerek.

“Öyle,” dedim.

Köşedeki koltuğa oturup kabarık eteklerimi kenarlara yerleştirdim. Yelpazemi çıkartmış, hafif hafif yelpazeleniyordum.

Karşıma geçmiş, beğeni ile bakıyordu bana.

“Kim olduğunu bu gece de söylemeyecek misin bana?” dedi.

“Söyledim ya,” dedim.

“Pekâlâ, Marie Antoinette,” dedi. “Ne içersin?”

“Alkolsüz bir şey içebilirim,” dedim.

“Biliyorum, karaciğerin...”

“Evet.”

“Bütün tarih kitaplarını karıştırdım. Kraliçe Marie Antoinette’in karaciğeri sapasağlammış,” dedi.

“Alkolsüz bir şey içebilirim. Kola var mı?”

“Dolapta olacak.”

“Ben bir kola içerim.”

Mutfığa doğru gitmişti.

Yavaşça saatimin düğmesine dokundum.

Lale'nin yüzü saatin ekranında belirdi.

"Nasıl gidiyor her şey?"

"Fena değil," diye fısıldadım. "Şimdi mutfakta. Geliyor."

"Bana Demir Dayı'yı anlatacaksın, değil mi?"

"Anlatmaya çalışacağım. Belki anneannemi, dedemi anlatarak ulaşacağız ona. Çok az şey biliyorum Demir Dayım hakkında..."

"Olsun. Çocuk belleğinde ne kalmışsa anlat."

"Olur."

"Âşık oldum ona," dedi Lale. "Unutamıyorum onu bir türlü. Ne tuhaf şey! Hiç tanımadığım, bilmediğim, daha önce görmediğim bir erkek..."

"Üstelik şu anda bu dünyada değil," dedim.

Lale'nin gözlerinden bir acı bulutu geçti.

"Evet," dedi. "Ayrı dünyalardayız. Ama senin saatinin ekranının içinde capcanlı."

"Öyle olmalı," dedim. "Seni kendine âşık edecek kadar."

"Dudakları..." diye mırıldandı Lale.

"Bir ölünün dudakları gibi, buz gibi miydi onlar?" diye sordum. Hüzünlenmişim.

"Hayır," dedi Lale. "Hayır. Sıcacık, ateşli dudaklardı onunkiler."

"Kapatıyorum ekranı. Mutfaktan geliyor. Paşa nasıl?"

"Paşa iyi. Ayakkabı seni sorup duruyor, vızır vızır, kafamın etini yedi. Sana mektup yazacakmış,"

"Yüz verme sakın."

Tarihçi elinde bir bardak kola ile salona girmişti.

Yavaşça saatimin düğmesine dokundum.

"Buyurunuz majesteleri! İşte kolanız," dedi.

Teşekkür ederek kolayı aldım.

Cin gibi dikkatliydi. Kolumdaki pırlantalı saati fark edivermişti.

"Ne kadar güzel bir saat bu."

“Beğendin mi?”

“Çok güzel. Çok değerli bir saat olmalı. Zamana böyle değerli taşların arasından bakmak eğlenceli bir şey olmalı,” dedi.

Onun koluna baktım. Klasik bir saat takıyordu.

“İzin verirsen yakından bakabilir miyim şu saate,” dedi. “Dün, bütün gece Kraliçe Marie Antoinette’in giysilerini ve takılarını inceleyen bir kitabı karıştırıp durdum.”

Gözlerimin içine baktı, ekledi.

“Seni düşünürken... Ama böyle panter kayışlı, modern bir pırlantalı saatten hiç bahis yoktu. Ne güzel saat. Bir dakika, daha yakından bakabilir miyim ona?” dedi.

Kolumu hafifçe ona doğru uzattım. Nereden dikkatini çekmişti bu saat onun durup dururken? Yüreğim küt küt atıyordu. Üstümde eşsiz takılar vardı, ama gel gör ki onun dikkatini kolumdaki Roberto Cavalli saati çekivermişti.

“O devrin bir tasarımı değil bu...” diye mırıldandı.

“Çok modern bir şey bu.”

“Hadi, pasta yiyelim.”

“Bir dakika yiyeceğiz,” dedi.

İnce uzun parmaklarını saatin üstünde gezdiriyordu. Ne tuhaf şey! Bir şifreyi çözmek ister gibiydi.

Birden dokundu parmağı. Saatin ekranı canlanıvermişti.

Çingene belirmişti ekranda. Kollarının altında kitaplar, yüzünde küskün bir bakış vardı.

“Boşladın sen beni,” dedi. “Büzüğün oraya da kaç gündür uğradığın yok. Kürtaj yarası iyileşti, Lokmanlar yeniden Ankara’nın amma girdiler. Nerelerdesin yahu sen?”

Tarihçi gizleyemediği bir şaşkınlıkla kolumdaki saatin ekranından benimle konuşan Çingene’ye bakıyordu.

“Şeklin değişmiş senin biraz,” dedi Çingene. “Güzellik salonuna mı gittin? Her neyse, unuttun sen beni. Bu-

raları, Mamak çöplüğünü, gecenin yıldızlarla birlikte üstümüze düşüşünü unuttun.”

Bir an sustu. Çevresine şöyle bir bakıp devam etti.

“Mahmut Şevket Paşa’yı da unuttun sen. Rıza Nur’u da boş veriyorsun artık,” dedi.

Tarihçinin ince çerçeveli gözlüklerinin arkasındaki gözleri büyümüştü.

“Hani Rıza Nur hizmetçi ile nasıl yatmış, onu anlatacaktın bana. Söz vermiştin. Anılarının ikinci cildindeki ‘hizmetçi’ bölümünde yazıyor, demiştin. Çatladım meraktan. Ya, Mahmut Şevket Paşa’nın Çarşıkapı’da uğradığı suikast? Bir daha hiç anlatmadın onu bana,” dedi.

Tarihçi yanı başımdan,

“İnanılmaz bir şey bu!” diye mırıldandı. “Akıl almaz bir şey bu!”

“Görüntü mü? Adamın söyledikleri mi?” diye sordum.

“Her ikisi de,” dedi. Gözlerini ekrandan ayıramıyordu.

“Bu saat ekranının canlanması inanılmaz bir şey. Ya şu adamın söyledikleri! Rıza Nur ve Mahmut Şevket Paşa’dan söz ediyor!”

Çingene, tarihçinin söylediklerini duymuştu.

“Enver Paşa ile ilgili bir kitap da buldum depodan,” dedi. “Üstünde Enver Paşa’nın kalpaklı resmi var. Kadınlar bayılıyor; gözlerinde hayal varmış. Cebeci’de öyle dediler bugün. Onun da hayatını merak edip duruyorum. Bende okuma yazma yok, bu hayatları bütün gün mahalle mahalle kucağımda taşıyıp, onların kitabın içindeki yaşamlarını merak ede ede bir hal oluyorum,” dedi.

Tarihçi,

“Sen tarihe mi meraklısın?” diye sordu Çingene’ye.

“Kitap satıyordum,” dedi Çingene. “Depodan alıp Cebeci sırtlarında satıyordum bu kitapları. Sonra onların tarih olduğunu öğrendim. Meğerse tarihmiş bütün bunlar. Roman gibi. Merak sardım, bu adamlar hakkında her

şeyi öğrenmek istiyorum. Evet, tarihe meraklıyım denilebilir,” dedi.

“Çok ilginç,” diye mırıldandı tarihçi. “Kim anlattı o adamları sana?”

Çingene beni gösterdi.

“O hepsini biliyor,” dedi. “Arada okur bana. Ama artık buralara gelmiyor.”

Arkasını dönmüş, uzaklaşıyordu. Düğmeye dokundum. Ekran gitti.

Tarihçi gözlerime bakıyordu.

“Bu nasıl iş böyle?” diye sordu.

İyice şaşırmıştı. Saatin düğmesine yavaşça yeniden dokundu.

Lale saatin orta yerinde belirmişti.

“Yattın mı onunla?” diye sordu. “Yaşa hayatını. Sakın kaçma bu gece. Yat!”

Birden tarihçiyi gördü. Kıpırmızı oldu. Lafı nasıl çevireceğini bir türlü bilemiyordu.

“Mahmut Şevket Paşa da birazdan yatar artık,” dedi sonunda. “Saat geç oldu. Yarası tam iyileşti, ama ne de olsa ağır bir kurşun yarasıydı. Kalfa öyle dedi. ‘Paşam biraz kansız kalmış,’ dedi. Gece saat onda dinlenmeye çekiliyor.”

Susmuştu. Suçlu suçlu bakıyordu bana.

“Kapatıyorum düğmeyi,” dedim tarihçiye. Düğmeye dokundum, Lale gitti.

“Bir Mahmut Şevket Paşa’dır gidiyor,” dedi tarihçi. “Bu sarışın kadın kim? Sanki Mahmut Şevket Paşa hayataymış gibi konuşuyor. Anlatsana bana, nedir bütün bunlar? Kiminle yatacaktın?” diye sordu.

Utancımдан kıpkırmızı olmuşum.

“Hiç kimseyle yatmayacaktım!” dedim.

“Pekiyi bütün bunlar nedir Allah aşkına? Saatin ekranından konuşan bütün bu kişiler... Sonra Mahmut Şevket Paşa olayını çok merak ettim. Niçin bu iki ayrı insan da Mahmut Şevket Paşa’dan bahsedip duruyor?”

İçimi çektim. .

“Bunları anlatmak çok uzun,” dedim. “İnan, anlatınca her şey karmakarışık oluyor ve anlamsızlaşıyor. Oysa bütün olaylar belli bir örgü ve düzenin içinde gelişiyorlar. İnan bana,” dedim gözlerine bakarak. “Kurcalama fazla. Yaşa yalnızca. Sonra anlatırım belki. Ama çok yorgunum. Her şeyin bir düzeni, bir gelişmesi var. Yavaş yavaş öğreneceksin bunları. Ama şimdi burada, her şeyi birden anlatmamı isteme benden.”

Saate yavaşça bir kez daha dokundu.

Doktor belirmişti ekranda.

“İlaçlarınızı alıyorsunuz, değil mi?” diye sordu.

“Alıyorum,” dedim.

“Karın ağrısı, kanama, kusma, bulantı?”

“Yok. Şükür, hiçbirisi yok,” dedim.

“İki ay daha bu doza devam,” dedi doktor.

“Pekiye doktor, kortizonu bırakınca, bir ‘kortizon boşluğu’ olacak mı bende?”

Doktor dikkatle baktı bana.

“Size hiç olmayacak o,” dedi. “İki ilaçla tedavi ediyorum sizi.”

“İmuranı azaltacaksınız belki...”

“En düşük dozu kullanıyoruz.”

“Pekiye, doktor.”

Doktor yazılarına dönmüştü.

Tarihçi,

“Demek doktor da gerçek,” dedi. “Karaciğer olayı da...”

“Tabii gerçek doktor,” dedim. “Hayatımı kurtardı. Karaciğer olayı, hepsi gerçek.”

Bana bakıyordu.

“Şimdi iyi misin?”

“Fena sayılmam,” dedim. “Tedavi düşük dozda devam ediyor. Altı ay daha devam edeceğini sanıyorum.”

“Ciddi bir şey atlatmış olmalısın.”

“Şans eseri ölümden döndüm,” dedim.

“Gel, pasta yiyelim,” dedi.

Beni fazla yormak istemediğini anlamıştım.

“Kafam karmakarışık,” dedi. “İnanılması güç olaylar bu gördüklerim. Sen gerçek Marie Antoinette bile olabilirsin. O zaman çok yazık,” diye söylendi.

“Ben gerçek Marie Antoinette değilim.”

“Ya nedir bu kılık kıyafet?”

“Parmağımdaki uğursuz yüzüğü çıkartamıyorum...” diye mırıldandım.

“Şu yüzüğü mü?”

“Evet. Büyülü yüzük.”

“Öyle bir yüzükten söz eder tarih kitapları,” dedi. “Kim verdi onu sana?”

“Gerçek Marie Antoinette.”

İşler büsbütün karışıyordu.

Bir dilim pasta kesip vermişti bana. Çilekli, kremalı pasta nefisti. Onu yiyip bitirdikten sonra yerimden kalktım.

“Gidiyor musun?” diye üzüntüyle sordu.

Ayağa kalkmıştı. Sanki bırakmak istemiyordu beni.

“Gitmeliyim,” dedim. “Hemen gitmeliyim.”

Kapıyı açıp dışarıya fırlamıştım. Arkamdan koşuyordu.

“Gitme! Sana hiçbir şey sormayacağım!” diye seslendi arkamdan. Asansöre binmiştim. Zemin kata inip kapı açılınca, koşmaya başladım.

Lale,

“Gene kaçtın ondan,” dedi.

“Sen mahvettin her şeyi. Öyle, pat diye ‘Yattın mı?’ diye sorulur mu?”

“Bağışla. Onun ekrana baktığını bilmiyordum.”

“Cin gibi. Eve girer girmez ben, kolumdaki saati fark etti.”

“Ona giderken çıkart saati,” dedi Lale. “Bir daha ona giderken saati takma.”

Bunu hiç düşünmemiştim.

“Bu saati çıkartmak zor Lale,” dedim.

“Niçin zor?”

“Nasıl anlatayım. O benim hayatım.”

“Daha önce kolunda değildi ama..”

“Öyle de, bir kere takınca böyle bir şeyi çıkartmak zor.”

“Niçin zor olsun, anlamıyorum,” dedi Lale.

“Hayatımı sıyırıp soyunmak gibi bir şey bu.”

“Ah,” dedi Lale. “Bunu bir yapabilersen. Şu hayatını bir elbise çıkartır gibi üstünden çıkartıp bir köşeye koyabilersen bir süre... Nasıl rahat edeceksin bilmiyorsun. Bu karışık yük, bu yumak seni yoruyor,” dedi Lale.

“Sanmıyorum,” dedim. “Yormuyor. Bir nehirdeyim ben, anlıyor musun; bir nehrin içindeyim. Bir yolculuk yapıyorum. Saat benim pusulam. Çıkartamam onu. Şifrem o benim. Şu anki hayatımın şifresi.”

Lale dikkatle bakıyordu bana.

“Hayatının şifresi...” diye mırıldandı.

“Evet. Onu çözeceğim.”

“Nasıl?”

“Bilmiyorum. Çözeceğim veya çözemeyeceğim. Ama şifre, yaşamımın akışı, derli toplu bir biçimde kolumda duruyor. Belki de çözmek önemli değil...” diye mırıldandım.

Yorulmuştum. Demek ki tarihçiye giderken heyecanlanıyordum. Hafif bir yorgunluk kaplamıştı tüm gövsemi.

“Ben senin arka odada, yatağın üstüne biraz uzanayım,” dedim Lale’ye.

“Bu giysilerle, kat kat jüponlarla uzanabilecek misin?” diye sordu Lale.

“Uzanırım. Yorulmuşum. Galiba içimde bir korse de var. Sıkıyor beni.”

“Yardım edeyim, soyun, rahat yat,” dedi Lale.

“Boş ver,” dedim.

Kapının yanında duran Mahmut Şevket Paşa'nın ayakkabısının üstünden atlayıp içeriye doğru yürüdüm.

"Yavrum," diye inledi ayakkabı. "Üstümden atlarken o eşsiz kokunu duydum. Oh, bağıma çekiyorum. Sapına kadar kadınsın, biliyor musun?"

"Sus!" diye fısıldadım.

"Susamıyorum."

"Geber!"

Lale'nin yatak odasına gitmiş, yatağın üstüne atmıştım kendimi. Korsajımdan kopan bir inci yuvarlanıp yatağın altına gitti. Saten pabuçlarımı çıkartmıştım.

Saate bir göz attım. Gözlerimden uyku akıyordu. Kazara düğmeye dokunmuş olmalıydım. Ekran birden canlandı.

Bir de baktım, karşımda Parti Genel Sekreteri. Çok saygı duyduğum, çekindiğim biri kişi. Yattığım yerden toparlanmaya çalıştım. Üstümdeki tuvaletin göğüs dekoltesini düzelttim, saç lülelerimi geriye attım.

"Nasılsın?" diye sordu Genel Sekreter. Sesi biraz sert çıkmıştı. Ayakkabılarımı giymeye uğraşıyordum.

"Buyurun Genel Sekreterim," dedim.

"Niye öyle garip şeyler düşünüyorsun sen parti ile ilgili?" diye sordu Genel Sekreter. "Seni doldurdular mı? Ne oldu? Bu düşünceler, laflar parti suçu biliyorsun. Sen partinin bir neferisin. Bağlısın partine. Arkadan böyle konuşmak... Düşünmek yakışır mı sana?"

"Düşüncelerimi kim bilebilir ki Genel Sekreterim?" diye sordum.

"Olsun. Bunları düşünmen, partine karşı bir soğukluk hissettiğini gösterir."

"Siz nereden biliyorsunuz düşüncelerimi?" diye mırıldandım.

"Benim kulağıma gelir," dedi Genel Sekreter. Kaşlarını çatmıştı.

Karşısında bir çocuk gibiydim.

"Kırıldım ben..." diye kekeledim.

“Niye gelip benimle konuşmadın?” diye sordu Genel Sekreter.

“Konuşacak bir şey kalmamıştı, efendim.”

“Hm,” dedi. “Bu kılık ne?”

“Dedem Tahir Lutfi Tokay’ın peşindeyim. Atatürk’ün yakın arkadaşı, bir gazeteci, bir Jön Türk’tü dedem biliyorsunuz...”

“Bu kıyafetinle ilgisini anlayamadım dedenin,” dedi Genel Sekreter.

“Yaşamımın bölümlerinden birindeki yeni halim bu,” diyebildim.

“Anlıyorum,” dedi Genel Sekreter. Bana kızgın mıydı, değil miydi, tam anlayamamıştım.

“Hani,” dedim. “Seçim gezileri sırasında Hasanoğlu’nda otobüsün üstündeydik, hepimiz. Bütün arkadaşlar. Birinci bölge adayları... Seçmenler aşağıda toplanmışlardı. Siz tam benim adımla söylediniz, beni tanıttınız; ezan okunmaya başlamıştı.”

“Hatırladım,” dedi Genel Sekreter. “Ben de konuşmamı kesmiştim o sırada.”

“Evet, otobüsün üstünde hepimiz sessiz durmuş, ezanın bitmesini beklemiştik.”

“Gür sesli bir müezzindi...” diye mırıldandı Genel Sekreter.

“Siz bunu, benim Meclis’e gireceğime bir işaret olarak aldığınızı söylemiştiniz şakacıktan; ama olmadı,” dedim.

Genel Sekreter dikkatle gözlerimin içine baktı.

“Buna kırıldın değil mi?” diye sordu.

“Buna çok kırıldım,” dedim. “İçimde kaldı. Kimseye söyleyemedim.”

Susmuştu Genel Sekreter. Cep telefonu çaldı o an.

“Bağışla,” dedi. Uzaklaşp telefonu kulağına götürdü.

Saatin kenarındaki düğmeye bastım. Ekran silindi. Genel Sekreter kaybolmuştu.

Lale yanı başımdaydı.

“Ne oldu? Kimdi o konuştuğun?”

“Bizim Genel Sekreter.”

“Ne diyor?”

“Pek bir şey demedi,” dedim. “Düşüncelerimi beğenmiyormuş.”

“Ona ne senin düşüncelerinden?”

“Hani, parti ile ilgili filan.”

“Boş versene sen,” dedi Lale. “Bak gene durgunlaştın. Yüzünde sanki bir üzüntü bulutu var.”

“Yok canım. Üzüldüğüm filan yok. Unuttum. Ekim ayında, kasım başında bütün yaşadıklarımı unuttum,” dedim.

“İyi öyleyse,” dedi Lale. “Üç yüz köylü öpmüştün seçim gezilerin sırasında. İyi ki grip kapmadın. İmmun sistemini bastıran o ilacı da alıyorsun...”

Yatağın kenarına oturmuş, janjanlı taftadan tuvaletimin kabarık eteğini düzeltiyordu.

“Niçin yatmadın onunla, yoksa ağdanı mı yaptırmadın?” diye sordu.

“Canım, neler söylüyorsun sen?” dedim. “Marie Antoinette olarak gidiyorum ona, unuttun mu? Kraliçe’nin ağdası herhalde yapılmıştır.”

“Bilmem ki,” dedi Lale. “O zamanlar öyle şeyler var mıydı?”

Etekliliğimi kaldırıp bacaklarıma baktım.

“Yapılmış,” dedim.

“Paşa kahvesini bekler,” dedi Lale. “Ben mutfağa gidiyorum.”

“Dur, ben de geliyorum. Yorgunluğum geçti.”

“Şu saatin düğmesine bir dokun da belki Demir Dayın gelir,” dedi Lale.

Saatin kenarındaki düğmeye hafifçe dokundum.

Lokman belirmişti ekranda.

“Ne haber?” diye sordu. “Uğramaz oldun bizim oralara.”

“İlk fırsatta geleceğim, seninle konuşacaklarım var,” dedim.

“Parti ile ilgili mi?”

“Az önce Genel Sekreter’le konuştum. Duygularım kulağına gitmiş,” dedim.

“Yaa, demek duyguların gitmiş Genel Sekreter’in kulağına,” dedi Lokman.

“Duygularım, düşüncelerim gitmiş ona.”

Lokman gülmeye başladı.

“Yahu senin duygunu, düşünceni iplayen kim? Senin duygunu bilmem ne düşünseler, bugün Meclis’te olurdu. Ama iyi ki de olmamışsın, biliyor musun,” diye ekledi. “Baksana şu Meclis’in haline. Sıkılırdın. Sıkıntıdan patlardın. Hapis gibi orada bütün gün... Elini kaldır, indir. Azınlıktasın, sözün geçmiyor. Boş versene sen. Tatsız,” dedi.

“Düşündüğüm yok. Ben sana Genel Sekreter’le konuştuğumu söyledim.”

“Konuş. Bol bol konuş. Bilsinler duygularını, düşüncelerini. Özgür değil misin sen?”

“Özgürüm!” diye bağırdım.

“Haykır kardeşim duygularını, düşüncelerini. Hakını yediler. Sana söyleyecek lafları yok. Yüzüne bakamazlar be!” dedi Lokman. Arkasını döndü.

“Ne var anne?”

Firdevs Ana ekranda belirmişti.

“Yavrum gelsene bizim buralara. Seni özledim,” dedi. “Nerelerdesin sen? Anlatacaklarım var sana. Dün gece rüyamda Tahir Lütfi ile birlikteydim. Galata’daki kitapçıları gezdik. Hava ne güzeldi. İkinci el daktilolara baktık. Tahir Lütfi bir daktilo aldı kendine. Gel de anlatırım,” dedi.

Ekran sönmüştü.

“Dedemin siyah daktilosu!” diye bağırdım.

“Nerede şimdi o?”

“Babam yıllar önce İstanbul’a götürmüştü onu. Kay-

bolmuştur,” dedim. “Oysa, şu anda ellerimin altında ol-
saydı...”

“Olsaydı?” diye sordu Lale.

“Belki bana bir şeyler anlatırdı,” dedim. “Dedemin
parmak izlerinden yola çıkarak, kimbilir neler anlatırdı
bana...”

Düşüncelere dalmıştım.

Lale hafifçe saatin kenarındaki düğmeye dokundu.

Ekran canlanmıştı. Demir Dayı oradaydı. Yeşil bir
Mercedes’in içindeydi.

“Ne değişik bir araba!”

“57 model bir Mercedes bu,” dedim. “Dayımın son
arabası.”

Demir Dayı arabanın kapısını açmıştı. Lale’ye şöyle
bir el salladı.

Lale heyecanla fırlamıştı yatağın üstünden.

“Ben gidiyorum!” dedi. “Biraz dolaşıp gelirim.”

Sımsıkı yapışmıştım eline.

“Dur, sakın gitme! Dur burada!”

“Biraz dolaşıp geleceğim,” diyordu Lale.

“Dönemeyebilirsin. Bir aksilik olur. Gitme!”

“Şuradan geçivereceğim,” diyordu Lale.

Demir Dayımın arabası güneş ışığında pırıl pırıl par-
lıyordu. Kapı açıldı. Demir Dayı gülümseyerek Lale’ye
bakıyordu.

“Gidiyorum.”

Var gücümle kolundan çekiyordum Lale’yi.

“Niçin istemiyorsun gitmemi?”

“Korkuyorum,” dedim.

“Neden korkuyorsun?”

“Bilmiyorum. Geçmemelisin o tarafa,” dedim.

O an elim düğmeye dokunmuştu. Ekran solup git-
miş, Demir Dayı kaybolmuştu.

“Gitti!” diye bağırdı Lale. “Gitti. Gidemedim yanı-
na.”

“Şöyle, şu tarafa doğru yürüyelim,” dedi Mahmut Şevket Paşa.

Bodrum gecesinin içinde, Barlar Sokağı’ndaki hınca hınç kalabalığın içinde adım adım ilerliyorduk. Kâzım Ağa öndeydi. Lale arkadan geliyordu. Ben, Mahmut Şevket Paşa’nın yanındaydım.

Paşa başında sırma püsküllü fesi, belinde kılıcı, sadrazam üniformasının önündeki sayısız nişanı ile kalabalığın içinde dimdik yürüyordu.

“Bu ne kalabalık,” diye mırıldandı.

“Öyle oluyor Paşam. Cumhuriyet Caddesi her gece böyle tıklım tıklım oluyor yaz geceleri.”

Mahmut Şevket Paşa, kalabalığın arasındaki mini etekli, göbeği açık, kolları dövme turist kızlara, yan taraftaki barlarda çalan çılgın müziğe kulak veriyor ve karanlık, dehliz gibi mekânlardaki ışık oyunlarına, diskolardan gökyüzüne doğru uzayıp giden morlu-yeşilli lazer ışıklarına, yolun kenarındaki hediyelik eşya satan dükkanlara, gümüş yüzük satıcılarının tablalarına, dericilere ve çantacılar dikkatle bakıyordu.

Yirmi dakika içinde ancak Mado dondurmacısının oraya varabilmiştik. Sevinçten içim içime sığmıyordu. Yaşadıklarım inanamıyordum bir türlü. O yoğun kalabalığın içinde, bir kuş gibi hafıftım. En sonunda o çok sevdiğim dünyaya ulaşabilmişim. Bu nasıl olmuştu, tam bilemiyordum. Bayram zamanı olmalıydı, kalabalık çok yoğun. Lale arkamda, Mahmut Şevket Paşa yanımdaydı. Çantamı sımsıkı tutuyordum, içinde cep telefonum ve evimin anahtarları vardı. Paşa, dediğim gibi sadrazam üniformasını giymişti ve biz, bu etten kemikten, mutluluk arayan yaz insanların oluşturduğu yoğun kalabalığın bir parçası olmuştuk. Adım adım Azmakbaşı’na doğru ilerlemeye çalışıyorduk. Paşa’nın üniforması sıcak gelmiş olmalıydı ona. Baktım da bütün nişanlarını takmıştı, siyah ayakkabıları ayağındaydı. Kılıcı, kıvrık bir yay gibi arkaya doğru sallanıyordu.

Ayakkabıdan, Paşa'nın ayağındayken ses çıkmıyordu.

Gelen geçen genç turist kızların ilgisini çekiyordu Paşa. Hafif kırlaşmış gür sakalı, pastırma gibi ince bedeni, pos bıyıkları ile pek de alışılmış bir görüntüsü yoktu. Kalabalığın içinde sıra dışıydı, bir sadrazam olduğu hissediliyordu sanki, kılık değiştirmiş rasgele birisi gibi değildi. Belli etmediği bir hayretle çevreye bakarak kalabalığın içinde yavaş yavaş yürüyordu. Boylu boslu bir adam olan Kâzım Ağa da kadınların ilgisini çekmişti. İtalyan turist kızlar ona kaçamak bakışlar fırlatıyorlar, aralarında konuşuyorlardı.

“Şu dar yerden bir geçebilsek, ferahlayacağız,” dedim Lale'ye. “Gemi gelmiş herhalde, turist çok.”

Bodrum gecesi cıvı cıvı süregeliyordu çevremizde. Zar zor varabilmiştik Azmakbaşı'na. Cumhuriyet Caddesi'nin dar boynunun bittiği yerde kalabalık seyrekleşivermişti. Mahmut Şevket Paşa durup sağ taraftan görünen denize uzun uzun baktı. Kâzım Ağa Sultanahmet köftecisinin önünde bizi bekliyordu. Lale'nin gözü, hediye eşya satan bir dükkânın vitrinindeki Malezya'dan getirilmiş rengârenk, boy boy tahta balıklara takılmıştı. Yanına gidip yavaşça kulağına,

“Sen Paşa'ya mukayyet ol. Ben şuradaki tuvalete bir girip çıkayım. Buradan ayrılmayın,” dedim.

“Tamam. Ayakkabıcının vitrininin önündeyiz.”

Sol taraftaki umumi helaya girmiştım. Kalabalık değildi, kuyruk yoktu. Boş bir kabine girdim. Pantolonumu indirirken saatin düğmesi kemerime değmiş olacak, kolumdan sesler geldi. Hemen toparlanıp canlanmış olan ekrana baktım.

Bir de ne göreyim, Genel Sekreter bana bakıyor! Üstüme başıma çarçabuk bir çekidüzen vermeye çalıştım. Utanmıştım. Tuvaletin içi de daracıktı; kötü, koyu bir sarı boya ile boyanmıştı duvarları.

“Buyurun Genel Sekreterim,” dedim.

“Neredesin sen?” dedi Genel Sekreter. Hafifçe kaşlarını çatmıştı. “Eve yolladığım faksı almadın mı?”

“Evde değildim Genel Sekreterim.”

“Faks çektim dün evine. Salı sabahı 11’de toplantı var partide,” dedi Genel Sekreter.

İlgiyle bulunduğum yere bakıyordu.

“Sen neredesin? Orası neresi?”

“Bodrum’dayım efendim,” dedim.

“Bu kış günü ne yapıyorsun Bodrum’da?”

“Burası yaz efendim. Hava çok sıcak.”

“Allahallah,” diye söylendi Genel Sekreter. “Pekâlâ...”

Tam o sırada cep telefonu çalmıştı. Kulağına götürüp uzaklaştı.

Düğmeye dokundum. Ekran söndü.

“İnşallah tuvalette olduğumu anlamamıştır,” diye düşünüyordum. Pantolonumu indirirken, kemerim gene saatin düğmesine dokunmuş olmalıydı.

Bir ısıklık sesi helanın içini doldurdu. Çarçabuk toparlandım.

Roberto Cavalli saatin ekranından bana bakıyordu.

“Harika kalçalar!” dedi.

Kıpkırmızı olmuştum. Aceleyle heladan dışarıya çıktım.

Roberto Cavalli gülüyordu.

“Ne oldu, utandın mı?”

“Hoşuma gitmez böyle yerlerde gözetlenmek,” dedim.

“Boş ver, unut,” dedi Roberto Cavalli. “Benim elimden bütün gün seri halinde çıplak kızlar geçiyor. Yani beni etkilemez bu görüntüler. Jinekolog gibiyim, anlıyor musun? Ama gene de senin halin değişti. Toulouse Lautrec’in tablolarındaki kadınlar gibiydin...”

“Muayeneye giden yosmalar’ tablosu gibi mi?” diye bağırdım.

“Evet, belki de...” diye mırıldandı Roberto Cavalli.

“Ama unutma ki, o tablodaki yosmalar ölümsüz oldular.”

“Orası öyle,” dedim.

Sıcak Bodrum gecesinin içine girmiştim yeni baştan.

Roberto Cavalli, ekranın içinden çevreye bakıyordu.

“Ne canlı yer. Neresi burası?” diye sordu.

“Bodrum. Bir sahil kenti...”

“Sinop’tan çok değişik.”

“İkisi çok başkadır, burası hiçbir yere benzemez. Sinop gizemli ve suskun. Sislerin ve cezaevinin dünyası. Burası eğlence yeri...”

“Çok güzel,” dedi Roberto Cavalli.

Lale, Mahmut Şevket Paşa ve Kâzım Ağa ayakkabısının önünde beni bekliyorlardı.

“Sinop’a ne zaman geleceksin?” diye sordu Roberto Cavalli.

“Yakında gelirim.”

“Dev saatin yanında çekim yapacağız, unutma.”

“Unutmam,” dedim.

“Hadi eyvallah,” dedi Roberto Cavalli.

Sislerin arasında kayboldu.

Saatin düğmesine dokunup ekranı kapattım.

Tarihçinin karşısında oturuyordum. Üstümde şeftali renkli ipekten, nefis bir tuvalet vardı. Elimdeki tavus tüyü yelpazeyi yavaş yavaş sallıyordum. İncili saten ayakkabılarım ayağımda; içi incilerle dolu, ufak kadife çantam bileğimdeydi. Uçuk yeşil bir korsaj belimi kavramıştı.

Tarihçi hayranlıkla baktı bana.

“Sana meyve suyu aldım,” dedi. “Bugün çok güzelsin.”

“Teşekkür ederim.”

“Kim olduğunu öğreneceğim sonunda,” dedi gülererek.

“Bu o kadar önemli mi?” diye sordum.

“Bence önemli,” dedi.

“Bence değil,” dedim. “Yani şu anda benim kim olduğum önemli değil.”

“Kimliğin önemli değil mi senin için?” diye hayretle sordu.

“Bilmiyorum,” diye mırıldandım. “Değişik birtakım şeyler yaşıyorum. Kimliğim değişiyor...”

“Bunun farkındayım,” dedi. “Bu nasıl oluyor, işte onu anlamaya çalışıyorum.”

“Bunu anlamak kolay değil,” dedim. “En iyisi hiç düşünmemek. Beni Marie Antoinette olarak kabul et. Böyle, sana buraya geldiğim kimlikle.”

“Bu kimlik çok güzel,” dedi. “Ama karşımda giyotinin bıçağı altında can verecek bir kadını görmek üzüyor beni. Yazılmış bir kaderin ince çizgisinde yürüyorsun. Bu kimliği niçin kabul ettin?”

“Bu benim elimde değil,” dedim. “Ama her zaman böyle değilim. Korkma.”

Ne dediğimi tam anlayamamıştı.

“Başka hallerin de mi var?”

“Evet.”

“Nasıl oluyor bu?”

“Bilmiyorum,” dedim. Yalan söyledim, hapı söylemedim ona.

“Öteki hallerini de görmek isterim.”

“Belki görürsün.”

Yanıma iyice yaklaşmıştı. Dudakları dudaklarımın üstündeydi. Sımsıkı sarılmıştı bana. Uzun koltukta yana doğru devrilmiştik. Kendimi rahatça onun kollarına bırakmaya hazırlanıyordum. Lale’nin sözleri kulağımdaydı.

“Yattın mı onunla? Niçin kaçtın? Kaçma. Yaşa! Gü-nünü yaşa. Bir daha böyle bir değişim yaşayamayabilirsin. Neden kaçıyorsun?”

“Kamıyorum,” diye fısıldadım.

“Bir şey mi dedin?” diye mırıldandı.

Boynumu öpüyordu.

“Bu güzel boyun giyotine gitmeyecek,” dedi. “Bunu

önleyeceğim.”

Yavaşça korsajımı açmaya başlamıştı. Kollarımı usulca boynuna doladım.

Bir ses duyduk. Birisi öksürdü. Çarçabuk birbirimizden çözülp uzandığımız yerden doğrulduk.

Öksürüğü yeniden duydum.

Baktım, saatin ekranı canlanmıştı. Boynuna sarılırken, kazağın yakası düğmeye dokunmuş olmalıydı.

Şimdi ikimiz de koltukta yan yana oturmuş, kolumdaki saatin ekranına bakıyorduk. Gözlerime inanmadım. Ekrandan Mahmut Şevket Paşa bana bakıyordu.

“Özür dilerim, rahatsız ettim sizi,” dedi. Hafifçe yana doğru çekilmişti.

Tarihçi büyük bir hayretle,

“Mahmut Şevket Paşa!” diye bağırdı. “İşte orada.”

“Evet, Mahmut Şevket Paşa,” dedim. Ekranı döndüm.

“Buyurun Paşam, bir şey mi arzu etmişsiniz?” diye sordum.

“Ben kayboldum,” dedi Mahmut Şevket Paşa. “Kâzım’ı ve Lale Hanım’ı kalabalıkta kaybettim. Şimdi nerede olduğumu da bilmiyorum. Cep telefonumu yanımda getirmeyi unutmuşum.”

Tarihçi şaşkınlıkla,

“Mahmut Şevket Paşa nerede?” diye sordu.

“En son Bodrum’da birlikteydik Paşa’yla. Koruması Kâzım Ağa önden gidiyordu. Arkadaşıma onları gözden kaybetmemesini tembihlemiştim ama...”

Döndüm Paşa’ya.

“Paşam, tam neredesiniz? Biraz anlatır mısınız?”

Mahmut Şevket Paşa,

“O az önceki kalabalığın içinden sıyrıldım,” dedi. “Karşıda bir lokanta var. Şurada pullu kadın elbiseleri satan bir dükkân... Kale sol tarafımda. Arkada kaldı. Önümde, bir demir’e geçirilmiş bir eti döndüren bir adam var.”

“Azmakbaşı’ndasınız Paşam. Ayrılmayın oradan. Lale size ulaşır,” dedim.

Tarihçi,

“Gerçek Mahmut Şevket Paşa mı bu?” diye sordu.

“Tabii, gerçek Mahmut Şevket Paşa,” dedim.

“Nasıl oluyor bu?” diye hayretle mırıldandı. “Sadrazam Mahmut Şevket Paşa... Osmanlı ordu komutanı, Harbiye Nazırı. Bir suikasta kurban gitmiş, yerine Enver Paşa geçmişti.”

“Evet, öyle,” dedim. “Paşa ile birlikte Bodrum’da, Cumhuriyet Caddesi’nde yürüyorduk. Kaybolmuş kalabalıkta. Birazdan arkadaşım bulur onu.”

Ekrana dikkatle bakıyordum.

Mahmut Şevket Paşa’nın yanma bir kadın yaklaşıyordu.

Tarihçi,

“İnanılacak gibi değil,” diye mırıldandı. “Gerçek Mahmut Şevket Paşa’ya benziyor bu adam. Şu sıra sıra madalyalar, şu kor gibi yanan kara gözler, gür sakal ve bıyık... Şaşkınım,” dedi.

“Şaşıracak bir şey yok,” dedim. “Gerçek Mahmut Şevket Paşa o. Bir gece yarısı arkadaşım Lale’nin Kader Sokak’taki evine ağır yaralı olarak geldi. Kalfa ona atılan kurşunu çıkarttı. Biz Paşa’ya bir süredir bakıyoruz, toparlandı, kendine geldi.”

“Güleyim mi, ağlayayım mı, bilemiyorum,” dedi tarihçi. Bir yandan da gözleriyle ekranın içindeki Mahmut Şevket Paşa’yı izliyordu.

“Onun hakkındaki her şeyi biliyorsundur sen,” dedim.

“Biliyorum tabii,” dedi. “Benim ömrüm bu adamların yaşamlarını okuyup araştırmakla geçti. Şimdi ne diyeceğimi bilemiyorum.”

Kolumu tutmuştu hafifçe, düğmeye dokunmuş olmalıydı, ekran birden söndü. Mahmut Şevket Paşa ve Bodrum’un o kalabalık yaz gecesi yok oldu.

“Ben gidiyorum!” dedim.

“Dur, gitme! Hiçbir şey sormayacağım sana! Gitme, kal!” diye bağırdı.

Kolumu yakalamıştı.

Ekran birden canlandı.

Genel Sekreter belirmişti ekranda. Kaşlarını çatmış, bana hayretle bakıyordu.

“Buyurun Genel Sekreterim.”

“Seni de hep değişik hallerde görüyorum,” dedi Genel Sekreter. Hafifçe öksürdü.

“Bir arkadaşım ile oturuyordum efendim.”

“Sana gelen bayram tebriklerini zarfa koyup evine yollattım. Partiye uğradığın yok. Onu haber verecektim. Faks geldi mi? Toplantı yarın sabah saat 11’de, toplantı salonunda, belediye başkanları da katılacak,” dedi Genel Sekreter.

Yaptıklarımı onaylamayan bir bakışla baktı bana.

İçimden, “Beni listede gerilere koyduğu için belki de memnundur. Adam beni ne hallerde görüyor,” diye düşündüm. Tarihçiyi dirseğimle hafifçe dürttüm.

“Genel Sekreter...”

“O da kim?”

“Partinin Genel Sekreteri...”

“Ne istiyor?”

“Yarınki toplantıyı haber veriyor.”

Genel Sekreter kaybolmuştu.

“Sen düğmeye mi dokundun?”

“Hayır, dokunmadım.”

“Ayıp oldu. Genel Sekreter’in yüzüne kapamış gibi olduk ekranı.”

“Ben dokunmadım.”

“Nasıl kapandı bu ekran?”

Düğmeye dokundum.

Çingene ekranda belirmişti.

“Kurban olayım seni bana gösteren Allah’a!” diye bağırdı. “Kaç gündür nerelerdesin sen? Ankara’nın amına

da uğramıyorsun artık. Ne oldu, nerelere gittin? Bir kolumda Mahmut Şevket Paşa, bir kolumda Rıza Nur, bütün Cebeci'yi dolaştım bugün. Bir Enver Paşa vardı, o satıldı gitti. Bir genç kız aldı onu," dedi Çingene. "Hani bana Rıza Nur'u anlatacaktın? Karısı burnunu ısırması hani. Yoksa o mu karısının burnunu ısırması? Kavga ederken hani. Unuttum artık. Aradan çok zaman geçti. Eskiden bunları ne güzel anlatırdın bana," dedi.

Tarihçinin ağzı açık kalmıştı.

"Rıza Nur diyor..."

"Evet. Enver Paşa'yı bir genç kız almış."

"Kitabın üstündeki resmi çok çekici," dedi Çingene. "Ondan çok satıyor kitap."

"Ben gidiyorum!" dedim tarihçiye.

"Ama adam seninle konuşuyor... Bak, bir şeyler anlatıyor."

"Ben konuşurum onunla," dedim.

Fırladım oturduğum yerden. Kapıya doğru koşmaya başladım. Tarihçi arkamdan koşuyordu. Eteklerimi toplamış, ince topuklu, saten ayakkabılarla parkede kaymaya çalışarak koşuyordum.

Kapıyı açıp dışarıya fırladım.

"Yahu ne oluyor?" diye bağıırıyordu Çingene kolumdan. "Nereye gidiyoruz? Başım döndü, kitaplar etrafa dağılacak!"

"Gitme!" diye bağıırıyordu tarihçi; beni yakalamak üzereydi. Kendimi kata gelen asansörün içine attım. Kapı kayarak kapandı. Zeminin düğmesine bastım.

"Of be! Kimden kaçırıyorsun öyle sen?" diye sordu Çingene. "Adam sap gibi dışarıda kaldı. Acıdım vallahi, yetişemedi asansöre!"

Bir yandan koşuyor, bir yandan da yarım kulakla Çingene'nin söylediklerini dinliyordum. Kendi kendine konuşur gibiydi, neşeliydi. Birden saatin ekranında ikinci bir kişi belirdi.

Genel Sekreterdi bu.

Çingene,

“Buyurun beyim. Kimi aradınız?” diye soruyordu ona.

Genel Sekreter,

“Ben az önce cep telefonumu burada bir yerde mi unutmuşum acaba?” diye sordu.

Çingene,

“Dur ağabey, ben bir etrafa bakayım,” dedi. Kucağındaki kitapları bir köşeye bırakmış, ekranın içinde dolaşarak yerlere bakıyordu.

“Hay Allah!” diye söylendi Genel Sekreter. “Burada bırakmamışım herhalde.”

Gözü köşede duran kitaplara ilişmişti.

“Bunlar nedir oğlum?” diye Çingene’ye sordu.

“Mahmut Şevket Paşa’nın Günlüğü ile Rıza Nur’un Hatıratı ağabey; bir tane de Enver Paşa vardı, Yukarı Cebeci’de gitti,” dedi Çingene.

Genel Sekreter’i ilgiyle süzüyordu.

“Mahmut Şevket Paşa ile Rıza Nur mu?” diye sordu Genel Sekreter.

“Evet, Rıza Nur ile Mahmut Şevket.”

“Pekiyi, sen ne yapıyorsun bu kitapları?”

“Satıyorum onları,” dedi Çingene.

Genel Sekreter şaşırılmıştı.

“Nerede satıyorsun sen bunları oğlum?” diye sordu.

“Cebeci taraflarında çok gidiyor bu kitaplar...”

“Allahallah,” diye söylendi Genel Sekreter. “Cebeci taraflarında kim okur ki bunları? Biri eski bir Osmanlı sadrazamı, biri de pek akli yerinde olmayan bir Atatürk düşmanı... Sinop mebusu.”

“Öyle miydi?” diye sordu Çingene.

“Öyleydi tabii,” dedi Genel Sekreter. “İsmet Paşa’yı da çekemezdi.”

“Bak, canım sıkıldı buna,” dedi Çingene.

Düşüncelenmişti.

Doktor girmişti o an saatin ekranına. Çingene ile Genel Sekreter’e şöyle bir baktı. Gözünde ince çerçeveli

gözlükleri ile her zamanki gibi ciddi bir görünümü vardı doktorun. Onu görünce heyecanlanmışım.

“Bir şey mi oldu doktor bey?” diye sordum.

“Bir tam kan sayımı istiyorum,” dedi doktor. “Trombositlere bakacağım. Gerekirse ilacın dozunu azaltacağım.”

Sevinç içinde kalmıştım.

“Hemen yaptırayım tahlili!” dedim.

Çingene, Genel Sekreter’le konuşuyordu.

“Karısından dayak da vermiş,” dedi.

“Kim?”

“Rıza Nur.”

“Muhtemelen. Ben gidiyorum. Cep telefonum burada değil,” dedi Genel Sekreter.

Koşa koşa bir taksiye ulaşmıştım.

“Fazla yorulmayın. Efor sarf etmeyin,” dedi doktor. Yavaşladım.

“Kader Sokak,” dedim şoföre. “Lütfen teybi biraz kısar mısınız?”

Taksi kentin içine doğru yol almaya başladı.

Baktım, kolumdaki saatin ekranı boşalmıştı.

Lale beni görür görmez,

“Ne oldu?” diye merakla sordu. “Yattın mı onunla?”

“Yatmadım,” dedim.

“Niçin yatmadın? Ne oluyor sana?”

Sesimi alçalttım.

“Lale, sen neden söz ediyorsun Allah aşkına,” dedim. “Üstümde bu ağır tuvalet, belimi sıkan korse, kafamdaki peruk; tanımadığım bir vücut; Marie Antoinette iken göğüslerime bile bakmadım, biliyor musun?”

“İyi görünüyor göğüslerin,” dedi Lale.

“Kolumda saat,” dedim. “Durmadan düşmesi bir yere değiyor. Gene Genel Sekreter ile burun buruna geldim, çok utandım Genel Sekreter’den, kimbilir ne demiştir; tam tarihçinin boynuna sarılmıştım, ekran can-

landı, karşımda o! Nasıl toparlandığımı Allah bilir.”

“Ne istiyormuş?” diye sordu Lale.

“Cep telefonunu kaybetmiş.”

“Kapat şu saatin düğmesini!”

“Kapattım. Kapatmaz olur muyum? Kapattım ama, tarihçinin kazağının boynundaki kıvrıma değmiş olmalı... Çingene geldi gene! Elinde kitaplar. Doktor da geldi. O da bir tam kan sayımı istiyor. Trombositlere bakacakmış.”

Lale gülüyordu.

“Bu kadar kalabalıkla hiçbir şey yapamazsın,” dedi.

Sesimi çıkartmadım. Yatağın kenarına oturmıştım. Ayaklarımı sıkan, üstü incilerle işlenmiş saten pabuçları çıkarttım.

Aklıma Paşa gelmişti.

“Mahmut Şevket Paşa nerede?”

“İçeride oturuyor,” dedi Lale.

“Bir ara ekranda onu da gördüm. Cumhuriyet Caddesi’nde kaybolmuştu... Kısa zamanda o kadar çok şey oluyor ki, unutuyorum yaşadıklarımı...”

“Buldum onu,” dedi Lale. “Dalgıç Büfe’nin oradaydı. Şimdi içeride.”

Yatağın üstüne uzandım. Yorulmuştum. Yavaşça gözlerimi kapattım.

Mahmut Şevket Paşa’nın yanına oturmuş, televizyondaki savaş haberlerini izliyordum. Paşa, son günlerde yoğunlaşan Irak Savaşı haberlerine büyük bir ilgi duyuyor, televizyonun başından ayrılmıyordu.

“Paşam kahvenizi getirdim.”

“Sağ ol kızım. Gel, otur buraya,” diyordu. Bir yandan televizyonun tüm kanallarını tarayıp savaşla ilgili haberleri, konuşmaları izliyor; bir yandan da sorular soruyordu.

“Bush yeni mi hükümdar oldu?”

“Yeni Başkan oldu Paşam...”

“Amerikan Başkanı?”

“Evet. Amerikan Başkanı.”

“Bu savaşı niçin istiyor?”

“Geçen yıl Amerika’daki New York kentine bir saldırı düzenlendi. Bush’un prestiji sarsıldı. Afganistan’a savaş ilan etti. Bombaladı oraları. Bir şey elde edemedi. Şimdi de Irak’taki Saddam’ı devirip Irak’ı ele geçirmek istiyor.”

“Petrol...” diye mırıldandı Mahmut Şevket Paşa. Kahvesinden bir yudum aldı. “Pekiye, bu para pazarlığı nedir?”

“Amerika Türkiye’nin limanlarını ve üslerini kullanacağı için, sıkı bir pazarlık yapıyor Paşam, ekonomik durum da zayıf. Hükümet, ne koparırsak,” diyor.

Mahmut Şevket Paşa,

“Ama ülke savaşa sürükleniyor,” dedi. “Ordulara, askere yazık! Verilecek olan, çok da mühim bir para değil sanıyorum. Bir yabancı ülkenin ordusuna cephe açılıyor. Bu çok tehlikeli.”

“Siz olsaydınız nasıl hareket ederdiniz Paşam?” diye sordum ilgiyle.

“Çekimser kalıp limanları ve alanları açmazdım. Katılmazdım savaşa. Bu savaş kazanılmaz ki! Kazanılsa da Türk tarafının bir kazancı olmaz. Türkiye’nin savaşı değil ki bu! Ülkenin limanlarını ve lojistik alanlarını para karşılığı kullanırmak... Ülkeye bir saldırı olmadığı halde baskı yüzünden bir savaşa girmek... Yanlış bu. Topu ile, tüfeği ile bir yabancı ordu, ülkenin üstünden geçecek. Bir harita gerek bana. Sınırları görmeliyim,” dedi.

Bir yandan kahvesini içiyor, bir yandan da televizyondaki yorumları dinliyordu.

“Tezkere Meclis’e gitmiş mi?”

“Gitmiş Paşam. Bakanlar imzalayacaklarmış.”

“Hükümet dışta mı kalacak?”

“Meclis’e veriyor sorumluluğu...”

“İmzalanırsa ve kabul edilirse eğer, böyle bir tezkere de meşru değil bence,” dedi Mahmut Şevket Paşa. “Televizyonda dinlediğim, izlediğim kadarı ile, halk bu savaşa karşı. Ne adına giriliyor ki böyle bir harekâta?”

Lale oturduğu yerden atıldı.

“İyi ki girmedin sen şu Meclis’e,” dedi “İyi ki kazanamadın, milletvekili olmadın. Böyle bir savaş kararı verecek olan bir Meclis’in parçası olmak istemezdin herhalde!”

Mahmut Şevket Paşa bana döndü:

“Milletvekili mi olacaktınız?”

“Olacaktım ama olamadım Paşam. Muhalefet partisinden adaydım ben.”

“Niçin seçilemediniz ki?” diye sordu Mahmut Şevket Paşa.

“Geri sıraya kondum. Önüme insan alındı. Listede katakulli döndü. Harcadılar. Giremedim,” dedim.

“İyi olmuş. İsabet. Hiç üzülmeyin,” dedi Mahmut Şevket Paşa. “Şu dinlediklerimden, hükümette bir belirsizlik var gibi. Baş kim, idare eden kim? Sizin parti de arada kalıyor,” dedi. “Bir şey yapamazlar, azınlıktalar. Böyle bir savaş kararı durumunda hükümsüz sayılırlar. Eli kolu bağlı gibi... Ama ileride, ‘savaş kararını alan’ Meclis diye anılırlar,” dedi.

“Bak, gördün mü?” dedi Lale. “Paşam doğru söylüyor.”

“Paşam Sadrazam, Paşam Harbiye Nazırı. Orduların komutanı. Tabii her şeyi bilir,” dedim.

Mahmut Şevket Paşa’nın gözleri kor gibi yanıyordu.

Elinde kumanda, başka bir kanal bulmuştu şimdi.

Kahvesinin son yudumunu içip bitirdi.

“Sonra ordu var,” diye ekledi. “Ordu daima en büyük güçtür. Ordu ne diyor bu işe?”

“Ordu Kürtleri püskürtmek istiyor,” dedim.

Mahmut Şevket Paşa,

“Bölgenin bir haritasını bulursanız bana, incelemek istiyorum,” dedi.

“Size yarın bir harita bulacağım Paşam,” dedi Lale. “Sınırları, Amerika’nın yığınak yaptığı kentleri, hepsini işaretleyeceğim.”

Cebeci çöplüğünün oralardaydım. Kafamda bin bir düşünce vardı. Çingene görünürlerde yoktu. Gece, tüm görkemi, ay ve yıldızları ile birazdan üstüme düşecek, beni sarıp sarmalayacak, biraz ürkütecek, biraz şımartacak, her zaman yaptığı gibi büyüleyecek, usulca içine çekecekti. Bir vantuz gibi içine alıyordu gece beni; sanki ben genç bir erkektim, o olgun, her şeyi bilen bir kadındı. Onun o eşsiz gizemine karşı koyamıyordum. Şıkır şıkır ışıklı, kalabalık, eğlence dolu; şovlar ve oyun makineleri ile zenginleştirilmiş, pırıltılı, içi oyuncak dolu bir gece de olabilirdi bu; tavşan kızların çevrede dolaştığı, oyun makinelerinden oluşan ormanların değişik zil ve çan sesleri çıkarttığı, koşan neon ışıklarının birbirini kovaladığı; sarılı, morlu, kırmızılı bir Las Vegas gecesi de olabilirdi. İnsiz cinsiz, yapayalnız; kararan bulutların yavaş yavaş kümeleştiği, ayın bir belirip bir kaybolduğu, içinde hafif bir rüzgâr esen, yalnız başına dolaşan bir gece de olabilirdi bu.

İşte, şimdi yalnız başına dolaşan bir gecenin içine girmiştim.

Söyle bir gerinip kendimi karanlığın kollarına bıraktım. Rahat ve mutluydum. Gözümü kapatsam rüyalar görecektim, nemli bir yel hafiften yüzümü okşuyordu. Yalnızlığımı ve hastalığımı unutmuştum, hafifçe gözlerimi kapatıp gece havasını içime çektim.

Bir buçuk yıl kadar önce, gece zamanı Bodrum'daki evimden çıkmış; arabamla geceyarısı, Aydın'a doğru gitmeye başlamıştım. Öylesine... Amaçsız. Geceyi yaşıyordum. Arabamın dışındaki sessizliği... Daracık, virajlı yollardan geçiyordum. Gökyüzünü ay aydınlatıyordu. İki yanımda buğday tarlaları vardı. Koçarlı okunu takip ediyordum. Ok dönüp duruyor, bana yol gösteriyordu. Bir türlü ulaşamıyordum Koçarlı'ya. Bir dönemeçte jandarma, arabamın önünü kesmiş, yüzüme bir el feneri tutmuştu. Bir çevirme vardı, besbelli karanlığın içine kaçmış bir mahkûmu ya da suçluyu arıyorlardı.

Bırakmışlardı, geçmiştim.

Arabamın camını azıcık açmış, ay ışığında hışırdayan başakların sesini dinlemiştim bir süre. Ufak köylerden geçiyordum, yol kenarında ışıksız bir traktör gidiyordu, ay ışığında son anda görmüştüm onu. Belki birazdan önümden bir tilki koşarak geçecekti. Bir ok daha görüp sola, tarlaların oraya sapmıştım.

Bir tabelanın peşindeydim. Koçarlı. Bu insiz cinsiz Ege gecesinin içinde, ona ulaşamadıkça büsbütün merak ediyordum onu; sessizlik hafifçe ruhuma dokunuyor, bana değişik hayaller kurduruyordu.

Yalnız dolaşan bir gecenin içinde, yalnız dolaşan bir kişiydim o gece.

Birden geldim Koçarlı'ya.

Üç-dört neon lambası ile aydınlatılmış, ufak bir köy meydanındaydım. Karşı köşedeki kahve açıktı. İçindeki dalgalanan uzay ışığı, tepede bir yerdeki televizyonun içinde oynanan bir maçın etrafı dalgalandırmasından oluşuyordu. Birkaç köylü, tahta iskemlelere oturmuşlar, maçı izliyorlardı.

Arabadan inip meydanda şöyle bir dolaştım. İçinde hemen hemen hiçbir şey olmayan bir dünyadaydım. Bu, büyük bir mutluluk vermişti bana. O gece ve Koçarlı çok güzeldi. Birden bir gol atıldı, kahvede oturanlar hafifçe ayaklandılar. Sonra her şey eski haline döndü.

İşte o gece dünya çok güzeldi. Hatırlamıştım bunu.

Tilki önümden geçecekti birazdan. Az önce jandarma ışık tutmuştu yüzüme. Dünya bir değişikti. Çok güzeldi.

“Ne düşünüyorsun sen böyle?” diye bir ses duydum yanı başımdan. Hızla dönüp sesin geldiği yana baktım. Görünürde hiç kimse yoktu. Sessiz gece dört bir yanımlı sarmıştı, yıldızlar bir avuç pırlanta gibi serpiştirilmişlerdi karanlığın içine, oradan buradan göz kırıyorlardı bana.

Bir süre sesini duymuş olduğum kişiyi gözlerimle arayarak bulmaya uğraştım. Cebeci çöplüğünün orada yalnızdım, çevrede görünürde hiç kimse yoktu. Yavaşça kenardaki alçak bir taş duvarın üstüne oturdum. Yorulmuştum, bacaklarım ağrıyordu. Gündüz gittiğim masaj salonunda kızlar ne kadar yakınlık göstermişlerdi bana. Hareketsiz kalmış, cılızlaşmış gövdem biraz canlansın diye masaj yaptırmış, mavi bir battaniyenin altında bir süre yatmıştım. Aylardır çalışmayan kaslarım çalışmış, oradan mutlu ve sevinçli ayrılmıştım. Çıktığımda Tunalı'da kar yağıyordu. Biraz dolaşıp vitrinlere bakmış, ucuzluktan devetüyü renkli bir kazak beğenmiş, ama almamıştım.

İşte şimdi, gece zamanı her tarafım ağrıyordu. Masaj bir yıla yakın çalışmamış vücuduma fazla gelmişti.

Yolun kenarında oturmuş, Lale'nin evine gidip elimde yelpaze, bir yandan yüzümden fışkıran teri kurutmaya çalıştığım günleri düşünüyor, o zamanlar da ayaklarımı sürüyerek yollarda dolaştığımı anımsıyordum. Şimdiki halim geçiciydi. Masajdan olmuştu. Lale ile Tunalı'da yürürken,

"Pil bitti Lale," derdim. Üzüntüyle bakardı gözlerime.

"Pil bitti kardeşim. İşte bu kadar. Oysa şu vitrinde gördüğümüz kot eteklere yeniden bakmayı ne kadar çok istiyorum. Hele bir tanesini çok beğendim."

"Hadi gel," derdi Lale. "Tutun bana, yürüyelim."

Ona tutunarak beğendiğim vitrinin önüne gider; kat kat kot eteklere, kolları, yakaları dantelli beyaz bluzlara özlemle bakardım.

"Hayatım kurtuldu sayılır, değil mi doktor?" diye sordum.

"Şimdilik her şey iyi gidiyor," dedi doktor.

İnce çerçeveli gözlüklerinin arkasından beni dikkatle inceliyordu.

“Tansiyonum çok düşük. İmuran’dan.”

“İmuran tansiyon düşüklüğü yapmaz,” dedi doktor.

“Ben prospektüsünde okudum, yaparmış bazı bün-yede. Tedavi başlayalı beri hep düşük tansiyonum. Bitki-nim,” diye mırıldandım.

“Artık kullanılan doz çok düşük,” dedi doktor. “Bir şey yapmaz.”

“Ama her sabah köşedeki Güven Eczanesi’nde ölçtü-rüyorum tansiyonumu. Hep düşük çıkıyor. Eve gelip tuz yalıyorum,” dedim.

“Fazla tuz yemeyin,” dedi doktor. “Tuz size zararlı.”

“Peki, dikkat ederim.”

Ne güzeldi o ilkbahar zamanı Lale ile vitrinde gördü-ğümüz beyaz bluzlar.. Kat kat dantel yakalı. Dirsekten aşağıya bollaşan, kolları fistolu bluzlar..

“Şu üstündeki beyaz fistolu bluz harikulade,” dedi Lale. “Yakası, kıvrımları, kollarındaki o ufacık kırmalar, birbirinin arasından geçen saten sutaşları, dirseklerinde-ki büzgüler.. Korsajının sümbül renkli kadifesi ve kır menekşesi renkli kabarık eteğin çok güzel. Bir yere mi gidiyorsun bu gece? Özel bir eğlenceye, bir maskeli balo-ya?” diye sordu.

“Hiçbir şey bilmiyorum,” dedim. Elimde ufak, siyah bir kadife maske olduğunu fark ettim.

“Gerçekten güzel mi kılığım?”

“Çok güzel. Bir ilkbahar çiçeği gibisin. Saçlarında yüzlerce inci var. Gel şöyle, şifoniyezin aynasından bak kendine.”

Lale’nin yatağının yanındaki şifoniyezin aynasına baktım.

Marie Antoinette karşımdaydı. Ne denli alımlıydı. Ba-na bakıyordu aynanın içinden. Sağ elimi oynattım. O da sağ elini oynattı. Göz kırptım ona. O da bana göz kırptı.

“Ne yapıyorsun sen?” diye sordu Lale.

“Kendimi deniyorum.”

“Ne güzel değil mi, üstündeki kıyafet?”

“Olağanüstü,” dedim. “Mor. En sevdiğim renk. Bana ilkbaharı, Sinop yakınlarında, yol kenarında gördüğüm çiçekleri, Bodrum’a giderken geçtiğim çiçek açmış haşhaş tarlalarını anımsatıyor.”

“Sana bir taksi çağırıyorum,” dedi Lale. “Bu gece hayatını yaşa! Al, yelpazeni unutma.”

“Nereye gideyim?” diye sordum.

“Tarihçiye git. Hadi, taksi geldi, korna çalıyor. Kapının önü buz, dikkatli yürü, sakın kayma,” dedi Lale.

Yelpazemi yavaş yavaş sallayarak, taksinin kentin içinde yol alışına bırakmıştım kendimi. Geçen günkü şofördü direksiyondaki. Alışmıştı artık bana, dikiz aynasından baktığı yoktu. Ben taksiden içeriye girince, dinlemekte olduğu Müslüm Gürses kasetini kısmış, yan camı kapatmıştı.

Kolumdaki saate baktım. Dokuzu yirmi geçiyordu. Yavaşça yandaki düğmeye dokundum. Ekran birden canlandı. Genel Sekreter’le burun buruna gelmiştim.

“İyi geceler,” dedi Genel Sekreter. Şöyle bir süzdü beni.

“Çok şıksın, nereye gidiyorsun?”

“Eski bir arkadaşı görmeye gidiyorum Genel Sekreterim.”

“Toplantıya gelmedin.”

Şaşırdım birden.

“Yarın değil miydi?”

“Düdü,” dedi Genel Sekreter.

“Bağışlayın,” dedim. “Ben yarın zannediyordum. Ne tuhaf... Dün yarına akıyor, yarın bugün oluyor birdenbire. Bir yıl öncesi, öbür gün oluyor; iki hafta sonrası altı ay önceye kayıyor...”

“Ne demek bu?” diye sordu Genel Sekreter.

“Zamanın birbirine bir yün yumağı gibi karışması,” dedim. “Bazen zamanı kontrol edemiyorum. Zamanın içinde tuhaf bir yolcuym ben, Genel Sekreterim. Bir ile-

riye, bir geriye gidiyorum. Bazen takvim yaprakları ve kol saatleri, duvar saatleri ve masa saatleri hiç işime yaramıyor.." diye mırıldandım.

Genel Sekreter düşüncelenmişti.

"Önemli toplantıyı kaçırdın," dedi. "Defterde imzan yok."

Bir an durdu.

"Şu zamanla ilgili söylediklerin ilginç," dedi. "Yarın dün mü oluyor?" dedin.

"Yarın dün oluyor, bugün öbür güne kayıyor, bir yıl öncesi üç ay sonraya akıyor bazen," dedim.

"Sahi mi?" diye söylendi Genel Sekreter. "Bu seferlik gelmiş sayacağım seni toplantıya. İdare edeceğim. Bir daha gelmezsen, soruşturma açılabilir, karışmam ha," dedi.

"Gelirim Genel Sekreterim," dedim.

"Hadi eyvallah, ben Meclis'e gidiyorum," dedi Genel Sekreter.

Ekranın bir ucunda kayboldu.

Taksi durmuştu.

Saatin düğmesine dokunup ekranı kapattım. Birkaç dakika sonra asansörden çıkmış, tarihçinin kapısının önündeydim.

Kabarık saçlarımı ve boynumdan aşağıya dökülen lülelerimi hafifçe elleyip zile dokundum.

Kapı açıldı. Tarihçi karşımdaydı.

"Bu ne sürpriz!" diye bağırdı. "Hoş geldin Marie Antoinette. Gel, gir içeriye."

Eteklerimi parkede sürüyerek içeriye girdim. Birden onun yalnız olmadığını fark ettim. Köşede, benim her zaman oturduğum koltukta sarışın, kot pantolonlu bir kız oturuyordu.

"Arkadaşım İpek – Marie Antoinette, Fransa Kraliçesi," diye tanıştırdı bizi tarihçi.

Kız bana soğuk bir bakış fırlattı. El sıkıştık, öteki koltuğa oturdum.

Bir sessizlik oldu.

Tedirgin olmuştum. Ne konuşacağımı, söze nasıl başlayacağımı kestiremiyordum. Sarışının soğuk ve alaycı bakışları üstümdeydi. Tuvaletimin eteklerini düzelttim, yelpazemi açıp kapattım. Tarihçi ikimizin arasında kalmıştı. “Keşke gelmeseydim,” diye düşündüm. “Ne diye çat kapı geldim buraya? Bu adamı tanımıyorum bile. Yaşamımda bir-iki kez gördüğüm biri. Üstelik gerçek halimle de görünmedim ona. İşte hayatında bir kadın varmış ve karşımda oturuyor.”

Sessizlik uzadıkça uzuyordu. Sarışının yaşını kestirmeye çalışıyordum.

Otuz beş vardı.

Daha dikkatli baktım. Otuz beşin üstünde de olabildi. Bir sigara yakmış, beni süzmeye devam ediyordu.

“Tiyatrocu musunuz?” diye sordu sonunda.

“Ben mi?”

“Evet. Tiyatrocusunuz herhalde.”

“Değilim,” dedim.

Yeniden bir sessizlik odayı kaplamıştı. O denli yoğundu ki, bıçakla kesilip yenilebilecek bir Maraş dondurması kıvamındaydı.

Tarihçi hafifçe öksürerek,

“İpek fakülteden meslektaşım,” dedi. “Size içecek bir şey getireyim.”

“Benim içeceğim var,” dedi kız. Önündeki buzlu viskiyi dudaklarına götürdü.

“Sana ne getireyim?” diye sordu tarihçi.

“Alkolsüz bir şey...”

“Bir meyve suyu?”

“Harika!” dedim.

“Alkol kullanmıyor musunuz?” diye sordu kız. “Sanatçılar genellikle içerler.”

“Kullanmıyorum,” dedim. “Sanatçı da değilim.”

Laf gene bitmişti.

Susup halının desenine diktim gözlerimi. Tarihçi,

kristal bir bardağın içinde, meyve suyumu getirmişti. Teşekkür ederek elinden aldım. Sarışının gözleri sürekli üzerimdeydi. Yıllar önce bana böyle buz gibi gözlerle bakan bir başka sarışını anımsatmıştı bana. “Kıskandı demek,” diye düşündüm. Tuhaf duygular içindeydim. Bir an, “Kalkıp gideyim,” diye düşündüm. “Bu buz gibi mavi gözler, bana yıllar öncesi yaşadığım tuhaf olayları anımsatıyor.”

Tedirgin olmuştum. Sarışın suskunluğu ile, tarihçiye sahip çıkıyordu. Bilirdim bu kadın tutumunu. Ses çıkartmadan, erkeğinin yanında, yabancı kadını izlemek...

Ben gidince kıyamet kopacaktı. Meyve suyundan bir yudum aldım.

“Zamansız geldim,” diye mırıldandım.

“Yok canım, ne demek!” diye atıldı tarihçi.

Kayan yelpazemi almak isterken, saatimin düğmesi eteğime dokunmuş olmalıydı. Ekran birden canlandı. Roberto Cavalli bana bakıyordu.

“Nasılsın güzelim?” diye bağırdı. “Harika görünüyorsun! Âşık olabilirim sana. Ne haber?”

“İyilik,” dedim. “Her şey yolunda.”

Çevreye şöyle bir göz attı. Tarihçi ile sarışını görmüştü. Başıyla hafifçe selamladı onları.

Sarışının gözleri hayretten büyü müştü.

Roberto Cavalli ona döndü,

“Nasılsınız?” diye sordu.

Sarışın, büyülenmiş gibi kolumdaki saatin ekranından onunla konuşan erkeğe bakıyordu.

“İyiyim,” diye fısıldadı.

“Birçok yeni projem var!” dedi Roberto Cavalli bana dönerek. “Parfüm için yeniden çekim yapacağız. Dev şeyi hazırlattım,” dedi. “Ekip avluda çalışıyor.”

“İçi gerçek parfümle mi dolu olacak gene?” diye merakla sordum.

“Tabii, gerçek parfümle dolu olacak,” dedi Roberto Cavalli.

Onunla konuşurken rahatlamıştım. Sarışının yarattığı o suskun, soğuk havanın bir anda dışına çıkıvermiştim. Şimdi o, merak içinde birtakım bilmediği, anlamasının imkânsız olduğu olayları çözmeye çalışıyordu.

Döndüm Roberto Cavalli'ye.

“Sinop’u çok özledim,” dedim. “O sessiz dünyayı, sabah zamanı denizin suskunluğunu, güneş sislerin arasından çıkınca iskelenin üstünde balık tutmak için oltalarını suya atan o değişik kalabalığı, cezaevinin tuhaf bir biçimde beni çağırışını, o insansızlığı ve yokluğu çok özledim.”

“Gel, hemen götüreyim seni oraya,” dedi Roberto Cavalli. “Yol kenarlarında mor sümbüller açmış, senin şu güzel kadife korsajının renginde... Yarın götüreyim seni Sinop’a.”

“Olur,” dedim. “Yarın gidelim.”

Sarışın şaşkındı.

Gördükleri ve duydukları sersemletmişti onu. Fazla ilgili görünmemek için bana bir şey soramıyordu.

“Hadi eyvallah!” dedi Roberto Cavalli. Saatin içinde, bir köşede kayboldu.

Döndüm tarihçiye.

“Bir meyve suyu daha alabilirim,” dedim.

“Hemen getireyim,” diye yerinden fırladı.

Sarışının suskunluğu anlamını çoktan yitirmiş; odanın ortasında, ikimizin arasında taş gibi, bayat bir kek parçasına dönmüştü. Tatsız ve katı.

Saatin ekranında bir hareketlenme olmuştu. Bileğimi hafifçe kaldırıp dikkatle ekranın içine baktım. Mahmut Şevket Paşa bana bakıyordu, heyecan içindeydi.

“Oylamayı izledim,” dedi. “Baştan sona izledim. Başbakanlık yetki tezkeresinin oylanmasını... Meclis, savaşı reddetti. 264 evet oyu, 250 hayır, 19 çekimser oy kullanıldı. Meclis’in iradesi ile Amerikan askerinin Türkiye’de konuşlandırılması ve Türk askerinin savaş için Irak’a yollanması reddedildi,” dedi.

Heyecan içindeydi Mahmut Şevket Paşa. Sadrazam

üniforması ile gelmişti. Başında, sırma püsküllü başvekil fesi, üstünde üniforması, göğsünde sıra sıra nişanları ile ekranı doldurmuştu.

“Evet Paşam,” dedim. “Ben de bazı bölümlerini izledim. Heyecan verici bir olay. Amerika’ya atmayı başardığımız bir çalım. Demokratik bir olay bu. Gurur duydum. İlk kez karşı çıkabildik Amerika’nın bir arzusuna... Bakalım bu oylama neler getirecek? Şimdi neler olacak?”

Mahmut Şevket Paşa’nın arkasında Lale belirmişti.

“Yürüyüşteydim!” diye bağırdı. “Savaş Hayır yürüyüşüne katıldım. Binlerce kişinin arasındaydım!”

Mahmut Şevket Paşa,

“Dış kaynakları dinlemelisiniz televizyondan,” dedi. “Bakalım ikinci tezkere oya sunulacak mı? İkinci bir tezkere hazırlanacak mı? İktidardaki partinin durumu ne olacak?” diye sordu. “Bakanlar Kurulu’ndan yeniden imzalanıp geçebilir mi bu yeni hazırlanacak tezkere! Baskı uygulanırsa, istifalar olabilir. İktidar partisi bunu göze alır mı?”

Tarihçi yanımdaydı. Kol saatimin ekranından konuşan Sadrazam Mahmut Şevket Paşa’nın Meclis’teki tezkere oylamasını ve reddini yorumlayışını, hayret ve şaşkınlıkla dinliyordu. Sarışın iyice afallamıştı. Başını hafifçe öne doğru eğmişti, ekranı daha iyi görebilmek için. Sarı saçlarının dibinin koyu renk olduğunu, boyasının gelmiş olduğunu gördüm. Bu yapay sarışınla tarihçiyi oracıkta bırakıp gitmek, yapacağım en akıllıca iş olacaktı. Eteklerimi toplayıp yerimden tam kalkıyordum ki ekranda Paşa’nın siyah ayakkabısının sol teki göründü.

Ayakkabı bana bakarak,

“Bak, gördün mü? Gene de bizimkilerin zaferi sayılabilir bu tezkerenin Meclis’te reddedilmesi,” dedi.

Sarışın, ayakkabının erkek sesiyle konuştuğunu duyunca bir çığlık attı.

Yavaşça düğmeye dokundum. Ekran söndü.

“Ben kalkıyorum,” dedim.

Sarışının bana bakan gözlerinde korku gördüm. Kim olduğumu, ne olduğumu çözememişti. Ona başımla veda edip hızla kapıya doğru yöneldim.

Tarihçi iki adımda yanı başımdaydı.

“Seni eve bırakayım,” dedi.

“Ben giderim,” dedim. “Misafirini yalnız bırakma.”

“Söylemeyecek misin bana kim olduğunu?”

“Hiç söylemeyeceğim,” dedim. Kapıdan süzülüp asansöre bindim. Az sonra apartmanın kapısından koşarak çıkıp karanlığın içine dalmıştım.

“Ne oldu?” diye sordu Lale heyecanla beni görünce. “Nasılsın?”

“İyiyim. Bir şey olmadı.”

“Gene mi?”

“Bir şey olmadı, çünkü yanında kız arkadaşı vardı.”

“Ciddi mi söylüyorsun?”

“Gayet doğal değil mi? Kız arkadaşı orada oturuyordu. Salonda, her zaman benim gidip oturduğum koltukta.”

“Demek bir kız arkadaşı var, hem de evli!..”

“Karısı meydanda yok, ama kız arkadaşını gördüm işte.”

“Nasıl bir şey?”

“Buz gibi bir sarışın. Bozuldu benim oraya gitmeme. Kılığıma kıyafetime pek anlam veremedi. Aramızda, bayat ekmek gibi tatsız, katı bir sessizlik... Derken benim saat devreye girdi. Yanlışlıkla düğmeye dokunmuş olmalıyım...”

“Neler oldu?” diye merakla sordu Lale.

“Roberto Cavalli geldi. Mahmut Şevket Paşa. Sen göründün bir ara. Sonra ayakkabı geldi, konuştu, eski belediye başkan yardımcısı. Sarışın şok geçirdi.”

“Tahmin ederim,” dedi Lale. “Ayakkabı ne dedi Allah aşkına?”

“Biliyorsun onu işte! Atıp duruyor. Tezkere ile ilgili

birtakım şeyler söyledi. Paşa çok heyecanlıydı, tezkere-nin reddi ile ilgili yorumlar yaptı. Sadrazam ve Harbiye Nazırı olarak çok tecrübeli tabii. Sanıyorum evde, bütün kanallardaki yorumları da dinliyor.”

“Dinlemez olur mu, hepsini dinliyor,” dedi Lale.

“Sonra Roberto Cavalli geldi. Dev parfüm şişesinden bir tane daha yaptırmış, yeniden çekime hazır olduğunu anlattı. Beni çok beğendi.”

“Kadının aklı durmuştur, bütün bunları görüp işitin-ce.”

“Şaşkına döndü,” dedim. “Ruhsuz. Bir türlü soru so-ramıyor, çok merak ettiği halde.”

“İlgili görünmemek için.”

“Şimdi kavga ediyorlardır,” dedim.

Yorulmuşum. İçeri odaya geçip kendimi Lale’nin ya-tağının üstüne attım. Ayağımdaki inci işlemeli pabuçları çıkartmış, kadife korsajımın bağlarını gevşetmişim.

İçim geçti. Derin bir uykuya dalmışım.

Gözlerimi açtığımda dedem Tahir Lütü Tokay yanı başımdaydı. Yavaşça yattığım yerden doğruldum.

“Nasılsın?” diye sordu bana. Sevgi doluydu sesi. He-yecan içindeydim. Karşımda duran dedemin gençliğine içim titreyerek bakıyordum.

“İyi misin?”

“İyiyim dedeciğim.”

“Hastalığın nasıl oldu? Karaciğerin?”

“Geçmek üzere...”

“Çok dikkat etmelisin kendine. Büyük bir şey atlat-tın,” dedi dedem.

“Sizin zamanınızda kortizon var mıydı dedeciğim?”

“Hiç duymadım, o da nedir?” diye sordu dedem.

“Beni iyileştiren ilaç. Bir hormon. 1950’lerde bulun-muş olmalı...”

“Kortizon...” diye mırıldandı dedem. “Benimle ilgili bir şeyler yazıyormuşsun...”

“Yazıyorum. Yaşamınızdan parçalar bulmaya uğraşıyorum. Hakkınızda çok az şey biliyorum. Niçin aneaneme sormamışım, şaşıyorum kendime,” dedim. “Ama Sinop zindanlarına atıldığınızı ve orada uzunca bir süre kaldığınızı biliyorum. Mahmut Şevket Paşa’nın katlin-den sonra...”

“Evet,” dedi dedem. “Mahmut Şevket Paşa’nın katli üzerine İttihat hükümeti İstanbul’dan bütün muhalifleri toplayıp sürü sürü Sinop’a naklederken, İstanbul polisi beni tevkif etti. Diğer sürgünler ile birlikte beni de Bahricided Vapuruna yükletip Sinop’a gönderdi. Benim haksız olarak tutuklanışım Merkez Kumandanı Cemal Paşa’nın kulağına gitmiş ve bu haksızlığı tamir için benim İstanbul’a dönmeme müsaade etmişti.”

“Ama Sinop’ta kaldığınız sürede ciğerlerinizden rahatsızlanmıştınız...”

“Hastalandım,” dedi dedem. “Öksürüyor, kan tükürüyordum. Bir süre kaldım orada. O rutubet. Azgın dalgaların hücremin altındaki mazgallara vuruşu. Avluya inen sis...”

Yerimde zor duruyordum. Tarih kitaplarından, ulaşmaya çalıştığım arşivlerden bölük pörçük bulmaya çalıştığım bilgileri dedemin kendisinden dinliyordum.

“Mahmut Şevket Paşa’nın suikastına karışmış mıydınız dedeciğim?”

“Hayır, karışmamıştım,” dedi. “Ama zanlılar arasındaydım. Sorgulanmadan tevkif edilmişim.”

Onun yanında yürürken ne kadar mutluydum. Aramızda çok uzun yıllar vardı. Ama onun etinden, onun kemiğinden, iliğinden geliyordum. Ben onu hiç görmemiş-tim, o benim kundaklı halimi biliyordu. Adımı o koymuştu: Nazlı.

“İdama mahkûm olduğumu biliyor muydun?” diye sordu dedem.

Şaşırmıştım.

“Bilmiyordum. Hiç duymamıştım bunu. İdama mı

mahkûm oldunuz?”

“İkdam’da başmuharrirdim. Üzerimizde Ferit Paşa idaresinin şiddetli baskısı vardı. Bir gün gazeteye bir fıkraya konulmuş; İstanbul polis müdürünün değiştiği veya değişeceğine dair... Buna her nedense işgal idaresi tarafından çok ehemmiyet verildi. Beni müttefikler divanıharbine, Kroeker Oteli’ne çektiler, orada muhakeme edildim. Bu müttefikler tazyiki yetmiyormuş gibi, Ferit Paşa idaresinin baskı ve zulüm aletlerinden olan divanıharplerin idam kararları tehdidi altındaydık. Nitekim günün birinde Nemrut Mustafa divanıharbi, beni, Yakup Kadri’yi, ‘Vakit’ gazetesini sahibi ve başmuharriri Asım Us’u tevkif ederek, milli harekâta ‘isyan’ ve ‘şekavetin’ başı olan Mustafa Kemal’e taraftarlık etmek ‘cinayeti’ ile itham edilerek, Kroeker Oteli’ne götürdüler. Bizi idam etmek ve Huruculaes-Sultan cürmüne dair olan cezayı tatbik etmek istediler.”

“Ne zamandı bu?” diye merakla sordum.

“Mütarekeden sonra,” dedi dedem. “Sofya’dan döndüğümde.”

“Sonra ne oldu?”

“Rusçuk’a firar ettim.”

“Kroeker Oteli,” diye mırıldandım. “Kroeker Oteli...”

İstanbul’da, Tünel’de bir oteldi bu. Sonradan yerine bir okul yapılmıştı. Otel artık durmuyordu. Tünel’de, Şişhane Yokuşu’ndan, Tünel’e çıkan merdivenlerin bitiminde, Fransız Sefareti’nin karşısında bir yerde olmalıydı.

Ne tuhaf şey... Çocukluğum o mahallelerde geçmişti. Uzun yıllar annem ve babamla Şişhane Yokuşu’ndaki Saadet Apartmanı’nda oturmuş, Tünel’e çıkan o merdivenlerden ne çok çıkmıştım.

Çocukluğum birdenbire önüme serilivermişti. Şişhane Yokuşu’nun ve Pera Palas’a doğru giden o yolun, çocuk belleğimde kalmış olan puslu haritası belirmişti

önümde; okula giderken çıktığım merdivenler, son basmakta yorulup oturuşum... Hepsi, ama hepsi birden aklıma gelmişti. Kroeker Oteli'nin oralarda bir yerde merdivenlerin kenarına oturup aşağıya, yaşadığım mahalleye uzun uzun bakıp soluklanıyordum.

O zamanlar dedem hayatta değildi artık. Ben bir ilkokul öğrencisiydim. Hiçbir şey bilmeden, o eski mekânların önünden geçer, okuluma gider, Kroeker Oteli'nin tam karşısına bir yere düşen kapalı otobüs durağında Maçka-Tünel otobüsünü beklerdim.

Acaba annem, babam bilirler miydi yıllar önce Kroeker Oteli'nde dedemin yaşadıklarını?

Sanmıyorum. Bana kimse bir şey söylememişti.

Yahudi Mahallesi çocukluğumun bir parçasıydı, vazgeçilmez bir rozet gibi onu yakamda, yüreğimde, belleğimde taşıyordum her zaman. Çocukken yaşadığım gibi kalmıştı oralar, çünkü artık İstanbul'dan uzaktaydım.

Birkaç yıl önce o merdivenlere gitmiş, çocukken yaptığım gibi heyecanla aşağıya bakmıştım. Çocukluğum orada, merdivenlerin altında dokunulmamış bir şekilde duruyordu.

Yaşam sürprizlerle doluydu. Ama Kroeker Oteli'ni böyle geç keşfettiğim için içim hüznle dolmuştu. Gidebilirdim oraya, dedemin izlerini arayabilirdim koridorlarında ve odalarında, ama zaman geçmiş, geçerken de beni ve hayatımı başka bir kente savurmuştu.

Çocukluğum ufak, parlak bir noktaydı şimdi. Her istediğim zaman ona kolayca ulaşmıyordum.

Baktım, dedem gitmişti.

Yataktan kalkıp salona geçtim.

Lale, Mahmut Şevket Paşa ile sohbet ediyordu. Televizyon açıktı, kumanda Paşa'nın elindeydi.

Kafam dalgındı. Dedemin anlattıkları heyecanlandırmıştı beni. Bambaşka dünyalara sürüklenip gitmiştim. Bir yanda çocukluğum, Şişhane Yokuşu, Kroeker

Oteli'nin belleğimdeki gölgesi, Tünel'deki üstü islenmiş taş binalar, güvercin sesleri, hepsi beynimin içindeydi şu an. Annemi düşündüm. Şişhane Yokuşu'nda otururken biz, çok güzel olan anneciğimi... Saadet Apartmanı'nın altındaki kuaföre sık sık gider, kızıl saçlarını bukle bukle yaptırırdı. Bir an düşündüm. Anneciğim, şu geçirdiğim rahatsızlığı bilse ne kadar üzülürdü kimbilir... Ama ilk hastalandığım günler onu sık sık rüyamda görmüş-tüm. Sanki beni uyarmaya, bana bir şeyler söylemeye çalışıyordu.

"Düşüncelisiniz..." dedi Mahmut Şevket Paşa.

"Düşüncelere daldım Paşam. Size bir şey soracağım. Kroeker Oteli'ni bilir misiniz siz?"

"Bilirim tabii," dedi Paşa. "Tünel'de. Bulgar Haberalma Merkezi'nin yanındaki eski otel. Bilmez olur muyum orayı?"

Dikkatle baktı bana. Sesimi çıkartmadım.

Mahmut Şevket Paşa, gazetecilerin otele çekilip muhakeme edildiğini mutlaka biliyordu.

Lale hepimize kahve yapmıştı, konu dağıldı.

Kahvemi yudumlarken dedemin serüvenlerle dolu yaşamını düşünüyordum.

...Tunaboyu'ndaki Serhad Türkleri. Rusçuk'ta bir mahalle mektebi... 'Tercüman-ı Hakikat' gazetesinde başlayan yazarlık serüveni. Ahmet Mithat Efendi'nin teşviki... Mülkiye Mektebi'ni bitiriş. Bir öğretmen olarak işe giriş... Erzurum'a müdür muavini olarak gidiş, bir süre sonra müdür oluş. Orada edinilen bir çevre. Hürriyet ve Terakki hakkındaki fikirlerine ve eğilimlerine katılan dostlar bulması... Tutuklanma. Fırar.. Sonra Sinop zindanları... İkdam gazetesi başyazarlığı. Sofya'da sefaret tercümanlığı, Deliorman mebusluğu. Sansüre karşı mücadele. Kroeker Oteli. Cumhuriyet kurulduktan sonra Ankara'ya geliş... Hariciye vekâletine giriş... Bir süre sonra Belgrad Konsolosu olmak. Sonra başkonsolosluk. Tiran Elçiliği'ni kurmak ve Bağdat Elçiliği...

Onun hakkında bildiklerim bunlardı işte. Çok daha yakından tanımak, yaşamını, duygularını öğrenmek istiyordum onun. Fırtına gibi bir hayat yaşamıştı dedem. Gazeteci, başyazar, milletvekili, firari, tutuklu, mahkûm ve büyükelçi... Çok değişik kimlikler taşıyarak fırtına gibi esmişti bu hayatta. Değişik ülkelerde yaşamış, Türkiye'nin kalbinin değişik, bambaşka attığı bir zamanda, izlerini pek çok yerde bırakmıştı. Ama ne yazık ki onun yaşamı hakkında bildiklerim bu kadardı. Şahsi eşyaları çoktan yok olmuş gitmiş, fotoğrafları ve gümüş sigara tabakası ile çakmağı kalmıştı bana.

Kolumdaki saate bir göz attım. On ikiye on vardı, öğlen zamanı olmalıydı. Melia&Kasım Otelindeki 114 numaralı odamda yeni uyanmıştım. Yattığım yerde şöyle bir gerinip yarı aralık balkon kapısından içeriye doğru esen pamuklu beyaz perdeye baktım bir süre. Balkona çıktığımda rüzgârın, denizin üstündeki sisi dağıtmış olduğunu gördüm. Sinop Cezaevi tam karşımdaydı; rüzgâr sanki onu yaklaştırmıştı bana; cezaevini kuşatan yüksek taş duvarları yanı başımda hissettim bir an. Oraya gitme zamanım yaklaşmıştı, cezaevi gene tuhaf bir biçimde çekmeye başlamıştı beni. Çabucak giyinip otelden dışarıya çıktım.

Şimdi Pervane Han'ın oralardaydım, hızlı hızlı yürüyerek cezaevinin kapısına doğru yönelmiştim.

Ama Kroeker Otelı aklımdaydı. Artık var olmayan, İstanbul'da, Şişhane Yokuşu'nu Tünel'e bağlayan o eski taş merdivenlerin üstündeki sokağın köşesinde bir zamanlar yaşamış olan Kroeker Otelı. Bu eski Kroeker Otelı de, şimdi kapısından girmekte olduğum cezaevinin bir başka şekli miydi, bana mı öyle geliyordu; yoksa dedemin yaşamında avlunun ve tutsaklığın birer parçası olduğu için mi bu iki mekân da bende aynı duyguyu uyandırıyordu?

Kimbilir kaç kez geçmiştim Kroeker Otelı'nin bulunduğu yerin önünden, orada yaşanmış olan olayların hiç-

birini bilmeden.

İşte gene, bir ilçedeki otobüs mola yerinin tuvaletinde, gördüğüm yarı erimiş bir sabunun rengindeki bir alanın yanı başındaydım; birinci avlu, rüzgârda hışırdayan koyu yeşil yapraklı incir ağaçları ile önümde uzanıyordu. Bir martı çığlığı beni yerimden sıçrattı. Bu insansızlığın ve sessizliğin ortasında her ses, mikrofondan gelmiş gibi abartılı ve yüksek çıkıyordu. Her şey fazlası ile doğaldı çevremdeki şu dünyada. Bir terk edilmişlik, bitmişlik süregeliyordu bu binalarda, bu avlularda. Bugün hissetmiştim bunu.

Kolumdaki saatin ekranının canlanmış olduğunu fark ettim birden. Yürürken kolumu pantolonuma sürmüş olmalıydım, bileğimi hafifçe kaldırarak saatin içine baktım. Genel Sekreter ile göz göze gelmişim. Her zamanki gibi duyarlı ve nazik bir görünümü vardı Genel Sekreter'in, bana bir şey söylemek istediğini anladım.

"Buyurun Genel Sekreterim," dedim.

O anda tarihçi koşarak ekranın içine girmişti. Farkında olmadan Genel Sekreter'in önüne geçmişti.

"Nerelerdesin sen?" diye bağırdı bana. Birden durakladı. Asıl görüntümü bilmiyordu, şaşırmıştı.

"Özür dilerim," dedi. "Bir yanlışlık oldu. Başka birisini arıyordum."

"Kimi arıyordunuz?"

"Marie Antoinette'i..." diye kekeleydi. "Ya da Marie Antoinette kılığına girmiş bir kadını."

"Hiç görmedim öyle birini."

"Bağışlayın," dedi. Koşarak çıktı ekrandan.

Genel Sekreter,

"Bu adamı hep senin yanında görüyorum, kim bu Allah aşkına?" diye sordu. "Partiden birisi mi?"

"Yok," dedim. "Parti ile ilgisi yok. Bir tarihçi. Arkadaş..."

"İyi," dedi Genel Sekreter. "Geçende de gördüyüm onu."

Yüzüm kıpkırmızı oldu. Genel Sekreter bizi salonda öpüşürken görmüştü. Tam hatırlamıyor gibi davranıyordu.

“Neredeyiz? Burası neresi?”

“Sinop’tayız. Eski Sinop Cezaevi burası. İnfaz yerinden geçip ikinci avluya doğru gidiyoruz,” dedim.

“Eski bir Osmanlı hapishanesi...” diye mırıldandı Genel Sekreter... “Burada şartlar çok ağırdır. Hücrelerin altı mazgallıdır, adamın ciğerini çürütür.”

Döndü bana,

“Sen ne arıyorsun buralarda?” diye merakla sordu.

“Dedem Tahir Lütü Tokay’ın izlerini arıyorum buralarda,” dedim. “1913 yılında Mahmut Şevket Paşa’nın katlinden sonra Bahricedid Vapuru’na yükletilip buraya yollanmış. Altı denize açık, mazgallı bir hücreye atılmış...”

“Deden kimdi?” diye ilgiyle sordu Genel Sekreter.

“İkdam gazetesi başyazarı... Atatürk’ün yakın arkadaşı, bir Jön Türk...” dedim. “Tahir Lütü Tokay.”

“Demek dedenin izini arıyorsun buralarda?”

“Evet, kimbilir bu avluda volta atarken neler düşündü. Bu sis, bu denizin uğultusu, bu koyu yeşil yapraklı incir ağaçları neleri hatırlatırdı ona?”

“Kimbilir...” diye mırıldandı Genel Sekreter.

İkinci avluya varmıştık.

“Nerede bu Kroeker Oteli?” diye sordu Lale.

“İstanbul’da. Şişhane Yokuşu’ndan yukarıya, Tünel’e çıkan taş merdivenlerin bittiği yerde, sol taraftaki bina.”

“Sen bu Şişhane Yokuşu’nu hep anlatırdın bana... Çocukluğunu. Orada annen ve babanla geçirdiğin yılları. Karşıdaki açık hava sinemasında çocukken izlediğin Avare filmini...” dedi Lale.

“Evet,” dedim. “Ne tuhaf bir rastlantı değil mi? Kroeker Oteli, benim çocukluğumun rüya renkli mahalle görüntüsünün içindeymiş...”

“Pıst!” diye bir ses geldi koridordan. Mahmut Şevket Paşa’nın yan yana duran siyah ayakkabılarından sol taraftaki konuşuyordu.

“O Kurultay günü ne güzeldin, biliyor musun?” dedi. “Aklımı başımdan almıştın. Koridorda tatlı tatlı gülümsemiş, ‘Merhaba Başkan,’ demiştin bana. Odaya girip bir sigara yakmış, hayallere dalmıştım. Birden kapı açılıp da içeriye sen girince, öylece kalakaldım bir an. Peşimden gelmiştin. Gözlerime inanamıyordum. Sana doğru yürüyüp incecik belini kollarımla sardım. Ürkek bir tay gibiydin. Yay gibi yerinden fırlayıp kendini geriye attın. Bir saksı vardı arkada, o devrilip kırıldı. Toprak ve kökler yere saçıldı,” dedi. “Sonra kapıyı açıp kaçtın.”

İçini çekti ayakkabı.

“Kazara girdim o odaya. Allah belanı versin!” dedim.

“Vermiş zaten,” dedi ayakkabı. “Tatlı bela. Sensin işte! Burada senin için kapı arkalarında, ayak altlarında sürünüyorum.”

“Sus!”

Ayakkabı susmuştu.

Tarihçiyle karşılıklı oturuyorduk. Ben kendi halimdeydim, o kendi halinde. Ona telefon etmiştim, Tunalı Hilmi’deki bir kafede karşılıklı oturmuş, havadan sudan sohbet ediyorduk.

“Seni iyi gördüm,” dedi. “İncelmişsin, gayet hoş olmuşsun.”

“Teşekkür ederim,” dedim. “Ben de seni çok iyi gördüm.”

Dışarıda güzel bir Ankara öğleni sürmekteydi; insanları, arabaları ve değişik ışıkları ile, kafenin camlarına değip kaçıveriyordu sanki. Birer sıcak çikolata söylemiştik.

“Dedem Tahir Lütfi Tokay ile ilgili bazı bilgilere ihtiyacım var,” dedim. “Ufacık bir cümle, bir ipucu, herhangi eski bir yazı parçası önümde yepyeni ufuklar açabilir.”

“Hayrola,” dedi o. “Bir şey mi yazıyorsun?”

“Dedemin yaşamını da yer yer konu alan bir roman yazıyorum. Elimde onunla ilgili çok az belge var. Belki sen yardımcı olabilirsin bana diye düşündüm. Biliyorsun, Atatürk’ün yakın arkadaşı, İkdam gazetesinin başyazarı ve bir Jön Türk’tü dedem.”

“Biliyorum,” dedi. “Bulabiliriz bir şeyler tahmin ediyorum. Milli Kütüphane’de İkdam’ın o yıllardaki başyazarlarını tarayabiliriz.”

“Sinop zindanları ile ilgili tarihi bilgi de istiyorum.”

“Olur, bu gece araştırırım,” dedi.

“Sen nasılsın?” diye sordum. “Nasıl gidiyor yaşam?”

“İyiyim,” dedi. Bir an durdu. Besbelli aklına bir şey gelmişti.

“Söyle,” dedim.

“Tuhaf bir şey yaşıyorum şu aralar.”

“Nasıl bir şey?”

“Bir kadın...”

“Ne güzel!” dedim. “Yaşama bağlısın.”

“Ama tuhaf bir kadın,” dedi. “Belki de bir deli. Ama deliye de benzemiyor pek.”

Kolumdaki saati görmemeliydi. Birden her yanıma ter bastı. Zor toparladım kendimi. Kazağımın kolunu iyice indirdim saatin üstüne belli etmeden.

“Nasıl bir deli?”

“Deli değil aslında,” dedi. “Ama bir tuhaf. Marie Antoinette kılığında geliyor bana.”

Yüzümü yapay bir şaşkınlık bürümüştü.

“Marie Antoinette kılığında mı geliyor sana?”

“Evet,” dedi. “Fransa Kraliçesi Marie Antoinette olarak geliyor. Öyle uydurma, tiyatrodan yürütme bir kostüm filan da değil üstündekiler. Sanki gerçek kraliçenin kendisi. Tuhaf bir kadın...”

“Güzel mi?” diye sordum.

“Çok güzel,” diye mırıldandı.

“Gerçek Marie Antoinette olmasın?”

Bir kahkaha patlattı.

“Her zamanki gibi çok şakacısın. Senin için imkânsız olan hiçbir şey yok, değil mi?”

“Belki de...” diye mırıldandım.

“Tabii ki gerçek Marie Antoinette değil,” dedi. “Öyle bir kadın işte. Bana o kimlikte gelmeyi seçiyor. Bu da tuhaf bir şey. Trajik bir figür. Kraliçe Marie Antoinette. Giyotinin gölgesinde bir kadın.”

“Kimbilir...” dedim. “Ne istiyor senden?”

“Hiçbir şey,” dedi. “Hiçbir şey istemiyor. Öyle, bazı geceler birden geliyor.”

“Hayal görüyor olmayasın?”

“Yok canım,” dedi. “Geçen gece yanımda eski bir kız arkadaşım vardı. O da gördü onu.”

“Şaşırmıştır.”

“Şaşırdı. Kışkandı. Kavga ettik o gittikten sonra. Kadınları biliyorsun...”

“Bir daha gelirse, ne yapmayı düşünüyorsun?”

“Kim olduğunu öğrenmeyi aklıma koydum,” dedi.

Sol ayağım karıncalanmaya başlamıştı. Birden bir panik duygusu kapladı içimi. Sağ kolum hafifçe çekiliyordu.

“İyi misin?” diye sordu. “Rengin sarardı.”

“Gitmeliyim şimdi,” dedim. “Unuttuğum bir şey aklıma geldi. Bağışla beni. Telefonlaşırız, değil mi?”

“Tabii, arayacağım seni. Rahatsız değilsin ya. Eve ben götürüyüm seni.”

“Yok, yok. İyiyim,” dedim. “Bir şeyim yok.”

Kafeden koşar adım çıktım. Arkamdan bakakalmıştı. Kendimi yolun kenarına yanaşan bir taksiye zor attım.

“Kader Sokak,” dedim. Ter içindeydim, arkama yaslandım.

Değişimim arabada yavaş yavaş gerçekleşiyordu. İlk ayaklarımda üstü ince işlemeli pabuçları gördüm. Etekliğim kabarmış, taksinin tüm arka koltuğunu kaplamıştı. Vişneçürüğü kadifedendi; yakamdan, kollarımdan kat kat danteller, ipekler fışkırıyordu sanki. Yelpazem

elimdeydi. Şoför, Lale'nin kapısının önünden durmuştu. Parasını verip çabucak indim arabadan.

Kroeker Otel'i'nin ağır tahta kapısını iterek içeriye girdim. Lale yanımdaydı. Korkudan tir tir titriyordu.

"Ben korkuyorum, daha fazla yürüyemeyeceğim bu koridorda," dedi.

"Gel gel. Korkma," dedim. "Hiç kimse yok burada. Bomboş ve terkedilmiş bu eski otel."

"Çok ürkütücü," diye fısıldadı Lale. "Neredeyiz?"

"İstanbul'dayız. Tünel'de."

Zaman akşama doğru olmalıydı. Eski otelin içinde kimsecikler yoktu. Çevre toz içindeydi, duvarların rengi uçmuş ve islenmiş, örümcek ağları ve toz her tarafı sarmıştı.

"Hani yıkılmıştı bu otel?"

"Bilmiyorum. Yıkılmamış işte," dedim. "Gel şu odalara bir bakalım."

"Korkuyorum. Kâbus gibi bir şey bu!"

"Korkma. Geçmişin içinde bir yerdeyiz. Otel çoktan terk edilmiş. Buraya uzun yıllar kimse ayak basmamış, ne tuhaf..." diye mırıldandım.

Bir kapıyı gıcırdatarak açtım. İçerisi küf kokuyordu. Yer halıları eskimiş ve aşınmıştı. Girdiğimiz oda, özel bir yer olmalıydı. Yanlarda kadife koltuklar, ortada uzun bir masa vardı.

"Bir toplantı odası..." diye fısıldadım. "Belki de dedemi sorguya çektikleri yer burası."

"Bana da öyle geliyor."

Yavaş yavaş yürüyerek, vişneçürüğü kadife koltuklara, çevredeki bir-iki tane eski tahta sandalyeye göz atıyordum.

"Bak!" diye bağırdım Lale'ye.

Masanın üstünde sararmış bir gazete duruyordu. Yavaşça yaklaşıp dokundum ona. Sapsarıydı, yer yer parçalanmıştı.

“İkdam gazetesi bu!” diye heyecanla bağırdım.

Gazeteyi elime alıp dedemin sütununu aramaya başladım.

Bir örümcek sağa sola kaçışarak, gazetenin içinden çıkıp yerdeki küf renkli halının üstüne attı kendini.

Birden odanın kapısı hızla kapandı. Korkudan bir çığlık attım. Lale bembeyaz olmuştu.

“Çıkalım buradan!” diye haykırdı.

Kapanan kapıya doğru koştuk.

“Kilitli bu kapı,” diye haykırdım. Pirinçten kapı kolunu sağa sola boş yere çevirmeye uğraşıyordum. Ter içindeydim, korkudan boğulacak gibi oluyordum. Lale bir çığlık daha attı.

“Sus,” dedim. “Duymasınlar burada olduğumuzu.”

“Kim duyacak?”

“Bizi buraya kilitleyen kişi...”

İkimizde korkudan bayılmak üzereydik. Kroeker Oteli’ndeki bu tuhaf bölmede kilitli kalmıştık.

Lale ağlamaya başlamıştı.

“Korku filmi gibi bir şey bu,” dedi. “Nasıl çıkabileceğiz buradan?”

Odada dört dönüyordum. İçerideki bayat ve durağan hava, sanki bizim duyduğumuz korku ve yaptığımız hareketlerle dalgalanmış, yerdeki halıdan kalkan toz, yüksekteki pencereden giren ışık da gözle görünür bir hal almıştı. Siyah-beyaz bir filmin içinde gibiydik. Koltuklardan birini çekip pencerenin altına sürükledim.

“Ne yapıyorsun?”

“Dışarıyı görmeye çalışacağım.”

Koltuğun üstüne tırmanmış, kirli camdan dışarıya bakmaya uğraşıyordum. Güvercin pislikleri, toz ve yağmurun izleri camın dışında kalın bir tabaka oluşturmuştu. Koltuğun kenarına çıkmış, bir şeyler görmeye çalışıyordum.

“Çocukluğum...” diye bağırdım. “Dışarıda çocukluğumun dünyası var! Ama hayal meyal görebiliyorum

onu. Cam çok kirli. Yılların biriktirdiği izler kapatıyor görüşümü, çocukluğumun dünyası işte orada!”

Lale de meraklanmış, yanıma gelmişti.

“Görüyor musun çocukluğumu?” diye bağıırıyordum. “İşte hepsi orada! Okuldan sonra gittiğim köşedeki turşucu, Saadet Apartmanı, Yahudi Nessimaki’nin ufak büfesi; oradan annem bana mecmualar alırdı, resimlerine bakar, ertesi gün Nessimaki’ye geri verirdik onları. Havuç gibi kırmızı saçları vardı. İşte orada Nessimaki!” diye bağıırıyordum heyecanla. Kuş pisliklerinin tümüyle örttüğü camdan, bir kataraktlı gibi, çocukluğumun diğer ayrıntılarını görmeye çalışıyordum.

“Ne kadar güzel,” diye mırıldandım. “On iki yaşımıdayım şimdi. Tasla yoldan geçenlerin üstüne su döktüğüm pencere şurası işte, Lale. Arka taraf da Yahudi Mahallesi. Arkadaşlarla oynadığım dar sokaklar.. Karşıdaki açık hava sineması duruyor,” dedim. “Afişler, Avare filmi- nin afişleri. Birkaç gün içinde kızamık olacağım, ateşler içinde salondaki yatakta yatacağım, azıcık kulağım akan- cak. Sonra iyileşip Avare filmine gideceğim. Ne güzelsin çocukluğum!” diye tüm gücümle bağıırdım.

Kroeker Oteli’nin camları sarsıldı. Odanın içindeki geçmişin tozu, ağzımıza burnumuza doluyordu.

Hafif bir ses duyduk.

“Kapı açıldı,” dedi Lale.

Koşarak açılan kapıdan çıkıp o ürkütücü, loş koridordan geçerek dışarıya çıktık.

“İşte böyle bir yermiş Kroeker Oteli,” dedim Lale’ye. Çocukken defalarca önünden geçtiğim, farkına bile varmadığım bir yapı. “Tünel’in o güvercin pislikleri ile örtülmüş; gri, eski taş binalarından biri. Çocukluğumun görüntülerini oluşturan soluk renkli taş mozağin bir parçası...”

Ankara’nın amına çoktandır gitmemiştim. Oradaki dostlarımı, Firdevs Ana’yı, Lokman’ı, Çingene’yi; kolları-

nın altındaki kitap yığınlarını özlemiştim. Gecenin bir kapan gibi üstüme düştüğü o boşluk, çöplüğün oralar ne güzeldi.

Ama şimdi oralardan uzakta, Sinop'ta, Melia&Kasım Otel'i'nin 114 numaralı odasıındaydım.

Elimdeki bir kitapta, Sinop'taki cezaevi ile ilgili bazı bölümler vardı. Balkondan odamın içine giren sisin eşliğinde, kitapta bulduğum bir bölümü okudum.

...1913 yılında, bir mahkûmun dilinden anlatılarda rastlanır: "Ben su seviyesinden altta bir dehlizde aylarca yattım. Kollarımdan ve bacaklarımdan bakla denilen prangalarla duvara bağlanmışım. O zamanlar tayın çıkmazdı Sinop zindanlarında mahpusa. Kesip yiye yiye kedi bırakmamıştık cezaevinde. Kedi altın demekti bey... Çok kıymetliydi. Mahkûmun belli başlı gıdasıydı. Kedi için cinayet bile işlenirdi. Kedi bulamayanlar avluya çıktığında otlardı bey... Mal gibi otlardı. Bildiğimiz mal gibi. Böyle bir yerdi Sinop zindanları o zamanlar. Açlık, ince illet, rutubet, kemiklere işleyen soğuk alıp götürürdü adamı. Bakma, biz kefeni yırttık, çıktık."

...1910-15 yıllarına ait bir başka anlatı: "Rutubetten kibritin yanmadığı mezar gibi bir yerdir. Denize bitişik koğuşlarda temmuz ayında bile titrenir ve mahkûma hâlâ kurtlu et yedirilir."

...İşte Sinop'un bir başka yüzü: "Bir de burada kavgalar vardır. Her dönemi bir başkadır kavga dilinin. İçinde delilikler, kıskançlıklar, deliliğe vurmalar ve düşmanlıklar vardır. Yenilen ya ölmekte, ya da sürülmektedir. Hapishane duvarında bu kavgaları özetleyen bir de yazı vardır, o zamanlara ait: 'Kendini idare etmesini bilmeyen insanlara hürriyet haramdır.'"

Elimdeki kitap, az ötede sislerin arasında, karşımda duran o acımasız zindanı nasıl da tam anlatıyordu. Hava-
daki o puslu rutubet hafifçe aralanmıştı. Arasından dik-
katle, bu içleri artık insansız kalmış yüksek taş duvarla-
ra baktım. Böyle yüzyıllardan kalma eski bir mekânın,

içinde bunca anıyı, acı ve zulmü, tuhaf destanları biriktirebilmiş olması, bunların avlulara, duvarlardaki taşlara yansımış olması, beni bu garip terk edilmişliğin içine çeken şeylerdi. Oralarda dolaşırken tuhaf duygular uyanıyordu içimde. Sanki bir zamanlar ben de bir mahkûmdum, buralarda yaşamış, hücrenin betonuna işemiş, tığ ile boncuk dizmiş, kan tükürmüş ve her yeni sabah ufaklık bir umutla uyanmaya çalışmış, duvara adımı kazı-mıştım...

Silkelenerek kendime geldim.

Biliyordum, cezaevi, bir zamanlar dedem orada, hücrede yattığı için etkiliyordu beni.

Elimdeki kitabın sayfalarım rasgele çeviriyordum. 'Sinop'ta İdam Geceleri' idi adı. 120'nci sayfadaki satırlar dikkatimi çekmişti.

"Sandıkçı Şükrü, Sinop Kalesi'nden uçarak Rize'ye varıyor. Sandıkçı Şükrü bir halk kahramanıdır. 1900'lü yıllarda Sinop Cezaevi'nde bir süre yatıyor. Mücadelesi zenginlere karşı. Halk tarafından seviliyor ve destekleniyor. Sandıkçı Şükrü, Rize'nin bugün Der pazarı'na bağlı olan Irusba Köyü'nde yakalanıyor ve zincire vurularak Karadeniz'in en büyük cezaevi olan Sinop'a gönderiliyor."

Yavaşça kitabı kapatıp odadan çıktım. Koridorda dalgın dalgın yürüyerek aşağıya, otelin lobisine indim.

Şu Sinop Cezaevi ile ilgileneli ne çok şey duyuyor, ne çok şey öğreniyordum. Hepsi de kırık dökük, zindana düşmüş hayatların kırıntılarıydı bunlar..

Kimsenin ilgilendiği yoktu bunlarla. Cezaevi, bir anti-dünya idi; fark etmiştim bunu. Yaşamdan insanı koparan bir tecrit yeri, bir başka dünya...

"Anti-dünya..." diye mırıldandım kendi kendime. "Bir dünyanın içindeki öteki dünya. Bir eziyet yeri."

Kafam düşüncelerle doluydu. Kolumdaki saatin ekranının canlanmış olduğunu bir süre sonra fark ettim.

"Sandıkçı Şükrü, Rize'ye doğru uçuyor!" diye haykırdı birisi ekranın içinden. Birden Sandıkçı Şükrü'yü

gördüm. Bir martı gibi denizin üstünden uçuyordu. Ayağında siyah bir tuman, sırtında eski bir mintan vardı. Cı-lız, kemikli bir adamdı. Yüzünü tam seçemiyordum.

Şaşkınlıkla bir süre bu görüntüyü izledim. Ekranda Sebati belirmişti birden.

“Ne haber? Nasılsın?” dedi bana.

“Baksana, adam uçuyor!”

“Sandıkçı Şükrü,” dedi. “Sinop Cezaevi’nden çıkmış, Rize’ye doğru uçuyor.”

Hayretle,

“Tanıyor musun onu?” diye sordum.

“Tanırım, gökyüzünden tanırım onu,” dedi Sebati.

“Konuşur musun?”

“O uçarken konuşmaz.”

Sandıkçı Şükrü havada hafif bir yay çizmiş, yoluna devam ediyordu.

“Nasıl oluyor bu?” diye sordum.

“Efsane,” dedi Sebati. “O bir efsane. Uçuyor işte. Zindandan kurtulmuş.”

Bir süre Sandıkçı Şükrü’yü izledik.

Martı sesleri kulağımı dolduruyordu. Sandıkçı Şükrü gövdesine yapıştırdığı kollarını açmıştı şimdi, denize doğru bir pike yaptı.

“Düşüyor!” diye bağırdım. “Denize düşüyor!”

“Düşmez,” dedi Sebati. “Arada alçalır öyle. Bak, yeniden yükseliyor.”

Baktım, Sandıkçı Şükrü kollarını iki yanına yapıştırmış, bir füze gibi yükseliyordu şimdi. Neredeyse bulutların arasında kaybolacaktı bir an.

“Ne tuhaf,” diye mırıldandım. “Dümdüz uçmuyor.”

“Dümdüz uçmaz,” dedi Sebati. “Böyle uçar o. Bir alçalır, bir yükselir.”

“Sinop Cezaevi’nden nasıl kurtuldu acaba?”

“Kimbilir...” dedi Sebati. “Efsane işte.”

Sandıkçı Şükrü yeniden bulutların arasından belirmişti.

Uçuşu bir martmıncı kadar rahat ve dalgalıydı. Kimi zaman yukarıya, bulutlara doğru çıkıyor, sonra aşağıya, dalgalara doğru süzülüyordu.

Genel Sekreter belirmişti ekranın köşesinde. Kravatının düğümünü düzeltip baktı bana.

“Buyurun Genel Sekreterim?”

“Yarın toplantı öğleden sonra saat ikide,” dedi. “Bu sefer unutma. İkidir idare ediyorum seni; gruptan mırıltılar yükselmeye başladı. Nerede olduğunu soruyorlar.”

“Yarın geleceğim,” dedim.

Genel Sekreter’in gözü havada uçan Sandıkçı Şükrü’ye takılmıştı.

“Şu havada uçan nedir?” diye sordu.

“Sandıkçı Şükrü,” dedim.

“Sandıkçı Şükrü mü? O da kim?”

“1900’lü yıllarda Sinop zindanlarında yatmış bir mahkûm. Sinop’tan Rize’ye uçuyor şimdi.”

“Öyle mi?” dedi Genel Sekreter. Masmavi gökyüzünde uçmaya devam eden Sandıkçı Şükrü’ye bir kez daha şöyle bir baktı.

“Yarın ikide. Unutma sakın,” dedi.

Ekran sönmüştü.

İstanbul’daydım.

Birden anladım İstanbul’da olduğumu. Hafif bir lodos esiyordu. İçki içmiş gibi olmuştum bir anda. Tatlı tatlı dönüyordu başım. Çok yakınlarda bir yerde, gece denizinin üstünde, ışıklar içinde vapurlar süzülüp bir yerlere gidiyorlardı. Bir rüyanın içinde gibiydim. Deniz havasını içime çektim. Karaköy taraflarında bir yerde olmalıydım. Camilerin minareleri gece karanlığında gökyüzüne uzanıyordu. Köprü yoğun, trafik usul usul akıyordu. Elimi cebime attım, bir jeton buldum. Tünel’in girişine doğru gittim.

Ne tuhaf şey! Ben İstanbul’u sanki biraz unutmuşum. Tünel’in girişini zar zor buldum. Bankalar Caddesi

sol tarafımda, Şişhane Yokuşu'na doğru uzanıyordu. Çocukluğum oralarda, Kasımpaşa'ya doğru inen yolun ortalarında bir yerde olmalıydı. Frej Apartmanı'm anımsadım birden. Yıllardır görmemiştim onu. Üstü oymalarla bezenmiş Frej Apartmanı. O da çocukluğumun bir bölümüydü ve Bankalar Caddesi'nin köşesinde, yukarılarda bir yerde duruyordu.

Jetonu delikten içeriye atıp turnikeden geçtim. Az sonra bineceğim vagon gelmişti. Kayarak açılan kapıdan içeriye girip yandaki boş bir yere oturdum.

Tünelden çıktığımda deniz kokusu hâlâ burnuma geliyordu. Otobüs durağı anımsadığım yerdeydi, bir Maçka-Tünel otobüsü kalkmak için saatini bekliyordu.

Kroeker Oteli karşımdaydı. Gece karanlığında, koyu renkli taş duvarları ile bana acımasızca bakıyor, yarı aralık eski kapısı, 'Gel, buraya gel!' diye çağırıyordu sanki beni.

Karşıya geçip Kroeker Oteli'nin kapısına doğru yürüdüm.

Sinop'ta Rıhtım çay bahçesinde, kestane ağaçlarının gölgesinde, gerilerdeki bir masada Sandıkçı Şükrü, Roberto Cavalli ve Genel Sekreter ile birlikte oturuyordum. Demli çaylarımız gelmişti. İlkbaharın ısıltısı dokunur gibi olmuştu Sinop'a, iskele önümüzde uzanıyordu. Koyu bir sohbete dalmıştık, bardaklarımız boşaldıkça çaylarımız tazeleniyor; yandaki büfeye yaptırdığım kaşarlı tostları yiyorduk bir yandan.

Sandıkçı Şükrü konuşkan bir adamdı. Laz şivesiyle bize serüvenlerini anlatıyor, Roberto Cavalli ve Genel Sekreter onu ilgiyle dinliyorlardı.

"Koğuştaydım ben," dedi Sandıkçı Şükrü. "Boncuk işleri yapıyorduk. Her sabah boncuklar verilir, tığlar sayılırdı. O zamanlar rahattım. Kurtlu bir et dağıtılırdı, öğürürdük, yiyemezdik onu. Gardiyan cigaranın paketini karaborsa satardı, biz koğuştakiler bir paket alıp ara-

mızda bölüşürdük. Avluya voltaya çıktığımda, hep o yüksek duvarların üstünden uçup kurtulmak gelirdi içimden. İncir ağaçlarının dibine oturur, kimi zaman nasıl bir kuş olup bu zindandan uçarak kurtulacağımı düşünürdüm.”

Roberto Cavalli,

“Leonardo da Vinci, gibi,” diye mırıldandı.

“Evet,” diye devam etti Sandıkçı Şükrü. “Rize’yi, o güzel, yeşil dünyamı, elimi uzatsam tutabileceğim bulutları, çay tarlalarının yüksekte görünüşünü, tahta uzun bacaklar üstündeki ufak ahşap evimi, çocuklarımı çok özlüyordum. Bütün gün aklımda, nasıl oralara uçarak ulaşabileceğim dolanıp duruyordu. O özgürlüğü bir daha hissedebilecek miydim acaba? Kurtulabilecek miydim bu demir parmaklıkların ardından? Adımı bir çivi ile koğuşun duvarına derin derin kazıyıştım. Bir gün koğuşta kavga çıktı. Hiç yüzünden. Öyledir buralarda. Yemek için kedi satışı yüzünden. İki arkadaş birbirine şiş çekti. Ben araya girdim. Benim elimdeki şiş, kazara ayırmak istediklerimden birine battı. Birden koğuş karıştı. Gardiyanlar daldılar içeriye. Beni kısıkvrak yakaladılar. Karaciğereinden şişlemişim adamı. Bir kaza. Ama kim dinler. Ölü kedi ıslak tüyleri ile koğuşun ortasında kalmıştı. Kanan mahkûmu götürdüler. Ben zincire vuruldum. Alt katteki hücrelerden birine atıldım. Bunlar deniz seviyesinin altındaki hücrelerdir. Duvarlar ıslaktır, nemden şakır şakır terler; yerdeki mazgaldan su çıkar hücrenin içine...”

Roberto Cavalli büyük bir dikkatle Sandıkçı Şükrü’nün anlattıklarını dinliyordu.

Genel Sekreter;

“Neden karıştın oğlum kavgaya?” diye sordu.

“Ayırmak için girdim ağabey. Vallahi onları ayırmak için girdiydim araya.”

“Ne oldu şişlediğin o mahkûm?”

“Bilmiyorum,” dedi Sandıkçı Şükrü. “Aşağıda hiçbir şey duymuyor, görmüyordum. Fareler ve hücredeki ak-

replerle boğuşuyordum. Gece gözüme uyku girmezdi. Sırtım ağrıyordu, gardiyan demir pencereyi açıp yemeğimi içeriye attığında, onu fareden önce yemeye mecburdum. Akrep duvarda oluyordu. Birkaçını ezmiştim, ama gene çıkıyorlardı. Uçmak, kurtulmak fikrini hiç unutmadım,” dedi Sandıkçı Şükrü.

“İkarus. İkarus gibi...” diye mırıldandı Roberto Cavalli.

Dinledikleri etkilemişti onu. Heyecan içindeydi.

“Ne kadar kaldın hücrede?” diye sordu Genel Sekreter.

“Oradan uçup çıkana kadar. Bir hafta olmalı. Kolumda saat yoktu,” dedi Sandıkçı Şükrü.

“Nasıl uçtun oradan oğlum?”

“Tepede bir delik vardı. Hafif bir gün ışığı sızardı oradan. Gün ışığı bitince gece olduğunu anladım. İşin kötüsü, gece akrepleri göremiyordum. Devamlı oraya bakıyordum. Bütün benliğimle, anlıyor musunuz? Bütün gücümle bakıyordum oraya. Hiç durmaksızın.

“Bir sabah zamanı, aralıktan hafifçe ışık sızdığını görünce, olduğum yerden yavaş yavaş yükseldiğimi hissettim. Müthiş bir şeydi bu. Fare yerde kalmıştı. Mazgal aşağıdaydı. Nasıl sığırdım bilmiyorum, ama o yarığın arasından sızıp dışarıya çıktım.

“O an duyduklarımı anlatmak zordur. Bütün gökyüzü benimdi. Sonsuz bir mavilik önümde uzanıyordu. Yüreğimin üstünden on beş-yirmi kiloluk bir yük kalkmıştı. Kollarımı ileriye uzatıp kendimi bulutların arasına bıraktım. Uçuyordum! Rize’ye doğru uçuyordum. O sonsuz özgürlük duygusunu, o tarifsiz mutluluğu anlatmak zor...” dedi.

Genel Sekreter heyecanlanmıştı.

“Ölmüş müydün yoksa oğlum?” diye sordu. “Bir hafta dayanıp hücrenin dibinde öldün mü yoksa?”

Sandıkçı Şükrü bir an Genel Sekreter’in gözlerinin içine baktı.

“Bilmiyorum,” dedi. “Hiç aklıma gelmemişti bu.”

Bir an bir sessizlik oldu masada.

“Rize’ye gece vardım,” dedi Şükrü. Evim oracıktaydı. Uçmaktan yorulmuşum. Kapının önüne uzanıverdim. O gece öyle rahat uyumuşum ki! Akrep yoktu, fare yoktu. Uyandığımda güneş iyice yükselmişti. Rizeliler buldular beni. Çocuk gibi mutluydum. Özgürlük neymiş be bey! İnsan aklını oynatabilir. Sevinçten oynayıp duruyordum. Bana köylüler yemek getiriyorlardı.

Ertesi sabah kimse yokken gene denedim uçmayı. Havalanıverdim birden. Uçuyordum! Bu kez Sinop tarafına döndüm, vardım oralara. Zindanları tepeden, kuşbakışı iyice izledim. Laf yayılmış çevrede, beni uçarken görenler birbirlerine hep anlatmışlar. Onun için kendimi yeşilliklerin, otların arasına sakladım, dinlendim orada bir süre. Sonsuz gökyüzünü seyrettim,” dedi.

Roberto Cavalli, Sandıkçı Şükrü’nün anlattıkları ile hayrete düşmüştü.

“Şu Sinop Cezaevi...” diye mırıldandı. “Ne rüyalar barındırmış içinde... Anlat. ‘Uçan adam’ ne güzel şeyler anlatıyorsun, sanki çocukluk gibi...” dedi.

Sandıkçı Şükrü,

“Uçarken çocuk gibiyim zaten,” diye devam etti. “Cezaevinin o ağır baskısından, yaşamın üstüme yüklediği bütün suçlardan arınıyorum, olağanüstü bir duygu bu. Bütün suçlardan kurtulmak...”

“İnsanın yalnızca kanun karşısında değil, kendine karşı da işlediği bütün suçlar, suç kapsamına girmeyen hatalar...” diye mırıldandım.

Genel Sekreter heyecanlıydı. Onun çok iyi bir hukukçu olduğunu biliyordum. Sandıkçı Şükrü’nün anlattıklarını değişik bir biçimde yorumlayacaktı, anlamıştım.

“Şükrü,” dedi. “Kanunun seni mahkûm ettiği suçların dışında, başka bütün suçlarından mı arındığını hissettin uçarken?”

“Evet,” dedi Sandıkçı Şükrü. Bir an düşündü.

“Çocukken kuş yuvalarını bozar, yumurtaları çaldım,” diye mırıldandı. “Ömrüm boyunca bunun suçluluğunu yüreğimin bir köşesinde taşıyıştım. Uçarken o da yok oldu, gitti. Sonra mesela, karıma attığım bir tokadın suçluluğu.”

“Annem, babamla yaşadığım Şişhane Yokuşu’ndaki evde küçük bir çocukken, balkona yuva yapan güvercinleri yakından izler, bazen yumurtalarını aşırırdım,” dedim. “Ben de bu suçluluğu şu yaşıma kadar taşıdım.”

Genel Sekreter,

“Aday listelerini yaparken kimi zaman suçluluk duyduğum olmuştur,” dedi. “Öyle zordur ki bu listeleri yapmak. Bazen istemeyerek birinin hakkı yenir, fazla bastıramam, Genel Başkan ısrar eder, onun dediği olur, öyle geçer o liste,” diye mırıldandı.

Gözlerimin içine baktı.

“Üzülürüm ben de,” dedi.

Anlamıştım onu.

Roberto Cavalli atıldı.

“Sevgililerimi terk ettiğimde duyduğum suçluluk duygusu,” diye mırıldandı. “Gece yarısı gelen telefonlar, hıçkırık sesleri... Bağırınlar, yüzüme atılan bir tokat! Çocukken Papaz’a anlattığım günahlarım... Kırmızı kadiife perdenin arkasından gelen, pederin o derin ve davudi sesi...”

“Üzüp kırıdığım insanlar...” diye mırıldandım. “Kaçıp bir daha hiç uğramadığım evler... Üstüme kâbus gibi çöken, söylediğim bir-iki ufak yalan. İhmal ettiğim bir dost...”

Sandıkçı Şükrü çayını dikip bitirdi.

“İşte,” dedi. “Bütün bunlardan arınıyor insan. Anlatması güç bir şey bu! Ruhun yıkanması gibi, insanın saydamlaşması gibi. Bulutların arasından süzülerek uçmak. Kurtuluş... Sinop’tan Rize’ye.”

Roberto Cavalli,

“Bu uçuş Roma’dan New York’a da olabilir,” dedi.

“Olabilir!” diye bağırdım.

Sandıkçı Şükrü,

“Ben yalnızca Sinop-Rize yolunu biliyorum,” diye mırıldandı.

Çaylarımız tazelenmişti.

Sandıkçı Şükrü’nün anlattıkları beni düşündürmüştü. Yaşamım boyunca kendi kendimi suçladığım anları anımsadım, benim suçlandığım zamanlar aklıma geldi.

Sis yavaş yavaş masanın üstüne çöküyordu.

Genel Sekreter gülerek bana baktı.

“Sen de suçlusun,” diye takıldı. “Toplantının yarısında kaçtığın olur bazen...”

“Siz de suçlusunuz Genel Sekreterim,” dedim. “Listede... Anlıyorsunuz ya?”

Hafifçe kızarmıştı yüzü. Gözlerinde acı gördüm. Ben Meclis’e giremedim diye üzölmüştü sanki. Fazla üstünde durmadım.

“Daha büyük oy bekliyorduk,” dedi Genel Sekreter. “Senin sıran girecek sıraydı. Ama o oyu alamadık.”

Sözünü tamamlamıştı. Sustu.

Sandıkçı Şükrü,

“Şöyle bir Sinop’a doğru gideyim,” dedi. “Elhamdülillah,” diyerek tahta masadan kalktı.

Roberto Cavalli hayranlıkla izliyordu Sandıkçı Şükrü’yü.

Sandıkçı, kollarını öne doğru uzatıp gözlerini kapatmıştı. Bir süre öylece, kımıltısız kaldı.

Sonra yavaş yavaş ayaklarının yerden yükseldiğini gördük.

Şimdi yerden yarım metre yükseklikteydi. Birden, yüzükoyun, yatay duruma geçti. Bir dakika sonra ileriye doğru fırlamış, uçmaya başlamıştı.

Usul usul yükseldi. Az sonra, alçak, beyaz bulutların arasına ulaşmıştı. Dümdüz bir uçuşla bulut kümesinin içine dalıp gözden kayboldu.

“İnanılmaz bir şey bu!” diye mırıldandı Roberto Cavalli. “Uçtu gitti.”

Genel Sekreter,

“Ne tuhaf ,” dedi. “Yeniden Sinop’a gitti. Bırakamıyor orayı. Onca acı ve eziyet çektiği o dünyadan kopamıyor.”

“Konuştuğumuz Sandıkçı Şükrü’nün kendisi mi, yoksa ruhu muydu?” diye sordum.

“Bilemiyorum,” dedi Genel Sekreter. “Emin olamadım. Kendisi gibiydi...”

“Canlı,” dedi Roberto Cavalli. “Hayat dolu. Cezaevinden kopamıyor ama...”

“Gardiyan Pala,” gibi dedim. “O da her gün cezaevinde. Yirmi beş yıl gardiyanlık yapmış, şimdi turist geziyor orada. Sinop Cezaevi öyle bir yer,” diye ekledim. “Kentte kaldığım sürece ben de her gün gittim o bomboş, ürkütücü cezaevine. İnsan acısı ile kirlenmiş bir hali vardı. Duvarların, akıp birbirine karışmış renklerini unutamam. İnsana acı çektirmek, eziyet etmek için yaratılmış bir dünya. Orada tuhaf bir şey var, insanı kendine çekiyor.”

“Tutsak ediyor,” dedi Roberto Cavalli. “O bomboş, garip, hüznü dünyalar insanı kendine bağlıyor sanki; ‘gel’ diye haykırıyor.”

“Demek hissettiniz bunu.”

“Evet, hissettim,” dedi Roberto Cavalli.

Başımı kaldırıp gökyüzüne şöyle bir baktım.

Sandıkçı Şükrü bulut kümesinin arasından çıkmış, çok yükseklerde ufacık bir nokta gibi görünüyordu şimdi.

“Bu o, değil mi?”

“O,” dedim. “Sanki masmavi gökyüzünün bir parçası.”

Garson çaylarımızı tazelemişti. Üçümüz de çaylarımızdan birer yudum aldık.

“Neredeyiz?” diye sordu Lale.

“Kroeker Oteli’ne giden merdivenlerin başındayız.”

“Çok karanlık,” dedi Lale. “Basamakları göremiyorum.”

“Burası eski bir mahalle,” dedim.

“İyi ışıklandırmamışlar bu basamakları. Yavaş yavaş çıkalım.”

“Kroeker Oteli nerede?”

“Basamaklar bitince, sağ tarafta.”

“Keşke karanlıkta gelmeseydik,” diye söylendi Lale.

“Bu sokak, bu karanlık merdivenler çok ürkütücü.”

“İstanbul’dayız,” dedim. “Bak, şu deniz kokusunu duyuyor musun?”

“Duyuyorum.”

“Çocukluğumun geçtiği mahalle burası Lale. Sen beni Ankara’da tanıdın. Gece zamanı Ankara sokaklarında korkusuzca dolaşan; Ankara’nın gecesini, Ankara’nın hava karardığı zamanki ıssızlığını seven biri olarak tanıdın beni hep.”

“Bir taksi durur kapıda, zifiri karanlıkta, gelen sensindir,” dedi Lale.

“Her zaman Ankara’da gördün beni, arkadaşlığımız Ankara’da oluştu; gecenin kocaman bir kapan gibi üstüme inmesinden nasıl hoşlandığımı, kurultaylardan önce yaşadığım heyecanları, Bodrum rüyalarımı bilirsin hep,” dedim. “Ama şu anda tırmandığımız merdivenlerin üstünde benim çocukluğum geçti. Deli gibi âşıktım ben bu kente, ama kaçıp uzaklaştım ondan.”

“Neden ki?”

“Çocuk yaşımda beni üzmüş olan bir erkek yüzünden. Buraları görmek istemedim bir daha...”

“Bütün yaşamını değiştirdin.”

“Evet, bütün yaşamımı başka bir yöne, bambaşka bir kente aktardım,” dedim. “Ama şimdi İstanbul’dayız. Nasıl içim titriyor biliyor musun? Gecenin kimbilir saat kaçını şimdi. İstiklal Caddesi’nde sarhoşlar, kanyakçılar ya-

avaş yavaş kaldırım köşelerine çökmeye başlarlar; köprü-
nün üstü hâlâ doludur, çocukluğumun güvercinleri gri
renkli taş apartmanların oymalı çıkıntılarında çoktan uy-
kuya çekilmişlerdir. Boğaz'ın üstünde hafif bir sis vardır;
Sarayburnu uyur, Kızkulesi canlıdır, Çiçek Pasajı'nda
sarhoşlar demlenirler, bir yaşlı kadın gül satar, Bağdat
Caddesi canlıdır, oysa Boğaz'ın Anadolu yakası çoktan
koyu yeşil, nefti bir uykuya dalıp gitmiştir. Eyüp Sultan'-
daki binlerce mezar taşı, yarın sabah gün ışıyınca yeni-
den, hatırlanmak için sessiz, hiç kimsenin duymadığı
çığlıkları almaya başlayacaklar ve gün başlayacak, ama
şimdi gece. Kroeker Oteli'ne vardık işte," dedim.

Otelin heybetli kapısı aralıktı. Koca binada hiç ışık
yoktu. Ürküyordum ya, Lale'ye belli etmemeye çalışıyor-
dum.

"Eski bir zamandayız," dedim.

"O da ne demek?"

"Kroeker Oteli artık yok. Uzun yıllar önce yerine bir
okul yapılmış."

"Ama tabelada 'Hotel Kroeker' yazıyor," dedi Lale.
"Üstelik bina kapkaranlık. Hiç kimse yok içinde. Nasıl
oluyor da tabelada Hotel Kroeker yazıyor?"

"Eskinin içindeyiz," dedim. "Gel, girelim içeriye."

Yavaşça ağır kapıyı itip otelin yarı karanlık lobisine
girdik.

Çevrede kimsecikler yoktu. Bir rüya dünyası gibiydi
Kroeker Oteli'nin girişi. Bazı geceler böyle yarı karanlık
rüyalar görür, kalbim çarparak uyanırdım. Geçmişin o
küf kokusu sarmıştı her yanı. Yavaşça bankoya yaklaştım.
Üstü toz içindeydi. Duvardaki anahtarlığa gitti gö-
züm. Tuhaf şey, bütün anahtarlar asılı değildi yerlerinde.
Sanki dışarıdan gelecek otel müşterileri vardı. Anahtar-
larını yanlarına almışlar da Beyoğlu'na bir dolaşmaya
çıkmışlardı.

Karanlık, uzun koridor, sağ taraftan ileriye doğru gi-
diyordu. Yerdeki, bir zamanlar vişneçürüğü renkli oldu-

ğunu tahmin ettiğim, şimdi griye dönüşmüş halde bir sigara yanığına takılmıştı gözüm. Birden saatimin ekranının canlandığını hissettim. Korkmuştum, yerimden sıçradım. Lale sımsıkı yapışmıştı elime.

“Geri dönelim, ne arıyoruz biz burada?” diye söyleniyordu.

Bileğimi hafifçe kaldırıp saatin ekranına baktım. Mahmut Şevket Paşa ekrandan bana bakıyordu.

“Nerelerdesiniz siz, merak ettim,” dedi.

“İstanbul’da, Kroeker Oteli’ndeiz Paşam,” dedim.

“Ne yapıyorsunuz Kroeker Oteli’nde?”

“Buralarda hiç kimse yok. Otel sanki uzun yıllar önce terk edilmiş. Kapı aralıktı, girdik içeriye,” dedim.

“Hiç kimse yok mu otele?”

“Hiç kimse yok.”

“İlginç,” dedi Mahmut Şevket Paşa. “Fazla durmayın orada, geri dönün.”

“Pekiyi Paşam,” dedim.

Kolumdaki ekran karışmıştı şimdi. Mahmut Şevket Paşa bir kenara çekilmişti. Sinop Cezaevi’ni gördüm o an.

Benim gördüğüm boş hali değildi bu Sinop Cezaevi’nin. Çevre kalabalıktı. Avlular, tıklım tıklım doluydu. Birden kapılar açıldı. Kapıdan dört kişi çıkarıldı. Dördünün de boynunda demir tasmalar vardı. Bu lale tasmalar zincirlerle birbirine bağlanmış, ayaklarına pranga vurulmuş ve bütün bu zincirler ellerindeki kelepçelerde kümelenmişti.

Bunlar, Sinop zindanlarından başka bir yere sevk edilecek mahkûmlar olmalıydılar. Dehşet verici bir görüntüydü bu. Olduğum yerde titremeye başlamıştım. Her zaman insansız, bomboş girmeye alışık olduğum cezaevi. Umduğumdan daha da kalabalıktı şimdi. Pek çok mahkûm da, gidenleri izlemek için avlunun kenarına, köşesine toplanmışlardı.

Genel Sekreter belirdi ekranın bir köşesinde.

“Korkuyorum,” diye fısıldadım ona.

“Korkma,” dedi. “Sevkiyat var. Bak şunlar; yüz senenin üstünde cezası olan Arnavut Halil Bey, İzmirli Nazif, Elbasanlı Ramazan ve de Kürt Haydar. Bunlar Sinop zindanlarının en az mahkûmlar kadar korkunç görünüşlü jandarmaları eşliğinde dışarıya çıkıyorlar... Bak, şu geridekiler otuz-kırk yıla mahkûm olanlar. Onlar yalnızca boyunlarından birbirlerine bağlanmışlar. Bu mahkûmlar, Boyabat üstünden Kastamonu’ya götürülecekler.”

Bu dehşet verici olayı, yüreğim patlarcasına atarak izliyordum. Bu garip insanlar, avluyu doldurmuş, saçı sakalı uzamış, beti benzi uçmuş mahkûmlar, zincirler içindeki bu dört adam ve arkalarından gelen, boyunlarından birbirlerine demir boyunluklarla bağlı diğer tutuklular, zincirleri şakırdatarak ağır ağır ilerliyorlardı.

Yaşamımda ilk kez böyle bir görüntü ile karşı karşıyaydım. Her zamanki o bomboş, sanki insan bekleyen cezaevi canlanmış, bir başka türlü görünüyordu şimdi. Bu manzarayı daha fazla izlemeyecektim. Gardiyanlar da mahkûmlar kadar ürkütücüydüler. Arkadan boyunlarından ve ayaklarından birbirlerine zincirli bir başka grup mahkûm daha belirmişti şimdi. Zincir şakırtıları şimdiye değin duyduğum en ürkütücü seslerden biriydi. Ses durmadan çoğalıyor, kulaklarımda yankılanıyordu. Sevk edilen mahkûmlar avluya, çevreye bakıyorlar, boyunları kırılmasın diye birbirlerine yakın yürüyorlardı.

Daha fazla izlemeye halim kalmamıştı bu gördüğümü.

Yavaş yavaş ilerleyen bu zincirlenmiş insanların görünümünü bende bir boğuntu yaratmıştı. Ellerimle boynumu tuttum; ter içindeydim. Sanki o demir tasma bana takılmıştı.

Saatin düğmesine dokundum. Ekran söndü.

Kroeker Oteli’nin o tozlu ve bomboş lobisindeydim. Önümdeki bankonun üstünden bir örümcek koşarak geçip kayboldu.

Birden dedemi gördüm.

Bankonun arkasındaydı. Gençti, bana şefkatle bakıyordu.

“Dedeciğim!” diye haykırdım.

Sımsıkı tuttuğum Lale’nin eli buz gibiydi.

“Korkma!” dedi dedem. “Hiçbir şeyden korkma.”

“Ama korkunç şeyler gördüm!” diye bağırdım.

“Onların hepsi gerçek,” dedi dedem. “Ama sen hiçbir şeyden korkma. Onlar sana uzak şeyler.”

“Artık geceleri evimde rahat uyuyamam. Bu görüntüler gitmez gözlerimin önünden,” dedim. “Bu demir şangırtısını unutmam belki yıllar alır.”

“Düşünme bunları,” dedi dedem.

Kroeker Oteli’nin yarı karanlık dünyasında sesi ne kadar sakindi. Küçük bir çocukla konuşur gibi konuşuyordu benimle. Korktuğumu anlamıştı. Ona soracak ne kadar çok şeyim vardı. Heyecandan hepsini unutmuşum.

“Dışarıda gün ağarıyor,” diye bağırdı Lale yanı başımdan.

Otelin kirli camlarından içeriye kısık bir gün ışığı sızar gibi olmuştu. Örümcek gene meydana çıkmıştı, bu kez ters yöne doğru koşuyordu. Baktım, dedem gitmiş.

“Çıkalım dışarıya!” diye bağırdım.

Kendimizi Kroeker Oteli’nden dışarıya attık.

Doktor,

“Terleme devam ediyor mu?” diye sordu.

“Ediyor doktor. Bazı günler boynumdan ve yüzümden bir ter fışkırıyor; üstümü değiştiriyorum; saçlarımın dibi, ensem ııslak oluyor, tüm gövdem düşün altına girmişim gibi ıslanıyor; çamaşırlarımı sıkıp ipe asıyorum; yatağıma girince bir an titremeye başlıyor, sonra kendime geliyorum,” dedim.

Doktor ince çerçeveli gözlüklerinin arkasından dikkatle izliyordu beni.

“Hepsi geçecek,” dedi. “En zor kısmı atlattınız. Haziran sonunda rahatlayacaksınız. Yüzünüzdeki şiş, dört hafta sonra yavaş yavaş inmeye başlayacak...”

“Ya bu boğazımdaki sıkıntı duygusu? Bu demir boyunluk?” diye sordum.

“İlacın yan etkisi,” dedi doktor. “Hafifleyecek ve hiç hissetmeyeceksiniz. Karaciğeri kurtardık.”

Muayenehaneden çıkmış, ağaçlıklı yolda yavaş yavaş yürüyordum.

“Bak gördün mü?” dedi Lale. “Artık toparlandın. Yüzünden, boynundan öyle eskisi gibi ter fışkırmıyor. Yelpazeyi attın bir köşeye. Sahi, nerede o; Bodrum, Gümbe’ten bir gece zamanı aldığın, üstünde Bodrum kalesinin suluboya resmi olan bez yelpaze? Ne kadar güzeldi o. Elinden düşürmezdin onu. Ter içinde kaldığında çantandan çıkartır; yüzünü, boynunu yelpazeleyip rahatlardın,” dedi.

“Evdedir. Salonda. Piyanonun yanına bir yere koydum.”

“Artık gerekmiyor sana, unuttun onu. İyi oldu,” dedi Lale. “Nasıl gelirdin benim eve öyle, hiç çıkmaz aklımdan. Sanki ayağına pranga vurulmuş mahkûm gibi. Sürünerek girerdin içeriye. ‘Burada rahat ediyorum. Seninle iki-üç laf ederken, şu yarım fincan kahveyi içerken... Özgürüm sanki burada,’ derdin,” dedi Lale. “Ne zor bir ilkbahardı.”

“Öyle,” diye mırıldandım. “Neyse ki artık öyle değilim.”

“Yüzün çok güzel,” dedi Lale. “Şiş inince değiştin, pürüzsüz bir çocuk yüzü gibi oldu yüzün. Bakışların açıldı, rahatladın.”

“Sakalım da çıkmıyor artık,” dedim.

Gülmeye başladım.

“Kendime gerektiği gibi bakmasaydım, şimdi karşımda; kel, sakallı, şişko birisi olacaktı.”

“Evet,” dedi Lâle. “Sinop’tan kaçan bir mahkûm gibi birisi...”

“Ama Sinop’tan hiç kimse kaçamadı.”

“Mustafa Suphi?”

“Evet,” dedim. “O dedemle birlikte Sinop’a getirilen Bahricedid Vapuru’nun içindeydi...”

Gözlerim dalmıştı bir an.

Saatın ekranı kendi kendine canlanıverdi. Bileğimi hafifçe yukarı kaldırıp ekranın içine bir göz attım. Çingene oradaydı. Bana el sallıyor, olduğu yerde ter ter tepiniyor, sesini bana duyurmak için sonsuz bir gayret sarf ediyordu.

“Çok vefasızmışsın sen!” diye bağırdı. “Bir unuttun beni, bir daha hatırlamadın. Her gün büzüğün oradayım. Gelirsin diye bekliyorum, in cin yok. Elimdeki kitaplarla kalakalıyorum oralarda. Sonra gece üstüme düşüp beni içine alveriyor. Bir yorgunluk çöküyor üstüme. Gidiyorum kaldığım odaya, ot mindere atıp kendimi horul horul uyuyorum. Her gece rüyamda Mahmut Şevket Paşa, Rıza Nur... O senin anlattıklarını hiç unutamıyorum. Rıza Nur deli ayol, vallahi kaçık; rüyamda yapmadığını bırakmıyor,” dedi.

Özlemişti beni besbelli. Bir çırpıda bütün anlatmak istediklerini anlatıvermişti.

Meraklanmıştım,

“Ne yapıyor Rıza Nur rüyanda?”

“Anlatmayacağım işte!” dedi Çingene cilveli cilveli. “Merak et biraz. Sen beni unuttun.”

“Unutmadım, başka taraflardaydım,” dedim.

“Lokman, Firdevs Ana, Suzan, Feriha; bütün Ankara’nın amındakiler merak içindeler. Kayboldun gittin,” dedi Çingene.

“Kaybolmadım. Sinop’taydım.”

“Sinop’taydın demek...” diye mırıldandı.

Birdenbire sakladığı bir kitabı çıkartıvermişti ortaya.

“Bak,” dedi. “Elimde ne var.”

Yaklaşıp baktım. Elinde Tolga Ersoy’un *Sinop’un Hanı* adlı bir kitabını tutuyordu. Birden heyecanlanmıştım.

“Ver o kitabı bana,” diye bağırdım. “Onu yıllardır arıyorum. Dağıtımlarda bulamadım. Sen nereden buldun o kitabı?”

“Ben bulurum işte,” dedi Çingene. “Depodan çıkarttım.”

“Ver onu bana da bir bakayım.”

Vermeyecekti, ama ısrarıma dayanamadı, uzattı kitabı bana.

Yıllardır peşinde olduğum kitap elimdeydi. Heyecanla kapağına baktım. Kapakta; benim çektiğim fotoğraflara benzeyen bir fotoğrafı vardı cezaevinin, sepye bir baskıydı, cezaevini olduğundan da ürkütücü, yalnız ve etkili gösteren bir fotoğraftı bu. Belki de eski bir kartpostalı. Tepeden çekilmiş bir resimdi. Cezaevini bütün ile gösteriyordu. Dikkatle inceliyordum kitabın kapağını, yanılmamıştım; çok eski bir kartpostal olmalıydı bu. Büyük bir olasılıkla cezaevi doluyken çekilmiş bir fotoğraftan yapılmıştı.

Heyecanla sayfaları karıştırıyordum. Çingene bağırdı ekranın içinden.

“Kitabın adını oku bana!”

“Sinop’un Hanı,” dedim. “Sinop Hapishanesi’nin tarihi ve edebiyattaki yeri. Tolga Ersoy yazmış.”

“Vay be!” dedi Çingene. “Vay be! Ne kitap bulmuşum sana.”

“Doğru,” dedim.

Kitabın sayfalarını karıştırıyordum. 88’inci sayfada aradığım paragrafı bulmuştum. Heyecanla okudum.

...“Defterime bir öykü başlığı bile atmıştım: ‘Sinop Konuşuyor.’ Ama o hiç konuşmadı. Düş gibi bir gemi yaklaştı limana. Otelin balkonundan gördüm, koştum, gittim. Gemi yok olmuştu sislerin arasında. Yoldaki her

dört insandan ikisinin tutuklu, birinin gardiyan olduğu garip kent, sen beni kısıkvrak bağladın. Sonra arkanı döndün, benden önce uyudun...” Birçok öyküsünde Sinop’a yer veren Nazlı Eray, kentteki yabancılaşıma duygusunu bir yazısında böyle anlatıyor. Nazlı Eray, belki de 1913 sürgünlerinden, daha sonraki Bağdat ve Tiran Büyükelçilerimizden dedesi Tahir Lutfi Tokay’ın izini aramak üzere gittiğı Sinop’un kırıklığını yaşıyor...”

Duygulanmıştım. Gözlerimden yaşlar akıyordu. Yıllardır çekmişti Sinop beni. İşte elimdeki kitaptan kendimi, ruhumu, bu büyük arayışımı oracıkta okuyuvermiştim. Titriyordum, bir ağaçtan düştü düşecek kuru bir yaprak gibi güçsüzdüm o an.

Çingene,

“Kitap sardı seni,” dedi. “Ne yazıyor?”

“Her şeyi...” diye mırıldandım.

“Bana okuyacak mısın?”

“Okuyacağım.”

“Hadi, rasgele bir yeri oku,” dedi Çingene.

Bir sayfa açtım okumaya başladım:

...“Özel bir arşivi yok,” diyor hapishane için, varsa bile gizli tutuluyor. Yakıldığı ya da kâğıt tasarrufu yapmak üzere ‘SEKA’ya gönderildiğı’ yaygın bir görüş. Hem hukuk, hem de kültür yaşantımız açısından bir eksiklik bu. Hatta eksiklikten öte, insana saygısızlık... Bu durum Sinop Hanı’na ulaşmamızı güçleştiriyor.

Çingene dikkatle dinliyordu.

“Sayfa 88,” dedim. “Cezaevinin arşivi yakılmış...”

“İnanamıyorum,” diye mırıldandı Çingene. “Oradaki yaşamların izdüşümü yakılmış, öyle mi?”

“Öyle,” dedim. “Ama Sinop Cezaevi’nde yatan mahkûmların yaşamlarının izdüşümü ile kim ilgilenir ki yöneticilerden. Oraya giren insanlar zaten yok olmuyor mu?”

Çingene derin düşüncelere dalmıştı.

“Gene sarstın beni,” dedi. “Bu Sinop Hanı da yeni

çıktı. Meraktan çatlayacağım.”

“Bu kitap bende kalsın,” dedim.

“Olur. Ama bana okuyacaksın onu.”

“Zaman buldukça okuyacağım.”

Kitabın sayfalarına dalmıştım. 1913 tarihinde, burnu dönüp zindanın önünde demir atan Bahricedid Vapuru’na gelmişim şimdi. Dedem onun içindeydi.

Lale dedi ki bana:

“Dün gece söylediğin bir şeyi unutamıyorum. Aklıma takıldı.”

Ben dün geceyi unutmuştum! İlgiyle baktım Lale’ye.

“Neydi o söylediğim?”

“...“Eyüp Sultan’daki binlerce mezar taşı, gün ışıyınca, yeniden hatırlanmak için sessiz, hiç kimsenin duymadığı çığlıkları atmaya başlayacaklar ve gün başlayacak...” dedin, bu aklıma takıldı. Müthiş bir şey bu! Gerçekten mezar taşları anımsanmak için sessiz çığlıklar atarlar mı?”

“Atarlar,” dedim. “Bazen insanlar duyar bu çığlıkları. Sessiz çığlıklardır bunlar. Hatırlanmak isteği, ziyaret arzusu. Gün başlarken bu sessiz çığlıklar çevreye dağılır bence.”

“Ne müthiş bir şey,” diye mırıldandı Lale. “Bizler bunun farkında bile olmayız.”

“Olmayız, çünkü dünya çok gürültülü ve hızlı,” dedim.

Bir an durdu Lale.

“Sinop zindanı da öyle bir çığlık atıyor, değil mi?” diye sordu.

Ona dikkatle baktım.

“Evet,” dedim. “Belki de beni oraya çağıran; o tuhaf sürgün kentine bağlayan bu sessiz çığlık. Duyuyorum onu. Bütün yaşadıkları ve içinde barındırdığı geçmişin o nemli taşlara yansıttığı fosfor ve insan izi ile çağırıyor beni orası...”

“Biliyorum,” dedi Lale. “Şimdi Mahmut Şevket Paşa’nın sabah kahvesini yapalım. Sen şu bir bardak suyu götür salona.”

Koridordan geçerken, Mahmut Şevket Paşa’nın siyah ayakkabılarının sol teki, doğulu eski belediye başkan yardımcısı,

“Kurban olayım sana,” diye fısıldadı. “Bir dil vermedin bana. Nazlı bebek! Gene de kulun kölen olayım. Bak, kapıda perçin gibi duruyorum. Senden vazgeçmem,” dedi. “Ayak parmağındaki ojeleri yalayayım...”

“Sus be!” dedim.

Paşa’nın suyunu salona götürdüm.

Bu sabah her şey çok güzel ve dingin. Havada değişik bir koku, bana baharın geldiğini müjdeleyen birtakım şeyler var.

Kösedeki erik ağacı çiçek açmış birdenbire.

Kolumdaki saatin canlandığını kapının önünde hissettim. Şöyle bir baktım, Sandıkçı Şükrü ekrandaydı. Ayağında siyah tumanı, başında yün takkesi vardı.

“Sinop’a doğru gidiyorum, hadi benimle gel,” dedi.

“Gelsem mi, bazı işlerim vardı...”

“Boş ver işlerini. Gel, uçup gidelim,” dedi Sandıkçı Şükrü.

“Bazı önemli işlerim vardı...”

“Ne ile ilgili?”

“Yaşamla ilgili birtakım şeyler.”

“Boş ver hepsini, hadi gidiyoruz,” dedi Sandıkçı Şükrü.

Ekranın içinden çıkmış, apartmanın eşiğinde, yanımda duruyordu.

Yavaşça kollarını öne doğru uzattı. Ben de onun gibi yaptım.

Bir süre sonra havalanmıştık.

Kösedeki bakkalın, karşı apartmanın kapıcısının ve yoldan geçmekte olan bir çırağın şaşkın bakışları arasın-

da uçmaya başlamıştık.

Kent aşağıda kalmıştı, varoşlarda açmış baharları daha iyi görebiliyordum şimdi. Yavaş yavaş yükseliyorduk. Bulutların arasına girmiştik.

Sonsuz bir özgürlük duygusu bütün içimi kaplamıştı. Bir anda yaşamın üstümdeki tüm yükünden arınmıştım sanki.

Sandıkçı Şükrü'ye döndüm.

"Bu bir rüya, değil mi?" diye sordum.

"Kimbilir," diye mırıldandı. "Belki de bir rüya. İlk uçuşumda, Sinop'tan Rize'ye ben de anlamamıştım, gerçek mi, rüya mı olduğunu."

Durdu bir an,

"Her şey bir rüya değil mi zaten?" diye sordu.

Ağzıma bir bulut değmişti. Onu elimle geriye ittim.

Kolumdaki saate bir göz attım. İçi tıklım tıklım doluydu. Yaşamımın son bir yılındaki insanların hepsi oradaydı. Roberto Cavalli bana el sallıyordu. Lale ile Mahmut Şevket Paşa, Kader Sokak'taki evin önüne çıkmışlardı. Çingene'yi gördüm bir kenarda, çöplüğün oradaydı. Eliyle bir kitabı kaldırmış, gösteriyordu bana. Doktor masasındaydı, ciddi ciddi bakıyordu bana. "Imuran'a bir ay daha devam!" diye seslendi.

O an içim rahat etti. Yaşadığımı anlamıştım.

"Ya kortizon?"

"Kortizonu kesiyorum."

Doktora sevinçle el salladım. Tarihçi, saatin ekranından dışarıya çıkmaya çalışıyordu. Lokman ve Firdevs Ana el sallıyordu bana. Firdevs Ana'yı el sallarken görünce, bir an gözlerim doldu, seçim gezilerini anımsadım. Onu bizim otobüse el sallarken hiç görmemiştım. Sebati, Rıza Nur ve Gardiyan Pala sol köşeye sıkışmışlardı. Sebati sesleniyordu bana, ama ne dediğini duyamıyordum. Rüyalarda olduğu gibi...

Dedem Tahir Lütfi Tokay'ı gördüm bir an. Gözleri bendeydi.

“Dün gece gümüş kapaklı, kristal mürekkep hokkanı çekmecedede buldum dedeciğim!” diye bağırdım ona.

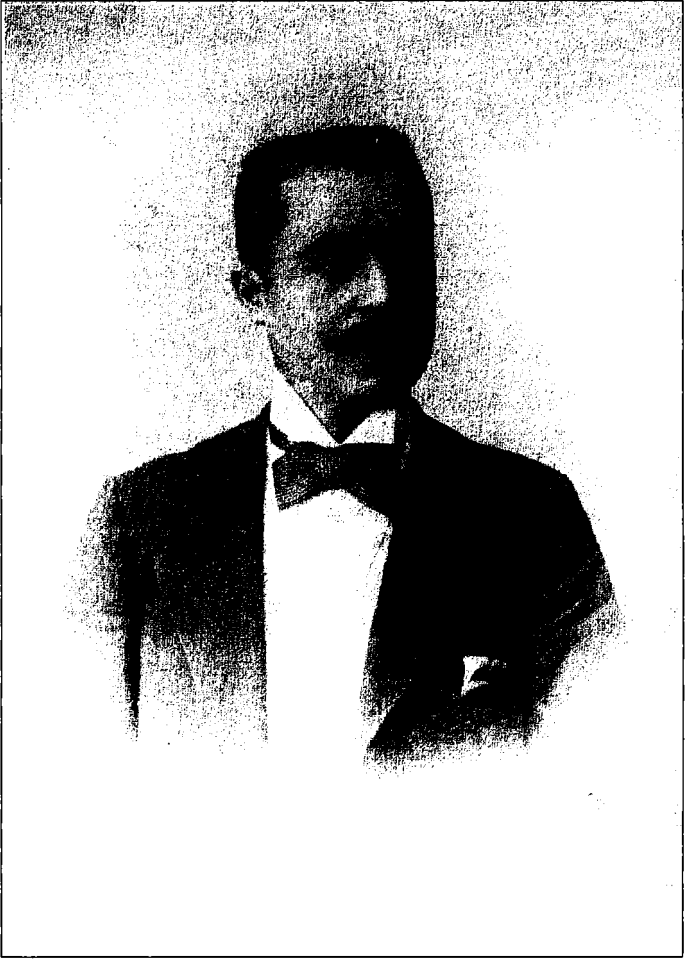
Bir karaltı geçti gözümün önünden. Kroeker Oteli olabilirdi bu.

Genel Sekreter koşarak girmişti saatin ekranına. Arkadan gelen bir-iki delege de gördüm. Onları selamlayarak gökyüzüne doğru yoluma devam ettim.

Sinop’a doğru uçarak gözden kaybolmuş, kuş sürülerinin arasına karışmıştık.

Bir süre sonra anılar gibi, daha büyük ve daha gerçek olduk.

16 Kasım 2002-13 Mart 2003,
ANKARA



Tahir Lutfi Tokay, genç bir gazeteci.



Tahir Lütfi Tokay, arkadaşlarıyla.



Tahir Lutfi Tokay Baġdat Sefiri iken.

Unutulmuş, eski bir dünyanın görüntüleri:



Eski Sinop Hapishanesi



Cezaevi koğuşundan Sinop'un görünüşü.



Nazlı Eray SİS KELEBEKLERİ



Kolumda ünlü modacı *Roberto Cavalli*'nin son tasarımı, bel-
leğin akışını ve çeşitli insanları gösteren kenarları pırlantalı
saat; Sinop'taki otel odamda balkonun dışındaki sisin bir
açılıp bir kapanarak zamanla oyunlar oynaması, dün'ü üç yıl
sonra, yarın'ı doksan yıl önce yapması, zamanı tümüyle silip
atması; açılan sislerin arasından birdenbire görünen eski Si-
nop Cezaevi. O kimsesiz, insansız dünyaların, siroz sarısı du-
varların sessiz haykırışları; bomboş, çaresiz avlulara sızmış
insan fosforunun yarattığı o görünmeyen kalabalık; Mamak
çöplüğünün oradaki yarığın içinde yaşayan yeraltı insanları;
dedem *Tahir Lütü Tokay*'ın peşinde kovaladığım günler; Tü-
nel'deki tarihi Krocker Oteli'nde verilen bir idam kararı...
Sadrazam *Mahmut Şevket Paşa*'nın Ankara'daki Kader So-
kak'ta bir evde yaşadıkları; Rıza Nur'u merak eden bir Çin-
gene; Sinop'taki sonsuz sisin içinde dalgalanan yaşamların
gözler önüne serilmesi... Zaman geçiyor mu, yoksa durağan
mı? Hepimiz aynı zamanın içinde miviz. voksa geçmiş ve ge-
lecele
sürü

HENRI MATISSE

ISBN



9 789150 705089

<http://www.canyayinlari.com>

V İÇİNDEDİR